3 1761 03989 9828

15/-

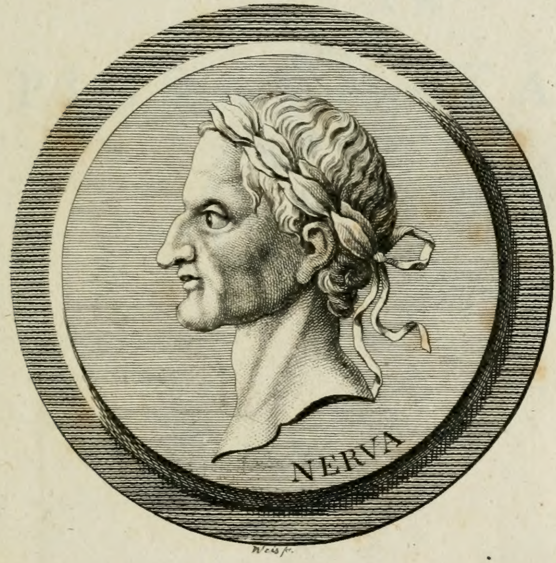
129
121

M. VALERII MARTIALIS EPIGRAMMATA

AD OPTIMAS EDITIONES COLLATA

PRÆMITTITUR NOTITIA LITERARIA

STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINÆ

EDITIO ACCURATA

BIPONTI
Ex Typographia Societatis
CIↃIↃCCLXXXIV

PA
6501
A2
1784

LIBRARY
MAR 18 1964
UNIVERSITY OF TORONTO
887512

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATA.

M. VAL. MARTIALIS
VITA

Ex ipſo Martiale potiſſimum depromta

AUCTORE

MATTH. RADERO.

M. Val. Martialis, patre Frontone, matre Flaccilla, Bilbili in Celtiberia Claudii Imp. anno præterpropter primo, Chriſti XLIII, quanquam hoc ex conjectura magis, quam ἀποδείξει, natus, Calagurritanus fuit alumnus, quam obſcurus majorum natalibus, tam clarus ingenii monumentis. De nominibus poetæ conſtat ex omnium codicum fide, qui M. Valerium Martialem præferunt: quæ, num ipſe ſibi aſciverit, an a parentibus acceperit, in medio relinquo. Quanquam Marci & Valerii Romana nomina Romæ primum aſſumta judico. Civem enim Romanum fuiſſe nullus dubito, cum aliis ipſe civitatem impetrarit, ut lib. III epigr. 95 gloriatur in Nævolum:

Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere cives,
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.

nec factum, ſed natum: alioqui patronum ſuum carmine laudaſſet. Facilis vero erat tum aditus ad jus civitatis, quod Claudius tam vile fecerat, ut vitreis fractis vulgo diceretur emi. Otho vero peregrinis etiam donavit, ut Dio in Claudio & Othone teſtatum reliquit. Bilbilis colonia Auguſta dicta eſt, ut ipſe ſcribit lib. X epigr. 103.

Municipes, Auguſta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat

& exſtat in Tiberii Imp. æreo nummo AUGUSTA BILBILIS. Veſpaſianus autem Plinio teſte lib. III c. 3, univerſæ Hiſpaniæ jus Latii dedit, civitatem poſtea Caracallus. Marci ergo & Valerii nomina more civium Romanorum, qui prænomen, nomen, cognomen ferebant, ſibi poeta legit, arbitratu reor ſuo. Marci forte & Martialis, quod menſe Martis eſſet editus. Illi enim Marci, ut veteres tradunt, vocabantur. Valerii nomen vel a Mæcenate ſuo aliquo Valerio, vel Valerio Flacco familiari poeta, vel forte ob memoriam Catulli, quem eſt imitatus, qui & ipſe Valerius audivit, ſibi ſumſit: nec enim a majoribus acceptum arbitror, etſi non

ignoro, nomina novis civibus aſſumta ab iis, quorum beneficio civitatem impetraſſent, ſua vero pro cognominibus ſervata. Quod lib. I de bello Gallico Cæſar oſtendit, cum ait: *Commodiſſimum viſum eſt, M. Valerium Procillum, Caji Valerii Caburri filium, cujus pater a Cajo Valerio Flacco civitate donatus erat, mittere.* Et Cicero ad Acilium: *Cum Demetrio Mega mihi vetus hoſpitium eſt. ei Dolabella rogatu meo civitatem impetravit, qua in re ego interfui. Itaque nunc P. Cornelius vocatur.* Idem ad eundem Acilium: *C. Avianium Philoxenum Cæſar meo beneficio in Novocomenſes retulit, nomen autem Avianii conſecutus eſt, quod homine nullo plus uſus eſt, quam Flacco Avianio meo familiariſſimo.* Item in Verrem: *Q. Lutatius Diodorus beneficio Q. Catuli a Sulla civis Romanus factus*, *eademque ratione de Dione, qui beneficio Q. Metelli civis factus, Q. Cæcilius Dio eſt appellatus.* Sub imperatoribus, cum Romana civitas integris provinciis daretur, hi, qui civitatem Romanam conſequebantur, vel Imperatoris prænomen & nomen, vel ejus, aut eorum, quorum præcipue ſubſidio civitatem impetraſſent, nomina ferebant. Verum cum Antoninus Caracallus Imperator conſtitutionem edidiſſet, quæ lib. I Digeſtorum ſub titulo de ſtatu hominum refertur, qua omnes eos, qui in urbe Romana eſ-

ſent, cives eſſe voluit; tum pro cujuſcunque arbitrio nomina ſumta, aut nobiliſſimarum familiarum, quæ jam defecerant, aut nova excogitata, vetere vocandi conſuetudine, quæ ad ea uſque tempora, parum certe violata perduraverat, paulatim poſtea labante. Quæ præcipua cauſa fuit (quod portento ſimile eſt) ut poſt Caracalli tempora, intra pauciſſimos annos horum nominum uſus per mille annos conſervatus, omnino diſſipatus, & in nova vocabula transformatus. Nam nulla deinceps nominis, prænominis, vel cognominis diſtinctio obſervata eſt, ſed omnia in fœdiſſimam barbariem verſa, antiquitatis cognitionem omni ex parte perdiderunt. Hæc Panvinius de antiquis nominibus Romanorum. Conſule & Sigonium & Urſinum de nominibus & familiis Romanorum, Volateranum Anthropol. Martialem (quamvis & hoc Romanum) a parentibus indigitatum ſive a Kal. Martiis, quibus eſt editus, ſive majorum arbitratu ob Martis cultum & memoriam cenſeo. Martiales porro noſtro poetæ fere æquales plures lego apud ſcriptores. Eſt apud Lampridium Gargilius Martialis, paulo tamen noſtro Martiale minor. Celebrat Tacitus Cornelium Martialem primipilarem. Laudat noſter Martialis Julium Martialem familiarem ſuum. Vixit eodem fere ævo S.

Martialis, Gallorum Myſtagogus Lemovicenſis Pontifex, ſcriptis primum ſuis nobilitatus, dein etiam ſanguine pro Chriſti nomine profuſo purpuratus. Notus eſt & ille Martialis apud Herodianum lib. IV, Caracalli percuſſor. De Kalendis Martiis poetæ natalitiis ita lib. X epigr. 24 Martialis ipſe canit:

Natales mihi Martiæ Kalendæ
Lux formoſior omnibus Kalendis.

& lib. eodem epigr. 92.

Martem mearum principem Kalendarum.

Coquus audit apud Lampridium in Alexandro Severo: *ut Martialis Coci*, inquit, *epigramma ſignificat, quod contra quandam Gelliam ſcripſit hujuſmodi:*

Cum leporem mittis.

Coquum item appellat Joannes Sariſberienſis lib. VIII Polycrat. cap. 6 & 13, & lib. VII, cap. 12. auctor Sophologii, præter alios quoſdam, qui vitam Martialis conſcripſerunt. Quod nomen an gentilitium ſit, an poſthumum & hominum ſtudio inditum, non decerno. Sunt qui cenſeant a conviviis, quæ frequenter celebrat, Xeniis, Apopho-

retiſque hoc illi nomen conditum: alii re ipſa coquum egiſſe principio exiſtimant. Titius lib. VII cap. 21. A majoribus adhæſiſſe illi potius exiſtimem, ſeu parens coquus ab artificio audiit, ſeu a majoribus accepit. Ob tam pauca epigrammata, quibus convivia celebrat, nomenclaturam hanc indeptum eſſe non eſt vero ſimile. Ex hodiernis ſcriptoribus Caſaubonus, Rob. Titius, Claudius, Muſambertius ſeu Marcilius, iterum coquum indigitant. alii negant; natumque errorem hunc ex corrupto Lampridii codice conjiciunt; quem ita legunt: *ut Martialis coce*, pro *quoque*. Sic enim priſce ſcribebatur. unde coci ſeu coqui vox derivata ac depravata. Meurſius de gloria, Claverius in vita Perſii, Ramireſius ad prim. ep. ſpect. Sed ego codicem illum antiquum Lampridii optarem inſpicere, & in rem præſentem venire. Quid enim? in hac ſola voce errarunt librarii, in ceteris emendate ſcripſerunt? Aliud eſt, quod me movet, ut eam ſcripturam ita legendam putem, quod ipſe ſententiæ ordo deſideret *quoque*. Sic enim Lampridius: *Idcirco quod multi ſeptem diebus pulchros eſſe dicunt eos, qui leporem comederint, ut Martialis quoque epigramma ſignificat.* Cognoſcis, lector, quam opportune cadat hic illud *quoque?* Scripturam ergo priſcam confirmat ipſa ſeries & mens verborum. Etſi

non neceſſario legas *quoque*. conſtat enim ſenſus nihilominus integer & perfectus, ſi legas *coci*. mens tamen inclinat in *quoque*. Multa etiam Scriverius ſuper voce coci ad Epiſt. libro I præfixam, & Barthius lib. VI cap. 1, qui cocum appellat, & ſuper ea re diſputat copioſius. Eſt cum κατ' ἀντονομασίαν epigrammatarius, ut Homerus vel Virgilius poeta, Demoſthenes vel Cicero orator, philoſophus Ariſtoteles, dicitur. Parentum nomina, niſi filius cantaſſet, oblivione ſepulta jacerent: lib. V immortalia reddidit epigr. 34.

Hanc tibi Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam.

Parentem tamen affirmant aliqui coquum dictum lectumque. Uxorem habuit Clodiam Marcellam ex gente Claudia plebeja, lib. XII epigr. 21.

Municipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam noſtris quis putet eſſe locis?

& mox:

Te cito ridebit peregrinus Clodia partus,
Romanam ducat quam magis eſſe nurum.

ita diſtichon hoc legit Joſephus Scaliger ad illud Catullianum:

Dulce rideat ad patrem.

Ex Martiale tamen diſcis, Clodiam hanc Marcellam non Romanam, ſed Hiſpanam & Bilbilitanam patria fuiſſe; ut merito dubitare poſſis, an ex gente Claudia Romana fuerit hæc Marcella: verſum ergo Martialis rectius ſcripſerim, ut ante habuit:

Nec cito ridebit peregrini gloria partus.

In patria laudanda tam diligens & frequens eſt, ut illius amantiſſimum facile intelligas lib. I epigr. 62.

Te, Liciniane, gloriabitur noſtra,
Nec me tacebit Bilbilis.

Lib. eodem, epigr. 50.

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciane, Bilbilin,
Equis & armis nobilem.

Lib. X, epigr. 103.

Municipes, Auguſta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis;
Ecquid læta juvat veſtri vos gloria vatis?
Nam decus & nomen, famaque veſtra ſumus.

Et mox in ſequenti:

Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forſitan eſſedo videbis.

Lib. XII epigr. 18.

Me multos repetita poſt Decembres
Accepit mea, ruſticumque fecit
Auro Bilbilis & ſuperba ferro.

Sed de patria Martialis & de hac Bilbili plura lib. I epigr. 50. Romam venit, cum annum ageret alterum & viceſimum Nerone imperante: egit in urbe annos quinque ſupra triginta: diſceſſit ſeptimo & quinquageſimo. Quod ipſe me docet poeta, cum lib. XII epigr. 31 de hortis Marcellæ uxoris ita canit:

Munera ſunt dominæ poſt ſeptima luſtra reverſo.

Lib. vero X epigr. 104 a patria ſe triginta quatuor annos abfuiſſe adhuc in urbe degens ſcripſit. Porro lib. X epigr. 24 de ſuis Kalendis, monet ſe quinquageſimum ſeptimum annum attigiſſe:

Quinquageſima liba ſeptimamque
Veſtris addimus hanc focis acerram.

Ex quibus concludo, poetam ſub Nerone, Galba, Othone, Vitellio, Veſpaſiano, Tito, Domitiano, Nerva, Trajano, Romæ vixiſſe, cum, ut plane ſentio, ſub primum Trajani annum, quod ab eo negligeretur, in patriam redierit, ibique poſt quadriennium, ſummum quinquennium exactum, ultimum vitæ diem clauſerit, ita ut ἑξηκοντα-ετὴς fere obierit, aut annum ultra vitam prorogarit. Obiit ergo anno poſt C. N. CIV aut quinto, Trajani quarto aut quinto, Sura & Serviano iterum Coſſ. Olymp. CCXX a. II, poſt U. C. DCCCLIV. Romæ Domitiano, immo & Tito carus gratuſque fuit, magniſque honoribus & donis ab utroque ornatus: jure nempe trium liberorum, quod ſolum Imperator conferebat, maximæque argumentum gratiæ erat. De quo Plinius minor, Tacitus, Lipſius, alii, & nos ſuo loco. Gloriatur de hoc munere poeta lib. III epigr. 95.

Præmia laudatæ tribuit mihi Cæſar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.

& lib. IX epigr. 98.

Rumpitur invidia, tribuit quod Cæſar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidia.

& lib. II epigr. 92.

Natorum mihi jus trium roganti
Muſarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat. Valebis, uxor.
Non debet Domini perire munus.

Creatus eſt tribunus, quod lib. III epigr. 95 jactat.

Eſt & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum.

Ornatus eſt equeſtri dignitate. ibidem:

Et ſedeo, qua te ſuſcitat Oceanus.

hoc eſt, ſpecto in theatris ludos inter equites. Prædicat eandem lib. V epigr. 13.

Sum fateor, ſemperque fui, Calliſtrate, pauper,
Sed non obſcurus, nec male notus eques.

Auctus eſt donis in urbe & ruri. Domicilium ſibi aſſignatum in urbe, & rus ſuburbanum docet lib. IX epigr. 98.

Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce ſub urbe eſt,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.

& lib. X epigr. 58.

Dura ſuburbani dum jugera paſcimus agri,
Vicinoſque tibi, ſancte Quirine, lares.

Lib. item VIII epigr. 61.

Sed quod ſub urbe rus habemus æſtivum ;
Vehimurque mulis , non , ut ante , conductis.

Prædium Nomentanum pluribus verſiculis nobilitat lib. VI epigr. 43. lib. VII epigr. 93. lib. X epigr. 48 & 94. lib. XIII epigr. 119.

Italiæ quoque partem eam obiit poeta , quam olim Æmiliam , ſeu togatam Galliam dixere , nunc Lombardia cis Padum nuncupatur , ibique nobiliſſimas urbes luſtravit : Forum Cornelii ſeu Immolam , unde tertium epigrammatum librum emiſit , ut lib. III epigr. 1 & 4 ſcribit :

Hoc tibi , quidquid id eſt , longinquis mittit ab oris
Gallia , Romanæ nomine dicta togæ.

& :

Si , quibus in terris , qua ſimus in urbe rogabit ,
Corneli referas me licet eſſe foro.

Ravennam item , olim caput Piceni , ut vetus docet inſcriptio. Et in Venetorum agro Altinum , uti & Patavium & Aquilejam , &c. Aquilejam Fori Julii primariam urbem , quæ civitates adeo poetæ arriſere , ut conſtituerit , extremam illis ætatem conſecrare : ſic enim lib. IV epigr. 24 teſtatur :

Vos eritis noſtræ portus, requieſque ſenectæ,
Si juris fuerint otia noſtra ſui.

Amicis uſus eſt, præter Cæſares, claris & potentibus, & multis: Stertinio, quem Avitum vocat, Deciano, Liciniano, Stella, Nepote, Lupo, Plinio juniore, Cornelio Priſco, Julio Martiale, Regulo oratore, Quinctiliano, Quincto, Ovidio, Juvenale, Valerio Flacco, Silio, Parthenio tyrannoctono, aliiſque compluribus, quos paſſim in ſuis libris æternis ornat elogiis. De Statio mirantur aliqui, cum eodem tempore vixerint, idem ſæpe argumentum tractarint, eoſdem amicos coluerint, cur nulla amicitiæ nota inter hos exſtet? An quod nulla ſingularis inter eos neceſſitudo, & uſus vitæ interceſſerit? an occulta aliqua diſſenſio? an ingeniorum ſtudia, mores, naturæ diverſæ? an quod Statius celer, & ſæpe extemporalis prope poeta, ut ex Silvarum præfationibus diſcis, ſubito gratularetur vel Principi, cum aliquid novi vel accidit, vel conditum eſt, quod non videtur potuiſſe Martialis, aut voluiſſe. Quod ipſum reor fuit, cur nullus familiaritatis index aut ſymbolum, aut conteſſeratio apud ſcriptores reperiatur. Librarium puerum habuit, Afrum Demetrium, quem moriturum, ſero nimis, libertate donavit,

de quo lib. I epigr. 102.

Illa manus quondam ſtudiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæſaribus.

Gravi morbo ſemel dumtaxat, dum Romæ vixit, tentatus eſt, lib. VIII epigr. 25.

Vidiſti ſemel, Oppiane, tantum
Ægrum me male, ſæpe te videbo.

Lib. VI epigr. 58 ſe jam prope conclamatum ait:

O quam pæne tibi Stygias ego raptus ad undas,
Elyſiæ vidi nubila fuſca plagæ!

Domitiano ſublato, Parthenio Mæcenate amico aulico a militibus interfecto, cum apud Nervam parum, apud Trajanum nihil poſſet, rerum urbanarum tædio affectus, urgentibus jam tædio & fatis, patriam repetivit, in eaque, confecto per triennium libro duodecimo, naturæ conceſſit. neque enim tam gratam & ſuavem vitam, quam in patria ſperavit, invenit, immo æmulorum municipum dente laceratus aſſidue, ex ægritudine, credo, animi morbum concepit, & periit. Nam paulo poſt, ejus mortem Plinius eleganti ad Priſcum epiſtola deploravit, ſimulque velut funebria perſolvit. Forma oris, & voce virili fuit, piloſo & hirſuto

corpore, ut illa gens plerumque ſolet. Hoc poeta oſtendit, cum lib. X epigr. 65 Carmenionem carpit, ſeque ipſum depingit:

Hiſpanis ego contumax capillis,
Hirſutis ego cruribus, geniſque.
Os blæſum tibi, debiliſque lingua eſt:
Nobis filia fortius loquetur.

Scripſerunt eandem Martialis vitam Calderinus, Sipontinus, Georgius Alexandrinus, Petrus Crinitus, & alii hos ſecuti. Nos ex ipſo Martiale Martialem voluimus depingere. Hoc mantiſſæ loco addamus, quibuſdam Martialem viſum eſſe prope Chriſtianum. accipe ex periphraſi ſecunda Juvenalis Claverii verba: *Scitum eſt vero, Martialem non inviſum eſſe Chriſtianis. nam Pudentem & Claudiam par nobile ac beato Paullo iucundiſſimum plurimis in cœlum laudibus effert. Ac pæne auguror, tremulum quendam ſolis æterni radiuſculum iſti poetæ tandem affulſiſſe. licet plura ejus, vel priora in laſciviam vergant, ut hodie multis Chriſtianis contigit.* Ego tamen nondum inducor, ut hoc ad animum admittam, niſi mihi ſanctior & certior teſtis tabulas alias exhibeat, quod hic, quem adduxi, tam idoneus & ſanctus videatur, quam ipſe Martialis eſt. Pudens autem ille & Claudia, quos S. Paullus ſalvere

jubet, non videntur ii, quos Martialis celebrat; Fuit enim A. Pudens Martialis, centurio profanus & Encolpo puero tranſcriptus, non philoſophus. Præterea multo illis hi juniores, de quibus lib. IV epigr. 13 plenius. Pudens hoſpes S. Petri ordinis jam tum ſenatorii, non centurio. Fabulis ergo gemina, quæ narrant Britannicæ antiquitates, a nuperis ſcriptoribus concinnatæ.

NOTITIA LITERARIA

DE

M. VAL. MARTIALI

EX

Jo. Alb. Fabricii Bibliotheca latina a Jo. Aug. Erneſti auctius edita Tom. II. Lib. II, Cap. XX.

Martialis Ætas.

M. Valerius Martialis, [1] ex Bilbili Celtiberiæ oppido, Hiſpanus, ſectator Epicuri, ſcribendique Epigrammatis non inſulſus artifex, at ſcur-

1. Alius *Gargilius Martialis* hiſtoriarum ſcriptor, Vopiſco ac Lampridio memoratus ac forte Sidonio IX Epiſt. 14. ubi Juvenci Martialis hiſtoriam memorat. Feneſtella quoque Annalium conditor, Martialis dicitur a Fulgentio L. 3. Mythol. Confer Savaronem ad Sidonium pag. 580. Notus præterea *Martialis Lemovicenſium* Apoſtolus; ſub cujus nomine Epiſtolæ binæ, ſed ſpuriæ, exſtant latine, quas Geverh. Elmenhorſtius notis illuſtravit Hamb. 1614. 4. *Gargilius Martialis* de cura boum, ante ineditus, fuit in Bibl. Iſaaci Voſſii, jam editus exſtat in ſcriptt. Rei Ruſt. a Geſnero curatis. De hoc Caſſiodorus cap. 28. divinar. lect. *De hortis ſcripſit pul-*

rilis interdum ac frequenter obſcœnus, [1] Domitiani, Nervæ, & Trajani tempora ingenio ſuo illuſtravit, ſenex autem, urbe relicta, patriam ſuam repetens, in illa obiit ſub eodem Trajano. Ipſe de ſe III, 95. ita:

Præmia laudato tribuit mihi Cæſar uterque (Titus & Domitianus)
Natorumque dedit jura paterna trium.

cherrime Gargilius Martialis, qui & nutrimenta olerum & virtutes eorum diligenter expoſuit. Eodem opere uſus Palladius de re ruſtica lib. IV, tit. 9. & alibi. *Martialem Medicum* Eraſiſtrateum, cujus libri duo Ἀνατομικῶν tunc exſtabant, quique Galeno annum ætatis trigeſimum quartum agente, jam erat ſeptuagenarius, memorat libro de ſcriptis propriis Tom. 4. pag. 36. Præterea *L. Cincium L. Fil. Martialem* in vet. inſcriptione apud Sponium pag. 59. Miſcell. & alios. De noſtro Martiale, Epigrammatum poeta, multis agit Nic. Antonius Bibl. veteris Hiſpanæ lib. I. c. 13. quem, ſi placet, vide. Apud Lampridium in Alex. Severo c. 38. laudatur *Martialis coci Epigramma*, ſed in antiquis Codd. & prima edit. vocabulum *coci* deſideratur, teſte Salmaſ. Itaque non opus Meurſii emendatione c. 13. auctar. Philolog. qui pro *coci* legebat *coce*, quod putabat ſcriptum pro *quoque*. Sane Martialis a recentioribus dicitur *Cocus*, ut a Jo. Sariſberienſi VI, 3. policrat. Jacobo Magno Toletano in Sophologia &c.

1. Michael Verinus caſtiſſimus juvenis in diſtichis:

Carmina ſunt fateor pulcherrima vatis Iberi,
Ad mores faciunt non tamen illa bonos.

Hic eſt Verinus, qui anno ætatis XVIII moriturus, hæc de ſe, diſticho 318,

Promittunt medici Venerem mihi ferre ſalutem,
Non tanti vitæ ſit mihi certa ſalus.

Andream Naugerium nobilem Venetum refert Jovius in eleg. quotannis recurren-

Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non exſpectato dat mihi fama rogo.
Eſt & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum,
Et ſedeo, qua te ſuſcitat Oceanus (in quatuordecim, inter equites.

Kalendis Martiis natum ſe, paſſim docet, ut IX, 53. X, 24. XII, 60. Marcellam uxorem celebrat XII, 21. 31. & hortos ſuos IV, 64. XII, 31. patriamque Bilbilin XII, 18. &c. undam Salonis lib. I, 49. & IV, 54.

De patria ejus exſtat D. Mich. Martinez de Villar lib. de patronatu, Antiquitatibus, Regimine ac Viris illuſtribus Bilbilitanæ Civitatis atque Archidiaconatus, quem laudat Papebrochius Tom. I Act. Sanctor. Junii p. 108. De Martiale ipſo & ejus vita videndus V. C. Jo. Maſſonus in vita Plinii jun. p. 112. ſeq. ubi docet, eum non ante adultum a. C. 101. (U. C. 854.) obiiſſe. Ibidem promittit ad examen revocare, quæ de ætate ejus & ſcriptis notavit H. Dodwellus in prælectionibus Cambdenianis ad Spartian. & in Annalibus Quinctilianeis. Temporum notationem in Martiale inſigniter illuſtrat Guil. Loydius Epiſtola ad Antonium Pagium, quam hic edidit in Critica Annalium Baronii ad a. C. 88.

te geniali die ſcripta Martialis ſolemnibus flammis ſolitum uſtulare, manibus Catulli, ut ait Famianus Strada, annuum ſacrificium.

Forma Epigrammatum Martialis differt a Catulliana in hoc, quod ille acumina & luſus magis captat, eaque fere in verſu ultimo habet: cum Catullianorum feſtivitas ſit tracta per totum epigramma: de quo late & eleganter diſputantem legant, qui volent, Fr. Vavaſſorem in elegantiſſimo & eruditiſſimo Libro de Epigrammate. Ceterum ejus ratio magis placuit pleriſque: quia in ea forma facilius & magis ſentitur acumen ab unoquoque, quam in illo; ſicut omnino naturalis & ſimplex pulchritudo non ita ſentitur & placet vulgo, quam quæſita.

EPIGRAMMATA.

Exſtant ejus *Epigrammatum libri XIV*, quorum penultimo *Xeniorum*, ultimo *Apophoreton* [1] titulum ipſe auctor inſcripſit. Quo nomine appellantur munuſcula, quæ in Saturnalibus, & aliis feſtis ac ſolemnibus conviviis domum deportanda convivæ accipiebant. Vide, quæ viri docti ad Suetonii Auguſt. cap. 75. & Petronium Petri Burmanni p. 277. Thomaſinum de donariis veterum cap. 17. Tom. 12. theſauri Antiquitatt. Rom. p. 818. Roſweidum ad S. Paulini Epiſt. 1. p. 747. &

1. Apophoreta Martialis ſimili diſtichorum libello imitatus eſt vir ſummus Hugo Grotius p. 356 ſeq. poem. Martiali præiverat Græcus Grammaticus *Philetas*, cujus ἑρμηνεία, ſimile fuit opus verſibus ſcriptum, quo voces interpretatus fuerat. Vide Caſaubonum ad Strabonis III. p. 79.

Benedictinorum notas ad S. Ambroſii exhortationem virginitatis, T. 2. p. 277. Qui vero Epigrammatum libris præmittitur *liber Spectaculorum*, eruditis non improbabili conjectura videtur eſſe collectio carminum, non ab uno Martiale, ſed a variis poetis conſcriptorum in ſpectacula fratrum Titi ac Domitiani, edita ſorte a Martiale, qui inſertis propriis quibuſdam epigrammatis illam συναγωγὴν locupletavit. Librum IX & X de induſtria contractiores feciſſe ſe teſtatur XII, 5.

SUPPOSITA Martiali.

Epigrammata quædam Martiali perperam tributa, & ab Hadriano Junio inſerta, P. Scriverius rejecit ab calcem ſuæ editionis. Scriverium ſecuti plures, ut Schrevelius in edit. Amſtelod. 1644. 12, in qua *Jo. Frid. Gronovii* notæ in loca quædam etiam occurrunt. Tamen in illis, a Scriverio rejectis, nonnulla Martiale haud indigna eſſe judicant Nic. Antonius Bibl. veteris Hiſpanæ T. 1. p. 67. & Gotth. Ephr. Leſſingius in Opuſc. Miſcell. (Vermiſchte Schriften) T. I. p. 230 ſqq. Berol. 1771. Adſcribam & hæc ex Chriſtiani Daumii viri doctiſſimi notis ad Catonis diſticha p. 140. *Martialis nomine* ὑποβολιμαῖος *ſcriptor laudatur Hieronymo Paduano libro* undique ſuſcepto c. 6. Alterius cenſor, & eſto tuus. *Niſi forte Gofridus Wintonienſis eſt, qui vixit a. 1107, & teſte Baleo centur. 2. c. 59. f. 163, & ex eo, Joanne Pitſeo p. 192. 193. ſcripſit epi-*

grammata Satirica, quorum initium: Undique ſuſceptum qui miſcuit &c. Epigramma, quod e priſco lapide inter inſcriptiones veteres exhibet Gruterus p. DCLV, 3. Barthius V, 13. Adverſar. Martiali tribuit.

INDEX EDITIONUM M. VAL. MARTIALIS FABRICIANO AUCTIOR ET IN V ÆTATES DIGESTUS.

ÆTAS I *AUTOGRAPHARIA* 1470--1501.

Orta a duabus principibus, altera *Veneta*, Georgio *Merula* correctore, altera *Ferrarienſi*, a quibus proxima eſt *Romana* I. Tum ſtatim acceſſere commentatores, Dom. *Calderinus* ab an. 1474, Georgius *Merula* ab an. 1482, quorum commentarii fere omnes dein edd. obſident: Petrus *Marſus* ab an. 1492, & Nic. *Perottus*, qui Spectaculorum librum eumque primum latis diſputationibus illuſtratum edidit ab an. certe 1496, ſæpius dein repetitum.

Princeps I Veneta, fol. ſine nota anni, per Vindelinum Spirenſem, circa an. 1470 facta, *Georgio Alexandrino* correctore, cum epigrammate, cujus primus verſus ſyllaba prima abundat ſive procephalus eſt. *Raphael Zovenzonius Iſter Vindelino Spirenſi ob ejus incredibilem imprimendi ſolertiam D. D.*

Conſummatiſſimus ille Martialis
Impreſſus digitis Vindelianis
Hic eſt: hic lepidus facetiarum
Princeps & ſalis Attici Latinique.

Hunc, hunc lector emas, tibi futurum
Præclarum comitem domi foriſque
Iſtri conſilio tui Poetæ.

cf. Lengnich Beytræge part. II. pag. 122, & Maittarii Annal. typogr. To. I. pag. 291.

1471 *Ferrariæ*, 4. M. Val. Martialis epigrammata. In fine: *Hic terminatur totum opus Martialis Valerii, quod continetur in quatuordecim libris partialibus, impreſſum Ferrariæ, die ſecunda Julii, M. LXXI* (centenariis omiſſis) Hæc editio non eſt repetitio præcedentis, ſed ex alio libro, eoque valde diverſo ducta, carens libro de ſpectaculis. *Andreas Gallus*, ante quem nemo Ferrariæ artem typogr. exercuit, hujus edit. impreſſor habetur. vid. Maittar. Annal. typogr. T. I. p. 307.

1473 *Romana* I, fol. — Hanc Scriverius in cœlum laudibus tollit.

1474 *Romana* II, fol. per Jo. *Gensberg*. Prima hæc fuit recenſio juſta, quæ cum *Domitii Calderini*, quinque MSſ. Codd. uſi, commentariis ad Laurentium Medicem prodiit Romæ, nec Venetiis, ut quidam putant. cf. Lengnich Beytr. part. II. p. 122.

——— *Venet.* fol. Domitii *Calderini* Commentarius in Martialem, Venetiis, ap. *Jacobum* de *Rubeis*. Catal. Bibl. Haſæi Prof. Bremenſis Cl. IV. crit. p. 503 n. 85.

——— *Veneta* II, fol. f. 4 mai. *M. V. Martialis Epigrammatum opus cum commentario integro Domit. Calderini & defenſione ejus. Venetiis, per Joh. de Colonia.* Sic legitur tit. in Cat. Bibl. Haſæi Claſſ. IV, inter libros quartæ formæ p. 523 n. 35. & cf. Lengnichii Beytr. P. II. p. 122. huic igitur editioni jam ſubjuncta eſt defenſio adverſus Nic. Perottum.

1475 *Veneta* III, fol. per. Jo. de *Colonia*. vid. Lengnich l. c.

1478 *Mediolan.* I, fol. per *Phil.* de *Lavagnia.*

1480 *Veneta* IV, fol. c. Dom. Cald. def.

1482 *Veneta* V, fol. In hac *Georgii Merulæ* commentaria Domitianis adjuncti ſunt.

1483 *Mediolan.* II, fol. per *Baptiſtam de Tortis.*

1491 *Mediolan.* III, fol. per *Phil. Pincium* de Canato.

1492 *Veneta* VI, fol. ap. *Bonetum Locatellum* cum commentariis *Petri Marſi.*

1493 *Veneta* VII, fol. Martialis cum duobus commentis (Domitii *Calderini* ſcil. & Georgii *Merulæ*) In fine: *Hoc per Bartholomeum de Zanis de Porteſio Venetiis impreſſum opus feliciter explicit. M. CCCC. XCIII. Die XIII Novembris.* Perrara hæc edit. litteris impreſſa eſt quadratis pernitidis, Maittario autem (ut videtur) ignota. vid. Mait. Indic. ſ. Annal. T. V part. II. pag. 56 & 536. Hanc notitiam debemus viro perill. *Heidegg:ero*, Tribuno Reip. Turicenſis, in cujus Bibliotheca hæc ed. ſervatur.

1495 *Veneta* VIII, fol. cum Merulæ & Calderini commentariis.

1496 *Venet.* fol. Nic. *Perotti* Cornucopiæ per *Joannem* de *Tridino* alias *Tacuinum* (cf. quæ ad edd. ſeqq. an. 1499, 1501 de hoc libro dicuntur) Exſtabat quondam inter libros Joach. Chph. *Nemeiz*, Conſil. aul. Bipont. venales Argentor. 1745.

1498 *Veneta* IX, fol. c. Merulæ & Calderini commentariis.

1499 *Venet.* fol. Nic. *Perotti* Cornucopiæ in Ædibus *Aldi* menſe Julio MID. cf. cat. Bibl. C. G. Schwarzii, Prof. Altorf. P. I, p. 146 inter Aldinas fol.

1501 *Lugd.* fol. Nic. *Perotti* Cornucopiæ ſeu Commentariorum L. L. una cum commentariis ſ. expoſitionibus ipſius Nicolai in C. Plinii Sec. procemium ſumma diligentia emendatum *Lugduni* impreſſum per Jac. *Mailleti*, anno Gratiæ M. quingenteſimo primo, die vero ſecunda menſis Junii. Sic legitur inter Incunab. typogr. Bibl. Uffenbach. T. II. App. II, p. 75.

——— *Venet.* fol. *Nicolai Perotti* Cornucopiæ: ſive commentariorum linguæ latinæ ad illuſtriſſ. Principem Federicum Urbini Ducem: & eccleſiaſtici exercitus Imperatorem invictiſſ. liber primus: de Amphitheatro Epigramma primum. In fine: *impreſſum Venetiis per Joannem de Tridino, alias Tacuinum anno domini* 1501 *die XXVIII Maji Regnante inclyto duce*

Aug. Bar. invicto principe. Laus Deo. cum gratia & privilegio per decem annos. -- Nicol. Perottus, Archiepiſc. Sipontiuus libr. ſpectaculorum prolixis comment. illuſtravit, qui ſæpius editi ſunt ſub invidioſa inſcriptione Cornucopiæ Venet. ap. Aldum 1513, fol. Tuſculani 1522, 4. & Baſileæ 1526 fol. & 1527 ap. Aldum. — Non autem ille tantum Martialis verba interpretatus eſt, ſed de verbis ſingulis latas diſputationes dedit, quales v. c. apud Euſtathium in Homerum reperimus.

ÆTAS II 1501—1566.

quamvis nullius certæ recenſionis ſignificationem habeat, ornamenta tamen accepit ab *Aldinis*, quarum princeps eſt an. 1501, *Juntina* 1512, Pariſinis *Colinæi*, quarum I prodiit an. 1528, & Gryphianis ab an. 1535. Commentator novus ad priores acceſſit Jac. *Micyllus* an. 1536. Verum etiam Martialis caſtus ſ. potius caſtratus prodire cœpit, cura Franc. *Sylvii* ab an. 1514, Conr. *Geſneri* ab an. 1544.

1501 *Aldina* I, 8. Martialis — In fine: *Venetiis in ædibus Aldi, menſe Decembri* 1501. Edit. perrara præ ceteris Aldinis. vid. Aldinas in C. G. Schwarzii Bibl. Altorf. Baueri Bibl. libr. rar. univerſ. & Engel. Bibl. ſelectiſſ. Poſſidet eam quoque perill. Heideggerus Turici, habuitque Hemmo Arnold Werumæus Ictus Grœning. teſte Catal. 1783. p. 74.

1503 *Veneta* X, fol. Martialis cum duobus (*Calderini* & *Merulæ*) commentis. In fine: *Impreſſit volumen hoc Jacobus Pentius de Leuco Impreſſorum omnium accuratiſſimus. M. D. III. Die* 23 *Decembris: Anno Leonardi Lauretani S. Principis altero.* Edit. pernitida, Maittario ignota, ſervatur in Bibl. perill. Heideggeri.

1508 *Erffurdiæ.* 4 min. *M. Val. Marcialis urbaniſ. Poete Xenia & Apophoreta.* -- *Ad candidum lectorem hexaſtychon M. Joannis M. Herbipolitani:*

Qui didicit vitam graveolenti ducere porro:
Atque ſedare ſitis flumine doctus onus
Hinc procul abſcedat: namque hic ſybaritica menſa
Inſtruitur: crapulam noſtra talia docet.
Pone modum ſophie puer: & jucunda popine
Muria condiſcas: non nocitura ſeni.
Vale & ſalve.

In fine legitur: *M. Val. Marcialis poete Xenia & Apophoreta impreſſa* Erffurdie *per Johannem* Knapp. *Anno domini M. D. VIII. die vero viceſima nona menſis Octobris.* Notitiam hujus edit. elegantius impreſſæ benevole nobiſcum communicavit vir. clar. Aug. Chriſt. *Borheck*, Rector Bielefeld.

1510 *Aldina* II, 8. in ædib. Aldi.

—— *Veneta* XI, fol. cum *Merulæ* & *Calderini* commentariis.

1512 *Juntina*, 8. Florent. ap. Phil. Juntam. quam nullibi invenimus, niſi in Cat. Bibl. ſelectiſſimæ Hemm. Arn. Werumæi Icti. Groning. p. 54, n. 979.

1514 *Veneta* XII, fol. M. Val. Martialis epigrammata cum *Calderini* commentariis ac figg. — Ex Catal. Bibl. S. J. Lovan.

—— *Pariſ.* I, *Sylvii.* M. Val. Martialis epigrammatum lectoris caſtimonia dignorum liber, ubi omnia Veneris illius deſpuendæ quaſi irritamenta, quibus paſſim ſordidatus lectorum mores corrugabat, accurata *Franciſci Sylvii* Ambianatis diligentia deletili ſpongia deterſa ſunt & eluta. — Hic *Sylvius* primus fuit, qui ex Martiale loca nupta reſecuit. Geſnerus hunc ſecutus eſt.

1515 *Argentor.* I, 4. M. Val. Martialis epigrammata, cum interpretamento dictionum grecanicarum, quæ paſſim in toto opere continentur *Othmari Nachtgall* Argentini. &c. In fine: *M. Val. Martialis finit. Impreſſus Argentinæ anno Domini M.D.XV. XXVIII die menſis Auguſti, in ædibus Joannis Knoblouch Chalcographi.* Edit. hæc rarior eſt penes perill. Heideggerum Turici.

1517 *Aldina* III, 8. Martialis —— In fine: *Venetiis, in ædibus Aldi & Andreæ Soceri menſe Decembri* 1517. Edit. perrara Maittario ignota, memoratur in Cat. Bibl. Schwarz. Altorf. P. I, n. 2804.

1522 *Lugd.* 8.

1528 *Pariſ.* II, Colinæi I, 8. ap. Sim. *Colinæum.* Edit. rara & nitida.

1530 *Antv.* 8. ex Catal. Bibl. S. J. Lovan. p. 399.

1535 *Gryphiana* I, Lugd. 8. ap. Seb. Gryphium.

—— *Pariſ.* III, Sylvii II, 4. M. Val. Martialis epigrammaton lectoris caſtimonia dignorum liber, ubi omnia Veneris illius deſpuendæ quaſi irritamenta, quibus paſſim ſordidatus lectorum nares corrugabat, accurata *Franciſci Sylvii* Ambianatis diligentia deletili ſpongia deterſa ſunt & eluta. Pariſiis, Jac. Kerver.

1536 *Baſil.* Micylli I, 8. M. Val. Martialis epigrammata cum ſcholiis Jac. *Micylli*, ap. Jo. Hervagium.

—— *Pariſ.* IV, 8. M. Val. Martialis epigrammata. Ex Catal. Bibl. S. J. Ipræ. p. 71.

1538 *Baſil.* II, 8. ap. Henr. Petri.

1539 *Pariſ.* 8.

1540 *Pariſ.* V, 16. Martialis —— ap. Sim. *Colinæum.* Vid. Baueri Bibl. libr. rar. univerſ. & Engelii Bibl. ſelectiſſ. Eſt penes perill. Heideggerum Tiguri.

1542 *Venet.* fol. cum interpr. Dom. Calderini & Ge. Merulæ. cf. Crenius Animadv. philol. Part. III. p. 17.

1544 *Pariſ.* VI, 16. ap. Sim. *Colinæum.*

—— *Turici.* 8. M. Val. Martialis Poetæ facetiſſimi epigrammata ad linguæ Latinæ copiam & varias rerum nomenclaturas utiliſſima, recens ab omni verborum obſcœnitate in adoleſcentium præcipue ſcholarumque uſum expurgata, & in locos circiter LXXX digeſta, ac pleriſque in locis emendata per Conradum *Geſnerum*, Medicum & naturalis philoſophiæ in Tigurino Collegio profeſſorem. His acceſſerunt dialogi tres, in quibus ratio hujus inſtituti redditur, & multa de puerilibus ſtudiis egregie commemorantur. *Jacobi Micylli* Argentoratenſis in M. Val. Martialis epigrammata annotationes. Tiguri, excu-

debat *Troſchoverus* an. MDXLIV. Edit. rar. vid. Bauer. & Engel. ubi legendum 1544 ex Cat. Bibl. Bunav. & Schwarz. P. I, n. 2203. Eſt penes perill. Heideggerum Turici.

1546 *Gryphiana* II, 8. Lugd. ap. Seb. Gryphium.

—— *Baſil.* 12. M. Val. Martialis Epigrammaton libri XIV, ſumma diligentia caſtigati, per Nic. Brylingerum.

1550 *Gryphiana* III, 16. Lugd. ap. Seb. Gr.

1554 *Pariſ.* VII, Vaſcoſani 4. ap. Vaſcoſan. Martialis caſtus, ab omni obſcœnitate repurgatus. Edit. rar. & nitida.

1559 *Baſil.* III, 8. ap. Hervag. c. n. Micylli.

—— *Gryphiana* IV, 12. Lugduni, ap. Seb. Gryphium. Engel. Bibl. ſelectiſſ.

1560 *Lugd.* 12. ap. Vincentium. e caſtigatione Jo. *Boulierii* ad fidem vetuſtiſſimorum librorum, ut eſt in titulo, cum notulis in margine.

1563 *Baſil.* IV, 12. per Nicol. Brylingerum.

ÆTAS III. *JUNIO-GRUTERIANA* 1566--1618

inchoata ab Adr. *Junio*, cujus recenſio ſtatim a Plantino & Ant. Gryphio recepta fuit, an. 1596 a Theod. *Pulmanno*, cujus & Chph. Coleri notæ Junianis junctæ cum Indice a Joſ. Langio docte confecto edit. Argentoratenſem an. 1595 ornarunt; perfecta tandem Jani *Gruteri* curis ab an. 1596. Martialis refecti curatores novi exſtitere Edmundus *Augerius* an. 1568 Plantino inſerviens, & Andr. *Fruſius* Gallus an. 1588. Interea quoque commentatorum numerum auxerat Theod. *Marcilius* & Laur. *Ramireſius* de Prado. cet. Variorum has curas plerasque cum novis Deſid. *Heraldi* & Nic. *Rigaltii* conjunxerunt Pariſina Morelli an. 1601, & illa 1617. Superavit mox omnium interpretum caras egregia doctrina Matth. *Raderi*, qui Martialem caſtigatum illuſtravit an. 1602. Sed & juventuti conſuluit Th. *Farnabius* cum notis ſuperiorum excerpendis, tum

textu ex MSS. corrigendo. Metaphraſin epigrammatum græcam ſcripſit Joſ. *Scaliger*, editam primum 1607.

1566 *Plantiniana* I, *Junii.* Antv. 8. ex Plantini officina, ex recenſione Adr. *Junii*, qui quædam Martialis antea inedita e Mſ. Codice vulgavit lib. V animadverſ. cap. 17.

1567 *Gryphiana* V, 12. Lugd. ap. Anton. Gryphium. M. Val. Martialis epigrammata libri XIV, ex fide vetuſtiſſimorum exemplarium, quanta fieri potuit cura vigilantiaque nunc recens emendati: una cum annotationibus aliquot virorum doctorum perquam utilibus.

1568 *Plantiniana* II, *Augerii*, Antv. 8. ap. Plantin. M. V. Martialis epigrammata ab omni rerum obſcœnitate vindicata, opera Edmundi *Augerii* (Jeſuitæ.)

——— *Plantiniana*, neſcio an eadem cum priori Antv. 8. M. Val. Martialis epigrammaton libri XII, Xeniorum lib. I. Apophoretorum lib. I. ap. Plantin. Ex Catal. Bibl. S. J. Lovan.

1570 *Dilingæ.* 8.

1579 *Plantiniana* III, Antv. 12. ex recenſione Adr. *Junii.* ex offic. Plantin. quam ed. dein Joſ. Langius in indice componendo ſecutus eſt. Collata quoque cum inſigni MS. & cum Aldina I, fuit in Bibl. Fabriciana.

1584 *Gryphiana* VI, 12, cum ſcholiis variorum, inprimis Hadr. *Junii.* Lugd. ap. Anton. Gryphium.

——— *Pariſ.* VIII, *Marcilii.* 8. cum Theod. *Marcilii* notis, quas autem notas perſtringit Scaliger Epiſt. LXIII & LXVI. Idem, notante Nic. Antonio Bibl. Hiſp. Marcilius eſt, qui ſub *Claudii Muſamberti* nomine commonitoria ad *Raminegii* quatuor libros hypomnematum in Martialem edidit, quæ viderunt lucem Pariſ. 1607. 8. Sed Muſambertus iſte juvenem eſſe ſe innuit, Marcilius autem jam hoc a. 1584 commentarios in Martialem ediderat.

1587 *Plantiniana* IV, Antverp. 4. (ſ. prima repetita) opera Edm. *Augerii.*

1588 *Colon.* 8. M. Val. Martialis epigrammata ab omni

obſcœnitate vindicata per Andr. *Fruſium.* ex Catal. Zech. p. 60.

1593 *Plantiniana* V, 16. M. Val. Martialis epigr. libb. XII. Xeniorum liber I, & Apophoretorum liber I. Lugd. Bat. ex off. Plant. ex Cat. Bibl. Ludewig. n. 12842.

1595 *Argentorati* II, *Pulmanniana.* 12. M. Val. Martialis Epigrammaton libri XV, hoc eſt, Spectaculorum liber I. Epigrammatum variorum libri XII, Xeniorum liber I, Apophoretorum liber I. Poſt *Hadr. Junii* emendationem recogniti: & lectionis varietate doctiſſimorumque virorum obſervationibus illuſtrati. Adjecto novo rerum ac verborum ſingulorum indice abſolutiſſimo, ſtudio & opera *Joſephi Langii Cæſaremontani*, Argentinæ. Ære Lazari Zetzneri. Anno MDXCV.

1596 *Gruteriana* I, *Francof.* 12. ex Jani *Gruteri* jam accuratiori ad Mſſ. Palatinos & edd. vett. recenſione. Quæ editio cum Mſ. Viennenſi ab eodem Grutero collata ſervatur in Bibl. Leidenſi, in qua etiam obviæ præter plures Mſſ. Martialis Codices, aliæ editiones hujus ſcriptoris cum caſtigationibus Mſſ. doctorum virorum, Iſ. Voſſii, Franciſci Junii &c.

1597 *Veronæ*, 16. Epigrammata expurgata, Juſti *Lipſii* aliorumque annotationibus illuſtrata. ex Bibl. Thuani.

1599 *Ingolſt.* 8. M. Val. Martialis epigrammata. ex Catal. Bibl. Morgenbeſſerianæ part. II. p. 109.

1600 *Pariſ.* 4. Deſiderii *Heraldi* in libros XII Epigr.

1601 *Pariſ.* IX, *Morelli.* 4 m. ap. Morellum. Epigrammatum libri XIV, cum Comment. D. *Calderini* & Obſſ. G. *Merulæ.* Ejuſd. Martialis Epigrammata ſelecta græce expreſſa a *Morello* cum notis. Item *Marcilii* comment. auctus ad Amphitheatrum. Deſid. *Heraldi* adnott. & Nic. *Rigaltii*, it. ſcholia Adr. *Junii*, *Pulmanni* & *Coleri.* Sic in Bibl. Haſæanæ Cat. cl. IV, p. 527 n. 61.

1602 *Gruteri* II, *Francof.* 12. repet. præcedentis a. 1596.

——— *Raderi* I, *Ingolſt.* fol. M. Val. Martialis Epigrammat. libri omnes novis commentariis, multa cura ſtudioque confectis &c. Rerumque & verborum, lem-

matum item, & communium locorum variis & copioſis Indicibus aucti a Matthæo *Radero* &c. cum gratia & privilegio Cæſareæ Majeſtatis. Ingolſtadii. Ex typographia Adami Sartorii. An. Domini MDCII. Ita eam nobis deſcripſit perilluſtris poſſeſſor Heideggerus, Tribunus Reipubl. Turicenſis. De prima Raderi edit. ſic Joſeph. Scaliger Epiſt. 159 ad M. Velſerum : *Valde laudo operam Raderi veſtri in Martialem. Itaque me auctore multi emerunt librum illum, ut ego pretium illius excandeſecerim. Laudo, inquam, eruditionem hominis & candorem Germanicum, qui ſine ulla rubigine & maledicentia tam bene de bono ſcriptore meritus ſit.* Confer Velſeri Epiſt. 21. Commentarius Raderi, ait Erneſti, omnium eſt optimus, plenuſque egregia doctrina, quem legiſſe neminem pœnituerit.

1603 *Lugd.* 8. Ex Catal. Bibl. S. J. Lovan. p. 339.

——— *Aureliæ Allobr.* (Genevæ) 4. in Corpore poet. lat. exc. Sam. Criſpinus. (ed. I.)

1604 *Antv.* 8. ex recenſione Matth. *Raderi.* Ex Cat. Bibl. S. J. Lovan. p. 339.

1607 *Pariſ.* 8. M. Val. Martialis Epigrammatum Metaphraſis græca a Joſepho *Scaligero* compoſita, cum Iſ. *Caſauboni* præfat.

——— *Pariſ.* 4. ap. Sonnium. c. Comm. Varr. & Indice Joſ. Langii. Sic in Cat. Bibl. Thuan.

——— *Pariſ.* 4. M. Val. Martialis Epigrammata libb. XV, Laur. *Ramireſii de Prado* commentariis illuſtrati : cum Joſ. *Langii* Indice omnium verborum. Vid. Cat. Bibl. Ludewig. n. 12637.

1608 *Romæ* 8. ex recenſione Andreæ *Fruſii* Galli.

1611 *Raderi* II. Ingolſt. fol.

——— *Genevæ*, 4. in corp. poet. Latin. ed. II.

1612 *Goslar.* 12.

1613 *Colon.* 8.

1615 *Farnabii* I, Lond. 8. c. n. Thom. *Farnabii*, qui aliquot Mſſ. uſus eſt ad textum corrigendum & ſuperiorum optimorum notis.

1617 *Lutet. Pariſ.* fol. M. Val. Martialis Epigrammatum libri XV, cum variorum doctorum commentariis,

notis, obſervationibus, emendationibus & paraphraſibus, unum in corpus magno ſtudio conjectis. Cum indice omnium verborum Joſephi *Langii* Cæſari-Mont. (ſed abſque ejus præf. & dedic. quam habet ed. Argent. 1595.) & aliis indicibus locupletiſſimis. Lutetiæ Pariſiorum, apud Michaelem *Sonnium*, via Jacobæa ſub ſcuto Baſilienſi. Ex regis privilegio. Præcipua hæc editio inſtructa eſt commentariis virorum doctorum notiſque Domitii *Calderini*, Georgii *Merulæ* Alexandrini, Theodori *Pulmanni*, Hadr. *Junii*, Nicolai *Rigaltii*, Chriſtophori *Coleri*, Steph. *Claverii*, Fed. *Morelli*, & *Ramireſii de Prado* in librum Spectaculorum & quatuor primos Epigrammatum libros, atque adverſus hunc commonitoriis Claudii *Muſamberti* : Theodori item *Marcilii* in librum Spectaculorum, & in libros XII. Epigramm. Deſiderii *Heraldi*. Occurrit quoque in hac edit. *Metaphraſis Græca* ſelectorum Martialis Epigrammatum compoſita a Joſepho *Scaligero*.

——— *Lugduni*, 4. in choro poetarum luſtrato & illuſtrato ab Alex. *Ficheto*. Expuncti vero ſunt verſus obſcœni.

ſ. a. *Francof.* 8. e recenſ. Jani *Gruteri*.

1618 *Lugd.* 12. ex Andreæ Fruſii Galli recenſione.

——— *Rothomagi*. 12. opera & ſtudio Andr. Fruſii S. J. 12.

ÆTAS IV. *RADERO-SCRIVERIANA* 1619—1713.

a Petri *Scriverii* Batavi recenſione, primum an. 1619 edita, ad criticam rationem exactior eſt. Sed una cum illo tamen regnarunt *Raderiana* recenſio, quæ cum commentario etiam curis tertiis meliori an. 1627 Moguntiæ prodiit, & illa Th. *Farnabii*, quam poſteriorem ſibi excolendam ſumſit Corn. *Schrevelius*, ab an. 1656. In uſum Delfini quidem Vincentius *Colleſſus* Martialem caſtratum illuſtravit an. 1680, ſed & idem neſcio an nocentius omnem obſcœnitatem ad calcem libri congeſſit. Inter Colleſſii aſſeclas præſtat editio Amſtelæd. Lud. Smids an. 1701.

1619 *Scriverii* I, Lugd. Bat. 16. ſ. 12. M. Val. Martialis nova editio; cum Petri *Scriverii* animadverſionibus: accedunt Jani *Gruteri* notæ: Joſephi *Scaligeri* diatribe critica ad libellum de ſpectaculis in T. Marcilium; Joannis *Brodæi* (ex libro X Miſcell.) Hadr. *Turnebi* notæ in Epigrammata: Angeli *Politiani*, Juſti *Lipſii*, Jani *Rutgerſii* & Iſaaci *Pontani* notæ ad quædam loca. Lugd. Bat. ap. Jo. Maire. Vid. Cat. *de la Bibl. du Roi*, *Bell. Lettres*, T. I. 321.

1620 *Luxemburgi*, 12. cura M. *Raderi* S. J.

1621 *Scriverii* II, Amſt. 12. M. Val. Martialis Epigrammata. ex emend. P. *Scriverii*. Ex Cat. Morgenbeſſ. part. II. p. 146. & Bibl. Thuan. T. II, p. 280. & Bibl. Haſæi p. 639. n. 35.

1623 *Duaci*. 8. M. V. Martialis Epigrammata. vid. Cat Bibl. S. J.

——— *Farnabii* II, *Genevæ*. 12. c. n. Th. *Farnabii*.

1624 *Colon. Agrip*. 12. ex *Raderi* recenſione, ſine notis, obſcœnis reſciſſis.

——— *Farnabii* III, *Sedan*. 8. M. V. Martialis Epigrammatum libri, animadverſi, emendati & commentariolis explicati. c. n. Thom. *Farnabii*.

1625 *Farnabii* IV, *Francof*. 12. M. V. Martialis cum commentar. Th. *Farnabii*. Ex Schmidii Cat. Lat. p. 82.

1626 *Dillingæ*, 12. ex recenſione *Raderi*, obſcœnis reſciſſis, ſine notis.

1627 *Mogunt*. fol. Matthæi *Raderi* de Societate Jeſu, ad M. Val. Martialis Epigrammaton libros omnes, plenis commentariis novo ſtudio confectis, explicatos, emendatos, illuſtratos, rerumque & verborum, lemmatum item, & omnium locorum variis & copioſis indicibus auctos, curæ tertiæ, plurimis locis meliores. Moguntiæ, ſumtibus Joannis *Kinckii*, Bibliop. Colon. Excudebat Hermannus *Mereſius*. An. M. DC. XXVII, cum auctoritate Superiorum & privilegio S. Cæſ. Majeſt. Editio hæc eſt penes nos ipſos.

——— *Genevæ* 4. in Corp. poet. Lat. ed. III.

1628 *Colon. Agrip*. fol. Matth. *Raderi* Analecta tertiis commentariorum curis, ad Martialem jam editis addenda. ap. Jo. Kinckium, ad interſigne Monocerotis.

——12. opera Andr. *Fruſii.*

1629 *Scriverii* III, *Amſtel.* 16. ap. Guil. Janſſon. ex Muſeo P. *Scriverii.*

1630 *Antverp.* 24 m.

1643 *Pariſ.* fol. c. interpr. & not.

1644 *Farnabii* V, *Amſtel.* ap. Blaeu. 12. c. n. Th. *Farnabii.*

1645 *Farnabii* VI, *Amſtel.* 12. c. n. Thom. *Farnabii.*

1650 *Scriverii* IV, *Amſtel.* 12. ap. Lud. Elzev. Repet. ed. Scriverianæ a. 1619. Lugd. B.

1654 *Farnabii* VII, *Amſtel.* 12. c. n. Thom. *Farnabii.*

1656 *Farnabio-Schreveliana* I, Lugd. Bat. 8. c. n. *Farnabii*, additis ſelectis aliis, cura Corn. *Schrevelii.*

1657 *Venet.* 4. M. Val. Martialis Epigrammatum medicæ aut philoſophicæ conſiderationis enarratio : ſive de medica Martialis tractatione commentarius Cæſ. *Zarotti.* Venetiis ap. Baba. 1657. vid. Cat. *de la Bibl. du Roi Bell. Lett.* T. I. p. 321.

1661 *Farnabio-Schreveliana* II, Lugd. Bat. 8. ap. Franciſcum *Hackium.* M. Val. Martialis Epigrammata cum notis Tho. *Farnabii*, & variorum, genuinoque indice tum rerum tum auctorum. Accurante Corn. *Schrevelio.* Etiam Jo. Frid. Gronovii notas alibi non inveniendas hæc editio habet.

1670 *Farnabio-Schreveliana* III, *Lugd. Bat.* 8. ex offic. Hackiana. Repet. edit. a. 1661.

——*Farnabii* VIII, *Amſtel.* 12. ex offic. Janſſonio Wæſbergiana. c. n. Thom. *Farnabii.*

1673 Eadem, ibid. 12.

1680 *Toloſæ.* 8. Petrus *Rondellus* libros quinque Epigrammatum e Martiale ſelectorum cum notis ſuis vulgavit.

——*Pariſ.* 4. ap. Antonium Cellier, via Citharæa. M. Val. Martialis Epigrammatum libros XV interpretatione & notis illuſtravit Vincentius *Colleſſo* J. C. Juſſu Chriſtianiſſimi Regis ad uſum Sereniſſimi Delphini. Editio mutilata, ſed (neſcimus in quem uſum) Epigrammata obſcœna in calce adjecta ſunt.

1701 *Lond.* 8. Repet. edit. Colleſſii a. 1680.

——*Amſtel.* 8. ap. G. Gallet præf. typogr. Huguetanorum. M. Val. Martialis Epigrammata paraphraſi &

notis variorum ſelectiſſimis, ad uſum Ser. Delphini interpretatus eſt Vincentius *Colleſſo*. Numiſmatibus, hiſtorias atque ritus illuſtrantibus, exornavit Lud. *Smids*. - Et huic editioni in calce obſcœna ſubjiciuntur.

1704 *Farnabii* IX, *Amſt.* 12. c. n. Th. *Farnabii.*

ÆTAS V. 1713—1782.

quam a quarta diſtinguimus, ne hæc longior videatur, & quod novi curatores qualecunque nomen ſuum præponere maluerunt ſuis edd. quam ſibi ab aliquo antiquiori conciliare auctoritatem; neque tamen ſic melius de auctore promeriti videntur. In his numerandi ſunt Mich. *Maittaire*, Londinenſis, & Abr. *le Maſcrier*, Pariſinæ curatores.

1713 *Londini*, fol. in Corp. poet. Lat. *Maittariano*, vol. II, p. 1118 - 1246.

1716 *Lond.* 12. ex offic. J. Thonſon & J. Watts. M. V. Martialis Epigrammata, ex recenſione Mich. *Maittarii.* Edit. nitida.

1729 *Aug. Vind.* 12. M. Val. Martialis Epigr. Libb. XII, Xeniorum L. I, Apophor. L. I.

——*Ingolſt.* c. n. Juvencii. 8.

1743 *Lugd. B.* c. n. *Farnabii.* 12.

1744 *Lugd. B.* 12. Eadem. rep.

1746 *Ant. de Rooy* Conjecturæ crit. in poetas vet. & *Martialem.* Traj. ad Rh. 8.

1754 *Pariſ.* 12 mai. Voll. II. M. V. Martialis Epigrammatum libri; ad optimos codices recenſiti & caſtigati, editore Abr. *le Maſcrier*. Pariſ. apud Carol. Robuſtel & Natalem le Loup, ad ripam Auguſtinianorum, typis vero *Couſtelierii*. Vid. *Diction. Hiſt. portatif.* T. III. Caen. 1779. 8.

——*Pariſ.* 12. Voll. II, typis Joſephi *Barbou*, c. figg.

1782 *Manhemii*, cura & ſumtibus Societatis literatæ. 8. quæ ſequitur edit. Pariſinam ap. *Barbou*, & Martialem non reſectum exhibet.

Nos textum Scriverii, a Schrevelio recognitum, recepimus, denuo collatum a nobis cum Raderiano & Farnabiano. Inter varias variorum auctorum vitas Martialis, cum potior nobis viſa eſſet illa Matth. Raderi, ex ipſo Martiale concinnata: priori eam volumini præmiſimus. Secundo volumini adjecimus, eundem Schrevelium ſecuti, Appendicem Epigrammatum Martiali ſive vere ſive perperam ſuppoſitorum, (cf. cl. G. E. Leſſingii Vermiſchte Schriften Berlin. 1771. T. I. de Martiale §. 4.) uno Epigrammate, nobis X, auctiorem; quod ex Codice Salmaſii, qui nunc exſtat in bibliotheca regia Pariſina, a Gudio deſcriptum primus in lucem protulit cl. Leſſingius l. c. Subjunximus tandem, quo ſibi reſponderet utriuſque voluminis noſtri plagularum numerus, Diverſorum poetarum in Priapum Luſus, ex noviſſima eorum editione, quæ prodiit an. CIↃIↃCCLXXXI, ſine loci & impreſſoris nota. De iis videſis Notitiam literariam in Virgilii noſtri Vol. II, p. 255.

V E R S I O N E S.

Gallicam verſionem Epigrammatum omnium Martialis, & proſaicam & metricam, fecit Mich. *de Marolles*, Pariſ. 1655. 4. utramque haud magni pretii. *Juvencii* Gallicam metaphraſin, & *Faillii* in Martialem notas memorant auctores de l'*Hiſtoire des ouvrages des Savans* 1693. *Nov.* p. 130. *le P. Jouvenci Jeſuite a publié une traduction des Epigrammes de Martial*, demtis *obſcœnis*. id. p. 131. *M. de la Faille a publié quelques petits ouvrages, comme des notes ſur Martial.*

Germanice ſingula Martialis Epigrammata l. verterunt, l. carmine vernaculo imitati ſunt, Mart. *Opitzius*, *Wernikius*, *Trillerus*, *Tſcherningius*, *Weiſſius*, Anonymus in Collectione carminum comicorum, lyricorum & epigrammaticorum, Francof. & Lipſ. 1764. *Hymmius*, *Wilkenſius*, & qui omnes facile poſt ſe

relinquit cl. G. E. *Leſſingius.* cf. eorum Opp. & Collectionem præcipuorum Epigrammatum Germ. Rigæ. 1766. 8.

Hiſpanice nonnulla Martialis Epigrammata interpretatus eſt Emanuel *de Salines.* cf. Lorentii ***Graciani*** Arte de Ingenio.

Græcum fecit Martialem Joſ. *Scaliger* in Florilegio Martialis, edito ab Iſ. *Caſaubono* Pariſ. 1607. quo Libellus de Spectaculis, Lib. XIII & XIV ferme integri, & ex ceteris duodecim libris Epigrammatum ſatis magnus numerus comprehenditur. Quæ quidem opera Martiali locata a Scaligero, laudatur & in cœlum effertur a Caſaubono, ſed merito perſtringitur a *Monnoyo* in Menagianis T. I. p. 325-336. ed. Pariſ. Inſerta etiam reperiuntur hæc Epigrammata in majore editione Pariſina Martialis, cum aliis ejuſdem Epigrammatibus a Franc. *Morello* translatis. Nempe Morellus jam ante Scaligerum quædam Martialis Græce verterat, ſeparatim ab ipſo duabus plagulis edita circa an. 1600. Sed male omiſſa ſunt auctorum nomina in editione Pariſienſi. Pauciora Epigrammata itidem in ſermonem Græcum tranſtulerunt *Douſa* major, Eman. *Martinus*, *Menagius*, alii.

Hadriani *Beverlandi* notæ ineditæ ad Martialem & Juvenalem MSS. memorantur in Novellis Reipubl. literariæ a. 1699. T. I. p. 468. Neſcio quem Martialis interpretem ridet Barthius ad Statium T. I. p. 473. Marcilium an Scriverium? qui Scaligero in Epiſtolis dicitur Lentulus, & in quo nihil ornati, nihil culti reperiri ait Holſtenius Epiſt. ad Elmenhorſtium (poſt Gudianas) p. 920. Salmaſii & Iſaaci Voſſii editionibus fata interceſſere.

M. VAL. MARTIALIS
DE
SPECTACULIS
LIBELLUS.

M. VAL. MARTIALIS

DE

SPECTACULIS

LIBELLUS.

I. *In Amphitheatrum Cæſaris.*

Barbara Pyramidum ſileat miracula Memphis;
  Aſſiduus jactet nec Babylona labor;
Nec Triviæ templo molles laudentur honores;
  Diſſimuletque Deum cornibus ara frequens.
Aere nec vacuo pendentia Mauſolea
  Laudibus immodicis Cares in aſtra ferant.
Omnis Cæſareo cedat labor Amphitheatro:
  Unum pro cunctis fama loquatur opus.

II. *In opera publica Cæſaris.*

Hic ubi ſidereus propius videt aſtra coloſſus,
  Et creſcunt media pegmata celſa via;

Invidioſa feri radiabant atria regis,
Unaque jam tota ſtabat in urbe domus.
Hic, ubi conſpicui venerabilis Amphitheatri
Erigitur moles, ſtagna Neronis erant.
Hic, ubi miramur velocia munera thermas,
Abſtulerat miſeris tecta ſuperbus ager.
Claudia diffuſas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma ſibi eſt, & ſunt, te præſide, Cæſar;
Deliciæ populi, quæ fuerant domini.

III. *De gentium confluxu & congratulatione.*

QUÆ tam ſepoſita eſt, quæ gens tam barbara, Cæſar,
Ex qua ſpectator non ſit in urbe tua?
Venit ab Orpheo cultor Rhodopeïus Hæmo,
Venit & epoto Sarmata paſtus equo;
Et qui prima bibit deprenſi flumina Nili,
Et quem ſupremæ Tethyos unda ferit.
Feſtinavit Arabs, feſtinavere Sabæi;
Et Cilices nimbis hic maduere ſuis.
Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.
Vox diverſa ſonat: populorum eſt vox tamen una,
Cum verus PATRIÆ diceris eſſe PATER.

IV. *Ad Cæſarem, quod expulerit delatores.*

TURBA gravis paci, placidæque inimica quieti,
Quæ ſemper miſeras ſollicitabat opes,
Tradita Gætulis; nec cepit arena nocentes;
Et delator habet, quod dabat, exſilium.
Exſulat Auſonia profugus delator ab urbe:
Impenſis vitam principis annumeres.

V. *De Paſiphaes ſpectaculo.*

JUNCTAM Paſiphaen Dictæo credite tauro:
Vidimus; accepit fabula priſca fidem.
Nec ſe miretur, Cæſar, longæva vetuſtas:
Quidquid fama canit, donat arena tibi.

VI. *Feminæ in Amphitheatro cum leone certamen.*

BELLIGER invictis quod Mars tibi ſævit in armis,
Non ſatis eſt, Cæſar, ſævit & ipſa Venus.
Proſtratum Nemees & vaſta in valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus.
Priſca fides taceat: nam poſt tua munera, Cæſar,
Hæc jam feminea vidimus acta manu.

VII. *Pœna Laureoli.*

QUALITER in Scythica religatus rupe Prometheus
Aſſiduam nimio pectore pavit avem:
Nuda Caledonio ſic pectora præbuit urſo,
Non falſa pendens in cruce Laureolus.
Vivebant laceri membris ſtillantibus artus,
Inque omni nuſquam corpore corpus erat.
Denique ſupplicium dederat necis ille paternæ,
Vel domini jugulum foderat enſe nocens.
Templa vel arcano demens ſpoliaverat auro;
Subdiderat ſævas vel tibi, Roma, faces.
Vicerat antiquæ ſceleratus crimina famæ,
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

VIII. *De Dædalo.*

DÆDALE, Lucano cum ſic lacereris ab urſo,
Quam cuperes pennas nunc habuiſſe tuas!

IX. *De Rhinocerote.*

PRÆSTITIT exhibitus tota tibi, Cæſar, arena,
Quæ non promiſit, prœlia rhinoceros.
O quam terribiles exarſit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

X. *De leone qui gubernatorem offendit.*

Læserat ingrato leo perfidus ore magiſtrum,
Auſus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto perſolvit crimine pœnas;
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet eſſe hominum tali ſub principe mores,
Qui jubet ingenium mitius eſſe feris?

XI. *De urſo.*

Præceps ſanguinea dum ſe rotat urſus arena,
Implicitam viſco perdidit ille fugam.
Splendida jam tecto ceſſent venabula ferro;
Nec volet excuſſa lancea torta manu.
Deprendat vacuo venator in aere prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

XII. *De ſue quæ ex vulnere peperit.*

Inter Cæſareæ diſcrimina ſæva Dianæ
Fixiſſet gravidam cum levis haſta ſuem,
Exſiliit partus miſeræ de vulnere matris.
O Lucina ferox, hoc peperiſſe fuit?
Pluribus illa mori voluiſſet ſaucia telis,
Omnibus ut natis triſte pateret iter.
Quis negat eſſe ſatum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite; nata fera eſt.

XIII. *De eadem.*

Icta gravi telo, confoſſaque vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quam certa fuit librato dextera ferro!
Hanc ego Lucinæ credo fuiſſe manum.
Experta eſt numen moriens utriuſque Dianæ,
Quaque ſoluta parens, quaque peremta fera eſt.

XIV. *De eadem.*

Sus fera jam gravior, maturi pignora ventris
Emiſit fetum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, ſed matre cadente cucurrit.
O quantum eſt ſubitis caſibus ingenium!

XV. *De Carpophoro venatore.*

Summa tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ,
Quantula Carpophori portio, fuſus aper!
Ille & præcipiti venabula condidit urſo,
Primus in Arctoi qui fuit arce poli:
Stravit & ignota ſpectandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuiſſe manus;
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum:
Præmia cum laudis ferret, adhuc poterat.

XVI. *De Hercule inſidente tauro ad cœlum rapto.*

Raptus abit media quod ad æthera taurus arena,
Non fuit hoc artis, ſed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus;
At nunc Alciden taurus in aſtra tulit.
Cæſaris atque Jovis confer nunc ſchema: juvenci
Par onus ut tulerint; altius iſte tulit.

XVII. *De ſupplice elephante.*

Quod pius & ſupplex elephas te, Cæſar, adorat,
Hic modo qui tauro tam metuendus erat:
Non facit hoc juſſus, nulloque docente magiſtro:
Crede mihi, numen ſentit & ille tuum.

XVIII. *De tigride & leone.*

Lambere ſecuri dextram conſueta magiſtri,
Tigris, ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Auſa eſt tale nihil, ſilvis dum vixit in altis:
Poſtquam inter nos eſt, plus feritatis habet.

XIX. *De tauro & elephante.*

Qui modo per totam, flammis ſtimulatus, arenam
  Suſtulerat raptas taurus in aſtra pilas,
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
  Dum facilem tolli ſic elephanta putat.

XX. *De pari gladiatorum.*

Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum,
  Promiſit pariter Cæſar utraque manu.
Non potuit melius litem finire jocoſam.
  O dulce invicti principis ingenium!

XXI. *De Orpheo.*

Quidquid in Orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro
  Dicitur, exhibuit, Cæſar, arena tibi.
Repſerunt ſcopuli, mirandaque ſilva cucurrit,
  Quale fuiſſe nemus creditur Heſperidum.
Adſuit immixtum pecudum genus omne ferarum,
  Et ſupra vatem multa pependit avis.
Ipſe ſed ingrato jacuit laceratus ab urſo.
  Hæc tamen ut res eſt facta, ita ficta alia eſt.

XXII. *De rhinocerote.*

Sollicitant pavidi dum rhinocerota magiſtri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ;
Deſperabantur promiſſi prœlia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus ante furor.
Namque gravem gemino cornu ſic extulit urſum,
Jactat ut impoſitas taurus in aſtra pilas.

XXIII. *De Carpophoro.*

Dorica quam certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
Ille tulit geminos facili cervice juvencos;
Illi ceſſit atrox bubalus atque biſon.
Hunc leo cum fugeret, præceps in tela cucurrit:
I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

XXIV. *De Naumachia.*

Si quis ades longis ſerus ſpectator ab oris,
Cui lux prima ſacri muneris iſta fuit,
Ne te decipiat ratibus navalis Enyo,
Et par unda fretis; hic modo terra fuit.
Non credis? ſpectes, dum laxent æquora Martem:
Parva mora eſt: dices, hic modo pontus erat.

XXV. *De Leandro.*

QUOD nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda;
  Deſine mirari: Cæſaris unda fuit.
Cum peteret dulces audax Leandrus amores,
  Et feſſus tumidis jam premeretur aquis;
Sic miſer inſtantes affatus dicitur undas:
  Parcite, dum propero; mergite, dum redeo.

XXVI. *De natatoribus.*

LUSIT Nereïdum docilis chorus æquore toto;
  Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuſcina dente minax, nexu fuit ancora curvo:
  Credidimus remum, credidimuſque ratem;
Et gratum nautis ſidus fulgere Laconum,
  Lataque perſpicuo vela tumere ſinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
  Aut docuit luſus hos Thetis, aut didicit.

XXVII. *Blanditur Cæſari.*

SECULA Carpophorum, Cæſar, ſi priſca tuliſſent;
  Jam nullum monſtris orbe fuiſſet opus.
Non Marathon taurum, Nemee frondoſa leonem,
  Arcas Mænalium non timuiſſet aprum.
Hæc armata manus hydræ mors una fuiſſet,
  Huic percuſſa foret tota Chimæra ſemel.

Ignipedes poſſet ſine Colchide vincere tauros:
    Solvere & Heſionem ſolus, & Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus eſt
    Bis denas pariter perdomuiſſe feras.

XXVIII. *De Naumachia.*

Augusti laudes fuerant, committere claſſes,
    Et freta navali ſollicitare tuba:
Cæſaris hæc noſtri pars eſt quota? vidit in undis
    Et Thetis ignotas, & Galatea feras.
Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,
    Et domini Triton ipſe putavit equos.
Dumque parat ſævis ratibus fera prœlia Nereus,
    Abnuit in liquidis ire pedeſter aquis.
Quidquid & in Circo ſpectatur, & Amphitheatro,
    Dives Cæſarea præſtitit unda tibi.
Fucinus & pigri taceantur ſtagna Neronis:
    Hanc norint unam ſecula Naumachiam.

XXIX. *De Priſco & Vero gladiatoribus.*

Cum traheret Priſcus, traheret certamina Verus,
    Eſſet & æqualis Mars utriuſque diu;
Miſſio ſæpe viris magno clamore petita eſt:
    Sed Cæſar legi paruit ipſe ſuæ.
Lex erat, ad digitum poſita concurrere palma:
    Quod licuit, lances, donaque ſæpe dedit.

Inventus tamen eſt finis diſcriminis æqui,
Pugnavere pares, ſuccubuere pares.
Miſit utrique rudes, & palmas Cæſar utrique:
Hoc pretium virtus ingenioſa tulit.
Contigit hoc, nullo niſi te ſub principe, Cæſar:
Cum duo pugnarent, victor uterque fuit.

XXX. *Ad Cæſarem.*

Da veniam ſubitis: non diſplicuiſſe meretur,
Feſtinat, Cæſar, qui placuiſſe tibi.

XXXI. *Alterum.*

Cedere majori, virtutis fama ſecunda eſt.
Illa gravis palma eſt, quam minor hoſtis habet.

XXXII. *De Dama & canibus.*

Concita veloces fugeret cum dama moloſſos.
Et varia obliquas necteret arte moras;
Cæſaris ante pedes ſupplex, ſimiliſque roganti
Conſtitit; & prædam non tetigere canes.

XXXIII. *Aliud, apud antiquum Juvenalis Scholiaſten.*

Flavia gens, quantum tibi tertius abſtulit heres!
Pæne fuit tanti, non habuiſſe duos.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATA.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER I.

EPISTOLA AD LECTOREM.

SPERO me ſecutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non poſſit, quiſquis de ſe bene ſenſerit, cum ſalva infimarum quoque perſonarum reverentia ludant; quæ adeo antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantum veris abuſi ſint, ſed etiam magnis. At mihi fama vilius conſtet, & probetur in me noviſſimum ingenium. Abſit a jocorum noſtrorum ſimplicitate malignus interpres, nec Epigrammata mea ſcribat. Improbe facit, qui in alieno libro ingenioſus eſt. Laſcivam verborum veritatem, id eſt, Epigrammaton linguam excuſarem, ſi meum eſſet exemplum: ſic ſcribit Catullus, ſic Marſus, ſic Pedo, ſic Getulicus, ſic quicunque perlegitur. Si quis tamen tam ambitioſe triſtis eſt, ut apud illum in nulla pa-

gina Latine loqui fas ſit, poteſt epiſtola, vel potius titulo contentus eſſe. Epigrammata illis ſcribuntur, qui ſolent ſpectare Florales. Non intret Cato theatrum noſtrum; aut ſi intraverit, ſpectet. Videor mihi meo jure facturus, ſi epiſtolam verſibus clauſero.

I. *Ad Catonem.*

Nosses jocoſæ dulce cum ſacrum Floræ,
Feſtoſque luſus, & licentiam vulgi,
Cur in theatrum, Cato ſevere, veniſti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

II. *Ad Lectorem.*

Hic eſt quem legis, ille quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis,
Argutis Epigrammaton libellis:
Cui, lector ſtudioſe, quod dediſti
Viventi decus, atque ſentienti,
Rari poſt cineres habent poetæ.

III. *Ad Lectorem, ubi Libri venales.*

Qui tecum cupis eſſe meos ubicunque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis, me manus una capit.

Ne tamen ignores, ubi ſim venalis, & erres
Urbe vagus tota: me duce certus eris.
Libertum docti Lucenſis quære Secundum,
Limina poſt Pacis, Palladiumque forum.

IV. *Ad Librum ſuum.*

ARGILETANAS mavis habitare tabernas,
Cum tibi, parve liber, ſcrinia noſtra vacent.
Neſcis, heu, neſcis dominæ faſtidia Romæ:
Crede mihi, nimium Martia turba ſapit.
Majores nuſquam ronchi, juveneſque ſeneſque
Et pueri naſum Rhinocerotis habent.
Audieris cum grande ſophos, dum baſia captas,
Ibis ab excuſſo miſſus in aſtra ſago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
Neve notet luſus triſtis arundo tuos;
Ætherias, laſcive, cupis volitare per auras:
I, fuge; ſed poteras tutior eſſe domi.

V. *Ad Cæſarem.*

CONTIGERIS noſtros, Cæſar, ſi forte libellos,
Terrarum dominum pone ſupercilium.
Conſuevere jocos veſtri quoque ferre triumphi;
Materiam dictis nec pudet eſſe ducem.
Qua Thymelen ſpectas, deriſoremque Latinum;
Illa fronte precor carmina noſtra legas.

Innocuos cenſura poteſt permittere luſus :
Laſciva eſt nobis pagina, vita proba eſt.

VI. *Ad Marcum.*

Do tibi naumachiam, tu das Epigrammata nobis.
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

VII. *De leone Cæſaris.*

ÆTHERIAS aquila puerum portante per auras,
Illæſum timidis unguibus hæſit onus:
Nunc ſua Cæſareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
Quæ majora putas miracula? ſummus utriſque
Auctor adeſt: hæc ſunt Cæſaris, illa Jovis.

VIII. *Ad Maximum, de columba Stellæ.*

STELLÆ delicium mei columba,
Verona licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, paſſerem Catulli.
Tanto Stella meus tuo Catullo,
Quanto paſſere major eſt columba.

IX. *Deciani dogma laudat.*

Quod magni Thraſeæ, conſummatique Catonis
Dogmata ſic ſequeris, ſalvus ut eſſe velis;
Pectore nec nudo ſtrictos incurris in enſes;
Quod feciſſe velim te, Deciane, facis.
Nolo virum, facili redimit qui ſanguine famam:
Hunc volo, laudari qui ſine morte poteſt.

X. *In Cottam.*

Bellus homo & magnus vis idem, Cotta, videri:
Sed qui bellus homo eſt, Cotta, puſillus homo eſt.

XI. *De Gemello, & Maronilla.*

Petit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & inſtat, & precatur, & donat.
Adeone pulchra eſt? immo fœdius nil eſt.
Quid ergo in illa petitur & placet? tuſſit.

XII. *Ad Sextilianum potorem.*

Cum data ſint equiti bis quina numiſmata, quare
Bis decies ſolus, Sextiliane, bibis?
Jam defeciſſet portantes calda miniſtros,
Si non potares, Sextiliane, merum.

XIII. *De Regulo.*

Itur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces,
Canaque ſulphureis Albula fumat aquis;
Rura, nemuſque ſacrum, dilectaque jugera Muſis
Signat vicina quartus ab urbe lapis.
Hic rudis æſtivas præſtabat porticus umbras,
Heu quam pæne novum porticus auſa nefas!
Nam ſubito collapſa ruit, cum mole ſub illa
Geſtatus bijugis Regulus eſſet equis.
Nimirum timuit noſtras Fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
Nunc & damna juvant: ſunt ipſa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

XIV. *De Arria & Pæto.*

Casta ſuo gladium cum traderet Arria Pæto,
Quem de viſceribus traxerat ipſa ſuis:
Si qua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit;
Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

XV. *Ad Cæſarem.*

Delicias, Cæſar, luſuſque jocoſque leonum
Vidimus: hoc etiam præſtat arena tibi;
Cum prenſus blando toties a dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus.

Unde poteſt avidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen eſſe tuus dicitur; ergo poteſt.

XVI. *Ad Julium.*

O MIHI poſt nullos, Juli, memorande ſodales;
Si quid longa fides, caſtaque jura valent:
Bis jam pæne tibi conſul trigeſimus inſtat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene diſtuleris, videas quæ poſſe negari;
Et ſolum hoc ducas, quod fuit, eſſe tuum.
Exſpectant curæque catenatique labores.
Gaudia non remanent, ſed fugitiva volant.
Hæc utraque manu, complexuque aſſere toto:
Sæpe fluunt imo ſic quoque lapſa ſinu.
Non eſt, crede mihi, ſapientis dicere, Vivam.
Sera nimis vita eſt craſtina: vive hodie.

XVII. *Ad Avitum.*

SUNT bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura,
Quæ legis hic: aliter non fit, Avite, liber.

XVIII. *Ad Titum.*

COGIT me Titus actitare cauſas,
Et dicit mihi ſæpe, magna res eſt.
Res magna eſt, Tite, quam facit colonus.

XIX. *Ad Tuccam.*

Quid te, Tucca, juvat vetulo miſcere Falerno
In Vaticanis condita muſta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi peſſima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile eſt: ſcelus eſt jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica ſæva mero.
Convivæ meruere tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam pretioſa mori.

XX. *Ad Æliam.*

Si memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes;
Exſpuit una duos tuſſis, & una duos.
Jam ſecura potes totis tuſſire diebus;
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

XXI. *Ad Cæcilianum.*

Dic mihi, quis furor eſt? turba ſpectante vocata,
Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre, gulaque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

XXII. *De Porſena & Mucio Scævola.*

Cum peteret regem decepta ſatellite dextra,
Ingeſſit ſacris ſe peritura focis.
Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum.
Urere quam potuit contemto Mucius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Major deceptæ fama eſt & gloria dextræ:
Si non erraſſet, fecerat illa minus.

XXIII. *De leone & lepore.*

Quid nunc ſæva fugis placidi lepus ora leonis?
Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis iſti cervicibus ungues,
Nec gaudet tenui ſanguine tanta ſitis.
Præda canum lepus eſt, vaſtos non implet hiatus:
Non timeat Dacus Cæſaris arma puer.

XXIV. *Ad Cottam.*

Invitas nullum, niſi cum quo, Cotta, lavaris;
Et dant convivam balnea ſola tibi.
Mirabar, quare nunquam me, Cotta, vocaſſes:
Jam ſcio, me nudum diſplicuiſſe tibi.

XXV. *Ad Decianum.*

ADSPICIS incomtis illum, Deciane, capillis?
  Cujus & ipſe times triſte ſupercilium.
Qui loquitur Curios, aſſertoreſque Camillos,
  Nolito fronti credere, nupſit heri.

XXVI. *Ad Fauſtinum.*

EDE tuos tandem populo, Fauſtine, libellos,
  Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
  Nec ſileant noſtri prætereantque ſenes.
Ante fores ſtantem dubitas admittere famam,
  Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Poſt te victuræ, per te quoque vivere chartæ
  Incipiant: cineri gloria ſera venit.

XXVII. *Ad Sextilianum.*

SEXTILIANE, bibis quantum ſubſellia quinque
  Solus: aqua toties ebrius eſſe potes.
Nec confeſſorum vicina numiſmata tantum,
  Æra ſed a cuneis ulteriora, petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis;
  Uva nec in Tuſcis naſcitur iſta jugis:
Teſta ſed antiqui felix ſiccatur Opimi,
  Egerit & nigros Maſſica cella cados.

À caupone tibi fæx Laletana petatur,
Si plus quam decies, Sextiliane, bibis.

XXVIII. *Ad Procillum.*

HESTERNA tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, poſt decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem ſtatim putaſti,
Et non ſobria verba ſubnotaſti,
Exemplo nimium periculoſo.
Μισῶ μνήμονα συμπότην, Procille.

XXIX. *De Acerra.*

HESTERNO fœtere mero qui credit Acerram,
Fallitur: in lucem ſemper Acerra bibit.

XXX. *Ad Fidentinum.*

FAMA refert noſtros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo, quam recitare tuos.
Si mea vis dici; gratis tibi carmina mittam.
Si dici tua vis; hæc eme, ne mea ſint.

XXXI. *De Diaulo medico.*

Chirurgus fuerat, nunc eſt veſpillo Diaulus.
Cœpit, quo poterat clinicus eſſe modo.

XXXII. *De Encolpo.*

Hos tibi, Phœbe, vovet totos a vertice crines
Encolpus, domini centurionis amor:
Grata Pudens meriti tulerit cum præmia pili,
Quam primum longas, Phœbe, recide comas.
Dum nulla teneri ſordent lanugine vultus,
Dumque decent fuſæ lactea colla jubæ:
Utque tuis longum, dominuſque, puerque fruatur
Muneribus, tonſum fac cito, ſero virum.

XXXIII. *Ad Sabidium.*

Non amo te, Sabidi, nec poſſum dicere quare;
Hoc tantum poſſum dicere, non amo te.

XXXIV. *De Gellia.*

Amissum non flet, cum ſola eſt Gellia, patrem;
Si quis adeſt, juſſæ proſiliunt lacrimæ.
Non dolet hic, quiſquis laudari, Gellia, quærit;
Ille dolet vere, qui ſine teſte dolet.

XXXV. *Ad Lesbiam.*

INCUSTODITIS, & apertis, Lesbia, ſemper
Liminibus peccas, nec tua furta tegis:
Et plus ſpectator, quam te delectat adulter;
Nec ſunt grata tibi gaudia, ſi qua latent.
At meretrix abigit teſtem veloque ſeraque:
Raraque Summœni fornice rima patet.
A Chione ſaltem, vel ab Helide diſce pudorem:
Abſcondunt ſpurcas hæc monumenta lupas.
Numquid dura tibi nimium cenſura videtur?
Deprendi veto te, Lesbia, non futui.

XXXVI. *Ad Cornelium.*

VERSUS ſcribere me parum ſeveros,
Nec quos prælegat in ſchola magiſter,
Corneli, quereris: ſed hi libelli,
Tanquam conjugibus ſuis mariti,
Non poſſunt ſine mentula placere.
Quid ſi me jubeas Thalaſſionem
Verbis dicere non Thalaſſionis?
Quis Floralia veſtit, & ſtolatum
Permittit meretricibus pudorem?
Lex hæc carminibus data eſt jocoſis;
Ne poſſint, niſi pruriant, juvare.
Quare depoſita ſeveritate,
Parcas luſibus, & jocis, rogamus:

Nec caſtrare velis meos libellos.
Gallo turpius eſt nihil Priapo.

XXXVII. *Ad Lucanum, & Tullum.*

Si, Lucane, tibi, vel ſi tibi, Tulle, darentur,
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc eſſet pietatis rixa duobus,
Quod pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret infernas & qui prior iſſet ad umbras:
Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

XXXVIII. *Ad Baſſam.*

Ventris onus miſero, nec te pudet, excipis auro,
Baſſa: bibis vitro. carius ergo cacas.

XXXIX. *Ad Fidentinum.*

Quem recitas, meus eſt, o Fidentine, libellus:
Sed male cum recitas, incipit eſſe tuus.

XL. *Ad Decianum.*

Si quis erit, raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides, famaque novit anus:
Si quis Cecropiæ madidus Latiæque Minervæ
Artibus, & vera ſimplicitate bonus:

Si quis erit recti cuſtos, mirator honeſti,
Et nihil arcano qui roget ore Deos:
Si quis erit magnæ ſubnixus robore mentis,
Diſpeream, ſi non hic Decianus erit.

XLI. *Ad Lividum.*

Qui ducis vultus, & non legis iſta libenter;
Omnibus invideas, Livide, nemo tibi.

XLII. *In Cæcilium.*

Urbanus tibi, Cæcili, videris.
Non es, crede mihi. Quid ergo? verna es.
Hoc quod Tranſtiberinus ambulator,
Qui pallentia ſulfurata fractis
Permutat vitreis: quod otioſæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod cuſtos, dominuſque viperarum:
Quod viles pueri ſalariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Urbicus poeta:
Quod de Gadibus improbus magiſter:
Quod bucca eſt vetuli loquax cinædi.
Quare deſine jam tibi videri,
Quod ſoli tibi, Cæcili, videris:
Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum

Poſſis vincere Sextium Caballum.
Non cuicunque datum eſt habere naſum.
Ludit qui ſtolida procacitate,
Non eſt Sextius ille, ſed caballus.

XLIII. *De Porcia uxore Bruti.*

Conjugis audiſſet fatum cum Porcia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram, ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas.
I nunc, & ferrum, turba moleſta, nega.

XLIV. *In Mancinum.*

Bis tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et poſitum eſt nobis nil here, præter aprum:
Non quæ de tardis ſervantur vitibus uvæ,
Dulcibus aut certant quæ melimela favis:
Non pyra, quæ lenta pendent religata geniſta,
Aut imitata breves punica mala roſas.
Ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.
Nudus aper; ſed & hic minimus, qualiſque necari
A non armato pumilione poteſt.
Et nihil inde datum eſt; tantum ſpectavimus omnes.
Ponere aprum nobis ſic & arena ſolet.

Ponatur tibi nullus aper poſt talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

XLV. *Ad Stellam.*

Lascivos leporum curſus, luſuſque leonum,
Quod major nobis charta, minorque gerit,
Et bis idem facimus: nimium ſi, Stella, videtur
Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone mihi.

XLVI. *De libro ſuo.*

Edita ne brevibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

XLVII. *Ad Hedylum.*

Cum dicis propero, fac ſi facis, Hedyle, languet
Protinus, & ceſſat debilitata Venus.
Exſpectare jube: velocius ibo retentus.
Hedyle, ſi properas, dic mihi, ne properem?

XLVIII. *De Diaulo medico.*

Nuper erat medicus, nunc eſt veſpillo Diaulus:
Quod veſpillo facit, fecerat & medicus.

XLIX. *De leone & lepore.*

Rictibus his tauros non eripuere magiſtri,
Per quos præda fugax itque reditque lepus:
Quodque magis mirum, velocior exit ab hoſte,
Nec nihil a tanta nobilitate refert.
Tutior in ſola non eſt cum currit arena,
Nec caveæ tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morſus, lepus improbe, quæris;
Ad quæ confugias, ora leonis habes.

L. *Ad Licinianum, de Hiſpaniæ locis.*

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciane, Bilbilim,
Equis & armis nobilem,
Sterilemque Calvum nivibus, & fractis ſacrum
Vadaveronem montibus:
Et delicati dulce Botrodi nemus,
Pomona quod felix amat.
Tepidi natabis lene Congedi vadum,
Molleſque Nympharum lacus;
Quibus remiſſum corpus adſtringas brevi
Salone, qui ferrum gelat.
Præſtabit illic ipſa figendas prope
Vobiſca prandenti feras.
Æſtus ſerenos aureo franges Tago,
Obſcurus umbris arborum.

Avidam rigens Dircenna placabit ſitim,
Et Nemea, quæ vincit nives.
At cum December canus, & bruma impotens
Aquilone rauco mugiet;
Aprica repetes Tarraconis litora,
Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & vernos apros,
Leporemque forti callidum rumpes equo:
Cervos relinques villico.
Vicina in ipſum ſilva deſcendet focum
Infante cinctum ſordido.
Vocabitur venator, & veniet tibi
Conviva clamatus prope.
Lunata nuſquam pellis, & nuſquam toga,
Olidæque veſtes murice:
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens;
Imperia viduarum procul.
Non rumpet altum pallidus ſomnum reus:
Sed mane totum dormies.
Mercetur alius grande, & inſanum ſophos:
Miſerere tu felicium;
Veroque fruere non ſuperbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum eſt, petit;
Cum fama, quod ſatis eſt, habet.

LI. *Jocus ex Homero in cocum.*

Si tibi Miſtyllus cocus, Æmiliane, vocatur:
Dicetur quare non Taratalla mihi?

LII. *Ad leporem.*

Non facit ad ſævos cervix, niſi prima, leones.
Quid fugis hos dentes, ambitioſe lepus?
Scilicet a magnis ad te deſcendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint.
Deſperanda tibi eſt ingentis gloria fati:
Non potes hoc tenuis præda ſub hoſte mori.

LIII. *Quinctianum facit aſſertorem.*

Commendo tibi, Quinctiane, noſtros,
(Noſtros dicere ſi tamen libellos
Poſſim, quos recitat tuus poeta,)
Si de ſervitio gravi queruntur,
Aſſertor venias, ſatiſque præſtes,
Et, cum ſe dominum vocabit ille,
Dicas eſſe meos, manuque miſſos.
Hoc ſi terque quaterque clamitaris,
Impones plagiario pudorem.

LIV. *Ad Fidentinum.*

Una eſt in noſtris tua, Fidentine, libellis
Pagina, ſed certa domini ſignata figura;
Quæ tua traducit manifeſto carmina furto.
Sic interpoſitus vitio contaminat uncto
Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus:
Sic Aretinæ violant cryſtallina teſtæ:
Sic niger, in ripis errat cum forte Cayſtri,
Inter Ledæos ridetur corvus olores:
Sic ubi multiſona fervet ſacer Attide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus eſt noſtris, nec vindice libris:
Stat contra, dicitque tibi tua pagina, fur es.

LV. *Ad Fuſcum.*

Si quid, Fuſce, vacas adhuc amari;
(Nam ſunt hinc tibi, ſunt & hinc amici:)
Unum, ſi ſupereſt, locum rogamus:
Nec me, quod tibi ſum novus, recuſes:
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantum inſpice, qui novus paratur,
An poſſit fieri vetus ſodalis.

LVI. *Ad Frontonem.*

VOTA tui breviter ſi vis cognoſcere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæque decus:
Hoc petit: eſſe ſui, nec magni ruris arator;
Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quiſquam picta colit Spartani frigora ſaxi,
Et matutinum portat ineptus Ave;
Cui licet exuviis nemoris ruriſque beato
Ante focum plenas explicuiſſe plagas?
Et piſcem tremula ſalientem ducere ſeta,
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica menſas,
Et ſua non emtus præparat ova cinis?
Non amet hanc vitam, quiſquis me non amat, opto:
Vivat & urbanis albus in officiis.

LVII. *Ad cauponem.*

CONTINUIS vexata madet vindemia nimbis.
Non potes, ut cupias, vendere, caupo, merum.

LVIII. *Ad Flaccum.*

QUALEM, Flacce, velim quæris, nolimve puellam?
Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud quod medium eſt, atque inter utrumque probamus,
Nec volo, quod cruciat; nec volo, quod ſatiat.

LIX. *De pueri pretio.*

Millia pro puero centum me mango popoſcit:
Riſi ego: ſed Phœbus protinus illa dedit.
Hoc dolet, & queritur de me mea mentula mecum,
Laudaturque meam Phœbus in invidiam.
Sed ſeſtertiolûm donavit mentula Phœbo
Bis decies: hoc da tu mihi, pluris emam.

LX. *Ad Flaccum de ſportula.*

Dat Bajana mihi quadrantes ſportula centum:
Inter delicias quid facit iſta fames?
Redde Lupi nobis, tenebroſaque balnea Grylli:
Tam male cum cœnem, cur bene, Flacce, lavor?

LXI. *De lepore & leone.*

Intres ampla licet torvi lepus ora leonis,
Eſſe tamen vacuo ſe leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos,
Alta juvencorum vulnera figet ubi?
Quid fruſtra nemorum dominum regemque fatigas?
Non niſi delecta paſcitur ille fera.

LXII. *Ad Licinianum, ſcriptores unde.*

VERONA docti ſyllabas amat vatis:
Marone felix Mantua eſt:
Cenſetur Apona Livio ſuo tellus,
Stellaque nec Flacco minus.
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus;
Naſone Peligni ſonant.
Duoſque Senecas, unicumque Lucanum
Facunda loquitur Corduba.
Gaudent jocoſæ Canio ſuo Gades;
Emerita Deciano meo.
Te, Liciniane, gloriabitur noſtra,
Nec me tacebit Bilbilis.

LXIII. *De Lævina.*

CASTA, nec antiquis cedens Lævina Sabinis,
Et quamvis tetrico triſtior ipſa viro,
Dum modo Lucrino, modo ſe permittit Averno;
Et dum Bajanis ſæpe fovetur aquis:
Incidit in flammas, juvenemque ſecuta, relicto
Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

LXIV. *Ad Celerem.*

Ut recitem tibi noſtra rogas epigrammata. Nolo.
 Non audire, Celer, ſed recitare cupis.

LXV. *Ad Fabullam ambitioſam.*

Bella es; novimus: & puella; verum eſt:
Et dives; quis enim poteſt negare?
Sed dum te nimium, Fabulla, laudas;
Nec dives, neque bella, nec puella es.

LXVI. *Ad Cæcilianum, de genere & declinatione ficus.*

Cum dixi, ficus, rides quaſi barbara verba,
 Et dici, ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas ſcimus in arbore naſci:
 Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

LXVII. *Ad furem de libro ſuo.*

Erras meorum fur avare librorum,
Fieri poetam poſſe qui putas tanti,
Scriptura quanti conſtet, & tomus vilis.
Non ſex paratur aut decem ſophos nummis.
Secreta quære carmina, & rudes curas,

Quas novit unus, ſcrinioque ſignatas
Cuſtodit ipſe virginis pater chartæ;
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non poteſt liber notus.
Sed pumicata fronte ſi quis eſt nondum,
Nec umbilicis cultus, atque membrana:
Mercare tales adeo, nec ſciet quiſquam.
Aliena quiſquis recitat, & petit famam;
Non emere librum, ſed ſilentium debet.

LXVIII. *Ad Chœrilum.*

Liber homo es nimium, dicis mihi, Chœrile, ſemper.
In te qui dicit, Chœrile, liber homo eſt.

LXIX. *De Rufo.*

Quidquid agit Rufus, nihil eſt niſi Nævia Rufo.
Si gaudet, ſi flet, ſi tacet, hanc loquitur.
Cœnat . propinat, poſcit, negat, innuit; una eſt
Nævia: ſi non ſit Nævia, mutus erit.
Scriberet heſterna patri cum luce ſalutem;
Nævia lux, inquit, Nævia, lumen, ave.
Hæc legit, & ridet demiſſo Nævia vultu.
Nævia non una eſt: quid, vir inepte, furis?

LXX. *Ad Maximum.*

Cœpit, Maxime, Pana quæ ſolebat,
Nunc oſtendere Canium, Terentos.

LXXI. *Ad librum.*

Vade ſalutatum; pro me liber ire juberis
Ad Proculi nitidos officioſe lares.
Quæris iter? dicam: vicinum Caſtora canæ
Tranſibis Veſtæ, virgineamque domum.
Inde ſacro veneranda petes Pallatia clivo,
Plurima qua ſummi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata Coloſſi,
Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hac, qua madidi ſunt tecta Lyæi,
Et Cybeles picto ſtat Corybante tholus.
Protinus a læva clari ſub fronte Penates,
Atriaque excelſa ſunt adeunda domus.
Hanc pete, ne metuas faſtus, limenque ſuperbum:
Nulla magis toto janua poſte patet;
Nec propior quam Phœbus amat, doctæque ſorores.
Si dicet, Quare non tamen ipſe venit?
Sic licet excuſes, Quia qualiacunque leguntur
Iſta, ſalutator ſcribere non potuit.

LXXII. *Ad ſomnum.*

NÆVIA ſex cyathis, ſeptem Juſtina bibatur;
  Quinque Lycas, Lyde quatuor, Ida tribus.
Omnis ab infuſo numeretur amica Falerno;
  Et quia nulla venit, tu mihi, Somne, veni.

LXXIII. *Ad Fidentinum.*

NOSTRIS verſibus eſſe te poetam,
Fidentine, putas, cupiſque credi?
Sic dentata ſibi videtur Ægle,
Emtis oſſibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior eſt cadente moro,
Ceruſſata ſibi placet Lycoris.
Hac & tu ratione, qua poeta es,
Calvus cum fueris, eris comatus.

LXXIV. *Ad Cæcilianum.*

NULLUS in urbe fuit tota, qui tangere vellet
  Uxorem gratis, Cæciliane, tuam,
Dum licuit: ſed nunc poſitis cuſtodibus, ingens
  Turba fututorum eſt. ingenioſus homo es.

LXXV. *Ad Paullam.*

Mœchus erat. poteras tamen hoc tu, Paulla, negare.
Ecce vir eſt. numquid, Paulla, negare potes?

LXXVI. *De Lino.*

Dimidium donare Lino, quam credere totum,
Qui mavult, mavult perdere dimidium.

LXXVII. *Ad Flaccum.*

O mihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei ſpes & alumne Laris,
Pierios differ cantuſque choroſque ſororum:
Æs dabit ex iſtis nulla puella tibi.
Quid petis a Phœbo? nummos habet arca Minervæ:
Hæc ſapit, hæc omnes fœnerat una Deos.
Quid poſſent ederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & ſerta, lyraſque Dearum
Nil habet, & magnum ſemper inane ſophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permeſſide nuda?
Romanum propius, divitiuſque forum eſt.
Illic æra ſonant: at circum pulpita noſtra,
Et ſteriles cathedras, baſia ſola crepant.

LXXVIII. *De Charino.*

PULCHRE valet Charinus, & tamen pallet.
Parce bibit Charinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Charinus, & tamen pallet.
Sole utitur Charinus, & tamen pallet.
Tingit cutem Charinus, & tamen pallet.
Cunnum Charinus lingit, & tamen pallet.

LXXIX. *De Feſto.*

INDIGNAS premeret peſtis cum tabida fauces,
  Inque ipſos vultus ſerperet atra lues:
Siccis ipſe genis flentes hortatus amicos
  Decrevit Stygios Feſtus adire lacus.
Nec tamen obſcuro pia polluit ora veneno,
  Aut torſit lenta triſtia fata fame:
Sanctam Romana vitam ſed morte peregit,
  Dimiſitque animam nobiliore via.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
  Fama poteſt: hujus Cæſar amicus erat.

LXXX. *Ad Attalum.*

SEMPER agis cauſas, & res agis, Attale, ſemper:
  Eſt, non eſt, quod agas, Attale, ſemper agis.
Si res & cauſæ deſunt, agis, Attale, mulas.
  Attale, ne quod agas deſit, agas animam.

LXXXI. *Ad Canum.*

SPORTULA, Cane, tibi ſuprema nocte petita eſt.
Occidit, puto, te, Cane, quod una fuit.

LXXXII. *Ad Soſibianum.*

E SERVO ſcis te genitum, blandeque fateris;
Cum dicis dominum, Soſibiane, patrem.

LXXXIII. *De Regulo.*

HÆC, quæ pulvere diſſipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet abſoluta caſu!
Tectis nam modo Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratque;
Victa eſt pondere cum ſuo repente;
Et poſtquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, poſt metum querelæ,
Quis curam neget eſſe te Deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

LXXXIV. *De Manneja.*

Os & labra tibi lingit, Manneja, catellus :
Non miror, merdas ſi libet eſſe cani.

LXXXV. *De Quirinali.*

Uxorem habendam non putat Quirinalis,
Cum vult habere filios : & invenit
Quo poſſit iſtud more : futuit ancillas,
Domumque, & agros implet equitibus vernis.
Pater familiæ verus eſt Quirinalis.

LXXXVI. *De Mario.*

Venderet excultos colles cum præco facetus,
Atque ſuburbani jugera pulchra ſoli :
Errat, ait, ſi quis Mario putat eſſe neceſſe
Vendere : nil debet ; fœnerat immo magis.
Quæ ratio eſt igitur? ſervos ubi perdidit omnes,
Et pecus & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, niſi qui ſua perdere vellet
Omnia? ſic Mario noxius hæret ager.

LXXXVII. *De Novio micropſycho.*

VICINUS meus eſt, manuque tangi
De noſtris Novius poteſt feneſtris.
Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus eſſe me beatum,
Juncto cui liceat frui ſodale?
Tam longe eſt mihi, quam Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre ſaltem,
Non audire licet: nec urbe tota
Quiſquam eſt tam prope, tam proculque nobis.
Migrandum eſt mihi longius, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, ſi quis Novium videre non vult.

LXXXVIII. *Ad Feſcenniam.*

NE gravis heſterno fragres, Feſcennia, vino,
  Paſtillos Coſmi luxurioſa voras.
Iſta linunt dentes jentacula: ſed nihil obſtat,
  Extremo ructus cum venit a barathro.
Quid quod olet gravius mixtum diapaſmate virus,
  Atque duplex animæ longius exit odor?
Notas ergo nimis fraudes, deprenſaque furta
  Jam tollas, & ſis ebria ſimpliciter.

LXXXIX. *Ad Alcimum.*

ALCIME, quem raptum domino creſcentibus annis
  Labicana levi ceſpite velat humus:
Accipe non Phario nutantia pondera ſaxo,
  Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
  Quæque virent lacrimis roſcida prata meis.
Accipe, care puer, noſtri monumenta laboris:
  Hic tibi perpetuo tempore vivet honor.
Cum mihi ſupremos Lacheſis perneverit annos:
  Non aliter cineres mando jacere meos.

XC. *Ad Cinnam.*

GARRIS in aurem ſemper omnibus, Cinna;
Garris & illud, teſte quod licet turba.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.
Adeone penitus ſedit hic tibi morbus,
Ut ſæpe in aurem, Cinna, Cæſarem laudes?

XCI. *Ad Baſſam tribadem.*

QUOD nunquam maribus junctam te, Baſſa, videbam,
  Quodque tibi mœchum fabula nulla dabat:
Omne ſed officium circa te ſemper obibat
  Turba tui ſexus, non adeunte viro:

Eſſe videbaris, fateor, Lucretia nobis:
    At tu (pro facinus!) Baſſa, fututor eras.
Inter ſe geminos audes committere cunnos,
    Mentiturque virum prodigioſa Venus.
Commenta es dignum Thebano ænigmate monſtrum:
    Hic, ubi vir non eſt, ut ſit adulterium.

XCII. *Ad Lælium.*

CUM tua non edas, carpis mea carmina, Læli.
    Carpere vel noli noſtra, vel ede tua.

XCIII. *Ad Mamurianum.*

SÆPE mihi queritur non ſiccis Ceſtus ocellis,
    Tangi ſe digito, Mamuriane, tuo.
Non opus eſt digito: totum tibi Ceſton habeto,
    Si deeſt nil aliud, Mamuriane, tibi.
Sed ſi nec focus eſt, nudi nec ſponda grabati,
    Nec curtus Chiones, Antiopeſve calix:
Cerea ſi pendet lumbis, & trita lacerna,
    Dimidiaſque nates Gallica palla tegit;
Paſceris & nigræ ſolo nidore culinæ,
    Et bibis immundam cum cane pronus aquam:
Non culum (neque enim eſt culus, qui non cacat olim)
    Sed fodiam digito, qui ſupereſt, oculum.
Nec me zelotypum, nec dixeris eſſe malignum.
    Denique pædica, Mamuriane, ſatur.

XCIV. *De Aquino.*

FABRICIO junctus fido requieſcit Aquinus,
Qui prior Elyſias gaudet adiſſe domos.
Ara duplex primi teſtatur munera pili:
Plus tamen eſt, titulo quod breviore legis.
FUNCTUS uterque ſacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod raro novit, amicus erat.

XCV. *Ad Æglen fellatricem.*

CANTASTI male, dum fututa es, Ægle.
Jam cantas bene; baſianda non es.

XCVI. *Ad Helium.*

QUOD clamas ſemper, quod agentibus obſtrepis, Heli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

XCVII. *Ad Scazontem, de fellatore.*

SI non moleſtum eſt, teque non piget, Scazon,
Noſtro, rogamus, pauca verba Materno
Dicas in aurem, ſic, ut audiat ſolus.
Amator ille triſtium lacernarum,
Et Bæticatus, atque leucophæatus;
Qui coccinatos non putat viros eſſe,

Amethyſtinaſque mulierum vocat veſtes,
Nativa laudat; habeat & licet ſemper
Fuſcos colores, Galbanos habet mores;
Rogabit, unde ſuſpicer virum mollem.
Una lavamur: adſpicit nihil ſurſum;
Sed ſpectat oculis devorantibus draucos:
Nec otioſis mentulas videt labris.
Quæris, quis hic ſit? excidit mihi nomen.

XCVIII. *Ad Nævolum cauſidicum.*

Cum clamant omnes, loqueris tu, Nævole, tantum,
Et te patronum, cauſidicumque putas.
Hac ratione poteſt nemo non eſſe diſertus.
Ecce, tacent omnes: Nævole, dic aliquid.

XCIX. *Ad Flaccum.*

Litigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat.
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra eſt.

C. *Ad Calenum avarum.*

Non plenum modo vicies habebas;
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota Deus, preceſque noſtras;

Atque intra, puto, ſeptimas Kalendas
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu ſic, quaſi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abiſti
In tantam miſer eſuritionem,
Ut convivia ſumtuoſiora,
Toto quæ ſemel apparas in anno,
Nigræ ſordibus explices monetæ;
Et ſeptem veteres tui ſodales
Conſtemus tibi plumbea ſelibra.
Quid dignum meritis precemur iſtis?
Optamus tibi millies, Calene.
Hoc ſi contigerit, fame peribis.

CI. *De Afra vetula.*

Mammas atque tatas habet Afra: ſed ipſa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma poteſt.

CII. *De Demetrio.*

Illa manus quondam ſtudiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæſaribus,
Deſtituit primos virides Demetrius annos:
Quarta tribus luſtris addita meſſis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus deſcenderet umbras,
Ureret implicitum cum ſcelerata lues,
Cavimus; & domini jus omne remiſimus ægro:
Munere dignus erat convaluiſſe meo.

Senſit deficiens ſua præmia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

CIII. *Ad Lycorim.*

Qui pinxit Venerem tuam, Lycori,
Blanditus, puto, pictor eſt Minervæ.

CIV. *Ad Scævolam.*

Si dederint ſuperi decies mihi millia centum,
Dicebas nondum, Scævola, juſtus eques;
Qualiter o vivam, quam large, quamque beate!
Riſerunt faciles, & tribuere Dei.
Sordidior multo poſt hoc toga, pænula pejor:
Calceus eſt ſarta terque quaterque cute;
Deque decem plures ſemper ſervantur olivæ;
Explicat & cœnas unica menſa duas;
Et Vejentani bibitur fæx craſſa rubelli;
Aſſe cicer tepidum conſtat, & aſſe Venus.
In jus, o fallax atque inficiator, eamus:
Aut vive, aut decies, Scævola, redde Deis.

CV. *De ſpectaculo.*

Picto quod juga delicata collo
Pardus ſuſtinet, improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello:

Mordent aurea quod lupata cervi,
Quod frenis Libyci domantur urſi,
Et quantum Calydon tuliſſe fertur,
Paret purpureis aper capiſtris:
Turpes eſſeda quod trahunt biſontes,
Et molles dare juſſa quod choreas
Nigro bellua nil negat magiſtro:
Quis ſpectacula non putet Deorum?
Hæc tranſit tamen, ut minora, quiſquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et ſecurior eſt in ore præda;
Laxos cui dare, perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes;
Mollem frangere dum pudet rapinam:
Stratis cum modo venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed norunt cui ſerviant leones.

CVI. *Ad Ovidium.*

In Nomentanis, Ovidi, quod naſcitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum,
Exuit annoſa mores nomenque ſenecta;
Et, quidquid voluit, teſta vocatur anus.

CVII. *Ad Ruſum.*

INTERPONIS aquam ſubinde, Ruſe,
Et ſi cogeris a ſodale, raram
Diluti bibis unciam Falerni.
Numquid pollicita eſt tibi beatam
Noctem Nævia, ſobriaſque mavis
Certæ nequitias fututionis?
Suſpiras, retices, gemis: negavit.
Crebro ergo bibas licet trientes;
Et durum jugules mero pudorem.
Quid parcis tibi, Ruſe? dormiendum eſt.

CVIII. *Ad Lucium Julium.*

SÆPE mihi dicis, Luci clariſſime Juli,
Scribe aliquid magnum: deſidioſus homo es.
Otia da nobis; ſed qualia fecerat olim
Mæcenas Flacco, Virgilioque ſuo:
Condere victuras tentem per ſecula curas,
Et nomen flammis eripuiſſe meum.
In ſteriles campos nolunt juga ferre juvenci:
Pingue ſolum laſſat, ſed juvat ipſe labor.

CIX. *Ad Gallum.*

Est tibi, ſitque precor, multos creſcatque per annos,
Pulchra quidem, verum Transtiberina domus.
At mea Vipſanas ſpectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego ſum jam regione ſenex.
Migrandum eſt, ut mane domi te, Galle, ſalutem:
Es tanti, vel ſi longius illa foret.
Sed tibi non multum eſt, unum ſi præſto togatum:
Multum eſt, hunc unum ſi mihi, Galle, nego.
Ipſe ſalutabo decima vel ſerius hora:
Mane tibi pro me dicat AVERE liber.

CX. *De catella Publii.*

Issa eſt paſſere nequior Catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior Indicis lapillis.
Iſſa eſt deliciæ catella Publì.
Hanc tu, ſi queritur, loqui putabis.
Sentit triſtitiamque gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque ſomnos,
Ut ſuſpiria nulla ſentiantur.
Et deſiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla:
Sed blando pede ſuſcitat, toroque
Deponi rogat, & monet levari.

Caſtæ tantus ineſt pudor catellæ.
Ignorat Venerem: nec invenimus
Dignum tam tenera virum puella.
Hanc ne lux rapiat ſuprema totam,
Picta Publius exprimit tabella,
In qua tam ſimilem videbis Iſſam;
Ut ſit tam ſimilis ſibi nec ipſa.
Iſſam denique pone cum tabella:
Aut utramque putabis eſſe veram,
Aut utramque putabis eſſe pictam.

CXI. *Ad Velocem.*

SCRIBERE me quereris, Velox, epigrammata longa.
Ipſe nihil ſcribis: tu breviora facis.

CXII. *Ad Regulum.*

CUM tibi ſit ſophiæ par fama, & cura Deorum;
Ingenio pietas nec minor ipſa tuo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, tura dari.

CXIII. *In Priſcum.*

CUM te non noſſem, dominum regemque vocabam:
Cum bene te novi, jam mihi Priſcus eris.

CXIV. *Ad Lectorem.*

QUÆCUNQUE luſi juvenis & puer quondam,
Apinaſque noſtras, quas nec ipſe jam novi,
Male collocare ſi bonas voles horas,
Et invidebis otio tuo, lector,
A Valeriano Pollio petes Quincto,
Per quem perire non licet meis nugis.

CXV. *Ad Fauſtinum.*

HOS tibi vicinos, Fauſtine, Teleſphorus hortos
Fœnius, & breve rus, udaque prata tenet.
Condidit hic natæ cineres, nomenque ſacravit,
Quod legis, Antullæ, dignior ipſe legi.
Et Stygias æquum fuerat patrem iſſe ſub umbras:
Sed quia non licuit, vivit, ut oſſa colat.

CXVI. *In Procillum.*

QUÆDAM me cupit, invide Procille,
Toto candidior puella cygno,
Argento, nive, lilio, liguſtro:

Jam ſuſpendia ſæva cogitabis:
Sed quandam volo nocte nigriorem,
Formica, pice, graculo, cicada,
Si novi bene te, Procille, vives.

CXVII. *De Antulla.*

Hoc nemus æterno cinerum ſacravit honore
 Fœnius, & culti jugera pauca ſoli.
Hoc tegitur cito rapta ſuis Antulla ſepulcro:
 Hoc erit Antullæ mixtus uterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne ſperet agellum:
 Perpetuo dominis ſerviet iſte ſuis.

CXVIII. *In Lupercum.*

Occurris quoties, Luperce, nobis:
Vis mittam puerum, ſubinde dicis,
Cui tradas epigrammaton libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non eſt, quod puerum, Luperce, vexes.
Longum eſt, ſi velit ad Pyrum venire,
Et ſcalis habito tribus, ſed altis.
Quod quæris, propius petas licebit:
Argi nempe ſoles ſubire letum.
Contra Cæſaris eſt forum taberna,
Scriptis poſtibus hinc & inde totis,
Omnes ut cito perlegas poetas.
Illinc me pete; ne roges Atrectum:

Hoc nomen dominus gerit tabernæ.
De primo dabit, alterove nido,
Raſum pumice, purpuraque cultum
Denariis tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais? ſapis, Luperce.

CXIX. *Ad Cæcilianum.*

Cui legiſſe ſatis non eſt epigrammata centum,
Nil illi ſatis eſt, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER II.

MARTIALIS DECIANO SUO S.

Quid nobis, inquis, cum epiſtola? parumne tibi præſtamus, ſi legimus epigrammata? quid hic porro dicturus es, quod non poſſis verſibus dicere? Video quare tragœdi epiſtolam accipiant, quibus pro ſe loqui non licet. epigrammata Curione non egent, & contenta ſunt ſua, id eſt, mala lingua. In quacunque pagina viſum eſt, epiſtolam faciunt. Noli ergo, ſi tibi videtur, rem facere ridiculam, & in toga ſaltanti inducere perſonam. Denique videris, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos ſedeo, qui protinus reclamant. Puto me hercule, Deciane, verum dicis. Quid, ſi ſcias, cum qua, & quam longa epiſtola negotium fueras habiturus? Itaque, quod exigis, fiat. Debebunt tibi, ſi qui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non laſſi pervenient.

I. *Ad librum ſuum.*

TER centena quidem poteras epigrammata ferre:
Sed quis te ferret, perlegeretque, liber?
At nunc ſuccincti quæ ſint bona diſce libelli.
Hoc primum eſt, brevior quod mihi charta perit:
Deinde, quod hæc una peragit librarius hora,
Nec tantum nugis ſerviet iſte meis.
Tertia res hæc eſt, quod ſi cui forte legeris,
Sis licet uſque malus, non odioſus eris.
Te conviva leget mixto quincunce: ſed ante,
Incipiat poſitus quam tepuiſſe calix.
Eſſe tibi tanta cautus brevitate videris?
Hei mihi, quam multis ſic quoque longus eris!

II. *Ad Cæſarem Domitianum.*

CRETA dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
Scipio quod victor, quodque Metellus habet;
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
Et puer hoc dignus nomine, Cæſar, eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:
Quæ datur ex Dacis laurea, tota tua eſt.

III. *Ad Sextum.*

Sexte, nihil debes; nil debes, Sexte, fatemur.
Debet enim, ſi quis ſolvere, Sexte, poteſt.

IV. *In Ammianum.*

O quam blandus es, Ammiane, matri!
Quam blanda eſt tibi mater, Ammiane!
Fratrem te vocat, & ſoror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?
Quare non juvat hoc, quod eſtis, eſſe?
Luſum creditis hoc, jocumque? non eſt.
Matrem, quæ cupit eſſe ſe ſororem,
Nec matrem juvat eſſe, nec ſororem.

V. *Ad Decianum.*

Ne valeam, ſi non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus eſſe velim.
Sed duo ſunt, quæ nos diſtinguunt, millia paſſûm:
Quatuor hæc fiunt, cum rediturus eam.
Sæpe domi non es: cum ſis quoque, ſæpe negaris:
Vel tantum cauſis, vel tibi ſæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire:
Ut te non videam, quatuor ire piget.

VI. *Ad Severum.*

I NUNC, edere me jube libellos.
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas ἐσχατοκώλιον, Severe,
Et longas trahis oſcitationes.
Hæc ſunt, quæ relegente me ſolebas
Rapta exſcribere, ſed Vitellianis.
Hæc ſunt ſingula, quæ ſinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc ſunt, aut meliora ſi qua neſcis.
Quid prodeſt mihi tam macer libellus,
Nullo craſſior ut ſit umbilico,
Si totus tibi triduo legatur?
Nunquam deliciæ ſupiniores.
Laſſus tam cito deficis viator,
Et cum currere debeas Bovillas,
Interjungere quæris ad Camœnas.
I nunc, edere me jube libellos.

VII. *In Attalum.*

DECLAMAS belle; cauſas agis, Attale, belle.
Hiſtorias bellas, carmina bella facis.
Componis belle mimos, epigrammata belle;
Bellus grammaticus, bellus es aſtrologus.
Et belle cantas, & ſaltas, Attale, belle.
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.

Nil bene cum facias, facis attamen omnia belle.
Vis dicam quid ſis? magnus es ardelio.

VIII. *Ad Lectorem.*

Si qua videbuntur chartis tibi, Lector, in iſtis;
Sive obſcura nimis, ſive Latina parum:
Non meus eſt error: nocuit librarius illis,
Dum properat verſus annumerare tibi.
Quod ſi non illum, ſed me peccaſſe putabis;
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Iſta tamen mala ſunt. Quaſi nos manifeſta negemus:
Hæc mala ſunt; ſed tu non meliora facis.

IX. *De Nævia.*

Scripsi, reſcripſit nil Nævia, non dabit ergo:
Sed puto, quod ſcripſi, legerat: ergo dabit.

X. *In Poſthumum.*

Basia dimidio quod das mihi, Poſthume, labro;
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Poſthume, dimidium.

XI. *Ad Rufum de Selio.*

QUOD fronte Selium nubila vides, Rufe,
Quod ambulator porticum terit ſerus;
Lugubre quiddam quod tacet piger vultus;
Quod pæne terram tangit indecens naſus;
Quod dextra pectus pulſat, & comam vellit:
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, & precor vivat:
Salva eſt & uxor, ſarcinæque, ſervique:
Nihil colonus, villicuſque decoxit.
Mœroris igitur cauſa quæ? domi cœnat.

XII. *In Poſthumum.*

ESSE quid hoc dicam, quod olent tua baſia myrrham,
  Quodque tibi eſt nunquam non alienus odor?
Hoc mihi ſuſpectum eſt, quod oles bene, Poſthume, ſemper:
  Poſthume, non bene olet, qui bene ſemper olet.

XIII. *Ad Sextum.*

ET judex petit, & petit patronus.
Solvas, cenſeo, Sexte, creditori.

XIV. *Ad Paulinum de Selio.*

NIL intentatum Selius, nil linquit inauſum,
Cœnandum quoties jam videt eſſe domi.
Currit ad Europen, & te, Paulline, tuoſque
Laudat Achilleos, ſed ſine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid Phyllirides præſtet, & Æſonides.
Hinc quoque deceptus Memphitica templa frequentat;
Aſſidet & cathedris, mœſta juvenca, tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis;
Illinc Pompeji dona, nemuſque duplex.
Nec Fortunati ſpernit, nec balnea Fauſti,
Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi.
Nam thermis iterum cunctis iterumque lavatur.
Omnia cum fecit, ſed renuente Deo;
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi ſerum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector laſcive, puellam;
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

XV. *In Hermum.*

QUOD nulli calicem tuum propinas;
Humane facis, Herme, non ſuperbe.

XVI. *In Zoilum.*

ZOILUS ægrotat: faciunt hanc ſtragula febrem.
Si fuerit ſanus, coccina quid facient?
Quid torus a Nilo, quid Sidone tinctus olenti?
Oſtendit ſtultas quid niſi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omnes.
Vis fieri ſanus? ſtragula ſume mea.

XVII. *Ad Ammianum.*

TONSTRIX Suburæ faucibus ſedet primis,
Cruenta pendent qua flagella tortorum,
Argique letum multus obſidet ſutor.
Sed iſta tonſtrix, Ammiane, non tondet.
Non tondet, inquis? ergo quid facit? radit.

XVIII. *In Maximum.*

CAPTO tuam, pudet heu, ſed capto, Maxime, cœnam:
Tu captas aliam. jam ſumus ergo pares.
Mane ſalutatum venio: tu diceris iſſe
Ante ſalutatum. jam ſumus ergo pares.
Sum comes ipſe tuus, tumidique anteambulo regis:
Tu comes alterius. jam ſumus ergo pares.
Eſſe ſat eſt ſervum: jam nolo vicarius eſſe.
Qui rex eſt, regem, Maxime, non habeat.

XIX. *Ad Zoilum.*

FELICEM fieri credis me, Zoïle, cœna:
Felicem cœna, Zoïle? deinde tua?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoïle, cœna facit.

XX. *De Paullo.*

CARMINA Paullus emit: recitat ſua carmina Paullus.
Nam quod emas, poſſis dicere jure tuum.

XXI. *In Poſthumum.*

BASIA das aliis; aliis das, Poſthume, dextram:
Dicis, utrum mavis? elige. malo manum.

XXII. *De eodem.*

QUID mihi vobiſcum eſt, o Phœbe, novemque ſorores?
Ecce nocet vati Muſa jocoſa ſuo.
Dimidio nobis dare Poſthumus ante ſolebat
Baſia; nunc labro cœpit utroque dare.

XXIII. *De eodem.*

NON dicam, licet uſque me rogetis,
Quis ſit Poſthumus in meo libello,
Non dicam. quid enim mihi neceſſe eſt
Has offendere baſiationes,
Quæ ſe tam bene vindicare poſſunt?

XXIV. *In Candidum.*

SI det iniqua tibi triſtem fortuna reatum,
  Squalidus hærebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patria damnatum excedere terra,
  Per freta, per ſcopulos exſulis ibo comes.
DAT tibi divitias. ecquid ſunt iſta duorum?
  Das partem? multum eſt; Candide, das aliquid?
Mecum eris ergo miſer. quod ſi Deus ore ſereno
  Annuerit: felix, Candide, ſolus eris.

XXV. *Ad Gallam.*

DAS nunquam, ſemper promittis, Galla, roganti.
  Si ſemper fallis, jam rogo, Galla, nega.

XXVI. *Ad Bithynicum.*

Quod querulum ſpirat, quod acerbum Nævia tuſſit,
 Inque ſuos mittit ſputa ſubinde ſinus:
Jam te rem factam, Bithynice, credis habere?
 Erras: blanditur Nævia, non moritur.

XXVII. *De Selio.*

Laudantem Selium, cœnæ cum retia tendit,
 Accipe, ſive legas, ſive patronus agas.
Effecte! graviter! cito! nequiter! euge! beate!
 Hoc volui! facta eſt jam tibi cœna. tace.

XXVIII. *In Sextillum.*

Rideto multum, qui te, Sextille, cinædum
 Dixerit, & digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu, Sextille, fututor:
 Calda Vetuſtillæ nec tibi bucca placet.
Ex iſtis nihil es fateor, Sextille. quid ergo es?
 Neſcio: ſed tu ſcis res ſupereſſe duas.

XXIX. *Ad Rufum.*

Rufe, vides illum ſubſellia prima terentem,
 Cujus & hinc lucet ſardonychata manus:

Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,
Et toga non tactas vincere juſſa nives:
Cujus olet toto pinguis coma Marceliano,
Et ſplendent vulſo brachia trita pilo.
Non heſterna ſedet lunata lingula planta,
Coccina non læſum cingit aluta pedem;
Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem.
Ignoras quis ſit? ſplenia tolle, leges.

XXX. *In Cajum.*

Mutua viginti ſeſtertia forte rogabam,
Quæ vel donanti non grave munus erat:
Quippe rogabatur felixque vetuſque ſodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, ſi cauſas egeris, inquit.
Quod peto da, Cai: non peto conſilium.

XXXI. *Ad Marianum.*

Sæpe ego Chreſtillam futui. Det quam bene, quæris?
Supra quod fieri nil, Mariane, poteſt.

XXXII. *In Ponticum.*

Lis mihi cum Balbo eſt; tu Balbum offendere non vis,
Pontice: cum Licino eſt; hic quoque magnus homo eſt.
Vexat ſæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæſaris ire times.

Abnegat & retinet noſtrum Laronia ſervum :
Reſpondes, orba eſt, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, ſervo ſervitur amico.
Sit liber, dominus qui volet eſſe meus.

XXXIII. *In Philænim.*

Cur non baſio te, Philæni ? calva es.
Cur non baſio te, Philæni ? rufa es.
Cur non baſio te, Philæni ? luſca es.
Te qui baſiat, hic, Philæni, fellat.

XXXIV. *In Gallam.*

Cum placeat Phileros, tota tibi dote redemtus ;
Tres pateris natos, Galla, perire fame.
Præſtatur cano tanta indulgentia cunno,
Quem nec caſta poteſt jam decuiſſe Venus.
Perpetuam Dì te faciant Philerotis amicam,
O mater, qua nec Pontia deterior.

XXXV. *Ad Phœbum.*

Cum ſint crura tibi, ſimulent quæ cornua lunæ ;
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

XXXVI. *Ad Pannicum.*

PECTERE te nolim, ſed nec turbare capillos.
Splendida ſit nolo, ſordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec ſit tibi barba reorum.
Nolo virum nimium, Pannice, nolo parum.
Sunt tibi crura pilis, & ſunt tibi pectora ſetis
Horrida: ſed mens eſt, Pannice, vulſa tibi.

XXXVII. *In Cæcilianum.*

QUIDQUID ponitur hinc & inde, verris:
Mammas ſuminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alica ſua palumbum.
Hæc cum condita ſunt madente mappa,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otioſa turba.
Ullus ſi pudor eſt, repone cœnam:
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

XXXVIII. *In Linum.*

QUID mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

XXXIX. *De muneribus mœchæ.*

COCCINA famoſæ donas, & ianthina mœchæ.
 Vis dare, quæ meruit munera? mitte togam.

XL. *In Tongilium.*

URI Tongilius male dicitur hemitritæo.
 Novi hominis mores: eſurit, atque ſitit.
Subdola tenduntur craſſis modo retia turdis:
 Hamus & in mullum mittitur atque lupum.
Cæcuba ſaccentur, quæque annus coxit Opimi:
 Condantur parco fuſca Falerna vitro.
Omnes Tongilium medici juſſere lavari.
 O ſtulti, febrem creditis eſſe? gula eſt.

XLI. *In Maximinam.*

RIDE, ſi ſapis, o puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat poeta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Verum ut dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi; tu puella non es:
Et tres ſunt tibi, Maximina, dentes;
Sed plane piceique, buxeique.
Quare ſi ſpeculo mihique credis,
Debes non aliter timere riſum,

Quam ventum Spanius, manumque Priſcus:
Quam cretata timet Fabulla nimbum,
Ceruſſata timet Sabella ſolem.
Vultus indue tu magis ſeveros,
Quam conjux Priami, nuruſque major.
Mimos ridiculi Philiſtionis,
Et convivia nequiora vita,
Et quidquid lepida procacitate
Laxat perſpicuo labella riſu.
Te mœſtæ decet aſſidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem,
Et tantum tragicis vacare Muſis.
At tu, judicium ſecuta noſtrum,
Plora, ſi ſapis, o puella, plora.

XLII. *In Zoilum.*

Zoile, quid ſolium ſubluto podice perdis?
Spurcius ut fiat, Zoïle, merge caput.

XLIII. *In Candidum.*

Candide, κοινὰ φίλων, hæc ſunt tua, Candide, πάντα,
Quæ tu magniloquus nocte dieque ſonas.
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit.
At me quæ paſſa eſt furias & cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima ſuam.

Miſit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
  Non vendes nummis coccina noſtra tribus.
Tu Libycos Indis ſuſpendis dentibus orbes:
  Fulcitur teſta fagina menſa mihi.
Immodici tibi flava tegunt chryſendeta mulli:
  Concolor in noſtra, cammare, lance rubes.
Grex tuus Iliaco poterat certare cinædo:
  At mihi ſuccurrit pro Ganymede manus.
Ex opibus tantis veteri fidoque ſodali
  Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων?

XLIV. *In Sextum.*

Emi ſeu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puto, quatuorve libras:
Sextus protinus ille fœnerator,
Quem noſtis veterem meum ſodalem,
Ne quid forte petam, timet, cavetque;
Et ſecum, ſed ut audiam, ſuſurrat:
Septem millia debeo Secundo;
Phœbo quatuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus eſt in arca.
O grande ingenium mei ſodalis!
Durum eſt, Sexte, negare, cum rogaris:
Quanto durius, antequam rogeris!

XLV. *Ad Glyptum.*

Quæ tibi non ſtabat, præciſa eſt mentula, Glypte.
Demens cum ferro quid tibi? Gallus eras.

XLVI. *In Nævolum.*

Florida per varios ut pingitur Hybla colores,
Cum breve Sicaniæ ver populantur apes;
Sic tua ſuppoſitis perlucent præla lacernis:
Sic micat innumeris arcula ſyntheſibus.
Atque unam veſtire tribum tua candida poſſunt,
Apula non uno quæ grege terra tulit.
Tu ſpectas hiemem ſuccincti lentus amici,
(Pro ſcelus!) & lateris frigora trita mei.
Quantum erat, infelix, pannis fraudare duobus;
(Quid renuis?) non te, Nævole, ſed tineas?

XLVII. *In Gallum.*

Subdola famoſæ, moneo, fuge retia mœchæ,
Levior o conchis, Galle, Cytheriacis.
Confidis natibus? non eſt pædico maritus.
Quæ faciat duo ſunt: irrumat, aut futuit.

XLVIII. *Ad Ruſum.*

Cauponem, laniumque, balneumque,
Tonſorem, tabulamque, calculoſque,
Et paucos, ſed ut eligam, libellos:
Unum non nimium rudem ſodalem,
Et caram puero meo puellam,
Et grandem puerum, diuque levem:
Hæc præſta mihi, Rufe, vel Bitonti;
Et thermas tibi habe Neronianas.

XLIX. *De Theleſina.*

Uxorem nolo Theleſinam ducere. quare?
Mœcha eſt. ſed pueris dat Theleſina. volo.

L. *In Lesbiam.*

Quod fellas, & aquam potas, nil, Lesbia, peccas.
Qua tibi parte opus eſt, Lesbia, ſumis aquam.

LI. *In Hyllum.*

Unus ſæpe tibi tota denarius arca
Cum ſit, & hic culo tritior, Hylle, tuo;
Non tamen hunc piſtor, non auferet hunc tibi caupo;
Sed ſi quis nimio pene ſuperbus erit.

Infelix venter ſpectat convivia culi,
Et ſemper miſer hic eſurit, ille vorat.

LII. *De Daſio.*

Novit loturas Daſius numerare: popoſcit
Mammoſam Spatalen pro tribus, illa dedit.

LIII. *In Maximum.*

Vis fieri liber? mentiris, Maxime, non vis:
Sed fieri ſi vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris ſi, Maxime, nolis:
Vejentana tuam ſi domat uva ſitim:
Si ridere potes miſeri chryſendeta Cinnæ:
Contentus noſtra ſi potes eſſe toga:
Si plebeja Venus gemino tibi vincitur aſſe:
Si tua non rectus tecta ſubire potes.
Hæc tibi ſi vis eſt, ſi mentis tanta poteſtas,
Liberior Partho vivere rege potes.

LIV. *In Linum.*

Quid de te, Line, ſuſpicetur uxor,
Et qua parte velit pudiciorem,
Certis indiciis ſatis probavit,
Cuſtodem tibi quæ dedit ſpadonem:
Nil naſutius hac, maligniuſque eſt.

LV. *Ad Sextum.*

Vis te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum eſt tibi; quod jubes, colêris:
Sed ſi te colo, Sexte, non amabo.

LVI. *Ad Gallum, de ejus uxore.*

Gentibus in Libycis uxor tua, Galle, notatur
Immodicæ fœdo crimine avaritiæ.
Sed mera narrantur mendacia: non ſolet illa
Accipere omnino. quid ſolet ergo? dare.

LVII. *In fictum divitem.*

Hic, quem videtis greſſibus vagis lentum,
Amethyſtinatus media qui ſecat ſepta;
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipſe Codrus alpha penulatorum;
Quem grex togatus ſequitur, & capillatus;
Recenſque ſella linteiſque loriſque:
Oppigneravit Claudii modo ad menſam
Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

LVIII. *In Zoilum.*

PEXATUS pulchre rides mea, Zoïle, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoïle; ſed mea ſunt.

LIX. *De cœnatione micæ.*

MICA vocor. quid ſim, cernis: cœnatio parva.
Ex me Cæſareum proſpicis, ecce, tholum.
Frange toros, pete vina, roſas cape, tingere nardo:
Ipſe jubet mortis te meminiſſe Deus.

LX. *In Hyllum.*

UXOREM armati futuis, puer Hylle, tribuni,
Supplicium tantum dum puerile times.
Væ tibi, dum ludis: caſtrabere. jam mihi dices,
Non licet hoc. quid, tu quod facis, Hylle, licet?

LXI. *In maledicum.*

CUM tibi vernarent dubia lanugine malæ,
Lambebat medios improba lingua viros.
Poſtquam triſte caput faſtidia veſpillonum,
Et miſeri meruit tædia carnificis:
Uteris ore aliter, nimiaque ærugine captus,
Allatras nomen, quod tibi cunque datur.

Hæreat inguinibus potius tam noxia lingua:
Nam cum fellaret, purior illa fuit.

LXII. *In Labienum.*

Quod pectus, quod crura tibi, quod brachia vellis,
Quod cincta eſt brevibus mentula tonſa pilis:
Hoc præſtas, Labiene, tuæ, quis neſcit, amicæ.
Cui præſtas culum, quem, Labiene, pilas?

LXIII. *In Milichum.*

Sola tibi fuerant ſeſtertia, Miliche, centum,
Quæ tulit e ſacra Leda redemta via.
Miliche, luxuria eſt, ſi tanti dives amares.
Non amo, jam dices: hæc mage luxuria eſt.

LXIV. *In Taurum.*

Dum modo cauſidicum, dum te modo rhetora fingis,
Et non decernis, Taure, quid eſſe velis:
Peleos, & Priami tranſit, vel Neſtoris ætas,
Et fuerat ſerum jam tibi deſinere.
Incipe: tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, ſi quid in arte vales.
Si ſchola damnatur; fora litibus omnia fervent:
Ipſe poteſt fieri Marſya cauſidicus.
Eia age, rumpe moras: quo te ſperabimus uſque?
Dum, quid ſis, dubitas, jam potes eſſe nihil.

LXV. *In Salejanum.*

Cur triſtiorem cernimus Salejanum?
An cauſa levis eſt? Extuli, inquis, uxorem.
O grande fati crimen! o gravem caſum!
Illa, illa dives mortua eſt Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidiſſet hoc tibi, Salejane.

LXVI. *In Lalagen.*

Unus de toto peccaverat orbe comarum
  Annulus, incerta non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage ſpeculo, quo viderat, ulta eſt,
  Et cecidit ſectis icta Plecuſa comis.
Deſine jam, Lalage, triſtes ornare capillos,
  Tangat & inſanum nulla puella caput.
Hoc ſalamandra notet, vel ſæva novacula nudet,
  Ut digna ſpeculo fiat imago tuo.

LXVII. *In Poſthumum.*

Occurris quocunque loco mihi, Poſthume, clamas
  Protinus, & prima eſt hæc tua vox, Quid agis?
Hoc, ſi me decies una conveneris hora,
  Dicis. habes puto tu, Poſthume, nil quod agas.

LXVIII. *Ad Olum.*

Quod te nomine jam tuo ſaluto,
Quem regem, & dominum prius vocabam;
Ne me dixeris eſſe contumacem:
Totis pilea ſarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Qui ſe non habet, atque concupiſcit;
Quod reges dominique concupiſcunt.
Servum ſi potes, Ole, non habere;
Et regem potes, Ole, non habere.

LXIX. *In Claſſicum.*

Invitum cœnare foris te, Claſſice, dicis:
 Si non mentiris, Claſſice, diſpeream.
Ipſe quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire:
 Cum cœnaret, erat triſtior ille, domi.
Si tamen invitus vadis, cur, Claſſice, vadis?
 Cogor, ais: verum eſt; cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Claſſice, rectam:
 Grandia verba ubi ſunt? ſi vir es, ecce, nega.

LXX. *In Cotilum.*

Non vis in ſolio prius lavari
Quenquam, Cotile. cauſa quæ, niſi hæc, eſt?
Undis ne fovearis irrumatis.
Te primus licet abluas, neceſſe eſt,
Ante hic mentula, quam caput, lavetur.

LXXI. *Ad Cæcilianum.*

Candidius nihil eſt te, Cæciliane, notavi.
  Si quando ex noſtris diſticha pauca legis,
Protinus aut Marſi recitas, aut ſcripta Catulli.
  Hæc mihi das, tanquam deteriora legas.
Ut collata magis placeant mea? credimus illud.
  Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

LXXII. *In Poſthumum.*

Hesterna factum narratur, Poſthume, cœna,
  Quod nollem: quis enim talia facta probet?
Os tibi præciſum, quanto non ipſe Latinus
  Vilia Panniculi percutit ora ſono:
Quodque magis mirum eſt, auctorem criminis hujus
  Cæcilium tota rumor in urbe ſonat.
Eſſe negas factum. vis hoc me credere? credo.
  Quid quod habet teſtes, Poſthume, Cæcilius?

LXXIII. *In Lyrim.*

Quid faciat vult ſcire Lyris. quid? ſobria fellat.

LXXIV. *In Saufejum.*

Cinctum togatis poſt & ante Saufejum,
Quanta reduci Regulus ſolet turba,
Ad alta tonſum templa cum reum miſit,
Materne, cernis? invidere nolito.
Comitatus iſte ſit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos, & greges togatorum,
Fuſciculenus præſtat, & Faventinus.

LXXV. *De leone.*

Verbera ſecuri ſolitus leo ferre magiſtri,
  Inſertamque pati blandus in ora manum:
Dedidicit pacem, ſubito feritate reverſa,
  Quanta nec in Libycis debuit eſſe jugis.
Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
  Sanguineam raſtris quæ renovabat humum,
Sævus & infelix furiali dente peremit.
  Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet: crudelis, perfide, prædo,
  A noſtra pueris parcere diſce lupa!

LXXVI. *De Mario.*

ARGENTI libras Marius tibi quinque reliquit.
Cui nihil ipſe dabas, is tibi verba dedit.

LXXVII. *In Coſconium.*

COSCONI, qui longa putas epigrammata noſtra;
Utilis ungendis axibus eſſe potes.
Hac tu credideris longum ratione coloſſum,
Et puerum Bruti dixeris eſſe brevem.
Diſce, quod ignoras: Marſi doctique Pedonis
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non ſunt longa, quibus nihil eſt, quod demere poſſis;
Sed tu, Coſconi, diſticha longa facis.

LXXVIII. *Ad Cæcilianum.*

ÆSTIVO ſerves ubi piſcem tempore, quæris?
In thermis ſerva, Cæciliane, tuis.

LXXIX. *In Naſicam.*

INVITAS tunc me, cum ſcis, Naſica, vocaſſe.
Excuſatum habeas me, rogo: cœno domi.

LXXX. *De Fannio.*

HOSTEM cum fugeret, ſe Fannius ipſe peremit.
Hic, rogo, non furor eſt, ne moriare, mori?

LXXXI. *In Zoilum.*

LAXIOR hexaphoris tua ſit lectica licebit:
Dum tamen hæc tua ſit, Zoïle, ſandapila.

LXXXII. *Ad Ponticum.*

ABSCISSA ſervum quid fingis, Pontice, lingua?
Neſcis tu populum, quod tacet ille, loqui?

LXXXIII. *In ſævum maritum.*

FŒDASTI miſerum, marite, mœchum:
Et ſe, qui fuerant prius, requirunt
Trunci naribus auribuſque vultus.
Credis te ſatis eſſe vindicatum?
Erras. iſte poteſt & irrumare.

LXXXIV. *In Sertorium.*

Mollis erat, facilisque viris Pæantius heros:
Vulnera ſic Paridis dicitur ulta Venus.
Cur lingat cunnum Siculus Sertorius, hoc eſt:
Ex hoc occiſus, Rufe, videtur Eryx.

LXXXV. *Ad amicum.*

Vimine clauſa levi niveæ cuſtodia coctæ,
Hoc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quod æſtatis miſi tibi menſe Decembri,
Si quereris; raſam tu mihi mitte togam.

LXXXVI. *Ad Claſſicum.*

Quod nec carmine glorior ſupino,
Nec retro lego Sotaden cinædum,
Nuſquam Græcula quod recantat Echo,
Nec dictat mihi luculentus Attis
Mollem debilitate Galliambon:
Non ſum, Claſſice, tam malus poeta.
Quid ſi per graciles vias Petauri
Invitum jubeas ſubire Ladam?
Turpe eſt difficiles habere nugas,
Et ſtultus labor eſt ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon:
Me raris juvat auribus placere.

LXXXVII. *In Sextum.*

DICIS amore tui bellas ardere puellas,
Qui faciem ſub aqua, Sexte, natantis habes.

LXXXVIII. *In Mamercum.*

NIL recitas, & vis, Mamerce, poeta videri.
Quidquid vis eſto, dummodo nil recites.

LXXXIX. *In Gaurum.*

QUOD nimio gaudes noctem producere vino,
Ignoſco: vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quod ſcribis Muſis & Apolline nullo,
Laudari debes: hoc Ciceronis habes.
Quod vomis; Antonî: quod luxuriaris; Apici:
Quod fellas; vitium dic mihi cujus habes?

XC. *Ad Quinctilianum.*

QUINCTILIANE, vagæ moderator ſumme juventæ,
Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ,
Vivere quod propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo ſatis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere cenſus,
Atriaque immodicis arctat imaginibus.

Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna ſatur: ſit non doctiſſima conjux:
Sit nox cum ſomno: ſit ſine lite dies.

XCI. *Ad Cæſarem Domitianum.*

Rerum certa ſalus, terrarum gloria, Cæſar,
Soſpite quo magnos credimus eſſe Deos:
Si feſtinatis toties tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina noſtra tuos:
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar ut eſſe trium.
Hæc, ſi diſplicui, fuerint ſolatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, ſi placui.

XCII. *Ad Uxorem.*

Natorum mihi jus trium roganti
Muſarum pretium dedit mearum,
Solus qui poterat. Valebis, uxor.
Non debet Domini perire munus.

XCIII. *Ad Regulum.*

PRIMUS ubi eſt, inquis, cum ſit liber iſte ſecundus?
Quid faciam, ſi plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri ſi mavis, Regule, primum:
Unum de titulo tollere jota potes.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER III.

I. *Ad Lectorem, de libro Gallicano.*

Hoc tibi, quidquid id eſt, longinquis mittit ab oris
  Gallia, Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortaſſe priorem:
  Illa, vel hæc mea ſunt, quæ meliora putas.
Plus ſane placeat, domina qui natus in urbe eſt;
  Debet enim Gallum vincere verna liber.

II. *Ad librum ſuum.*

Cujus vis fieri, libelle, munus?
Feſtina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madida tegas papyro,
Vel turis, piperiſque ſis cucullus.
Fauſtini fugis in ſinum? ſapiſti.

Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis;
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat ſuperbus index.
Illo vindice nec Probum timeto.

III. *In mulierem deformem.*

FORMOSAM faciem nigro velamine celas:
   Sed non formoſo corpore lædis aquas.
Ipſam crede Deam verbis tibi dicere noſtris;
   Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

IV. *Ad librum ſuum.*

ROMAM vade, liber. ſi, veneris unde, requiret;
   Æmiliæ dices de regione viæ.
Si, quibus in terris, qua ſimus in urbe, rogabit:
   Cornelî referas me licet eſſe foro.
Cur abſim, quæret: breviter tu, multa, fatere,
   Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si, quando veniet? dicet: reſponde, Poeta
   Exierat; veniet, cum citharœdus erit.

V. *Ad eundem.*

Vis commendari ſine me curſurus in urbem,
Parve liber, multis? an ſatis unus erit?
Unus erit, mihi crede, ſatis, cui non eris hoſpes,
Julius, aſſiduum nomen in ore meo.
Protinus hunc primæ quæres in limine Tectæ,
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, Lares.
Eſt illi conjux, quæ te manibuſque ſinuque
Excipiet, vel ſi pulverulentus eas.
Hos tu ſeu pariter, ſive hanc, illumve priorem
Videris; hoc dices: Marcus avere jubet.
Hoc ſatis eſt. alios commendat epiſtola: peccat,
Qui commendandum ſe putat eſſe ſuis.

VI. *Ad Marcellinum.*

Lux tibi poſt Idus numeratur tertia Majas,
Marcelline, tuis bis celebranda ſacris.
Imputat æthereos ortus hæc prima parenti:
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licet dederit jucundæ munera vitæ,
Plus nunquam patri præſtitit illa dies.

VII. *De ſportula.*

CENTUM miſelli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium laſſi,
Quos dividebat balneator elixus.
Quid cogitatis, o fames amicorum?
Regis ſuperbi ſportulæ receſſerunt.
Nihil ſtropharum eſt: jam ſalarium dandum eſt.

VIII. *In Quinctum.*

THAIDA Quinctus amat. quam Thaïda? Thaïda luſcam.
Unum oculum Thaïs non habet, ille duos.

IX. *In Cinnam.*

VERSICULOS in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cujus carmina nemo legit.

X. *In Philomuſum.*

CONSTITUIT, Philomuſe, pater tibi millia bina
Menſtrua, perque omnes præſtitit illa dies,
Luxuriam premeret cum craſtina ſemper egeſtas,
Et vitiis eſſent danda diurna tuis.
Idem te moriens heredem ex aſſe reliquit:
Exheredavit te, Philomuſe, pater.

XI. *Ad Quinctum.*

Si tua nec Thaïs, nec luſca eſt, Quincte, puella;
  Cur in te factum diſtichon eſſe putas?
Sed ſimile eſt aliquid: pro Laïde Thaïda dixi.
  Dic mihi, quid ſimile eſt Thaïs & Hermione?
Tu tamen es Quinctus: mutemus nomen amantis;
  Si non vult Quinctus Thaïda, Sextus amet.

XII. *In Fabullum.*

Unguentum, fateor, bonum dediſti
Convivis here: ſed nihil ſcidiſti.
Res ſalſa eſt bene olere, & eſurire.
Qui non cœnat & ungitur, Fabulle,
Hic vere mihi mortuus videtur.

XIII. *In Næviam.*

Dum non vis leporem, dum non vis carpere mullum;
  Et plus quam patri, Nævia, parcis apro;
Accuſas, rumpiſque coquum, tanquam omnia cruda
  Attulerit. Nunquam ſic ego crudus ero.

XIV. *De Tuccio.*

ROMAM petebat eſuritor Tuccius,
Profectus ex Hiſpania.
Occurrit illi ſportularum fabula:
A ponte rediit Mulvio.

XV. *De Codro.*

PLUS credit nemo, quam tota Codrus in urbe:
Cum ſit tam pauper, quomodo? cæcus amat.

XVI. *In cerdonem.*

DAS gladiatores, ſutorum regule, cerdo;
Quodque tibi tribuit ſubula, ſica rapit.
Ebrius es: nec enim faceres id ſobrius unquam;
Ut velles corio ludere; cerdo, tuo.
Luſiſti, ſatis eſt: ſed te, mihi crede, memento 5
Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua.

XVII. *In Sabidium.*

CIRCUMLATA diu menſis ſcriblita ſecundis,
Urebat nimio ſæva calore manus;
Sed magis ardebat Sabidî gula: protinus ergo
Sufflavit buccis terque quaterque ſuis.

Illa quidem tepuit, digitoſque admittere viſa eſt:
    Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

XVIII. *In Maximum.*

PERFRIXISSE tuas queſta eſt præfatio fauces.
    Cum te excuſaris, Maxime, quid recitas?

XIX. *De vipera in ore urſæ.*

PROXIMA centenis oſtenditur urſa columnis,
    Exornant fictæ qua Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
    Pulcher Hylas; teneram merſit in ora manum.
Vipera ſed cæco ſcelerata latebat in ore,
    Vivebatque anima deteriore fera.
Non ſenſit puer eſſe dolos, niſi dente recepto,
    Dum perit. o facinus, falſa quod urſa fuit!

XX. *De Canio.*

DIC, Muſa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrumne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falſus adſtruit ſcriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Laſcivus elegis, an ſeverus herois?
An in cothurnis horridus Sophocleis?

An otioſus in ſchola poetarum
Lepore tinctos Attico ſales narrat?
Hinc ſi receſſit, porticum terit templi;
An ſpatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ Sole rurſus Europæ
Inter tepentes poſt meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Titine thermis, an lavatur Agrippæ,
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æſtuantes jam profectus ad Bajas
Piger Lucrino nauculatur in ſtagno?
Vis ſcire, quid agat Canius tuus? ridet.

XXI. *In crudelem dominum.*

PROSCRIPTUM famulus ſervavit fronte notatus:
Non fuit hæc domini vita, ſed invidia.

XXII. *De Apicio.*

DEDERAS, Apici, bis tricenties ventri,
Sed adhuc ſupererat centies tibi laxum.
Hoc tu gravatus, ut famem & ſitim ferre,
Summa venenum potione duxiſti.
Nil eſt, Apici, tibi guloſius factum.

XXIII. *In invitatorem.*

OMNIA cum retro pueris obſonia tradas:
Cur non menſa tibi ponitur a pedibus?

XXIV. *De haruſpice hernioſo.*

VITE nocens roſa ſtabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche, tuis victima grata ſacris.
Quem Tuſcus mactare Deo cum vellet haruſpex,
Dixerat agreſti forte rudique viro,
Ut cito teſticulos peracuta falce ſecaret,
Teter ut immundæ carnis abiret odor.
Ipſe ſuper virides aras luctantia pronus
Dum reſecat cultro colla, premitque manu;
Ingens iratis apparuit hernia ſacris.
Occupat hanc ferro ruſticus, atque ſecat:
Hoc ratus antiquos ſacrorum poſcere ritus,
Talibus & fibris numina priſca coli.
Sic modo qui Tuſcus fueras, nunc Gallus haruſpex,
Dum jugulas hircum, factus es ipſe caper.

XXV. *Ad Fauſtinum.*

Si temperari balneum cupis fervens,
Fauſtine, quod vix Julianus intraret:
Roga, lavetur, rhetorem Sabinæum.
Neronianas hic refrigeret thermas.

XXVI. *In Candidum.*

Prædia ſolus habes, & ſolus, Candide, nummos:
  Aurea ſolus habes, myrrhina ſolus habes:
Maſſica ſolus habes, & Opimî Cæcuba ſolus:
  Et cor ſolus habes, ſolus & ingenium.
Omnia ſolus habes: hoc me puta velle negare:
  Uxorem ſed habes, Candide, cum populo.

XXVII. *In Gallum.*

Nunquam me revocas, venias cum ſæpe vocatus:
  Ignoſco, nullum ſi modo, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium eſt utriuſque. Quod? inquis.
  Et mihi cor non eſt; nec tibi, Galle, pudor.

XXVIII. *In Neſtorem.*

Auriculam Mario graviter miraris olere!
  Tu facis hoc: garris, Neſtor, in auriculam.

XXIX. *In Zoilum.*

Has cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoïlus, annulos priores.

XXX. *Ad Gargilianum.*

Sportula nulla datur; gratis conviva recumbis:
  Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula eſt, & fuſcæ penſio cellæ?
  Unde datur quadrans? unde vir es Chiones?
Cum ratione licet dicas te vivere ſumma:
  Quod vivis, nulla cum ratione facis.

XXXI. *Ad Rufinum.*

Sunt tibi, confiteor, diffuſi jugera campi,
  Urbanique tenent prædia multa Lares:
Et ſervit dominæ numeroſus debitor arcæ,
  Suſtentatque tuas aurea menſa dapes.
Faſtidire tamen noli, Rufine, minores.
  Plus habuit Didymus: plus Philomelus habet.

XXXII. *In Matriniam.*

Num poſſim vetulam, quæris Matrinia? poſſum
Et vetulam: ſed tu mortua, non vetula es.
Poſſum Hecubam, poſſum Nioben, Matrinia: ſed ſi
Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

XXXIII. *Qualem puellam velit.*

Ingenuam malo: ſed ſi tamen illa negetur,
Libertina mihi proxima conditio eſt:
Extremo eſt ancilla loco: ſed vincet utramque,
Si facie nobis hæc erit ingenua.

XXXIV. *Ad Chionem.*

Digna tuo cur ſis, indignaque nomine, dicam.
Frigida es, & nigra es: non es, & es Chione.

XXXV. *De piſcibus ſculptis.*

Artis Phidiacæ toreuma clarum,
Piſces adſpicis: adde aquam, natabunt.

XXXVI. *In Fabianum.*

QUOD novus & nuper factus tibi præſtat amicus;
Hoc præſtare jubes me, Fabiane, tibi.
Horridus ut primo ſemper te mane ſalutem,
Per mediumque trahat me tua ſella lutum:
Laſſus ut in thermas decima, vel ſerius, hora
Te ſequar Agrippæ, cum laver ipſe Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
Ut ſim tiro tuæ ſemper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, toga, tritaque, meaque,
Ut nondum credas me meruiſſe rudem?

XXXVII. *In iraſcentes amicos.*

IRASCI tantum felices noſtis amici.
Non belle facitis: ſed juvat hoc facere.

XXXVIII. *Ad Sextum.*

QUÆ te cauſa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut ſperas, aut petis inde? refer.
Cauſas, inquis, agam Cicerone diſertius ipſo,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Ateſtinus cauſas, & Cajus: utrumque
Noras: ſed neutri penſio tota fuit.
Si nihil hinc veniet; pangentur carmina nobis:
Audieris, dices eſſe Maronis opus.

Inſanis: omnes gelidis quicunque lacernis
Sunt ibi; Naſones, Virgilioſque vides.
Atria magna colam. Vix tres, aut quatuor iſta
Res aluit: pallet cetera turba fame.
Quid faciam? ſuade. nam certum eſt vivere Romæ.
Si bonus es, caſu vivere, Sexte, potes.

XXXIX. *De Lycori.*

Iliaco ſimilem puerum, Fauſtine, magiſtro
Luſca Lycoris amat. quam bene luſca videt!

XL. *In Theleſinum.*

Mutua quod nobis ter quinquaginta dediſti
Ex opibus tantis, quas gravis arca premit:
Eſſe tibi magnus, Theleſine, videris amicus.
Tu magnus, quod das? immo ego, quod recipis.

XLI. *In lacertam cælatam.*

Inserta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, & timetur argentum.

XLII. *In Pollam.*

LOMENTO rugas uteri quod condere tentas,
Polla; tibi ventrem, non mihi labra linis.
Simpliciter pateat vitium fortaſſe puſillum:
Quod tegitur, majus creditur eſſe malum.

LXIII. *In Lentinum.*

MENTIRIS juvenem tinctis, Lentine, capillis:
Tam ſubito corvus, qui modo cygnus eras.
Non omnes ſalles. ſcit te Proſerpina canum:
Perſonam capiti detrahet illa tuo.

XLIV. *In Ligurinum.*

OCCURRIT tibi nemo quod libenter:
Quod, quacunque venis, fuga eſt, & ingens
Circa te, Ligurine, ſolitudo:
Quid ſit, ſcire cupis? nimis poeta es:
Hoc valde vitium periculoſum eſt.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipſas medio peruſta Sole,
Nec ſic ſcorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et ſtanti legis, & legis ſedenti:
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio; ſonas ad aurem.

Piſcinam peto; non licet natare.
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas ſedentem.
Laſſus dormio; ſuſcitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir juſtus, probus, innocens timeris.

XLV. *De eodem.*

Fugerit an menſas Phœbus cœnamque Thyeſtæ,
  Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta eſt, dapibuſque inſtructa ſuperbis:
  Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
  Nec volo boletos, oſtrea nolo: tace.

XLVI. *Ad Candidum.*

Exigis a nobis operam ſine fine togatam.
  Non eo, libertum ſed tibi mitto meum.
Non eſt, inquis, idem: multo plus eſſe probabo.
  Vix ego lecticam ſubſequor; ille feret.
In turbam incideris; cunctos umbone repellet:
  Invalidum eſt nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in cauſis narraveris, ipſe tacebo:
  At tibi tergeminum mugiet ille ſophos.
Lis erit; ingenti faciet convicia voce:
  Eſſe pudor vetuit fortia verba mihi.

Ergo nihil nobis, inquis, præſtabis amicus?
    Quidquid libertus, Candide, non poterit.

XLVII. *De Baſſo.*

Capena grandi porta qua pluit gutta,
Phrygiæque Matris Almo qua lavat ferrum,
Horatiorum qua viret ſacer campus,
Et qua puſilli fervet Herculis fanum,
Fauſtine, plena Baſſus ibat in rheda,
Omnes beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules,
Et utrumque porrum, ſeſſileſque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas.
Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læſum Gallici canis dente,
Nondumque victa lacteum faba porcum.
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta fœno curſor ova portabat.
Romam petebat Baſſus? immo rus ibat.

XLVIII. *De Ollo.*

Pauperis exſtruxit cellam, ſed vendidit Ollus
    Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

XLIX. *In invitatorem.*

VEJENTANA mihi miſces, tu Maſſica potas:
  Olfacere hæc malo pocula, quam bibere.

L. *In Ligurinum.*

HÆC tibi, non alia, eſt ad cœnam cauſa vocandi,
  Verſiculos recites ut, Ligurine, tuos.
Depoſui ſoleas; affertur protinus ingens
  Inter lactucas, oxygarumque liber.
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur:
  Tertius eſt, nec adhuc menſa ſecunda venit.
Et quartum recitas, & quintum denique librum.
  Putidus eſt, toties ſi mihi ponis aprum.
Quod ſi non ſcombris ſcelerata poemata donas:
  Cœnabis ſolus jam, Ligurine, domi.

LI. *Ad Gallam.*

CUM faciem laudo, cum miror crura manuſque;
  Dicere, Galla, ſoles: Nuda placebo magis.
Et ſemper vitas communia balnea nobis.
  Numquid, Galla, times, ne tibi non placeam?

LII. *Ad Tongilianum.*

EMTA domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis:
Abſtulit hanc nimium caſus in urbe frequens.
Collatum eſt decies. Rogo, non potes ipſe videri
Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?

LIII. *Ad Chloen.*

ET vultu poteram tuo carere,
Et collo, manibuſque cruribuſque,
Et mammis, natibuſque, clunibuſque:
Et, ne ſingula perſequi laborem,
Tota te poteram, Chloe, carere.

LIV. *Ad Gallam.*

CUM dare non poſſim, quod poſcis, Galla, rogantem:
Multo ſimplicius, Galla, negare potes.

LV. *In Gelliam.*

QUOD quacunque venis, Coſmum migrare putamus,
Et fluere excuſſo cinnama fuſa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
Scis, puto, poſſe meum, ſic bene olere canem.

LVI. *De ciſterna Ravennate.*

Sit ciſterna mihi, quam vinea, malo Ravennæ:
Cum poſſim multo vendere pluris aquam.

LVII. *De copone.*

Callidus impoſuit nuper mihi copo Ravennæ:
Cum peterem mixtum, vendidit ille merum.

LVIII. *De villa Fauſtini, ad Baſſum.*

Bajana noſtri villa, Baſſe, Fauſtini,
Non otioſis ordinata myrtetis,
Viduaque platano, tonſilique buxeto
Ingrata lati ſpatia detinet campi:
Sed rure vero barbaroque lætatur.
Hìc farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat teſta ſenibus autumnis.
Hìc poſt Novembres, imminente jam bruma,
Seras putator horridus refert uvas.
Truces in alta valle mugiunt tauri,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba ſordidæ cortis,
Argutus anſer, gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,

Et impiorum phaſiana Colchorum.
Rhodias ſuperbi feminas premunt galli;
Sonantque turres plauſibus columbarum.
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Avidi ſequuntur villicæ ſinum porci;
Matremque plenam mollis agnus exſpectat.
Cingunt ſerenum lactei focum vernæ,
Et larga feſtos lucet ad Lares ſilva.
Non ſegnis albo pallet otio copo:
Nec perdit oleum lubricus palæſtrita:
Sed tendit avidis rete ſubdolum turdis;
Tremulave captum linea trahit piſcem,
Aut impeditam caſſibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus urbanos,
Et pædagogo non jubente laſcivi
Parere gaudent villico capillati;
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
Nec venit inanis ruſticus ſalutator:
Fert ille ceris cana cum ſuis mella,
Metamque lactis: Saſſinate de ſilva
Somniculoſos ille porrigit glires;
Hic vagientem matris hiſpidæ fetum;
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus,
Nec avara ſervat craſtinas dapes menſa,
Veſcuntur omnes, ebrioque non novit
Satur miniſter invidere convivæ.
At tu ſub urbe poſſides famem mundam.

Et turre ab alta proſpicis meras laurus,
Furem Priapo non timente ſecurus.
Et vinitorem farre paſcis urbano,
Pictamque portas otioſus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caſeum, muſtum.
Rus hoc vocari debet, an domus longe?

LIX. *De ſutore & fullone.*

Sutor cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus;
 Fullo dedit Mutinæ. nunc ubi caupo dabit?

LX. *In Ponticum.*

Cum vocer ad cœnam, non jam venalis, ut ante,
 Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino:
 Sumitur inciſo mytilus ore mihi.
Sunt tibi boleti: fungos ego ſumo ſuillos.
 Res tibi cum rhombo eſt: at mihi cum ſparulo.
Cereus immodicis turtur te clunibus implet:
 Ponitur in cavea mortua pica mihi.
Cur ſine te cœno, cum tecum, Pontice, cœnem?
 Sportula quod non eſt, proſit: edamus idem.

LXI. *In Cinnam.*

Esse nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna:
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

LXII. *In Quinctum.*

Centenis quod emis pueros, & ſæpe ducenis:
Quod ſub rege Numa condita vina bibis:
Quod conſtat decies tibi non ſpacioſa ſupellex:
Libra quod argenti millia quinque rapit:
Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quod pluris mula eſt, quam domus emta tibi:
Hæc animo credis magno te, Quincte, parare?
Falleris. hæc animus, Quincte, puſillus emit.

LXIII. *In Cotilum.*

Cotile, bellus homo es: dicunt hoc, Cotile, multi.
Audio: ſed quid ſit, dic mihi, bellus homo?
Bellus homo eſt, flexos qui digerit ordine crines:
Balſama qui ſemper, cinnama ſemper olet:
Cantica qui Nili, qui Gaditana ſuſurrat:
Qui movet in varios brachia volſa modos:
Inter femineas tota qui luce cathedras
Deſidet, atque aliqua ſemper in aure ſonat:
Qui legit hinc illinc miſſas, ſcribitque tabellas:
Pallia vicini qui refugit cubiti:

Qui ſcit, quam quis amet, qui per convivia currit:
  Hirpini veteres qui bene novit avos.
Quid narras? hoc eſt, hoc eſt homo, Cotile, bellus?
  Res prætricoſa eſt, Cotile, bellus homo.

LXIV. *Ad Caſſianum.*

Sirenas hilarem navigantium pœnam,
Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas,
Fallax Ulyſſes dicitur reliquiſſe.
Non miror: illud, Caſſiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquiſſet.

LXV. *Ad Diadumenum.*

Quod ſpirat tenera malum mordente puella;
  Quod de Corycio quæ venit aura croco:
Vinea quod primis floret cum cana racemis:
  Gramina quod redolent, quæ modo carpſit ovis:
Quod myrtus, quod meſſor Arabs, quod ſuccina trita;
  Pallidus Eoo ture quod ignis olet;
Gleba quod æſtivo leviter cum ſpargitur imbre;
  Quod madidis nardo ſparſa corona comis:
Hoc tua, ſæve puer Diadumene, baſia fragrant.
  Quid, ſi tota dares illa ſine invidia?

LXVI. *In M. Antonium.*

PAR ſcelus admiſit Phariis Antonius armis;
  Abſcidit vultus enſis uterque ſacros.
Illud, laurigeros ageres cum læta triumphos;
  Hoc tibi, Roma, caput, cum loquereris, erat.
Antonî tamen eſt pejor, quam cauſa Pothini:
  Hic facinus domino præſtitit; ille ſibi.

LXVII. *De pigris nautis.*

CESSATIS, pueri, nihilque noſtis,
Vatreno, Eridanoque pigriores:
Quorum per vada tarda navigantes,
Lentos tingitis ad celeuſma remos.
Jam prono Phaethonte ſudat Æthon,
Exarſitque dies, & hora laſſos
Interjungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per undas
Tuta luditis otium carina.
Non nautas puto vos, ſed Argonautas.

LXVIII. *Ad matronam pudicam.*

HUC eſt uſque tibi ſcriptus, matrona, libellus.
  Cui ſint ſcripta rogas interiora? mihi.
Gymnaſium, thermæ, ſtadium eſt hac parte: recede.
  Exuimur: nudos parce videre viros.

Hic jam depoſito poſt vina roſaſque pudore,
Quid dicat, neſcit ſaucia Terpſichore.
Schemate nec dubio, ſed aperte nominat illam,
Quam recipit ſexto menſe ſuperba Venus:
Cuſtodem medio ſtatuit quam villicus horto;
Oppoſita ſpectat quam proba virgo manu.
Si bene te novi; longum jam laſſa libellum
Ponebas: totum nunc ſtudioſa leges.

LXIX. *Ad Coſconium.*

OMNIA quod ſcribis caſtis epigrammata verbis,
Inque tuis nulla eſt mentula carminibus;
Admiror: laudo. nihil eſt te ſanctius uno:
At mea luxuria pagina nulla vacat.
Hæc igitur juvenes nequam, facileſque puellæ,
Hæc ſenior, ſed quem torquet amica, legat.
At tua, Coſconi, venerandaque ſanctaque verba
A pueris debent, virginibuſque legi.

LXX. *Ad Scævinum.*

MŒCHUS es Aufidiæ, qui vir, Scævine, fuiſti.
Rivalis fuerat qui tuus, ille vir eſt.
Cur aliena placet tibi, cui ſua non placet uxor?
Numquid ſecurus non potes arrigere?

LXXI. *In Nævolum.*

Mentula cum doleat puero, tibi, Nævole, culus:
Non ſum divinus, ſed ſcio quid facias.

LXXII. *Ad Lauſejam.*

Vis futui, nec vis mecum, Lauſeja, lavari.
Neſcio quod magnum ſuſpicor eſſe nefas.
Aut tibi pannoſæ pendent a pectore mammæ:
Aut ſulcos uteri prodere nuda times:
Aut infinito lacerum patet inguen hiatu:
Aut aliquid cunni prominet ore tui.
Sed nihil eſt horum. credo, pulcherrima nuda es.
Si verum eſt, vitium pejus habes: fatua es.

LXXIII. *In Phœbum.*

Dormis cum pueris mutoniatis,
Et non ſtat tibi, Phœbe, quod ſtat illis.
Quid vis me, rogo, Phœbe, ſuſpicari?
Mollem credere te virum volebam:
Sed rumor negat eſſe te cinædum.

LXXIV. *In Gargilianum.*

PSILOTHRO faciemque lævas, & dropace calvam.
Numquid tonſorem, Gargiliane, times?
Quid facient ungues? nam certe non potes illos
Reſina, Veneto nec reſecare luto.
Deſine, ſi pudor eſt, miſeram traducere calvam:
Hoc fieri cunno, Gargiliane, ſolet.

LXXV. *In Lupercum.*

STARE, Luperce, tibi jam pridem mentula deſit:
Luctaris demens tu tamen arrigere.
Sed nihil erucæ faciunt, bulbique ſalaces;
Improba nec proſunt jam ſatureia tibi.
Cœpiſti puras opibus corrumpere buccas:
Sic quoque non vivit ſollicitata Venus.
Mirari ſatis hoc quiſquam, vel credere poſſit,
Quæ non ſtat, magno ſtare, Luperce, tibi?

LXXVI. *In Baſſum.*

ARRIGIS ad vetulas, faſtidis, Baſſe, puellas:
Nec formoſa tibi, ſed moritura placet.
Hic, rogo, non furor eſt, non eſt hæc mentula demens?
Cum poſſis Hecubam, non potes Andromachen.

LXXVII. *In Bæticum.*

Nec mullus, nec te delectat, Bætice, turdus:
Nec lepus eſt unquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba juvant, nec ſectæ quadra placentæ:
Nec Libye mittit, nec tibi Phaſis aves.
Capparin, & putri cepas alece natantes,
Et pulpam dubio de petaſone voras.
Teque juvant gerres & pelle melandrya cana:
Reſinata bibis vina, Falerna fugis.
Neſcio, quod ſtomachi vitium ſecretius eſſe
Suſpicor. ut quid enim, Bætice, ſaprofagis?

LXXVIII. *Ad Paullinum.*

Minxisti currente ſemel, Paulline, carina.
Mejere vis iterum? jam Palinurus eris.

LXXIX. *Ad Sertorium.*

Rem peragit nullam Sertorius, inchoat omnes.
Hunc ego, cum futuit, non puto perficere.

LXXX. *Ad Apicium.*

De nullo quereris, nulli maledicis, Apici:
Rumor ait, linguæ te tamen eſſe malæ.

LXXXI. *In Bæticum.*

Quid cum femineo tibi, Bætice Galle, barathro?
Hæc debet medios lambere lingua viros.
Abſciſſa eſt quare Samia tibi mentula teſta,
Si tibi tam gratus, Bætice, cunnus erat?
Caſtrandum caput eſt: nam ſis licet inguine Gallus,
Sacra tamen Cybeles decipis: ore vir es.

LXXXII. *In Zoilum.*

Conviva quiſquis Zoïli poteſt eſſe,
Summœnianas cœnet inter uxores,
Curtaque Ledæ ſobrius bibat teſta:
Hoc eſſe levius, puriuſque contendo:
Jacet occupato galbinatus in lecto:
Cubitiſque trudit hinc, & inde convivas,
Effultus oſtro, ſericiſque pulvinis.
Stat exoletus, ſuggeritque ructanti
Pinnas rubentes, cuſpideſque lentiſci;
Et æſtuanti tenue ventilat frigus
Supina praſino concubina flabello;

Fugatque muſcas myrtea puer virga.
Percurrit agili corpus arte tractatrix,
Manumque doctam ſpargit omnibus membris:
Digiti crepantis ſigna novit eunuchus,
Et delicatæ ſuſcitator urinæ
Domini bibentis ebrium regit penem.
At ipſe retro flexus ad pedum turbam,
Inter catellas anſerum exta lambentes
Partitur apri glandulas palæſtritis,
Et concubino turturum nates donat:
Ligurumque nobis ſaxa cum miniſtrentur,
Vel cocta fumis muſta Maſſilitanis:
Opimianum morionibus nectar
Cryſtalliniſque myrrhiniſque propinat.
Et Coſmianis ipſe fuſus ampullis,
Non erubeſcit murice aureo nobis
Dividere mœchæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus ſtertit:
Nos accubamus, &, ſilentium ronchis
Præſtare juſſi, nutibus propinamus.
Hos Malchionis patimur improbi faſtus;
Nec vindicare, Rufe, poſſumus; fellat.

LXXXIII. *In Coclitem.*

Ut faciam breviora mones epigrammata, Cocles.
Fac mihi, quod Chione. non potui brevius.

LXXXIV. *In Tongilionem.*

QUID narrat tua mœcha? non puellam
Dixi, Tongilion. quid ergo? linguam.

LXXXV. *Ad maritum.*

QUIS tibi perſuaſit nares abſcindere mœcho?
Non hac peccatum eſt parte, marite, tibi.
Stulte, quid egiſti? nihil hic tua perdidit uxor,
Cum ſit ſalva ſui mentula Deiphobi.

LXXXVI. *Ad caſtam matronam.*

NE legeres partem laſcivi, caſta, libelli,
Prædixi & monui: tu tamen, ecce, legis.
Sed ſi Panniculum, ſi ſpectas, caſta, Latinum;
Non ſunt hæc mimis improbiora: lege.

LXXXVII. *In Chionem.*

NARRAT te rumor, Chione, nunquam eſſe fututam,
Atque nihil cunno purius eſſe tuo.
Tecta tamen non hac, qua debes, parte lavaris,
Si pudor eſt, transfer ſubligar in faciem.

LXXXVIII. *In fratres fellatores.*

SUNT gemini fratres, diverſa ſed inguina lingunt.
Dicite, diſſimiles ſint magis, an ſimiles?

LXXXIX. *Ad Phœbum.*

UTERE lactucis, & mollibus utere malvis:
Nam faciem, durum, Phœbe, cacantis habes.

XC. *De Galla.*

VULT, non vult dare Galla mihi: nec dicere poſſum,
Quod vult, & non vult, quid ſibi Galla velit.

XCI. *De Miſitio.*

CUM peteret patriæ Miſitius arva Ravennæ,
Semiviro Cybeles cum grege junxit iter.
Huic comes hærebat domini fugitivus Achillas,
Inſignis forma nequitiaque puer.
Hoc ſteriles ſenſere viri: qua parte cubaret,
Quærunt; ſed tacitos ſenſit & ille dolos.
Mentitur, credunt: ſomni poſt vina petuntur:
Continuo ferrum noxia turba rapit;
Exciduntque ſenem, ſpondæ qui parte jacebat;
Namque puer pluteo vindice tutus erat.

Suppoſitam, fama eſt, quondam pro virgine cervam;
At nunc pro cervo mentula ſuppoſita eſt.

XCII. *Ad Gallum.*

Ut patiar mœchum, rogat uxor, Galle; ſed unum.
Huic ego, non oculos eruo, Galle, duos?

XCIII. *In Vetuſtillam.*

Cum tibi trecenti conſules, Vetuſtilla,
Et tres capilli, quatuorque ſint dentes,
Pectus cicadæ, cruſculumque formicæ;
Rugoſiorem cum geras ſtola frontem,
Et aranearum caſſibus pares mammas;
Cum comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus anguſta,
Meliuſque ranæ garriant Ravennates,
Et Adrianus dulcius culex cantet,
Videaſque quantum noctuæ vident mane;
Et illud oleas, quod viri capellarum,
Et anatis habeas orropygium macræ,
Senemque Cynicum vincat oſſeus cunnus;
Cum te lucerna balneator exſtincta
Admittat inter buſtuarias mœchas;
Cum bruma menſem ſit tibi per Auguſtum,
Regelare nec te peſtilentia poſſit:
Gaudes ducentas nupturire poſt mortes,

Virumque demens cineribus tuis quæris
Prurire. Quid, ſarrire ſi velit ſaxum?
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
Philomelus aviam quam vocaverat nuper?
Quod ſi cadaver exigis tuum ſcalpi:
Sternatur a Coricle clinico lectus,
Thalaſſionem qui tuum decet ſolus,
Uſtorque tædas præferat novæ nuptæ:
Intrare in iſtum ſola fax poteſt cunnum.

XCIV. *In Rufum.*

Esse negas coctum leporem, poſciſque flagella:
Mavis, Rufe, coquum ſcindere, quam leporem.

XCV. *In Nævolum.*

Nunquam dicis ave, ſed reddis, Nævole, ſemper,
Quod prior & corvus dicere ſæpe ſolet.
Cur hoc exſpectas a me? rogo, Nævole, dicas:
Nam puto, nec melior, Nævole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæſar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.
Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non exſpectato dat mihi fama rogo.
Eſt & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum,
Et ſedeo qua te ſuſcitat Oceanus.
Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere cives,
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.

Sed pædicaris: ſed pulchre, Nævole, ceves:
Jam jam ſic prior es, Nævole. vincis. ave.

XCVI. *In Gargilium.*

Lingis, non futuis meam puellam:
Et garris quaſi mœchus, & futuror.
Si te prendero, Gargili, tacebis.

XCVII. *Ad Rufum.*

Ne legat hunc Chione, mando tibi, Rufe, libellum:
Carmine læſa meo eſt; lædere & illa poteſt.

XCVIII. *In Sabellum.*

Sit culus tibi quam macer, requiris?
Pædicare potes, Sabelle, culo.

XCIX. *Ad cerdonem.*

Irasci noſtro non debes, cerdo, libello.
Ars tua, non vita eſt, carmine læſa meo.
Innocuos permitte ſales. Cur ludere nobis
Non liceat, licuit ſi jugulare tibi?

C. *Ad Rufum.*

CURSOREM ſexta tibi, Ruſe, remiſimus hora,
Carmina quem madidum noſtra tuliſſe reor.
Imbribus immodicis cœlum nam forte ruebat.
Non aliter mitti debuit iſte liber.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER IV.

I. *De natali Domitiani.*

CÆSARIS alma dies, & luce ſacratior illa;
Conſcia Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numeroſior ævo;
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida multus in auro,
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia ſecula luſtro,
Et quæ Romuleus ſacra Terentus habet.
Magna quidem, Superi, petimus, ſed debita terris.
Pro tanto quæ ſunt improba vota Deo?

II. *De Horatio.*

SPECTABAT modo ſolus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis,

Cum plebs, & minor ordo, maximuſque
Sanctо cum duce candidus ſederet.
Toto nix cecidit repente cœlo:
Albis ſpectat Horatius lacernis.

III. *De nivibus.*

ADSPICE quam denſum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæſaris, inque ſinus.
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas,
Sidus Hyperborei ſolitus laſſare Bootæ,
Et madidis Helicen diſſimulare comis.
Qui ſiccis laſcivit aquis, & ab æthere ludit,
Suſpicor has pueri Cæſaris eſſe nives.

IV. *In Baſſam.*

QUOD ſiccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Piſcinæ vetus aura quod marinæ,
Quod preſſa piger hircus in capella,
Laſſi bardaicus quod evocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod jejunia ſabbatariorum,
Mœſtorum quod anhelitus reorum,
Quod ſpurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,

Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quam quod oles, olere Baſſa.

V. *Ad Fabianum.*

Vir bonus & pauper, linguaque & pectore verus,
Quid tibi vis, urbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec comiſſator haberi,
Nec pavidos triſti voce citare reos:
Nec potes uxorem cari corrumpere amici:
Nec potes algentes arrigere ad vetulas:
Vendere nec vanos circa Pallatia fumos:
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Unde miſer vives? homo ſidus, certus amicus.
Hoc nihil eſt. nunquam ſic Philomelus eris.

VI. *In Maliſianum.*

Credi virgine caſtior pudica,
Et frontis teneræ cupis videri,
Cum ſis improbior, Maliſiane,
Quam qui compoſitos metro Tibulli,
In Stellæ recitat domo libellos.

VII. *Ad Hyllum.*

Cur here quod dederas, hodie, puer Hylle, negaſti?
Durus tam ſubito, qui modo mitis eras?
Sed jam cauſaris barbamque, annoſque, piloſque:
O nox quam longa es, quæ facis una ſenem!
Quid nos derides? here qui puer, Hylle, fuiſti,
Dic nobis, hodie qua ratione vir es?

VIII. *Ad Euphemum.*

Prima ſalutantes atque altera continet hora;
Exercet raucos tertia cauſidicos.
In quintam varios extendit Roma labores.
Sexta quies laſſis, ſeptima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octava palæſtris;
Imperat exſtructos frangere nona toros.
Hora libellorum decima eſt, Eupheme, meorum;
Temperat ambroſias cum tua cura dapes;
Et bonus æthereo laxatur nectare Cæſar,
Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte jocos: greſſu timet ire licenti
Ad matutinum noſtra Thalia Jovem.

IX. *In Fabullam.*

Sotæ filia Clinici, Fabulla,
Deſerto ſequeris Clitum marito,
Et donas, & amas, ἔχεις ἀσώτως.

X. *Ad Fauſtinum.*

Dum novus eſt, neque adhuc raſa mihi fronte libellus,
Pagina dum tangi non bene ſicca timet:
I puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, ſed inſtructus; comitetur Punica librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ
Emendare jocos: una litura poteſt.

XI. *In Ant. Saturninum.*

Dum nimium vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te miſer eſſe pudet:
Impia Parrhaſia moviſti bella ſub urſa,
Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
Excideratne adeo fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & Arctois plus licuiſſet aquis?

Ille etiam noſtris Antonius occidit armis,
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

XII. *In Thaidem.*

NULLI, Thaï, negas. ſed ſi te non pudet iſtud,
Hoc ſaltem pudeat, Thaï, negare nihil.

XIII. *Ad Rufum, de nuptiis Pudentis & Claudiæ Peregrinæ.*

CLAUDIA, Rufe, meo nubit Peregrina Pudenti:
Macte eſto tædis, o Hymenæe, tuis.
Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo,
Maſſica Theſeis tam bene vina favis.
Nec melius teneris junguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas, litora myrtus amat.
Candida perpetuo reſide, Concordia, lecto,
Tamque pari ſemper ſit Venus æqua jugo.
Diligat illa ſenem quondam: ſed & ipſa marito,
Tunc quoque cum fuerit, non videatur anus.

XIV. *Ad Silium.*

SILI Caſtalidum decus ſororum,
Qui perjuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidoſque
Faſtus Hannibalis, leveſque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:

Paulum ſepoſita ſeveritate,
Dum blanda vagus alea December
Incertis ſonat hinc & hinc fritillis,
Et ludit Popa nequiore talo,
Noſtris otia commoda Camœnis.
Nec torva lege fronte, ſed remiſſa
Laſcivis madidos jocis libellos.
Sic forſan tener auſus eſt Catullus
Magno mittere paſſerem Maroni.

XV. *Ad Cæcilianum.*

Mille tibi nummos heſterna luce roganti,
In ſex aut ſeptem, Cæciliane, dies,
Non habeo, dixi: ſed tu cauſatus amici
Adventum, lancem paucaque vaſa rogas.
Stultus es? an ſtultum me credis, amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

XVI. *In Gallum.*

Privignum non eſſe tuæ te, Galle, novercæ
Rumor erat, conjux dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat vivo genitore probari.
Jam nuſquam pater eſt, Galle; noverca domi eſt.
Magnus ab infernis revocetur Tullius umbris,
Et te defendat Regulus ipſe licet:
Non potes abſolvi: nam quæ non deſinit eſſe
Poſt patrem; nunquam, Galle, noverca fuit.

XVII. *Ad Paullum.*

FACERE in Lyciſcam, Paulle, me jubes verſus;
Quibus illa lectis rubeat, & ſit irata.
O Paulle, malus es: irrumare vis ſolus.

XVIII. *De puero ſtillicidio jugulato.*

QUA vicina pluit Vipſanis porta columnis,
Et madet aſſiduo lubricus imbre lapis,
In jugulum pueri, qui roſcida tecta ſubibat,
Decidit hiberno prægravis unda gelu:
Cumque peregiſſet miſeri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non ſæva ſibi voluit Fortuna licere?
Aut ubi mors non eſt, ſi jugulatis aquæ?

XIX. *De endromide.*

HANC tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet,
Sordida, ſed gelido non aſpernanda Decembri
Dona, peregrinam mittimus endromida:
Seu lentum ceroma teris, tepidumve trigona,
Sive harpaſta manu pulverulenta rapis;
Plumea ſeu laxi partiris pondera follis;
Sive levem curſu vincere quæris Atham:

Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
Neve gravis ſubita te premat Iris aqua.
Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres:
Nec ſic in Tyria ſindone tutus eris.

XX. *De Cærellia & Gellia.*

DICIT ſe vetulam, cum ſit Cærellia puppa:
Puppam ſe dicit Gellia, cum ſit anus.
Ferre nec hanc poſſis, poſſis, Coline, nec illam:
Altera ridicula eſt, altera putidula.

XXI. *De Selio.*

NULLOS eſſe Deos, inane cœlum
Affirmat Selius, probatque; quod ſe
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

XXII. *De Cleopatra.*

PRIMOS paſſa toros, & adhuc placanda marito,
Merſerat in nitidos ſe Cleopatra lacus;
Dum fugit amplexus: ſed prodidit unda latentem,
Lucebat totis cum tegeretur aquis.
Condita ſic puro numerantur lilia vitro:
Sic prohibet teneras gemma latere roſas.
Inſilui, merſuſque vadis luctantia carpſi
Baſia: perſpicuæ plus vetuiſtis aquæ,

XXIII. *Ad Thaliam, de Brutiano.*

Dum tu lenta nimis, diuque quæris,
Quis primus tibi, quiſve ſit ſecundus;
Grajum quiſve epigramma comparabit:
Palmam Callimachus, Thalia, de ſe
Facundo dedit ipſe Brutiano.
Qui ſi Cecropio ſatur lepore,
Romanæ ſale luſerit Minervæ:
Illi me facias, precor, ſecundum.

XXIV. *De Lycori, ad Fabianum.*

Omnes, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas
Extulit; uxori fiat amica meæ.

XXV. *De litoribus Altini & Aquileja.*

Æmula Bajanis Altini litora villis,
Et Phaethontei conſcia ſilva rogi;
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupſit ad Euganeos ſola puella lacus:
Et tu Ledæo felix Aquileja Timavo,
Hic ubi ſeptenas Cyllarus hauſit aquas;
Vos eritis noſtræ portus requieſque ſenectæ,
Si juris fuerint otia noſtra ſui.

XXVI. *Ad Poſthumum.*

Quod te mane domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Poſthume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis, vicenos ter, puto, nummos.
Ignoſces; togulam, Poſthume, pluris emo.

XXVII. *Ad Cæſarem Auguſtum Domitianum.*

Sæpe meos laudare ſoles, Auguſte, libellos.
Invidus ecce negat: non minus ergo ſoles.
Quid, quod honorato non ſola voce dediſti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi?
Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues.
Da, Cæſar, tanto tu magis, ut doleat.

XXVIII. *Ad Chloen.*

Donasti tenero, Chloe, Luperco
Hiſpanas, Tyriaſque, coccinaſque,
Et lotam tepido togam Galeſo,
Indos ſardonychas, Scythas ſmaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ,
Et quidquid petit uſque & uſque donas.
Væ glabraria, væ tibi miſella:
Nudam te ſtatuet tuus Lupercus.

XXIX. *Ad Pudentem.*

Obstat, care Pudens, noſtris ſua turba libellis:
  Lectoremque frequens laſſat, & implet opus.
Rara juvant. primis ſic major gratia pomis:
  Hibernæ pretium ſic meruere roſæ.
Sic ſpoliatricem commendat faſtus amicam;
  Janua nec juvenem ſemper aperta tenet.
Sæpius in libro memoratur Perſius uno,
  Quam levis in tota Marſus Amazonide.
Tu quoque de noſtris releges quemcunque libellis;
  Eſſe puta ſolum: ſic tibi pluris erit.

XXX. *Ad piſcatorem.*

Bajano procul a lacu monemus,
Piſcator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piſcibus hæ natantur undæ,
Qui norunt Dominum, manumque lambunt
Illam, qua nihil eſt in orbe majus.
Quid, quod nomen habent, & ad magiſtri
Vocem quiſque ſui venit citatus?
Hoc quondam Libys impius profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repente cæcus
Captum non potuit videre piſcem:
Et nunc ſacrilegos peroſus hamos,
Bajanos ſedet ad lacus rogator.

At tu, dum potes, innocens recede,
Jactis ſimplicibus cibis in undas,
Et piſces venerare dedicatos.

XXXI. *Ad Hippodamum.*

Quod cupis in noſtris dicique legique libellis,
Et nonnullus honos creditur eſſe tibi:
Ne valeam, ſi non res eſt gratiſſima nobis,
Et volo te chartis inſeruiſſe meis.
Sed tu nomen habes averſo fonte ſororum
Impoſitum, mater quod tibi dura dedit:
Quod nec Melpomene, quod nec Polyhymnia poſſit,
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquod gratum Muſis tibi nomen adopta:
Non ſemper belle dicitur Hippodamus.

XXXII. *De ape electro incluſa.*

Et latet & lucet Phaethontide condita gutta,
Ut videatur apis nectare clauſa ſuo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
Credibile eſt ipſam ſic voluiſſe mori.

XXXIII. *Ad Soſibianum.*

PLENA laboratis habeas cum ſcrinia libris;
 Emittis quare, Soſibiane, nihil?
Edent heredes, inquis, mea carmina. quando?
 Tempus erat jam te, Soſibiane, legi.

XXXIV. *Ad Attalum.*

SORDIDA cum tibi ſit; verum tamen, Attale, dixit;
 Quiſquis te niveam dixit habere togam.

XXXV. *De pugna damarum.*

FRONTIBUS adverſis molles concurrere damas
 Vidimus, & fati ſorte jacere pari.
Spectavere canes prædam: ſtupuitque ſuperbus
 Venator, cultro nil ſupereſſe ſuo.
Unde leves animi tanto caluere furore?
 Sic pugnant tauri, ſic cecidere viri.

XXXVI. *Ad Olum.*

CANA eſt barba tibi: nigra eſt coma: tingere barbam
 Non potes, hæc cauſa eſt: ſed potes, Ole, comam.

XXXVII. *Ad Afrum.*

CENTUM Coranus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus;
Ex inſulis fundiſque tricies ſoldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmenſi:
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras:
Et teneo melius iſta, quam meum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pati poſſim:
Quotidianam refice nauſeam nummis.
Audire gratis, Afer, iſta non poſſum.

XXXVIII. *Ad Gallam.*

GALLA, nega: ſatiatur amor, niſi gaudia torquent:
  Sed noli nimium, Galla, negare diu.

XXXIX. *Ad Charinum.*

ARGENTI genus omne comparaſti,
Et ſolus veteres Myronis artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus Phidiaci toreuma cæli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec deſunt tibi vera Grantiana,
Nec quæ Callaico linuntur auro,

Nec menſis anaglypta de paternis.
Argentum tamen inter omne, miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

XL. *Ad Poſthumum.*

ATRIA Piſonum ſtabant cum ſtemmate toto,
Et docti Senecæ ter numeranda domus;
Prætulimus tantis ſolum te, Poſthume, regnis:
Pauper eras, & eques, ſed mihi conſul eras.
Tecum ter denas numeravi, Poſthume, brumas:
Communis nobis lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum;
Largus opum: exſpecto, Poſthume, quid facias.
Nil facis: & ſerum eſt alium mihi quærere regem.
Hoc, Fortuna, placet? Poſthumus impoſuit.

XLI. *In male recitantem.*

QUID recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt noſtris auribus illa magis.

XLII. *Ad Flaccum.*

SI quis forte mihi poſſet præſtare roganti:
Audi, quem puerum, Flacce, rogare velim.
Niliacis primum puer is naſcatur in oris:
Nequitias tellus ſcit dare nulla magis.

Sit nive candidior: namque in Marcotide fuſca
  Pulchrior eſt, quanto rarior iſte color:
Lumina ſideribus certent, molleſque flagellent
  Colla comæ: tortas non amo, Flacce, comas.
Frons brevis, atque modus breviter ſit naribus uncis:
  Pæſtanis rubeant æmula labra roſis.
Sæpeque nolentem cogat, nolitque volentem:
  Liberior domino ſæpe ſit ille ſuo.
Et timeat pueros, excludat ſæpe puellas.
  Vir reliquis, uni ſit puer ille mihi.
Jam ſcio, nec fallis: nam me quoque judice verum eſt:
  Talis erat, dices, noſter Amazonicus.

XLIII. *In Coracinum.*

Non dixi, Coracine, te cinædum:
Non ſum tam temerarius, nec audax,
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te cinædum,
Iratam mihi Pontiæ lagenam,
Iratum calicem mihi Metili.
Juro per Syrios tibi tumores;
Juro per Berecynthios furores.
Quod dixi tamen, hoc leve, & puſillum eſt:
Quod notum eſt, quod & ipſe non negabis:
Dixi te, Coracine, cunnilingum.

XLIV. *De Veſuvio monte.*

Hic eſt pampineis viridis modo Veſvius umbris:
Preſſerat hic madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga, quam Nyſæ colles, plus Bacchus amavit:
Hoc nuper Satyri monte dedere choros.
Hæc Veneris ſedes, Lacedæmone gratior illi:
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis, & triſti merſa favilla:
Nec Superi vellent hoc licuiſſe ſibi.

XLV. *Votum Parthenii ad Phœbum pro Burro.*

Hæc tibi pro nato plena dat lætus acerra,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Ut qui prima novo ſignat quinquennia luſtro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: ſic te tua diligat arbor,
Gaudeat & certa virginitate ſoror.
Perpetuo ſic flore mices: ſic denique non ſint
Tam longæ Bromio, quam tibi Phœbe, comæ.

XLVI. *De Sabello.*

SATURNALIA divitem Sabellum
Fecerunt. merito tumet Sabellus:
Nec quenquam putat eſſe, prædicatque
Inter cauſidicos beatiorem.
Hos faſtus, animoſque dat Sabello
Farris ſemodius, fabæque freſſæ,
Et turis, piperiſque tres ſelibræ,
Et Lucanica ventre cum Faliſco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libyca gelata teſta,
Cum bulbis, cochleiſque, caſeoque.
Piceno quoque venit a cliente
Parcæ ciſtula non capax olivæ,
Et craſſo figuli polita cælo
Septenaria ſyntheſis Sagunti,
Hiſpanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo.
Saturnalia fructuoſiora
Annis non habuit decem Sabellus.

XLVII. *De Phaethonte.*

ENCAUSTUS Phaethon tabula depictus in hac eſt.
 Quid tibi vis, dipyron qui Phaethonta facis.

XLVIII. *In Papilum.*

PERCIDI gaudes: perciſus, Papile, ploras.
  Cur, quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet obſcœnæ pruriginis? an magis illud
  Fles: quod percidi, Papile, deſieris?

XLIX. *Ad Flaccum.*

NESCIS, crede mihi, quid ſint epigrammata, Flacce,
  Qui tantum luſus illa, jocoſque putas.
Ille magis ludit, qui ſcribit prandia ſævi
  Tereos; aut cœnam, crude Thyeſta, tuam;
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas,
  Paſcentem Siculas aut Polyphemon oves.
A noſtris procul eſt omnis veſica libellis:
  Muſa nec inſano ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
  Confiteor: laudant illa, ſed iſta legunt.

L. *In Thaidem.*

QUID me, Thai, ſenem ſubinde dicis?
Nemo eſt, Thai, ſenex ad irrumandum.

LI. *Ad Cæcilianum.*

Cum tibi non eſſent ſex millia, Cæciliane,
Ingenti late vectus es hexaphoro.
Poſtquam bis decies tribuit Dea cæca, ſinumque
Ruperunt nummi: factus es, ecce, pedes.
Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Dì reddant ſellam, Cæciliane, tibi.

LII. *In Hedylum.*

Gestari junctis niſi deſinis, Hedyle, capris:
Qui modo ficus eras, jam caprificus eris.

LIII. *Ad Coſmum.*

Hunc, quem ſæpe vides inter penetralia noſtræ
Pallados, & templi limina, Coſme, novi,
Cum baculo, peraque ſenem: cui cana, putriſque
Stat coma, & in pectus ſordida barba cadit:
Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati,
Cui dat latratos obvia turba cibos:
Eſſe putas Cynicum, deceptus imagine falſa.
Non eſt hic Cynicus, Coſme: quid ergo? canis.

LIV. *Ad Colinum.*

O cui Tarpejas licuit contingere quercus,
Et meritas prima cingere fronde comas:
Si ſapis, utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi ſemper adeſſe putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas
Contigit: obſervant, quem ſtatuere, diem.
Divitior Criſpo, Thraſea conſtantior ipſo,
Lautior & nitido ſis Meliore licet:
Nil adicit penſo Lacheſis, fuſoſque ſororum
Explicat, & ſemper de tribus una ſecat.

LV. *Ad Lucium.*

Luci, gloria temporum tuorum,
Qui Grajum veterem, Tagumque noſtrum
Arpis cedere non ſinis diſertis;
Argivas generatus inter urbes,
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinoſæ
Ledæas Lacedæmonis palæſtras.
Nos Celtis genitos & ex Iberis
Noſtræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre verſu:
Sævo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybaſque, Noricoſque;
Et ferro Plateam ſuo ſonantem,

Quam fluctu tenui, ſed inquieto
Armorum Salo temperator ambit:
Tutelamque, choroſque Rixamarum,
Et convivia feſta Carduarum,
Et textis Peteron roſis rubentem,
Atque antiqua patrum theatra Rigas,
Et certos jaculo levi Silaos,
Turgentiſque lacus, Petuſiæque,
Et parvæ vada pura Vetoniſſæ,
Et ſanctum Baradonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator;
Et quæ fortibus excolit juvencis
Curvæ Manlius arva Matineſſæ.
Hæc tam ruſtica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit.
Hæc tam ruſtica malo, quam Bituntos.

LVI. *In Gargilianum.*

MUNERA quod ſenibus, viduiſque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem?
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius uno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piſcibus hamus:
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Quid ſit largiri, quid ſit donare, docebo,
Si neſcis: dona, Gargiliane, mihi.

LVII. *Ad Fauſtinum.*

Dum nos blanda tenent laſcivi ſtagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Fauſtine, coloni,
Quo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida ſed fervent Nemeæi pectora monſtri:
Nec ſatis eſt, Bajas igne calere ſuo.
Ergo ſacri fontes & litora grata valete,
Nympharum pariter, Nereïdumque domus.
Herculeos colles gelida vos vincite bruma,
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

LVIII. *In Gallam.*

In tenebris luges amiſſum, Galla, maritum.
Nam plorare pudet te, puto, Galla virum.

LIX. *De vipera electro incluſa.*

Flentibus Heliadum ramis dum vipera repit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit vincta repente gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulcro;
Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

LX. *De Curiatio.*

Ardea ſolſtitio, Caſtranaque rura petantur,
Quique Cleonæo ſidere fervet ager;
Cum Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga miſſus aquas.
Nullo fata loco poſſis excludere: cum mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia eſt.

LXI. *In Mancinum.*

Donasse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper ſuperbo lætus ore jactaſti.
Quartus dies eſt, in ſchola poetarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emtas lacernas munus eſſe Pompillæ;
Sardonycha verum, lineiſque ter cinctum,
Duaſque ſimiles fluctibus maris gemmas
Dediſſe Baſſam, Cæliamque juraſti.
Here, de theatro, Pollione cantante,
Cum ſubito abires, dum fugis, loquebaris,
Hereditatis tibi trecenta veniſſe:
Et mane centum, & poſt meridiem centum.
Quid tibi ſodales fecimus mali tantum?
Miſerere jam crudelis, & ſile tandem.
Aut, ſi tacere lingua non poteſt iſta,
Aliquando narra, quod velimus audire.

LXII. *De Lycori.*

Tibur in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

LXIII. *De Cærellia.*

Dum petit a Baulis mater Cærellia Bajas,
Occidit inſani crimine merſa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monſtra Neroni
Nec quondam juſſæ præſtiteratis aquæ.

LXIV. *De hortis Julii Martialis.*

Juli jugera pauca Martialis,
Hortis Heſperidum beatiora,
Longo Janiculi jugo recumbunt:
Lati collibus imminent receſſus:
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur ſereniore:
Et curvas nebula tegente valles
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur aſtris
Celſæ culmina delicata villæ.
Hinc ſeptem dominos videre montes,
Et totam licet æſtimare Romam,
Albanos quoque, Tuſculoſque colles,

Et quodcunque jacet ſub urbe frigus,
Fidenas veteres, breveſque Rubras,
Et quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perannæ.
Illic Flaminiæ, Salariæque
Geſtator patet, eſſedo tacente,
Ne blando rota ſit moleſta ſomno,
Quem nec rumpere nauticum celeuſma,
Nec clamor valet helciariorum;
Cum ſit tam prope Mulvius, ſacrumque
Lapſæ per Tiberim volent carinæ.
Hoc rus (ſeu potius domus vocanda eſt)
Commendat dominus; tuam putabis:
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hoſpitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,
Aut facti modo divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneſte domate, pendulamque
Uni dedite Setiam colono:
Dum, me judice, præferantur iſtis
Juli jugera pauca Martialis.

LXV. *De Philæni.*

OCULO Philænis ſemper altero plorat.
Quo fiat iſtud, quæritis, modo? luſca eſt.

LXVI. *Ad Linum.*

EGISTI vitam ſemper, Line, municipalem:
  Qua nihil omnino vilius eſſe poteſt.
Idibus, & raris togula eſt excuſſa Kalendis:
  Duxit & æſtates ſyntheſis una decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi miſit inemtum:
  Silva graves turdos exagitata dedit.
Raptus flumineo venit de gurgite piſcis:
  Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolica miſſus de gente miniſter,
  Sed ſtetit inculti ruſtica turba foci.
Villica vel duri compreſſa eſt nupta coloni:
  Incaluit quoties ſaucia vena mero.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:
  Nec merſa eſt pelago, nec fluit ulla ratis.
Suppoſita eſt blando nunquam tibi teſſera talo:
  Alea ſed parcæ ſola fuere nuces.
Dic ubi ſit decies, mater quod avara reliquit?
  Nuſquam eſt. feciſti rem, Line, difficilem.

LXVII. *In Prætorem.*

PRÆTOREM pauper centum ſeſtertia Gaurus
 Orabat cana notus amicitia.
Dicebatque ſuis hæc tantum deeſſe trecentis,
 Ut poſſet domino plaudere juſtus eques.
Prætor ait: Scis me Scorpo, Thalloque daturum;
 Atque utinam centum millia ſola darem.
Ah pudet ingratæ, pudet ah male divitis arcæ.
 Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, equo?

LXVIII. *Ad Sextum.*

INVITAS centum quadrantibus, & bene cœnas.
 Ut cœnem invitor, Sexte, an ut invideam?

LXIX. *Ad Papilum.*

TU Setina quidem ſemper, vel Maſſica ponis;
 Papile: ſed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus cœlebs quater eſſe lagena.
 Nec puto, nec credo, Papile, nec ſitio.

LXX. *De Ammiano ad Maronillum.*

NIHIL Ammiano, præter aridam reſtem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putaret poſſe quis, Maronille,
Ut Ammianus mortuum patrem nollet?

LXXI. *Ad Sophronium Rufum.*

QUÆRO diu totam, Sophroni Rufe, per urbem,
   Si qua puella neget; nulla puella negat.
Tanquam fas non ſit, tanquam ſit turpe negare,
   Tanquam non liceat; nulla puella negat.
Caſta igitur nulla eſt? caſtæ ſunt mille. quid ergo
   Caſta facit? non dat; non tamen illa negat.

LXXII. *Ad Quinctum.*

EXIGIS, ut donem noſtros tibi, Quincte, libellos.
   Non habeo, ſed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina ſanus?
   Non, inquis, faciam tam fatue: nec ego.

LXXIII. *De Veſtino.*

Cum gravis extremas Veſtinus duceret horas;
Et jam per Stygias eſſet iturus aquas;
Ultima volventes orabat penſa ſorores,
Ut traherent parva ſtamina pulla mora.
Jam ſibi defunctus, caris dum vivit amicis;
Moverunt tetricas tam pia vota Deas.
Tum largas partitus opes, a luce receſſit:
Seque mori poſt hoc credidit ille ſenem.

LXXIV. *De Damis.*

Adspicis, imbelles tentent quam fortia damæ
Prœlia? tam timidis quanta ſit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæſar, damis parcere? mitte canes.

LXXV. *De Nigrina.*

O felix animo, felix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
Te patrios miſcere juvat cum conjuge cenſus
Gaudentem ſocio, participique viro.
Arſerit Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor Alceſtem fama ſub aſtra ferat.

Tu melius: certo meruiſti pignore vitæ,
Ut tibi non eſſet morte probandus amor.

LXXVI. *In avarum amicum.*

MILLIA miſiſti mihi ſex, bis ſena petenti:
Ut bis ſena feram, bis duodena petam.

LXXVII. *In Zoilum invidum.*

NUNQUAM divitias Deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Cauſa eſt quæ ſubiti, novique voti?
Pendentem volo Zoïlum videre.

LXXVIII. *In Varum.*

AD cœnam nuper Varus me forte vocavit;
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur menſa: miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego: Non oculos, ſed ventrem paſcere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

LXXIX. *In Afrum.*

Condita cum tibi ſit jam ſexageſima meſſis,
Et facies multo ſplendeat alba pilo;
Diſcurris tota vagus urbe, nec ulla cathedra eſt,
Cui non mane feras irrequietus, ave.
Et ſine te nulli fas eſt prodire tribuno,
Nec caret officio conſul uterque tuo;
Et ſacro decies repetis Pallatia clivo,
Sigerioſque meros, Parthenioſque ſonas.
Hæc faciant ſane juvenes: deformius, Afer,
Omnino nihil eſt ardelione ſene.

LXXX. *Ad Mathonem.*

Hospes eras noſtri ſemper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis. impoſui: rus tibi vendo tuum.

LXXXI. *In Mathonem.*

Declamas in febre, Mathon: hanc eſſe phreneſim
Si neſcis, non es ſanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si ſudare aliter non potes, eſt ratio.
Magna tamen res eſt: errans cum viſcera febris
Exurit, res eſt magna tacere, Mathon.

LXXXII. *De Fabulla.*

Epigramma noſtrum cum Fabulla legiſſet,
Negare nullam quo queror puellarum:
Semel rogata biſque terque neglexit
Preces amantis. Jam, Fabulla, promitte:
Negare juſſi, pernegare non juſſi.

LXXXIII. *Ad Rufum.*

Hos quoque commenda Venulejo, Rufe, libellos;
Imputet & nobis otia parva, roga:
Immemor & paulum curarum, operumque ſuorum;
Non tetrica nugas exigat aure meas.
Sed nec poſt primum legat hæc, ſummumve trientem;
Sed ſua cum medius prœlia Bacchus amat.
Si nimis eſt legiſſe duos; tibi charta plicetur
Altera: diviſum ſic breve fiet opus.

LXXXIV. *In Nævolum.*

Securo nihil eſt te, Nævole, pejus: eodem
Sollicito nihil eſt, Nævole, te melius.
Securus, nullum reſalutas, deſpicis omnes:
Nec quiſquam liber, nec tibi gratus homo eſt.
Sollicitus, donas: dominum regemque ſalutas;
Invitas. eſto, Nævole, ſollicitus.

LXXXV. *In Thaidem.*

Non eſt in populo, nec urbe tota,
A ſe Thaida qui probet fututam;
Cum multi cupiant, rogentque multi.
Tam caſta eſt, rogo, Thais? immo fellat.

LXXXVI. *In Ponticum.*

Nos bibimus vitro, tu myrrha, Pontice. quare?
Prodat perſpicuus ne duo vina calix.

LXXXVII. *Ad librum ſuum de Apollinari.*

Si vis auribus Atticis probari;
Exhortor, moneoque te, libelle;
Ut docto placeas Apollinari.
Nil exactius, eruditiuſque eſt,
Sed nec candidius, benigniuſque:
Si te pectore, ſi tenebit ore,
Nec ronchos metues maligniorum,
Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas.
Si damnaverit, ad ſalariorum
Curras ſcrinia protinus licebit;
Inverſa pueris arande charta.

LXXXVIII. *De Baſſa.*

INFANTEM ſecum ſemper tua Baſſa, Fabulle,
Collocat, & luſus deliciaſque vocat.
Et quod mireris magis, infantaria non eſt.
Ergo quid in cauſa eſt? pedere Baſſa ſolet.

LXXXIX. *In diſſimulatorem.*

NULLA remiſiſti parvo pro munere dona;
Et jam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti ſex ſcriptula Septitiani
Miſſa, nec a querulo mappa cliente fuit;
Antipolitani nec quæ de ſanguine thynni
Teſta rubet, nec quæ coctana parva gerit;
Nec rugoſarum vimen breve Picenarum:
Dicere te poſſes ut meminiſſe mei.
Decipies alios verbis vultuque benigno:
Nam mihi jam notus diſſimulator eris.

XC. *De ruſticatione.*

RURE morans quid agam, reſpondeo pauca, rogatus:
Luce Deos oro, famulos, poſt arva reviſo,
Partibus atque meis juſtos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Muſamque laceſſo.
Hinc oleo corpuſque frico, mollique palæſtra
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.

Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quieſco,
Dum parvus lychnus modicum conſumat olivi.
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

XCI. *Ad librum.*

OHE jam ſatis eſt, ohe libelle.
Jam pervenimus uſque ad umbilicos:
Tu procedere adhuc, & ire quæris:
Nec ſumma potes in ſcheda teneri.
Sic tanquam tibi res peracta non ſit;
Quæ prima quoque pagina peracta eſt.
Jam lector queriturque, deficitque;
Jam librarius hoc & ipſe dicit.
Ohe jam ſatis eſt, ohe libelle.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER V.

I. *Ad Cæſarem.*

Hoc tibi, Palladiæ ſeu collibus uteris Albæ;
  Cæſar, & hinc Triviam proſpicis, inde Thetin;
Seu tua veridicæ diſcunt reſponſa ſorores,
  Plana ſuburbani qua cubat unda freti;
Seu placet Æneæ nutrix, ſeu filia Solis,
  Sive ſalutiferis candidus Anxur aquis:
Mittimus, o rerum felix tutela, ſaluſque;
  Soſpite quo gratum credimus eſſe Jovem:
Tu tantum accipias: ego te legiſſe putabo,
  Et tumidus Galla credulitate fruar.

II. *Ad lectores.*

MATRONÆ, puerique, virgineſque,
Vobis pagina noſtra dedicatur.
Tu, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimium, ſaleſque nudi;
Laſcivos lege quatuor libellos;
Quintus cum Domino liber jocetur;
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

III. *Ad Domitianum.*

ACCOLA jam noſtræ Degis, Germanice, ripæ,
 A famulis Iſtri qui tibi venit aquis,
Lætus & attonitus, viſo modo præſide mundi,
 Affatus comites dicitur eſſe ſuos:
Sors mea quam fratris melior! cui tam prope fas eſt
 Cernere, tam longe quem colit ille Deum.

IV. *Ad Paullum de Myrtale.*

FŒTERE multo Myrtale ſolet vino:
Sed fallat ut nos, folia devorat lauri,
Merumque cauta fronde non aqua miſcet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis

Quoties venire, Paulle, videris contra;
Dicas licebit: Myrtale bibit laurum.

V. *Ad Sextum.*

Sexte, Palatinæ cultor facunde Minervæ;
Ingenio frueris qui propiore Dei;
Nam tibi naſcentes Domini cognoſcere curas;
Et ſecreta ducis pectora noſſe licet;
Sit locus & noſtris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedo, qua Marſus, quaque Catullus erit.
Ad Capitolini cœleſtia carmina belli,
Grande cothurnati pone Maronis opus.

VI. *Ad Muſas. vel librum commendat Parthenio.*

Si non eſt grave, nec nimis moleſtum,
Muſæ, Parthenium rogate veſtrum:
Sic te ſerior & beata quondam
Salvo Cæſare finiat ſenectus,
Et ſis invidia favente felix;
Sic Burrus cito ſentiat parentem;
Admittas timidam, brevemque chartam
Intra limina ſanctioris aulæ.
Noſti tempora tu Jovis ſereni,
Cum fulget placidus, ſuoque vultu,
Quo nil ſupplicibus ſolet negare.
Non eſt, quod metuas preces iniquas:

Nunquam grandia, nec moleſta poſcit,
Quæ cedro decorata, purpuraque
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris iſta, ſed teneto,
Sic tanquam nihil offeras agaſque.
Si novi dominum novem ſororum,
Ultro purpureum petet libellum.

VII. *Ad Volcanum.*

QUALITER Aſſyrios renovant incendia nidos;
  Una decem quoties ſecula vixit avis:
Taliter exuta eſt veterem nova Roma ſenectam;
  Et ſumſit vultus præſidis ipſa ſui.
Jam precor oblitus noſtræ, Volcane, querelæ
  Parce: ſumus Martis turba, ſed & Veneris.
Parce, pater: ſic Lemniacis laſciva catenis
  Ignoſcat conjux, & patienter amet.

VIII. *De Phaſide.*

EDICTUM Domini, Deique noſtri,
Quo ſubſellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modo Phaſis in theatro,
Phaſis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido ſuperbus ore:
Tandem commodius licet ſedere,

Nunc eſt reddita dignitas equeſtris ;
Turba non premimur, nec inquinamur :
Hæc, & talia dum refert ſupinus,
Illas purpureas, & arrogantes
Juſſit ſurgere Lectius lacernas.

IX. *In Symmachum.*

LANGUEBAM : ſed tu comitatus protinus ad me
Veniſti centum, Symmache, diſcipulis.
Centum me tetigere manus Aquilone gelatæ.
Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.

X. *Ad Regulum, de fama poetarum.*

ESSE quid hoc dicam, vivis quod fama negatur,
Et ſua quod rarus tempora lector amat ?
Hi ſunt invidiæ nimirum, Regule, mores,
Præferat antiquos ſemper ut illa novis.
Sic veterem ingrati Pompeji quærimus umbram ;
Sic laudant Catuli vilia templa ſenes.
Ennius eſt lectus ſalvo tibi, Roma, Marone ;
Et ſua riſerunt ſecula Mæonidem.
Rara coronato plauſere theatra Menandro :
Norat Naſonem ſola Corinna ſuum.
Vos tamen, o noſtri, ne feſtinate libelli ;
Si poſt fata venit gloria, non propero.

XI. *De Stella.*

SARDONYCHAS, ſmaragdos, adamantas, iaſpidas uno
Verſat in articulo Stella, Severe, meus.
Multas in digitis, plures in carmine gemmas,
Invenies: inde eſt hæc, puto, culta manus.

XII. *De eodem.*

QUOD nutantia fronte perticata
Geſtat pondera Maſthlion ſuperbus;
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quod pueros levat, vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
Uno cum digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

XIII. *In Calliſtratum.*

SUM, fateor, ſemperque fui, Calliſtrate, pauper;
Sed non obſcurus, nec male notus eques:
Sed toto legor orbe frequens; & dicitur, Hic eſt:
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ ſervit tibi gleba Syenes;
Tondet & innumeros Gallica Parma greges.

Hoc ego, tuque ſumus. ſed quod ſum, non potes eſſe:
Tu quod es, e populo quilibet eſſe poteſt.

XIV. *De Nannejo.*

Sedere primo ſolitus in gradu ſemper,
Tunc cum liceret occupare, Nannejus;
Bis excitatus terque tranſtulit caſtra,
Et inter ipſas pæne tertius ſellas
Poſt Cajumque Luciumque conſedit.
Illinc cucullo proſpicit caput tectus,
Oculoque ludos ſpectat indecens uno.
Et hinc miſer dejectus in viam tranſit,
Subſellioque ſemifultus extremo,
Et male receptus altero genu, jactat
Equiti ſedere, Lectioque ſe ſtare.

XV. *Ad Cæſ. Domitianum.*

Quintus noſtrorum liber eſt, Auguſte, jocorum;
Et queritur læſus carmine nemo meo.
Gaudet honorato ſed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc proſunt, quamvis venerantia multos?
Non proſint: ſane me tamen iſta juvant.

XVI. *Ad lectorem.*

Seria cum poſſim, quod delectantia malim
  Scribere, tu cauſa es, lector amice, mihi,
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma.
  Sed neſcis, quanti ſtet mihi talis amor.
Nam ſi falciferi defendere templa tonantis,
  Sollicitiſque velim vendere verba reis;
Plurimus Hiſpanas mittet mihi nauta metretas,
  Et fiet vario ſordidus ære ſinus.
At nunc conviva eſt, comiſſatorque libellus,
  Et tantum gratis pagina noſtra placet.
Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
  Cum minimum vati munus Alexis erat.
Belle, inquis, dixti: ſatis eſt: laudabimur uſque.
  Diſſimulas? facies me, puto, cauſidicum.

XVII. *In Gelliam.*

Dum proavos, atavoſque refers, & nomina magna;
  Dum tibi noſter eques ſordida conditio eſt:
Dum te poſſe negas niſi lato, Gellia, clavo
  Nubere: nupſiſti, Gellia, ciſtifero.

XVIII. *Ad Quinctianum.*

Quod tibi Decembri menſe, quo volant mappæ,
Graciléſque ligulæ, cereique, chartæque,
Et acuta ſenibus teſta cum damaſcenis,
Præter libellos vernulas nihil miſi:
Fortaſſe avarus videar, aut inhumanus.
Odi doloſas munerum & malas artes.
Imitantur hamos dona: namque quis neſcit,
Avidum vorata decipi ſcarum muſca?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, liberalis eſt pauper.

XIX. *Ad Cæſ. Domitianum.*

Si qua fides veri, præferri, maxime Cæſar,
  Temporibus poſſunt ſecula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit ſpectare triumphos?
  Quando Palatini plus meruere Dei?
Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma?
  Sub quo libertas principe tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licet unum,
  Quod colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque ſodali,
  Aut quem proſequitur non alienus eques?
Saturnalitiæ ligulam miſiſſe ſelibræ,
  Flammatæve togæ ſcriptula tota decem,

Luxuria eſt, tumidique vocant hæc munera reges.
Qui crepet aureolos, forſitan unus erit.
Quatenus hi non ſunt, eſto tu, Cæſar, amicus.
Nulla ducis virtus dulcior eſſe poteſt.
Jam dudum tacito rides, Germanice, naſo:
Utile quod nobis, do tibi conſilium.

XX. *Ad Julium Martialem.*

Si tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si diſponere tempus otioſum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triſte
Noſſemus, nec imagines ſuperbas:
Sed geſtatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, virgo, thermæ;
Hæc eſſent loca ſemper, hi labores.
Nunc vivit ſibi neuter, heu, bonoſque
Soles effugere, atque abire ſentit;
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quiſquam vivere cum ſciat, moratur?

XXI. *De Apollonio.*

Quinctum pro Decimo, pro Craſſo, Regule, Macrum
Ante ſalutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque ſuo reſalutat nomine. quantum
Cura, laborque poteſt! ſcripſit, & edidicit.

XXII. *In Paullum.*

Mane domi niſi te volui, meruique videre;
Sint mihi, Paulle, tuæ longius Exquiliæ.
Sed Tiburtinæ ſum proximus accola pilæ;
Qua videt antiquum ruſtica Flora Jovem.
Alta Suburrani vincenda eſt ſemita clivi,
Et nunquam ſicco ſordida ſaxa gradu:
Vixque datur longas mulorum rumpere mandras;
Quæque trahi multo marmora fune vides.
Illud adhuc gravius, quod te poſt mille labores,
Paulle, negat laſſo janitor eſſe domi.
Exitus hic operis vani, togulæque madentis:
Vix tanti Paullum mane videre fuit.
Semper inhumanos habet officioſus amicos:
Rex, niſi dormieris, non potes eſſe meus.

XXIII. *Ad Baſſum.*

Herbarum fueras indutus, Baſſe, colores,
Jura theatralis dum ſiluere loci.
Quæ poſtquam placidi cenſoris cura renaſci
Juſſit, & Oceanum certior audit eques:
Non niſi vel cocco madida, vel murice tincta
Veſte nites, & te ſic dare verba putas.
Quadringentorum nullæ ſunt, Baſſe, lacernæ:
Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

XXIV. *De Hermete.*

Hermes Martia ſeculi voluptas;
Hermes omnibus eruditus armis;
Hermes & gladiator, & magiſter;
Hermes turba ſui tremorque ludi;
Hermes, quem timet Helius, ſed unum;
Hermes, cui cadit Advolans, ſed uni;
Hermes vincere, nec ferire doctus;
Hermes ſuppoſititius ſibi ipſi;
Hermes divitiæ locariorum;
Hermes cura, laborque ludiarum;
Hermes belligera ſuperbus haſta;
Hermes æquoreo minax tridente;
Hermes caſſide languida timendus;
Hermes gloria Martis univerſi;
Hermes omnia ſolus, & ter unus.

XXV. *De Chæreſtrato.*

Quadringenta tibi non ſunt, Chæreſtrate, ſurge;
Lectius ecce venit: ſta, fuge, curre, late.
Ecquis, io, revocat, diſcedentemque reducit?
Ecquis, io, largas pandit amicus opes?
Quem chartis famæque damus, populiſque loquendum?
Quis Stygios non vult totus adire lacus?
Hoc, rogo, non melius, quam rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuſo permaduiſſe croco?
Quam non ſenſuro dare quadringenta caballo,
Aureus ut Scorpi naſus ubique micet?
O fruſtra locuples, o diſſimulator amici,
Hæc legis & laudas? quæ tibi fama perit?

XXVI. *Ad Codrum.*

Quod alpha dixi, Codre, pænulatorum
Te nuper, aliqua cum jocarer in charta:
Si forte bilem movit hic tibi verſus,
Dicas licebit beta me togatorum.

XXVII. *In fictum equitem.*

Ingenium, ſtudiumque tibi, moreſque, genuſque
Sunt equitis, fateor: cetera plebis habes.
Bis ſeptena tibi non ſunt ſubſellia tanti,
Ut ſedeas viſo pallidus Oceano.

XXVIII. *Ad Aulum, de Mamerco.*

Ut bene loquatur, ſentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus poſſis:
Pietate fratres Curtios licet vincas,
Quiete Nervas, comitate Ruſones,
Probitate Macros, æquitate Mauricos;
Oratione Regulos, jocis Paullos:
Rubiginoſis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forſan eſſe tu credas:
Ego eſſe miſerum credo, cui placet nemo.

XXIX. *Ad Gelliam.*

Si quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis,
  Formoſus ſeptem, Marce, diebus eris.
Si non derides, ſi verum, lux mea, narras:
  Ediſti nunquam, Gellia, tu leporem.

XXX. *Ad Varronem.*

Varro, Sophocleo non inficiande cothurno,
  Nec minus in Calabra ſuſpiciende lyra;
Differ opus: nec te facundi ſcena Catulli
  Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoſo non aſpernanda Decembri
  Carmina, mittuntur quæ tibi menſe ſuo.

Commodius niſi forte tibi, potiuſque videtur,
Saturnalicias perdere, Varro, nuces.

XXXI. *De ludo puerorum cum juvencis.*

ADSPICE, quam placidis inſultet turba juvencis,
Et ſua quam facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet ſummis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riget. non eſſet arena
Tutior, & poterant fallere plana magis.
Nec trepidant geſtus: ſed de diſcrimine palmæ
Securus puer eſt, ſollicitumque pecus.

XXXII. *Ad Fauſtinum, de Criſpo.*

QUADRANTEM Criſpus tabulis, Fauſtine, ſupremis
Non dedit uxori. cui dedit ergo? ſibi.

XXXIII. *In cauſidicum.*

CARPERE cauſidicus fertur mea carmina: qui ſit,
Neſcio: ſi ſciero, væ tibi, cauſidice.

XXXIV. *Epitaphium Erotii ad Frontonem parentem.*

Hanc tibi, Fronto pater, genitrix Flaccilla puellam,
Oſcula commendo, deliciaſque meas:
Paulula ne nigras horreſcat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigioſa canis.
Impletura fuit ſextæ modo frigora brumæ;
Vixiſſet totidem ni minus illa dies.
Inter tam veteres ludat laſciva patronos,
Et nomen blæſo garriat ore meum.
Mollia nec rigidus ceſpes tegat oſſa, nec illi,
Terra, gravis fueris: non fuit illa tibi.

XXXV. *De Euclide.*

Dum ſibi redire de Patrenſibus fundis
Ducena clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de ſuburbano;
Longumque pulchra ſtemma repetit a Leda,
Et ſuſcitanti Lectio reluctatur:
Equiti ſuperbo, nobili, locupleti,
Cecidit repente magna de ſinu clavis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

XXXVI. *Ad Fauſtinum.*

Laudatus noſtro quidam, Fauſtine, libello
Diſſimulat, quaſi nil debeat: impoſuit.

XXXVII. *De Erotio puella.*

Puella ſenibus dulcior mihi cygnis,
Agna Galeſi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior ſtagni;
Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Niveſque primas, liliumque non tactum:
Quæ crine vicit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitelam;
Fragravit ore, quod roſarium Pæſti,
Quod Atticarum prima mella cerarum,
Quod ſuccinorum rapta de manu gleba;
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis ſciurus, & frequens phœnix:
Adhuc recenti tepet Erotion buſto,
Quam peſſimorum lex avara fatorum,
Sexta peregit hieme, nec tamen tota,
Noſtros amores, gaudiumque, luſuſque.
Et eſſe triſtem me meus vetat Pætus:
Pectuſque pulſans, pariter & comam vellens:
Deflere non te vernulæ pudet mortem?
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,

Notam, ſuperbam, nobilem, locupletem.
Quid eſſe noſtro fortius poteſt Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

XXXVIII. *In Calliodorum.*

Calliodorus habet cenſum (quis neſcit?) equeſtrem,
 Sexte: ſed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta ſecat, qui dicit *σῦκα μέριζε*;
 Uno credis equo poſſe ſedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce moleſto?
 Non eſſet Pollux ſi tibi, Caſtor eras.
Unus cum ſitis; duo, Calliodore, ſedetis.
 Surge: ſolœciſmum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ; aut cum fratre ſedere
 Non potes. alternis, Calliodore, ſede.

XXXIX. *In Carinum.*

Supremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, miſi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miſerere jam, Carine.
Signa rarius, aut ſemel fac illud,
Mentitur tua quod ſubinde tuſſis.
Excuſſi loculoſque, ſacculumque.
Crœſo divitior licet fuiſſem,

Iro pauperior forem, Carine,
Si conchen toties meam comeſſes.

XL. *Ad Artemidorum.*

PINXISTI Venerem; colis, Artemidore, Minervam:
 Et miraris, opus diſplicuiſſe tuum?

XLI. *In Didymum.*

SPADONE cum ſis eviratior fluxo,
Et concubino mollior Celæneo,
Quem ſectus ululat matris entheæ Gallus;
Theatra loqueris, & gradus, & edicta,
Trabeaſque, & Idus, fibulaſque, cenſuſque;
Et pumicata pauperes manu monſtras.
Sedere in equitum liceat an tibi ſcamnis,
Videbo, Didyme: non licet maritorum.

XLII. *Amicis quod datur, non perire.*

CALLIDUS effracta nummos fur auferet arca:
 Proſternet patrios impia flamma Lares.
Debitor uſuram pariter, ſortemque negabit:
 Non reddet ſterilis ſemina jacta ſeges.
Diſpenſatorem fallax ſpoliabit amica:
 Mercibus exſtructas obruet unda rates.

Extra fortunam eſt, quidquid donatur amicis:
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

XLIII. *De Thaide & Lecania.*

Thais habet nigros, niveos Lecania, dentes.
Quæ ratio eſt? emtos hæc habet, illa ſuos.

XLIV. *In Dentonem.*

Quid factum eſt, rogo, quid repente factum?
Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti
(Quis credat?) quater auſus es negare.
Sed nec reſpicis, & fugis ſequentem;
Quem thermis modo quærere, & theatris,
Et conclavibus omnibus ſolebas.
Sic eſt: captus es unctiore cœna,
Et major rapuit canem culina
Jam te: ſed cito cognitum & relictum
Cum faſtidierit popina dives,
Antiquæ venies ad oſſa cœnæ.

XLV. *In Baſſam.*

Dicis formoſam, dicis te, Baſſa, puellam.
Iſtud quæ non eſt, dicere Baſſa ſolet.

XLVI. *Ad Diadumenum.*

BASIA dum nolo, niſi quæ luctantia carpſi,
Et placet ira mihi plus tua, quam facies:
Ut te ſæpe rogem, cædo, Diadumene, ſæpe;
Conſequor hoc, ut me nec timeas, nec ames.

XLVII. *De Philone.*

NUNQUAM ſe cœnaſſe domi Philo jurat: & hoc eſt:
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

XLVIII. *De Encolpo.*

QUID non cogit amor? ſecuit nolente capillos
Encolpus domino, nec prohibente tamen.
Permiſit, flevitque Pudens. ſic ceſſit habenis
Audaci queſtus de Phaethonte pater.
Talis raptus Hylas, talis deprenſus Achilles
Depoſuit gaudens, matre dolente, comas.
Sed tu nec propera, brevibus nec crede capillis;
Tardaque pro tanto munere, barba, veni.

XLIX. *Ad Labienum.*

VIDISSEM modo forte cum ſedentem
Solum te, Labiene: tres putavi.
Calvæ me numerus tuæ fefellit.
Sunt illinc tibi, ſunt & hinc capilli,
Quales nec puerum decere poſſint.
Nudum eſt in medio caput, nec ullus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc, cum prandia miſit Imperator;
Cum panariolis tribus rediſti.
Talem Geryonem fuiſſe credo.
Vites, cenſeo, porticum Philippi,
Si te viderit Hercules, periſti.

L. *In Charopinum.*

CŒNO domi quoties, niſi te, Charopine, vocavi,
  Protinus ingentes ſunt inimicitiæ;
Meque petis ſtricto medium transfigere ferro,
  Si noſtrum ſine te ſcis caluiſſe focum.
Nec ſemel ergo mihi furtum feciſſe licebit?
  Improbius nihil eſt hac, Charopine, gula.
Deſine jam noſtram, precor, obſervare culinam,
  Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

LI. *Ad Rufum.*

Hic, qui libellis prægravem gerit lævam,
Notariorum quem premit chorus levis,
Qui codicillis hinc, & inde prolatis,
Epiſtoliſque commodat gravem vultum,
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque;
Exprimere, Rufe, fidiculæ licet cogant,
Ave Latinum, χαῖρε non poteſt Græcum.
Si fingere me iſtud putas, ſalutemus.

LII. *In Poſthumum.*

Quæ mihi præſtiteris memini, ſemperque tenebo:
   Cur igitur taceo? Poſthume, tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
   Protinus exclamat, Dixerat ipſe mihi.
Non belle quædam faciunt duo: ſufficit unus
   Huic operi: ſi vis, ut loquar, ipſe tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Poſthume, dona
   Auctoris pereunt garrulitate ſui.

LIII. *Ad Baſſum.*

Colchida quid ſcribis, quid ſcribis, amice, Thyeſten?
   Quid tibi vel Nioben, Baſſe, vel Andromachen?
Materia eſt, mihi crede, tuis aptiſſima chartis
   Deucalion; vel, ſi non placet hic, Phaethon.

LIV. *De rhetore Apollonio.*

EXTEMPORALIS factus eſt meus rhetor:
Calpurnium non ſcripſit, & ſalutavit.

LV. *De aquila portante Jovem.*

DIC mihi, quem portes, volucrum regina? Tonantem:
Nulla manu quare fulmina geſtat? Amat.
Quo calet igne Deus? Pueri. Cur mitis aperto
Reſpicis ore Jovem? De Ganymede loquor.

LVI. *Ad Lupum.*

CUI tradas, Lupe, filium magiſtro,
Quæris ſollicitus diu, rogaſque.
Omnes grammaticoſque rhetoraſque
Devites, moneo; nihil ſit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famæ Tutilium ſuæ relinquat.
Si verſus facit, abdices poetam.
Artes diſcere vult pecunioſas?
Fac, diſcat, citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias, vel architectum.

LVII. *Ad Cinnam.*

CUM voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpe etiam ſervum ſic reſaluto meum.

LVIII. *Ad Poſthumum.*

CRAS te victurum, cras dicis, Poſthume, ſemper.
Dic mihi cras iſtud, Poſthume, quando venit?
Quam longe cras iſtud? ubi eſt? aut unde petendum?
Numquid apud Parthos Armenioſque latet?
Jam cras iſtud habet Priami, vel Neſtoris annos.
Cras iſtud quanti, dic mihi, poſſit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Poſthume, ſerum eſt.
Ille ſapit, quiſquis, Poſthume, vixit heri.

LIX. *Ad Stellam.*

QUOD non argentum, quod non tibi miſimus aurum,
Hoc facimus cauſa, Stella diſerte, tua.
Quiſquis magna dedit, voluit ſibi magna remitti:
Fictilibus noſtris exoneratus eris.

LX. *Ad detractorem.*

ALLATRES licet uſque nos & uſque,
Et gannitibus improbis laceſſas:
Certum eſt hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiſcunque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis ſciat fuiſſe?
Ignotus pereas, miſer, neceſſe eſt.
Non deerunt tamen hac in urbe forſan
Unus, vel duo, treſve, quatuorve,
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac a ſcabie tenemus ungues.

LXI. *In Marianum.*

CRISPULUS iſte quis eſt, uxori ſemper adhæret
   Qui, Mariane, tuæ? criſpulus iſte quis eſt?
Neſcio quid dominæ teneram qui garrit in aurem,
   Et ſellam cubito dexteriore premit?
Per cujus digitos currit levis annulus omnes:
   Crura gerit nullo qui violata pilo?
Nil mihi reſpondes? uxoris res agit, inquis,
   Iſte meæ: ſane certus, & aſper homo eſt,
Procuratorem vultu qui præferat ipſo:
   Acrior hoc Chius non erat Aufidius.
O quam dignus eras alapis, Mariane, Latini:
   Te ſucceſſurum credo ego Panniculo.

Res uxoris agit? res nullas criſpulus iſte:
  Res non uxoris, res agit iſte tuas.

LXII. *Ad hoſpites.*

Jure tuo noſtris maneas licet, hoſpes, in hortis;
  Si potes in nudo ponere membra ſolo:
Aut ſi portatur tecum tibi magna ſupellex:
  Nam mea jam digitum ſuſtulit hoſpitibus.
Nulla tegit fractos nec inanis culcita lectos:
  Putris & abrupta faſcia reſte jacet.
Sit tamen hoſpitium nobis commune duobus:
  Emi hortos; plus eſt: inſtrue tu; minus eſt.

LXIII. *Ad Ponticum.*

Quid ſentis, inquis, de noſtris, Marce, libellis?
  Sic me ſollicitus, Pontice, ſæpe rogas.
Admiror, ſtupeo: nihil eſt perfectius illis,
  Ipſe tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc ſentis? inquis; faciat tibi ſic bene Cæſar,
  Sic Capitolinus Jupiter. immo tibi.

LXIV. *Ad ſuos miniſtros.*

SEXTANTES, Calliſte, duos infunde Falerni:
Tu ſuper æſtivas, Alcime, ſolve nives.
Pingueſcat nimio madidus mihi crinis amomo,
Laſſenturque roſis tempora ſutilibus.
Jam vicina jubent nos vivere Mauſolea:
Cum doceant, ipſos poſſe perire Deos.

LXV. *Ad Cæſarem.*

ASTRA, polumque dedit, quamvis obſtante noverca,
Alcidæ, Nemeæ terror, & Arcas aper;
Et caſtigatum Libycæ ceroma palæſtræ;
Et gravis in Siculo pulvere fuſus Eryx:
Silvarumque tremor, tacita qui fraude ſolebat
Ducere nec rectas Cacus in antra boves.
Iſta tuæ, Cæſar, quota pars ſpectatur arenæ?
Dat majora novus prœlia mane dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monſtro?
Quot tua Mænalios collocat haſta ſues?
Reddatur ſi pugna triplex paſtoris Iberi;
Eſt tibi, qui poſſit vincere Geryonem.
Sæpe licet Grajæ numeretur bellua Lernæ;
Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis cœlum tantis, Auguſte, dederunt
Alcidæ cito Dî; ſed tibi ſero dabunt.

LXVI. *In Pontilianum.*

SÆPE ſalutatus, nunquam prior ipſe ſalutas :
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

LXVII. *De hirundine.*

HIBERNOS peterent ſolito cum more receſſus
Atthides, in nidis una remanſit avis.
Deprendêre nefas ad tempora verna reverſæ,
Et profugam volucres diripuere ſuæ.
Sero dedit pœnas. diſcerpi noxia mater
Debuerat : ſed tunc, cum laceravit Ityn.

LXVIII. *Ad Lesbiam.*

ARCTOA de gente comam tibi, Lesbia, miſi :
Ut ſcires, quanto ſit tua flava magis.

LXIX. *In M. Antonium.*

ANTONI Phario nil objectur Pothino,
Et levius tabula, quam Cicerone, nocens :
Quid gladium demens Romana ſtringis in ora ?
Hoc admiſiſſet nec Catilina nefas.
Impius infando miles corrumpitur auro :
Et tantis opibus vox tacet una tibi.

Quid proſunt ſacræ pretioſa ſilentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

LXX. *De Syriſco ad Maximum.*

Infusum ſibi nuper a patrono
Plenum, Maxime, centies Syriſcus
In ſellariolis vagus popinis
Circa balnea quatuor peregit.
O quanta eſt gula, centies comeſſe!
Quanto major adhuc, nec accubare!

LXXI. *Ad Fauſtinum.*

Humida qua gelidas ſummittit Trebula valles,
Et viridis, Cancri menſibus, alget ager,
Rura Cleonæo nunquam temerata leone,
Et domus Æolio ſemper amica Noto,
Te, Fauſtine, vocant: longas his exige meſſes
Collibus: hibernum jam tibi Tibur erit.

LXXII. *Ad Rufum, de origine Bacchi.*

Qui potuit Bacchi matrem dixiſſe Tonantem,
Ille poteſt Semelen dicere, Rufe, patrem.

LXXIII. *Ad Theodorum.*

Non donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna cauſa eſt:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

LXXIV. *De Pompejo & filiis.*

Pompejos juvenes Aſia, atque Europa, ſed ipſum
 Terra tegit Libyes; ſi tamen ulla tegit.
Quid mirum toto ſi ſpargitur orbe? jacere
 Uno non poterat tanta ruina loco.

LXXV. *Ad Quinctum.*

Quæ legis cauſa nupſit tibi Lælia, Quincte,
 Uxorem potes hanc dicere legitimam?

LXXVI. *Ad Cinnam.*

Profecit poto Mithridates ſæpe veneno,
 Toxica ne poſſent ſæva nocere ſibi.
Tu quoque caviſti cœnando tam male ſemper,
 Ne poſſes unquam, Cinna, perire fame.

LXXVII. *Ad Marullum.*

NARRATUR belle quidam dixiſſe, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auriculam.

LXXVIII. *Ad Turanium.*

SI triſti domicœnio laboras,
Turani; potes eſurire mecum.
Non deerunt tibi, ſi ſoles προπίνειν,
Viles Cappadocæ, graveſque porri.
Diviſis cybium latebit ovis:
Ponetur digitis tenendus unctis
Nigra cauliculus virens patella,
Algentem modo qui reliquit hortum:
Et pultem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum rubente lardo.
Menſæ munera ſi voles ſecundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum;
Et quas docta Neapolis creavit,
Lento caſtaneæ vapore toſtæ:
Vinum tu facies bonum bibendo.
Poſt hæc omnia forte ſi movebit
Bacchus, quam ſolet, eſuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modo quas tulere rami,
Et fervens cicer, & tepens lupinus.

Parva eſt cœnula, (quis poteſt negare?)
Sed finges nihil, audieſve fictum,
Et vultu placidus tuo recumbes;
Nec craſſum dominus leget volumen:
Nec de Gadibus improbis puellæ
Vibrabunt ſine fine prurientes
Laſcivos docili tremore lumbos:
Sed, quod non grave ſit, nec inficetum,
Parvi tibia condyli ſonabit.
Hæc eſt cœnula. Claudiam ſequeris:
Quam nobis cupis eſſe te priorem.

LXXIX. *In Zoilum.*

Undecies una ſurrexti, Zoïle, cœna;
  Et mutata tibi eſt ſyntheſis undecies:
Sudor inhæreret madida ne veſte retentus,
  Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non ſudo, qui tecum, Zoïle, cœno?
  Frigus enim magnum ſyntheſis una facit.

LXXX. *Ad Severum.*

Non totam mihi, ſi vacabis, horam,
Dones, & licet imputes, Severe,
Dum noſtras legis, exigiſque nugas.
Durum eſt perdere ferias: rogamus,
Jacturam patiaris hanc, feraſque.
Quod ſi legeris ipſe cum diſerto

(Sed numquid ſumus improbi?) Secundo,
Plus multo tibi debiturus hic eſt,
Quam debet domino ſuo libellus.
Nam ſecurus erit, nec inquieta
Laſſi marmora Siſyphi videbit;
Quem cenſoria cum meo Severo
Docti lima momorderit Secundi.

LXXXI. *Ad Æmilianum.*

SEMPER eris pauper, ſi pauper es, Æmiliane.
Dantur opes nulli nunc, niſi divitibus.

LXXXII. *In Gaurum.*

QUID promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non eſt turpius iſtud?
I, tibi diſperdas, Gaure: puſillus homo es.

LXXXIII. *Ad Dindymum.*

INSEQUERIS, fugio; fugis, inſequor; hæc mihi mens eſt:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

LXXXIV. *Ad Gallam.*

JAM triſtis nucibus puer relictis
Clamoſo revocatur a magiſtro:
Et blando male proditus fritillo,
Arcana modo raptus e popina,
Ædilem rogat udus aleator.
Saturnalia tranſiere tota,
Nec munuſcula parva, nec minora
Miſiſti mihi, Galla, quæ ſolebas.
Sane ſic abeat meus December.
Scis certe puto veſtra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dediſti.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER VI.

I. *Ad Julium Martialem.*

Sextus mittitur hic tibi libellus,
In primis mihi care Martialis:
Quem ſi terſeris aure diligenti,
Audebit minus anxius tremenſque
Magnas Cæſaris in manus venire.

II. *Adulatorium.*

Lusus erat ſacræ connubia fallere tedæ:
Luſus & immeritos exſecuiſſe mares.
Utraque tu prohibes, Cæſar, populiſque futuris
Succurris, naſci quos ſine fraude jubes.
Nec ſpado jam, nec mœchus erit, te præſide, quiſquam:
At prius (o mores) & ſpado mœchus erat.

III. *De filio Domitiani.*

NASCERE Dardanio promiſſum nomen Iulo,
  Vera Deûm ſoboles: naſcere, magne puer.
Cui pater æternas poſt ſecula tradat habenas:
  Quique regas orbem cum ſeniore ſenex.
Ipſa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
  Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

IV. *Adulatorium.*

CENSOR maxime, principumque princeps,
Cum tot jam tibi debeat triumphos,
Tot naſcentia templa, tot renata,
Tot ſpectacula, tot Deos, tot urbes:
Plus debet tibi Roma, quod pudica eſt.

V. *Ad Cæcilianum.*

RUSTICA mercatus multis ſum prædia nummis:
  Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi reſpondes? tacitum te dicere, credo.
  Non reddes: ideo, Cæciliane, rogo.

VI. *Ad Lupercum.*

COMŒDI tres ſunt : ſed amat tua Paulla, Luperce,
Quatuor; & κωφὸν Paulla πρόσωπον amat.

VII. *De Theleſina.*

JULIA lex populis ex quo, Fauſtine, renata eſt;
Atque intrare domos juſſa Pudicitia eſt :
Aut minus, aut certe non plus triceſima lux eſt,
Et nubit decimo jam Theleſina viro.
Quæ nubit toties, non nubit : adultera lege eſt.
Offendor mœcha ſimpliciore minus.

VIII. *Ad Severum.*

PRÆTORES duo, quatuor tribuni,
Septem cauſidici, decem poetæ,
Cujuſdam modo nuptias petebant
A quodam ſene. non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

IX. *Ad Lævinum.*

In Pompejano dormis, Lævine, theatro:
Et quereris, ſi te ſuſcitat Oceanus?

X. *Petit latenter a Domitiano pecuniam.*

Pauca Jovem nuper cum millia forte rogarem:
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Jovi: ſed millia nobis
Nulla dedit: pudeat pauca rogaſſe Jovem.
At quam non tetricus, quam nulla nubilus ira,
Quam placido noſtras legerat ore preces!
Talis ſupplicibus tribuit diademata Dacis:
Et Capitolinas itque reditque vias.
Dic precor, o noſtri dic conſcia virgo tonantis:
Si negat hoc vultu, quo ſolet ergo dare?
Sic ego: ſic breviter poſita mihi Gorgone Pallas:
Quæ nondum data ſunt, ſtulte, negata putas?

XI. *In Marcum.*

Quod non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes;
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turduſve dabatur Oreſti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.

Tu Lucrina voras: me paſcit aquoſa Peloris:
Non minus ingenua eſt & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia veſtit:
Vis te purpureum, Marce, ſagatus amem?
Ut præſtem Pyladen, aliquis mihi præſtet Oreſtem.
Hoc non fit verbis, Marce: ut ameris, ama.

XII. *De Fabulla.*

JURAT capillos eſſe, quos emit, ſuos
Fabulla: numquid, Paulle, pejerat? nego.

XIII. *De ſtatua Juliæ.*

QUIS te Phidiaco formatam, Julia, cælo;
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacita reſpondet imagine Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore liquor.
Ludit Acidalio, ſed non mánus aſpera, nodo;
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Ut Martis revocetur amor ſummique Tonantis,
A te Juno petat ceſton & ipſa Venus.

XIV. *In Laberium.*

VERSUS ſcribere poſſe te diſertos
Affirmas, Laberi: quid ergo non vis?
Verſus ſcribere qui poteſt diſertos,
Non ſcribat, Laberi; virum putabo.

XV. *De formica ſuccino incluſa.*

DUM Phaethontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem ſuccina gutta feram.
Sic modo quæ fuerat vita contemta manente,
Funeribus facta eſt nunc pretioſa ſuis.

XVI. *Ad Priapum.*

TU qui pene viros terres, & falce cinædos;
Jugera ſepoſiti pauca tuere loci.
Sic tua non intrent vetuli pomaria fures;
Sed puer, aut longis pulchra puella comis.

XVII. *In Cinnamum.*

CINNAM, Cinname, te jubes vocari.
Non eſt hic, rogo, Cinna, barbariſmus?
Tu ſi Furius ante dictus eſſes,
Fur iſta ratione dicereris.

XVIII. *Epitaphium Salonini, ad Priſcum.*

Sancta Salonini terris requieſcit Iberis,
Qua melior Stygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas; nam qui te, Priſce, reliquit,
Vivit, qua voluit vivere parte magis.

XIX. *In Poſthumum cauſidicum.*

Non de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis eſt mihi de tribus capellis.
Vicini queror has abeſſe furto.
Hoc judex ſibi poſtulat probari:
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,
Et Sullas, Marioſque, Mucioſque
Magna voce ſonas, manuque tota.
Jam dic, Poſthume, de tribus capellis.

XX. *In Phœbum.*

Mutua te centum ſeſtertia, Phœbe, rogavi:
Cum mihi dixiſſes, exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

XXI. *De Stella & Ianthide.*

PERPETUAM Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit, Plus dare non potui.
Hæc coram domina: ſed nequius illud in aurem;
Tu ne quid pecces exitioſe, vide.
Sæpe ego laſcivum Martem furibunda cecidi,
Legitimos eſſet cum vagus ante toros.
Sed poſtquam meus eſt, nulla me pellice læſit:
Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & arcano percuſſit pectora loro.
Plaga juvat: ſed tu jam, Dea, cæde duos.

XXII. *In Proculinam.*

QUOD nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modo, nunc facis maritum;
Ne lex Julia te notare poſſit:
Non nubis, Proculina, ſed fateris.

XXIII. *In Lesbiam.*

STARE jubes noſtrum ſemper tibi, Lesbia, penem:
Crede mihi, non eſt mentula, quod digitus.
Tu licet & manibus, blandis & vocibus inſtes:
Contra te facies imperioſa tua eſt.

XXIV. *De Chariſiano.*

Nil laſcivius eſt Chariſiano:
Saturnalibus ambulat togatus.

XXV. *Ad Marcellinum.*

Marcelline, boni ſoboles ſincera parentis;
  Horrida Parrhaſio quem tegit urſa jugo:
Ille vetus pro te patriuſque quod optat amicus,
  Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta ſit ut virtus, nec te temerarius ardor
  In medios enſes, ſævaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
  Tu potes & patriæ miles, & eſſe decus.

XXVI. *De Sotade.*

Periclitatur capite Sotades noſter.
Reum putatis eſſe Sotadem? non eſt.
Arrigere deſit poſſe Sotades: lingit.

XXVII. *Ad Nepotem.*

Bis vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Eſt tibi, quæ patria ſignatur imagine vultus,
Teſtis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoſo nimium ne parce Falerno:
Et potius plenos ære relinque cados.
Sit pia, ſit locuples, ſed potet filia muſtum;
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæcuba non ſolos vindemia nutriat orbos:
Poſſunt & patres vivere, crede mihi.

XXVIII. *Epitaphium Glauciæ.*

Libertus Melioris ille notus;
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciæ breves patroni,
Hoc ſub marmore Glaucias humatus
Juncto Flaminiæ jacet ſepulcro:
Caſtus moribus, innocens pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis ſenis modo meſſibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas, viator.

XXIX. *De eodem.*

Non de plebe domus, nec avaræ verna cataſtæ;
  Sed domini ſancto dignus amore puer,
Munera cum poſſet nondum ſentire patroni;
  Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum. quis blandior illo?
  Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis eſt ætas, & rara ſenectus.
  Quidquid amas, cupias non placuiſſe nimis.

XXX. *In Pætum.*

Sex ſeſtertia ſi ſtatim dediſſes;
Cum dixti mihi, Sume, tolle, dono:
Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cum dederis diu moratus,
Poſt ſeptem puto, vel novem Kalendas;
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex ſeſtertia, Pæte, perdidiſti.

XXXI. *In Charidemum.*

Uxorem, Charideme, tuam ſcis ipſe, ſiniſque
  A medico futui. vis ſine febre mori.

XXXII. *De morte Othonis.*

Cum dubitaret adhuc belli civilis Enyo,
Forſitan & poſſet vincere mollis Otho:
Damnavit multo ſtaturum ſanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, ſane vel Cæſare major:
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

XXXIII. *In Sabellum.*

Nil miſerabilius, Matho, pædicone Sabello
Vidiſti, quo nil lætius ante fuit.
Furta, fugæ, mortes ſervorum, incendia, luctus
Affligunt hominem. tam miſer, & futuit.

XXXIV. *Ad Diadumenum.*

Basia da nobis, Diadumene, preſſa. quot, inquis?
Oceani fluctus me numerare jubes:
Et Maris Ægæi ſparſas per litora conchas,
Et quæ Cecropio monte vagantur apes:
Quæque ſonant pleno voceſque manuſque theatro,
Cum populus ſubiti Cæſaris ora videt.
Nolo quot arguto dedit exorata Catullo
Lesbia: pauca cupit, qui numerare poteſt.

XXXV. *Ad Cæcilianum.*

Septem clepſydras magna tibi voce petenti
Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis: vitreiſque tepentem
Ampullis potas ſemiſupinus aquam.
Ut tandem ſaties vocemque ſitimque; rogamus,
Jam de clepſydra, Cæciliane, bibas.

XXXVI. *Ad Papilum.*

Mentula tam magna eſt, tantus tibi, Papile, naſus,
Ut poſſis, quoties arrigis, olfacere.

XXXVII. *In Carinum.*

Secti podicis uſque ad umbilicum
Nullas relliquias habet Carinus:
Et prurit tamen uſque ad umbilicum.
O quanta ſcabie miſer laborat!
Culum non habet, eſt tamen cinædus.

XXXVIII. *De filio Reguli.*

ADSPICIS, ut parvus, nec adhuc trieteride plena
Regulus auditum laudet & ipſe patrem?
Maternoſque ſinus viſo genitore relinquat,
Et patrias laudes ſentiat eſſe ſuas?
Jam clamor, centumque viri, denſumque coronæ
Vulgus, & infanti Julia tecta placent.
Acris equi ſoboles magno ſic pulvere gaudet;
Sic vitulus molli prœlia fronte cupit.
Dî, ſervate, precor, matri ſua vota, patrique;
Audiat ut natum Regulus, illa duos.

XXXIX. *In Cinnam.*

PATER ex Marulla, Cinna, factus es ſeptem;
Non liberorum: namque nec tuus quiſquam,
Nec eſt amici, filiuſve vicini:
Sed in grabatis tegetibuſque concepti
Materna produnt capitibus ſuis furta.
Hic, qui retorto crine Maurus incedit;
Sobolem fatetur eſſe ſe coci Santræ.
At ille ſima nare, turgidis labris,
Ipſa eſt imago Pannici palæſtritæ;
Piſtoris eſſe tertium quis ignorat,
Quicunque lippum novit, & videt Damam?
Quartus cinæda fronte, candido vultu,
Ex concubino natus eſt tibi Lygdo:

Percide, ſi vis filium, nefas non eſt.
Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
Quæ ſic moventur, ut ſolent aſellorum,
Quis morionis filium neget Cyrrhæ?
Duæ ſorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique ſunt Carpi.
Jamque hybridarum grex tibi foret plenus;
Si ſpado Coreſus, Dindymuſque non eſſet?

XL. *Ad Lycorim.*

FEMINA præferri potuit tibi nulla, Lycori:
  Præferri Glyceræ femina nulla poteſt.
Hæc erit hoc, quod tu: tu non potes eſſe, quod hæc eſt.
  Tempora quid faciunt! hanc volo, te volui.

XLI. *In raucum poetam.*

QUI recitat lana fauces & colla revinctus,
  Hic ſe poſſe loqui, poſſe tacere negat.

XLII. *De Etruſci thermis, ad Oppianum.*

ETRUSCI niſi thermulis lavaris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ ſic tibi blandientur undæ:
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinueſſa, fervidique

Fluctus Paſſeris, aut ſuperbus Anxur,
Non Phœbi vada, principeſque Bajæ.
Nuſquam tam nitidum micat ſerenum:
Lux ipſa eſt ibi longior, dieſque
Nullo tardius a loco recedit.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore ſaxa,
Quæ Phryx, & Libys altius cecidit,
Siccos pinguis Onyx anhelat æſtus,
Et flamma tenui calent Ophitæ.
Ritus ſi placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Cruda Virgine Martiave mergi;
Quæ tam candida, tam ſerena lucet,
Ut nullas ibi ſuſpiceris undas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis, & aure me ſupina,
Jam dudum quaſi negligenter audis.
Illotus morieris, Oppiane.

XLIII. *Ad Caſtricum.*

Dum tibi felices indulgent, Caſtrice, Bajæ:
Canaque ſulfureis nympha natatur aquis:
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et caſa jugeribus non onероſa ſuis.
Hic mihi Bajani ſoles, molliſque Lucrinus;
Hic veſtræ mihi ſunt, Caſtrice, divitiæ.

Quondam laudatas quocunque libebat ad undas
   Currere, nec longas pertimuiſſe vias:
Nunc urbi vicina juvant, facileſque receſſus,
   Et ſatis eſt, pigro ſi licet eſſe mihi.

XLIV. *In Calliodorum.*

FESTIVE credis te, Calliodore, jocari,
   Et ſolum multo permaduiſſe ſale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes;
   Sic te convivam poſſe placere putas.
At ſi ego non belle, ſed vere dixero quiddam:
   Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

XLV. *In nuptias Lygdi & Lectoriæ.*

LUSISTIS, ſatis eſt; laſcivi nubite cunni:
   Permiſſa eſt vobis non niſi caſta Venus.
Hæc eſt caſta Venus? nubit Lectoria Lygdo:
   Turpior uxor erit, quam modo mœcha fuit.

XLVI. *Ad Catianum.*

VAPULAT aſſiduo Veneti quadriga flagello;
   Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

XLVII. *Ad Ianthida nympham.*

NYMPHA, mei Stellæ quæ fonte domeſtica puro
   Laberis, & domini gemmea tecta ſubis:
Sive Numæ conjux Triviæ te miſit ab antro;
   Sive Camœnarum de grege nona venis:
Exſolvit votis hac ſe tibi virgine porca
   Marcus, furtivam quod bibit æger aquam.
Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
   Da ſecura tui: ſit mihi ſana ſitis.

XLVIII. *In Pomponium.*

QUOD tam grande ſophos clamat tibi turba togata:
   Non tu, Pomponi; cœna diſerta tua eſt.

XLIX. *De ſe Priapus.*

NON ſum de fragili dolatus ulmo;
Nec quæ ſtat rigida ſupina vena,
De ligno mihi quolibet columna eſt,
Sed viva generata de cupreſſo:
Quæ nec ſecula centies peracta,
Nec longæ cariem timet ſenectæ.
Hanc, tu quiſquis es, o malus, timeto:
Nam ſi vel minimos manu rapaci
Hoc de palmite læſeris racemos:

Naſcetur, licet hoc velis negare,
Inſerta tibi ficus a cupreſſo.

L. *De Theleſino.*

Cum coleret puros pauper Theleſinus amicos,
  Errabat gelida ſordidus in togula.
Obſcœnos poſtquam cœpit curare cinædos,
  Argentum, menſas, prædia ſolus emit.
Vis fieri dives, Bithynice? conſcius eſto.
  Nil tibi, vel minimum, baſia pura dabunt.

LI. *Ad Lupercum.*

Quod convivaris ſine me tam ſæpe, Luperce,
  Inveni, noceam qua ratione tibi.
Iraſcar, licet uſque voces, mittaſque, rogeſque.
  Quid facies? inquis. quid faciam? veniam.

LII. *Epitaphium Pantagathi tonſoris.*

Hoc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
  Pantagathus, domini cura, dolorque ſui,
Vix tangente vagos ferro reſecare capillos
  Doctus, & hirſutas excoluiſſe genas.
Sis licet, ut debes, Tellus placata, leviſque:
  Artificis levior non potes eſſe manu.

LIII. *De Andragora.*

LOTUS nobiſcum eſt, hilaris cœnavit; & idem
Inventus mane eſt mortuus Andragoras.
Tam ſubitæ mortis cauſam, Fauſtine, requiris?
In ſomnis medicum viderat Hermocratem.

LIV. *De Sextiliano.*

TANTOS, & tantas ſi dicere Sextilianum,
Aule, vetes; junget vix tria verba miſer.
Quid ſibi vult? inquis. dicam, quid ſuſpicer eſſe:
Tantos, & tantas Sextilianus amat.

LV. *In Coracinum.*

QUOD ſemper caſiaque, cinnamoque,
Et nido niger alitis ſuperbæ
Fragras plumbea Nicerotiana,
Rides nos, Coracine, nil olentes:
Malo, quam bene olere, nil olere.

LVI. *In Charidemum.*

QUOD tibi crura rigent ſetis, & pectora villis;
Verba putas famæ te, Charideme, dare.
Exſtirpa, mihi crede, pilos de corpore toto,
Teque pilare tuas teſtificare nates.
Quæ ratio eſt? inquis. ſcis multos dicere multa;
Fac pædicari te, Charideme, putent.

LVII. *In Phœbum.*

MENTIRIS ſictos unguento, Phœbe, capillos,
Et tegitur pictis ſordida calva comis.
Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum:
Radere te melius ſpongia, Phœbe, poteſt.

LVIII. *Ad Aulum Pudentem.*

CERNERE Parrhaſios dum te juvat, Aule, Triones
Cominus & Scythici ſidera pigra poli;
O quam pæne tibi Stygias ego raptus ad undas
Elyſiæ vidi nubila fuſca plagæ!
Quamvis laſſa tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores
Stamina, nec ſurdos vox habet iſta Deos:

Soſpite me ſoſpes Latias reveheris ad urbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

LIX. *In Baccaram.*

Et dolet, & queritur, ſibi non contingere frigus
Propter ſexcentas Baccara gauſapinas:
Optat & obſcuras luces, ventoſque, niveſque:
Odit & hibernos, ſi tepuere, dies.
Quid fecere mali noſtræ tibi, ſæve, lacernæ,
Tollere de ſcapulis quas levis aura poteſt?
Quanto ſimplicius, quanto eſt humanius iſtud,
Menſe vel Auguſto ſumere gauſapinas?

LX. *De Pompillo, ad Fauſtinum.*

Rem factam Pompillus habet, Fauſtine: legetur,
Et nomen toto ſparget in orbe ſuum.
Sic leve flavorum valeat genus Uſipiorum,
Quiſquis & Auſonium non amat imperium.
Ingenioſa tamen Pompilli ſcripta feruntur;
Sed famæ non eſt hoc, mihi crede, ſatis.
Quam multi tineas paſcunt blattaſque diſerti!
Et redimunt ſoli carmina docta coci!
Neſcio quid plus eſt, quod donet ſecula chartis,
Victurus Genium debet habere liber.

LXI. *In invidum.*

LAUDAT, amat, cantat noſtros mea Roma libellos:
  Meque ſinus omnis, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ſtupet, oſcitat, odit.
  Hoc volo: nunc nobis carmina noſtra placent.

LXII. *Ad Oppianum.*

AMISIT pater unicum Silanus:
Ceſſas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

LXIII. *Ad Marianum.*

SCIS te captari: ſcis hunc, qui captat, avarum:
  Et ſcis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis heredem, ſtulte, ſupremis
  Scribis, & eſſe tuo vis, furioſe, loco.
Munera magna quidem miſit, ſed miſit in hamo:
  Et piſcatorem piſcis amare poteſt?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
  Si cupis, ut ploret: des, Mariane, nihil.

LXIV. *In detractorem.*

Cum ſis nec rigida Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirſuta peperit rubicunda ſub ilice conjux:
Sed patris ad ſpeculum tonſi, matriſque togatæ
Filius, & ſponſam poſſit te ſponſa vocare:
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
Non aſpernantur proceres urbiſque, forique:
Quas & perpetui dignantur ſcrinia Sili,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propius magni certamina Circi
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipſe etiam tanto dominus ſub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæſar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minerva
Acrius, & tenues fixerunt pectus Athenæ.
Ne valeam, ſi non multo ſapit altius iſtud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus, naſiſque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere verſiculos, miſeras & perdere chartas.
At ſi quid noſtræ tibi bilis inuſſerit ardor,
Vivet, & hærebit, totoque legetur in orbe;
Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte.

Sed miſerere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem naſum vivi tentaveris urſi.
Sit placidus licet, & lambat digitoſque, manuſque;
Si dolor, & bilis, ſi juſta coegerit ira,
Urſus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitam quæras, quam poſſis rodere carnem.

LXV. *Ad Tuccam.*

HEXAMETRIS epigramma facis, ſcio dicere Tuccam:
 Tucca, ſolet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum eſt. ſolet hoc quoque, Tucca, licetque:
 Si breviora probas, diſticha ſola legas.
Conveniat nobis: ut fas epigrammata longa
 Sit tranſire tibi; ſcribere, Tucca, mihi.

LXVI. *De præcone puellam vendente.*

FAMÆ non nimium bonæ puellam,
Quales in media ſedent Suburra,
Vendebat modo præco Gellianus.
Parvo cum pretio diu liceret,
Dum puram cupit approbare cunctis:
Attraxit prope ſe manu negantem:
Et bis, terque, quaterque baſiavit.
Quid profecerit oſculo, requiris?
Sexcentos modo qui dabat, negavit.

LXVII. *Ad Pannicum de Gellia uxore.*

Cur tantum eunuchos habeat tua Gellia, quæris,
Pannice? vult futui Gellia, non parere.

LXVIII. *De morte Eutychi pueri.*

Flete nefas veſtrum, ſed toto flete Lucrino,
Naides, & luctus ſentiat ipſa Thetis.
Inter Bajanas raptus puer occidit undas
Eutychus, ille tuum, Caſtrice, dulce latus.
Hic tibi curarum ſocius, blandumque levamen,
Hic amor, hic noſtri vatis Alexis erat.
Numquid te vitreis nudum laſciva ſub undis
Vidit, & Alcidæ nympha remiſit Hylam?
An Dea femineum jam negligit Hermaphroditum,
Amplexu teneri ſollicitata viri?
Quidquid id eſt, ſubitæ quæcunque eſt cauſa rapinæ:
Sit, precor, & tellus mitis, & unda tibi.

LXIX. *De Baſſa.*

Non miror, quod potat aquam tua Baſſa, Catulle:
Miror, quod Baſſi filia potat aquam.

LXX. *Ad Martianum.*

SEXAGESIMA, Martiane, meſſis
Acta eſt, &, puto, jam ſecunda Cottæ;
Nec ſe tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Oſtendit digitum, ſed impudicum,
Alconti, Daſioque, Symmachoque.
At noſtri bene computentur anni,
Et, quantum tetricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore ſeparentur:
Infantes ſumus, & ſenes videmur.
Ætatem Priamique, Neſtoriſque
Longam qui putat eſſe, Martiane,
Multum decipiturque, falliturque.
Non eſt vivere, ſed valere, vita.

LXXI. *De Telethuſa.*

EDERE laſcivos ad Bætica cruſmata geſtus,
    Et Gaditanis ludere docta modis;
Tendere quæ tremulum Pelian, Hecubæque maritum
    Poſſet ad Hectoreos ſollicitare rogos;
Urit, & excruciat dominum Telethuſa priorem:
    Vendidit ancillam; nunc redimit dominam.

LXXII. *De Cilice fure.*

Fur notæ nimium rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti ſed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacua manu redire;
Ipſum ſurripuit Cilix Priapum.

LXXIII. *De Priapo Hilari.*

Non rudis indocta fecit me falce colonus:
Diſpenſatoris nobile cernis opus.
Nam Cæretani cultor ditiſſimus agri
Hos Hilarus colles & juga læta tenet.
Adſpice, quam certo videar non ligneus ore,
Nec devota focis inguinis arma geram;
Sed mihi perpetua nunquam moritura cupreſſo
Phidiaca rigeat mentula digna manu.
Vicini, moneo, ſanctum celebrate Priapum,
Et bis ſeptenis parcite jugeribus.

LXXIV. *Ad Eſculanum.*

MEDIO recumbit imus ille qui lecto,
Calvam trifilem ſemitactus unguento,
Foditque tonſis ora laxa lentiſcis;
Mentitur, Eſculane: non habet dentes.

LXXV. *In Pontiam.*

CUM mittis turdumve mihi, quadramve placentæ,
Sive femur leporis, ſive quid his ſimile;
Buccellas miſiſſe tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, ſed nec edam.

LXXVI. *Epitaphium Fuſci.*

ILLE ſacri lateris cuſtos, Martiſque togati,
Credita cui ſummi caſtra fuere ducis:
Hic ſitus eſt Fuſcus. licet hoc, Fortuna, fateri,
Non timet hoſtiles jam lapis iſte minas.
Grande jugum domita Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix poſſidet umbra nemus.

LXXVII. *In Afrum.*

Cum ſis tam pauper, quam nec miſerabilis Irus;
Tam juvenis, quam nec Parthenopæus erat;
Tam fortis, quam nec, cum vinceret, Artemidorus:
Quid te Cappadocum ſex onus eſſe juvat?
Rideris, multoque magis traduceris, Afer,
Quam nudus medio ſi ſpatiere foro.
Non aliter monſtratur Atlas cum compare ginno;
Quæque vehit ſimilem bellua nigra Libyn.
Invidioſa tibi quam ſit lectica, requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

LXXVIII. *Ad Aulum, de Phryge luſco.*

Potor nobilis, Aule, lumine uno
Luſcus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic Heras medicus, Bibas caveto:
Vinum ſi biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx, oculo, Valebis, inquit.
Miſceri ſibi protinus deunces,
Sed crebros jubet. exitum requiris?
Vinum Phryx, oculus bibit venenum.

LXXIX. *Ad Lupum.*

TRISTIS es, & felix; ſciat hoc Fortuna, caveto:
Ingratum dicet te, Lupe, ſi ſcierit.

LXXX. *Ad Cæſarem de roſis hibernis.*

UT nova dona tibi, Cæſar, Nilotica tellus
Miſerat hibernas ambitioſa roſas:
Navita deriſit Pharios Memphiticus hortos,
Urbis ut intravit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
Tantaque Pæſtani gloria ruris erat.
Sic quacunque vagus greſſumque oculoſque ferebat,
Tonſilibus ſertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ juſſus jam cedere brumæ,
Mitte tuas meſſes; accipe, Nile, roſas.

LXXXI. *In Charidemum.*

IRATUS tanquam populo, Charideme, lavaris:
Inguina ſic toto ſubluis in ſolio.
Nec caput hic vellem ſic te, Charideme, lavare;
Et caput, ecce, lavas: inguina malo laves.

LXXXII. *Ad Ruſum.*

QUIDAM me modo, Ruſe, diligenter
Inſpectum, velut emtor, aut laniſta,
Cum vultu, digitoque ſubnotaſſet,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus nequitias, jocoſque novit,
Aurem qui modo non habet Batavam?
Subriſi modice: levique nutu
Me, quem dixerat eſſe, non negavi.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Reſpondi: quia ſum malus poeta.
Hoc ne ſæpius accidat poetæ,
Mittas, Ruſe, mihi bonas lacernas.

LXXXIII. *Ad Cæſarem Domitianum.*

QUANTUM ſollicito fortuna parentis Etruſco,
  Tantum, ſumme ducum, debet uterque tibi.
Nam tu miſſa tua revocaſti fulmina dextra:
  Hos cuperem mores ignibus eſſe Jovis.
Si tua ſit ſummo, Cæſar, natura Tonanti,
  Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui teſtatur Etruſcus,
  Eſſe quod & comiti contigit, & reduci.

LXXXIV. *De Philippo.*

OCTAPHORO ſanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu ſi ſanum credis, Avite, furis.

LXXXV. *In mortem Rufi Camonii.*

EDITUS eſt ſextus ſine te mihi, Rufe Camoni,
Nec te lectorem ſperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine lævo
Viſa tibi, cineres reddit & oſſa patri.
Funde tuo lacrimas, orbata Bononia, Rufo:
Et reſonet tota planctus in Æmilia.
Heu qualis pietas, heu quam brevis occidit ætas!
Viderat Alphei præmia quinque modo.
Pectore tu memori noſtros evolvere luſus,
Tu ſolitus noſtros, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mæſti breve carmen amici,
Atque hæc abſentis tura fuiſſe puta.

LXXXVI. *In libentes aquam calidam.*

SETINUM, dominæque nives, denſique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult heres divitis eſſe Midæ.
Poſſideat Libycas meſſes, Hermumque, Tagumque;
Et potet calidam, qui mihi livet, aquam.

LXXXVII. *Ad Cæſarem.*

Di tibi dent, & tu, Cæſar, quæcunque mereris:
Dì mihi dent, & tu, quæ volo, ſi merui.

LXXXVIII. *Ad Cæcilianum.*

Mane ſalutavi vero te nomine caſu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas conſtet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abſtulit illa mihi.

LXXXIX. *De Panareto potore.*

Cum peteret ſeram media jam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus:
Spoletina data eſt, ſed quam ſiccaverat ipſe:
Nec fuerat ſoli tanta lagena ſatis.
Ille fide ſumma teſtæ ſua vina remenſus,
Reddidit œnophori pondera plena ſui.
Miraris, quantum biberat, cepiſſe lagenam?
Deſine mirari, Rufe: merum biberat.

XC. *De Gellia.*

Mœchum Gellia non habet, niſi unum.
Turpe eſt hoc magis, uxor eſt duorum.

XCI. *In Zoilum.*

Sancta ducis ſummi prohibet cenſura, vetatque
Mœchari. gaude, Zoïle, non futues.

XCII. *In Ammianum.*

Cælatus tibi cum ſit, Ammiane,
Serpens in patera Myronis arte;
Vaticana bibis: bibis venenum.

XCIII. *De Thaide.*

Tam male Thaïs olet, quam non fullonis avari
Teſta vetus, media ſed modo fracta via.
Non ab amore recens hircus, non ora leonis,
Non detracta cani Transtiberina cutis.
Pullus abortivo nec cum putreſcit in ovo,
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Depoſita quoties balnea veſte petit:

Pſilothro viret, aut acida latet oblita creta:
Aut regitur pingui terque quaterque faba.
Cum bene ſe tutam per fraudes mille putavit,
Omnia cum fecit, Thaïda Thaïs olet.

XCIV. *De Calpetiano.*

PONUNTUR ſemper chryſendeta Calpetiano,
Sive foris, ſeu cum cœnat in urbe domi.
Sic etiam in ſtabulo ſemper, ſic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet immo ſuum.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER VII.

I. *Ad Domitianum, de lorica.*

Accipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipſa Meduſææ quem timet ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæſar, poterit lorica vocari:
Pectore cum ſacro ſederit, Ægis erit.

II. *Ad ipſam loricam.*

Invia Sarmaticis domini lorica ſagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Ætolæ ſecuram cuſpidis ictus
Texuit innumeri lubricus unguis apri.
Felix ſorte tua! ſacrum cui tangere pectus
Fas erit, & noſtri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæſa merere triumphos,
Palmatæque ducem, ſed cito, redde togæ.

III. *Ad Pontilianum.*

CUR non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

IV. *De Oppiano.*

ESSET, Caſtrice, cum mali coloris,
Verſus ſcribere cœpit Oppianus.

V. *Ad Cæſarem Domitianum.*

SI deſiderium, Cæſar, populique patrumque
Reſpicis, & Latiæ gaudia vera togæ;
Redde Deum votis poſcentibus: invidet hoſti
Roma ſuo, veniat laurea multa licet.
Terrarum dominum propius videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

VI. *De fama reditus Domitiani.*

ECQUID Hyperboreis ad nos converſus ab oris
Auſonias Cæſar jam parat ire vias?
Certus abeſt auctor, ſed vox hoc nuntiat omnis:
Credo tibi; verum dicere, Fama, ſoles.
Publica victrices teſtantur gaudia chartæ:
Martia laurigera cuſpide pila virent.

Rurſus, io, magnos clamat tibi Roma triumphos,
  Invictuſque tua, Cæſar, in urbe ſonas.
Sed jam lætitiæ quo ſit fiducia major,
  Sarmaticæ laurus nuntius ipſe veni.

VII. *Ad Cæſarem Domitianum.*

HIBERNA quamvis Arctos, & rudis Peuce,
Et ungularum pulſibus calens Iſter,
Fractuſque cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te ſumme mundi rector, & parens orbis,
Abeſſe noſtris non tamen potes votis.
Illic & oculis & animis ſumus, Cæſar:
Adeoque mentes omnium tenes unus,
Ut ipſa magni turba neſciat Circi
Utrumne currat Paſſerinus, an Tigris.

VIII. *De reditu Domitiani.*

NUNC hilares, ſi quando mihi, nunc ludite, Muſæ:
  Victor ab Odryſio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota, December:
  Jam licet ingenti dicere voce, Venit.
Felix ſorte tua! poteras non cedere Jano,
  Gaudia ſi nobis, quæ dabit ille, dares.
Feſta coronatus ludet convicia miles,
  Inter laurigeros cum comes ibit equos.

Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæſar,
Et tibi: ſi luſus ipſe triumphus amat.

IX. *De Caſcelio.*

Cum ſexaginta numeret Caſcelius annos,
Ingenioſus homo eſt: quando diſertus erit?

X. *In Olum.*

Pædicatur Eros, fellat Linus: Ole, quid ad te,
De cute quid faciat ille, vel ille, ſua?
Centenis futuit Matho millibus: Ole, quid ad te?
Non tu propterea, ſed Matho pauper erit.
In lucem cœnat Sertorius: Ole, quid ad te?
Cum liceat tota ſtertere nocte tibi.
Septingenta Tito debet Lupus: Ole, quid ad te?
Aſſem ne dederis, credideriſve Lupo.
Illud diſſimulas, ad te quod pertinet, Ole,
Quodque magis curæ convenit eſſe tuæ.
Pro togula debes: hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Uxor mœcha tibi eſt: hoc ad te pertinet, Ole.
Poſcit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, quod pertinet ad te:
Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

XI. *Ad Aulum Pudentem.*

Cogis me calamo, manuque noſtra
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quam me nimium probas, amaſque,
Qui vis archetypas habere nugas?

XII. *Ad Fauſtinum.*

Sic me fronte legat dominus, Fauſtine, ſerena;
Excipiatque meos, qua ſolet aure, jocos;
Ut mea nec, juſte quos odit, pagina lædit,
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodeſt, cupiant cum quidam noſtra videri;
Si qua Lycambeo ſanguine tela madent?
Vipereumque vomant noſtro ſub nomine virus,
Qui Phœbi radios ferre diemque negant?
Ludimus innocui: ſcis hoc bene. juro potentis
Per genium Famæ, Caſtalidumque gregem:
Perque tuas aures, magni mihi numinis inſtar,
Lector, inhumana liber ab invidia.

XIII. *De Lycoride.*

DUM Tiburtinis albeſcere ſolibus audit
  Antiqui dentis fuſca Lycoris ebur,
Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
  Aura valet? parvo tempore nigra redit.

XIV. *Ad Aulum, de luctu ſuæ puellæ.*

ACCIDIT infandum noſtræ ſcelus, Aule, puellæ,
  Amiſit luſus, deliciaſque ſuas:
Non quales teneri ploravit amica Catulli
  Lesbia, nequitiis paſſeris orba ſui;
Vel Stellæ cantata meo, quas flevit Ianthis,
  Cujus in Elyſio nigra columba volat.
Lux mea non capitur nugis, nec amoribus iſtis,
  Nec dominæ pectus talia damna movent.
Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
  Mentula cui nondum ſeſquipedalis erat.

XV. *Ad Arginum puerum Ianthidos.*

QUIS puer hic nitidis abſiſtit Ianthidos undis,
  Et fugit ad dominam Najada? numquid Hylas?
O bene, quod ſilva colitur Tirynthius iſta,
  Et quod amatrices tam prope ſervat aquas!

Securus licet hos fontes, Argine, miniſtres:
Nil facient nymphæ: ne velit ipſe, cave.

XVI. *Ad Regulum.*

ÆRA domi non ſunt, ſupereſt hoc, Regule, ſolum,
Ut tua vendamus munera: numquid emis?

XVII. *Ad bibliothecam Julii Martialis.*

RURIS bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem;
Inter carmina ſanctiora ſi quis
Laſcivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inſeras vel imo,
Septem quos tibi mittimus libellos,
Auctoris calamo ſui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto:
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Julî bibliotheca Martialis.

XVIII. *In Gallam.*

Cum tibi ſit facies, de qua nec femina poſſit
Dicere; cum corpus nulla litura notet:
Cur te tam rarus cupiat, repetatque fututor,
Miraris? vitium eſt non leve, Galla, tibi.
Acceſſi quoties ad opus, mixtiſque movemur
Inguinibus: cunnus non tacet, ipſa taces.
Di facerent ut tu loquereris, & ipſe taceret:
Offendor cunni garrulitate tui.
Pedere te mallem: namque hoc nec inutile dicit
Symmachus, & riſum res movet iſta ſimul.
Quis ridere poteſt fatui poppyſmata cunni?
Cum ſonat hic, cui non mentula menſque cadit?
Dic aliquid ſaltem, clamoſoque obſtrepe cunno:
Et ſi adeo muta es, diſce vel inde loqui.

XIX. *De fragmento Argus.*

Fragmentum, quod vile putas & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris.
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici triſtior ira freti.
Secula vicerunt: ſed quamvis ceſſerit annis,
Sanctior eſt ſalva parva tabella rate.

XX. *In Sanctram.*

NIHIL eſt miſerius, nec guloſius Sanctra;
Rectam vocatus cum cucurrit ad cœnam,
Quam tot diebus, noctibuſque captavit;
Ter poſcit apri glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos:
Nec erubeſcit pejerare de turdo,
Et oſtreorum rapere lividos cirros.
Buccis placentæ ſordidam linit mappam.
Illic & uvæ collocantur ollares,
Et Punicorum pauca grana malorum,
Et excavatæ pellis indecens vulvæ,
Et lippa ficus, debiliſque boletus.
Sed mappa cum jam mille rumpitur furtis,
Roſos tepenti ſpondylos ſinu condit,
Et devorato capite turturem truncum.
Colligere longa turpe nec putat dextra
Analecta, quidquid & canes reliquerunt.
Nec eſculenta ſufficit gulæ præda,
Mixto lagenam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas cum domum tulit ſcalas,
Seque obſerata clauſit anxius cella,
Guloſus ille poſtero die vendit.

XXI. *De natali Lucani.*

Hæc eſt illa dies, quæ magni conſcia partus,
   Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu! Nero crudelis, nullaque inviſior umbra:
   Debuit hoc ſaltem non licuiſſe tibi.

XXII. *De eodem.*

Vatis Apollinei magno memorabilis ortu
   Lux redit: Aonidum turba favete ſacris.
Hæc meruit, cum te terris, Lucane, dediſſet,
   Mixtus Caſtaliæ Bætis ut eſſet aquæ.

XXIII. *De eodem, ad Phœbum.*

Phœbe, veni; ſed quantus eras, cum bella tonanti
   Ipſe dares Latiæ plectra ſecunda lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
   Sæpe colas, & ſe ſentiat ipſe coli.

XXIV. *In maledicum.*

CUM Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odiſſet Oreſtes:
Theſea Pirithoi deſtituiſſet amor.
Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,
Et Ledæ poteras diſſociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor auſis,
Ut facias illud, quod, puto, lingua facis.

XXV. *In malum poetam.*

DULCIA cum tantum ſcribas epigrammata ſemper,
Et ceruſſata candidiora cute:
Nullaque mica ſalis, nec amari fellis in illis
Gutta ſit: o demens, vis tamen illa legi!
Nec cibus ipſe juvat morſu fraudatus aceti:
Nec grata eſt facies, cui gelaſinus abeſt.
Infanti melimela dato, fatuaſque mariſcas:
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia ſapit.

XXVI. *Scazonta mittit ad Apollinarem.*

APOLLINAREM conveni meum, Scazon,
Et ſi vacabit, (ne moleſtus accedas)
Hoc qualecunque, cujus aliqua pars ipſe eſt,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris tota,
Noto rogabis ut favore ſuſtentet.
Quanto mearum, ſcis, amore nugarum
Flagret: nec ipſe plus amare te poſſum.
Contra malignos eſſe ſi cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

XXVII. *De apro ſibi a Dextro miſſo.*

TUSCÆ glandis aper populator, & ilice multa
Jam piger, Ætolæ fama ſecunda feræ,
Quem meus intravit ſplendenti cuſpide Dexter,
Præda jaces noſtris invidioſa focis.
Pingueſcant madido tetri nidore Penates,
Flagret & exciſo feſta culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis conſumet acervum,
Addet & arcano mixta Falerna garo.
Ad dominum redeas: noſter te non capit ignis,
Conturbator aper. vilius eſurio.

XXVIII. *Ad Fuſcum.*

Sic Tiburtinæ creſcat tibi ſilva Dianæ;
 Et properet cæſum ſæpe redire nemus.
Nec Tarteſſiacis Pallas tua, Fuſce, trapetis
 Cedat, & immodici dent bona muſta lacus;
Sic fora mirentur, ſic te Pallatia laudent,
 Excolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præſtat tibi parva December;
 Excipe, ſed certa, quos legis, aure jocos.
Scire libet verum: res eſt hæc ardua: ſed tu
 Quod tibi vis dici, dicere, Fuſce, potes.

XXIX. *Ad Teſtilum puerum.*

Testile, Victoris tormentum dulce Voconi,
 Quo nemo eſt toto notior orbe puer:
Sic etiam poſitis formoſus amere capillis,
 Et placeat vati nulla puella tuo:
Pauliſper domini doctos ſepone libellos,
 Carmina Victori dum lego pauca tuo.
Et Mæcenati Maro cum cantaret Alexim,
 Nota tamen Marſi fuſca Melænis erat.

XXX. *In Cæliam.*

DAS Parthis, das Germanis, das, Cælia, Dacis:
Nec Cilicum ſpernis, Cappadocumque toros:
Et tibi de Pharia Memphiticus urbe fututor
Navigat, a rubris & niger Indus aquis:
Nec recutitorum fugis inguina Judæorum,
Nec te Sarmatico tranſit Alanus equo.
Qua ratione facis, cum ſis Romana puella,
Quod Romana tibi mentula nulla placet?

XXXI. *Ad Regulum.*

RAUCÆ cortis aves, & ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias,
Et fetum querulæ rudem capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis,
De noſtro tibi rure miſſa credis?
O quam, Regule, diligenter erras!
Nil noſtri, niſi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut rus marmore tertio notatum,
Aut Tuſci tibi, Tuſculive mittunt,
Id tota mihi naſcitur Suburra.

XXXII. *Ad Atticum.*

ATTICE, facundæ renovas qui nomina gentis,
Nec ſinis ingentem conticuiſſe domum:
Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
Te ſecreta quies, te ſophos omnis amat.
At juvenes alios fracta colit aure magiſter,
Et rapit immeritas ſordidus unctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat, aut nudi ſtipitis ictus hebes:
Vara nec injecto ceromate brachia tendis;
Non harpaſta vagus pulverulenta rapis:
Sed curris niveas tantum prope Virginis undas,
Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
Per varias artes, omnis quibus area ſervit,
Ludere, cum liceat currere, pigritia eſt.

XXXIII. *In Cinnam.*

SORDIDIOR cœno cum ſit toga, calceus autem
Candidior prima ſit tibi, Cinna, nive;
Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
Collige, Cinna, togam; calceus ecce perit.

XXXIV. *Ad Severum, de Charino.*

Quo poſſit fieri modo, Severe,
Ut vir peſſimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam, ſed cito. quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deeſt protinus, ecce, de malignis,
Qui ſic rancidulo loquatur ore:
Quid? tu tot domini, Deique noſtri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis cinædi.

XXXV. *Ad Lecaniam.*

Inguina ſuccinctus nigra tibi ſervus aluta
 Stat, quoties calidis tota foveris aquis.
Sed meus, ut de me taceam, Lecania, ſervus
 Judæum nulla ſub cute pondus habet.
Et nudi tecum juveneſque ſeneſque lavantur.
 An ſola eſt ſervi mentula vera tui?
Ecquid femineos ſequeris, matrona, receſſus?
 Secretuſque tua, cunne, lavaris aqua?

XXXVI. *Ad Stellam.*

Cum pluvias madidumque Jovem perferre negaret,
  Et rudis hibernis villa nataret aquis;
Plurima, quæ poſſet ſubitos effundere nimbos,
  Muneribus venit tegula miſſa tuis.
Horridus, ecce, ſonat Boreæ ſtridore December:
  Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

XXXVII. *Ad Caſtricum, de theta.*

Noſti mortiferum quæſtoris, Caſtrice, ſignum?
  Eſt operæ pretium diſcere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore naſum,
  Letalem juguli juſſerat eſſe notam.
Turpis ab inviſo pendebat ſtiria naſo,
  Cum flaret madida fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus. quid plura requiris?
  Emungi miſero, Caſtrice, non licuit.

XXXVIII. *Ad Polyphemum.*

Tantus es, & talis noſtri, Polypheme, Severi:
  Ut te mirari poſſit & ipſe Cyclops.
Sed nec Scylla minor. quod ſi fera monſtra duorum
  Junxeris, alterius fiet uterque timor.

XXXIX. *De Cælio.*

Discursus varios, vagumque mane,
Et faſtus, & ave potentiorum,
Cum perferre patique jam negaret,
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et ſanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioſo;
(Quantum cura poteſt, & ars doloris!)
Deſiit fingere Cælius podagram.

XL. *Epitaphium patris Etruſci.*

Hic jacet ille ſenex, Auguſta notus in aula,
Pectore non humili paſſus utrumque Deum;
Natorum pietas ſanctis quem conjugis umbris
Miſcuit: Elyſium poſſidet ambo nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventa:
Hic prope ter ſenas vidit Olympiadas.
Sed feſtinatis raptum tibi credidit annis,
Adſpexit lacrimas quiſquis, Etruſce, tuas.

XLI. *Ad Sempronium Tuccam.*

COSMICOS eſſe tibi, Semproni Tucca, videris:
Coſmica, Semproni, tam mala, quam bona ſunt.

XLII. *Ad Caſtricum.*

MUNERIBUS cupiat ſi quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Caſtrice, carminibus.
Nos tenues in utroque ſumus, vincique parati:
Inde ſopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dediſſe putas?

XLIII. *In Cinnam.*

PRIMUM eſt, ut præſtes, ſi quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde ſequens, ut cito, Cinna, neges.
Diligo præſtantem; non odi, Cinna, negantem:
Sed tu nec præſtas, nec cito, Cinna, negas.

XLIV. *De imagine Maximi Cæſonii, ad Q. Ovidium.*

MAXIMUS ille tuus, Ovidi, Cæſonius hic eſt;
  Cujus adhuc vultum vivida cerâ tenet.
Hunc Nero damnavit: ſed tu damnare Neronem
  Auſus es, & profugi, non tua, fata ſequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exſulis iſti:
  Qui modo nolueras conſulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
  Et fas eſt cineri me ſupereſſe meo:
Audiet hoc præſens, venturaque turba, Fuiſſe
  Illi te, Senecæ quod fuit ille ſuo.

XLV. *De eadem.*

FACUNDI Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic eſt Maximus ille, quem frequenti
Felix litera pagina ſalutat.
Hunc tu per Siculas ſecutus undas,
O nullis, Ovidi, tacende linguis,
Spreviſti domini furentis iras.
Miretur Pyladem ſuum vetuſtas,
Hæſit qui comes exſuli parentis.
Quis diſcrimina comparet duorum?
Hæſiſti comes exſuli Neronis.

XLVI. *Ad Priſcum.*

Commendare tuum dum vis mihi carmine munus;
  Mæonioque cupis doctius ore loqui:
Excrucias multis pariter me teque diebus:
  Et tua de noſtro, Priſce, Thalia placet.
Divitibus poteris Muſas, elegoſque ſonantes
  Mittere: pauperibus munera pexa dato.

XLVII. *Ad Licinium Suram.*

Doctorum Licini celeberrime Sura virorum,
  Cujus priſca graves lingua reduxit avos:
Redderis, heu quanto fatorum munere! nobis,
  Guſtata Lethes pæne remiſſus aqua.
Perdiderant jam vota metum, ſecuraque flebant
  Triſtia cum lacrimis: jamque peractus eras.
Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
  Et raptas fatis reddidit ipſe colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falſa querelas
  Moverit; & frueris poſteritate tua.
Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
  Perdiderit nullum vita reverſa diem.

XLVIII. *Ad Annium.*

Cum menſas habeat fere ducentas,
Pro menſis habet Annius miniſtros:
Tranſcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete, lauti.
Nos offendimur ambulante cœna.

XLIX. *Ad Severum.*

Parva ſuburbani munuſcula mittimus horti:
  Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

L. *Ad fontem Ianthidos.*

Fons dominæ, regina loci, quo gaudet Ianthis,
  Gloria conſpicuæ deliciumque domus:
Cum tua tot niveis ornetur ripa miniſtris,
  Et Ganymedeo luceat unda choro:
Quid facit Alcides ſilva ſacratus in iſta?
  Tam vicina tibi cur tenet antra Deus?
Numquid nympharum notos obſervat amores,
  Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

LI. *Ad Urbicum.*

MERCARI noſtras ſi te piget, Urbice, nugas,
Et laſciva tamen carmina noſſe libet:
Pompejum quæras (& noſti forſitan) Auctum;
Ultoris prima Martis in æde ſedet.
Jure madens, varioque togæ limatus in uſu,
Non lector meus hic, Urbice, ſed liber eſt.
Sic tenet abſentis noſtros, cantatque libellos:
Ut pereat chartis litera nulla meis.
Denique, ſi vellet, poterat ſcripſiſſe videri;
Sed famæ mavult ille favere meæ.
Hunc licet a decima (nec enim ſatis ante vacabit)
Sollicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille ſonabit:
Et cum, Jam ſatis eſt, dixeris; ille leget.

LII. *Ad Auctum.*

GRATUM eſt, quod Celeri noſtros legis, Aucte, libellos;
Si tamen & Celerem quod legis, Aucte, juvat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
Nec fuit in noſtro certior orbe fides.
Major me tanto reverentia turbat; & aures
Non auditoris, judicis eſſe puto.

LIII. *In Umbrum.*

OMNIA miſiſti mihi Saturnalibus, Umber;
Munera, contulerant quæ tibi quinque dies;
Bis ſenos triplices, & dentiſcalpia ſeptem:
His comes acceſſit ſpongia, mappa, calix;
Semodiuſque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagena ſapæ;
Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,
Et Libycæ fici pondere teſta gravis.
Vix puto triginta nummorum tota fuiſſe
Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quanto commodius nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque puer?

LIV. *In Naſidienum.*

SEMPER mane mihi de me mera ſomnia narras,
Quæ moveant animum, ſollicitentque meum.
Jam prior ad fæcem, ſed & hæc vindemia venit;
Exorat noctes dum mihi ſaga tuas.
Conſumſi ſalſaſque molas, & turis acervos:
Decrevere greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova ſuperſunt.
Aut vigila, aut dormi, Naſidiene, tibi.

LV. *In Chreſtum.*

NULLI munera, Chreſte, ſi remittis,
Nec nobis dederis, remiſeriſque;
Credam te ſatis eſſe liberalem.
Sed ſi reddis Apicio, Lupoque,
Et Gallo, Titioque, Gellioque;
Lingas non mihi, (nam proba & puſilla eſt,)
Sed quæ de Solymis venit peruſtis
Damnatam modo mentulam tributi.

LVI. *Ad Rabirium.*

ASTRA polumque tua cepiſti mente, Rabiri:
    Parrhaſiam mira qui ſtruis arte domum.
Phidiaco ſi digna Jovi dare templa parabit,
    Has petat a noſtro Piſa Tonante manus.

LVII. *De Achilla.*

CASTORA de Polluce Gabinia fecit Achillam:
    Pyxagathos fuerat, nunc erit Hippodamus.

LVIII. *Ad Gallam.*

JAM ſex, aut ſeptem nupſiſti, Galla, cinædis:
Dum coma te nimium, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque ſimillima loro
Inguina, nec laſſa ſtare coacta manu,
Deſeris imbelles thalamos, mollemque maritum:
Rurſus & in ſimiles decidis uſque toros.
Quære aliquem Curios ſemper Fabioſque loquentem;
Hirſutum, & dura ruſticitate trucem.
Invenies; ſed habet triſtis quoque turba cinædos:
Difficile eſt, vero nubere, Galla, viro.

LIX. *De Cæciliano.*

NON cœnat ſine apro noſter, Tite, Cæcilianus.
Bellum convivam Cæcilianus habet.

LX. *Ad Jovem Capitolinum.*

TARPEJÆ venerande rector aulæ,
Quem ſalvo duce credimus Tonantem,
Cum votis ſibi quiſque te fatiget,
Et poſcat dare, quæ Dei poteſtis:
Nil pro me mihi, Juppiter, petenti
Ne ſuccenſueris, velut ſuperbo.

Te pro Cæſare debeo rogare:
Pro me debeo Cæſarem rogare.

LXI. *Ad Cæſarem Germanicum.*

ABSTULERAT totam temerarius inſtitor urbem,
Inque ſuo nullum limine limen erat.
Juſſiſti tenues, Germanice, creſcere vicos;
Et modo quæ fuerat ſemita, facta via eſt.
Nulla catenatis pila eſt præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto.
Stringitur in denſa nec cæca novacula turba:
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonſor, caupo, coquus, lanius ſua limina ſervant.
Nunc Roma eſt, nuper magna taberna fuit.

LXII. *In Amillum.*

RECLUSIS foribus grandes percidis, Amille,
Et te deprendi, cum facis iſta, cupis;
Ne quid liberti narrent, ſervique paterni,
Et niger obliqua garrulitate cliens.
Non pædicari ſe qui teſtatur, Amille,
Illud ſæpe facit, quod ſine teſte facit.

LXIII. *De Silio (Italico.)*

Perpetui nunquam moritura volumina Silî
Qui legis, & Latia carmina digna toga;
Pierios tantum vati placuiſſe receſſus
Credis, & Aoniæ Bacchica ſerta comæ?
Sacra cothurnati non attigit ante Maronis,
Implevit magni quam Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis haſta virorum;
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Poſtquam bis ſenis ingentem faſcibus annum
Rexerat, aſſerto qui ſacer orbe fuit:
Emeritos Muſis & Phœbo tradidit annos;
Proque ſuo celebrat nunc Helicona foro.

LXIV. *In Cinnamum.*

Qui tonſor fueras tota notiſſimus urbe,
Et poſt hæc dominæ munere factus eques:
Sicanias urbes Ætnæaque regna petiſti,
Cinname, cum fugeres triſtia jura fori.
Qua nunc arte graves tólerabis inutilis annos?
Quid facit infelix & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magiſter,
Non Cynicus, non tu Stoicus eſſe potes;
Vendere nec vocem Siculis plauſumque theatris:
Quod ſupereſt, iterum, Cinname, tonſor eris.

LXV. *In Gargilianum.*

Lis te bis decimæ numerantem frigora brumæ
Conterit una tribus, Gargiliane, foris.
Ah miſer, & demens! viginti litigat annis
Quiſquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

LXVI. *De Labieno.*

Heredem Fabius Labienum ex aſſe reliquit:
Plus meruiſſe tamen ſe Labienus ait.

LXVII. *In Philænim.*

Pædicat pueros tribas Philænis,
Et tentigine ſævior mariti
Undenas vorat in die puellas.
Harpaſto quoque ſubligata ludit,
Et flaveſcit haphe, graveſque draucis
Halteras facili rotat lacerto,
Et putri lutulenta de palæſtra
Uncti verbere vapulat magiſtri:
Nec cœnat prius, aut recumbit ante,
Quam ſeptem vomuit meros deunces;
Ad quos fas ſibi tunc putat redire,
Cum coliphia ſexdecim comedit.
Poſt hæc omnia, cum libidinatur,

Non fellat: putat hoc parum virile:
Sed plane medias vorat puellas.
Di mentem tibi dent tuam, Philæni:
Cunnum lingere quæ putas virile.

LXVIII. *Ad Inſtantium Rufum.*

Commendare meas, Inſtanti Ruſe, Camœnas
Parce precor ſocero: ſeria forſan amat.
Quod ſi laſcivos admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

LXIX. *De Theophila ad Canium.*

Hæc eſt illa tibi promiſſa Theophila, Cani,
Cujus Cecropia pectora dote madent.
Hanc ſibi jure petat magni ſenis Atticus hortus,
Nec minus eſſe ſuam Stoïca turba velit.
Vivet opus quodcunque per has emiſeris aures;
Tam non femineum, nec populare ſapit.
Non tua Pantænis nimium ſe præferat illi,
Quamvis Pierio ſit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:
Caſtior hæc, & non doctior illa fuit.

LXX. *In Philænim.*

IPSARUM tribadum tribas, Philæni,
Recte, quam futuis, vocas amicam.

LXXI. *De familia ficoſa.*

FICOSA eſt uxor, ficoſus & ipſe maritus:
Filia ficoſa eſt, & gener, atque nepos.
Nec diſpenſator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus foſſor, ſed nec arator eget.
Cum ſint ficoſi pariter juveneſque ſeneſque,
Res mira eſt, ficos non habet unus ager.

LXXII. *Ad Paullum.*

GRATUS ſic tibi, Paulle, ſit December:
Nec vani triplices, breveſque mappæ,
Nec turis veniant leves ſelibræ;
Sed lances ferat, aut ſcyphos avorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu quod te potius juvat capitque.
Sic vincas Noviumque Publiumque
Mandris & vitreo latrone clauſos;
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magis ſiniſtras:

Si quiſquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent veneno;
Ut vocem mihi commodes patronam,
Et, quantum poteris, ſed uſque, clames:
Non ſcripſit meus iſta Martialis.

LXXIII. *Ad Maximum.*

ESQUILIIS domus eſt, domus eſt tibi colle Dianæ;
   Et tua patricius culmina vicus habet:
Hinc viduæ Cybeles, illinc ſacraria Veſtæ;
   Inde novum, veterem proſpicis inde Jovem.
Dic, ubi conveniam: dic, qua te parte, requiram?
   Quiſquis ubique habitat, Maxime, nuſquam habitat.

LXXIV. *Pro Caro & Norbana votum.*

CYLLENES cœlique decus, facunde miniſter,
   Aurea cui torto virga dracone viret:
Sic tibi laſcivi non deſit copia furti,
   Sive cupis Paphien, ſeu Ganymede cales:
Maternæque ſacris ornentur frondibus Idus,
   Et ſenior parca mole prematur avus:
Hunc ſemper Norbana diem cum conjuge Caro
   Læta colat, primis quo coiere toris.
Hic pius antiſtes ſophiæ ſua dona miniſtrat:
   Hic te ture vocat, fidus & ipſe Jovi.

LXXV. *In anum deformem.*

Vis futui gratis, cum ſis deformis, anuſque.
Res perridicula eſt: vis dare, nec dare vis.

LXXVI. *Ad Philomuſum.*

Quod te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidiſti,
Geſtari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimium tibi placere.
Delectas, Philomuſe: non amaris.

LXXVII. *In Tuccam.*

Exigis, ut noſtros donem tibi, Tucca, libellos,
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

LXXVIII. *In Papilum.*

Cum Saxetani ponatur cauda lacerti,
Et bene ſi cœnas, conchis inuncta tibi eſt:
Sumen, aprum, leporem, boletos, oſtrea, mullos
Mittis. habes nec cor, Papile, nec genium.

LXXIX. *Ad Severum.*

POTAVI modo conſulare vinum.
Quæris, quam vetus atque liberale?
Ipſo conſule conditum: ſed ipſe,
Qui ponebat, erat, Severe, conſul.

LXXX. *Ad Fauſtinum, ut libellos ſuos Marcellino mittat.*

QUATENUS Odryſios jam pax Romana Triones
 Temperat, & tetricæ conticuere tubæ,
Hunc Marcellino poteris, Fauſtine, libellum
 Mittere: jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed ſi parva tui munuſcula quæris amici
 Commendare, ferat carmina noſtra puer:
Non qualis Geticæ ſatiatus lacte juvencæ
 Sarmatica rigido ludit in amne rota;
Sed Mitylenæi roſeus mangonis ephebus,
 Vel non cæſus adhuc matre jubente Lacon.
At tibi captivo famulus mittetur ab Iſtro,
 Qui Tiburtinas paſcere poſſit oves.

LXXXI. *Ad Lauſum.*

Triginta toto mala ſunt epigrammata libro:
Si totidem bona ſunt, Lauſe, liber bonus eſt.

LXXXII. *De Menophilo.*

Menophili penem tam grandis fibula veſtit,
Ut ſit comœdis omnibus una ſatis.
Hunc ego credideram (nam ſæpe lavamur in unum)
Sollicitum voci parcere, Flacce, ſuæ:
Dum ludit media populo ſpectante palæſtra,
Delapſa eſt miſero fibula; verpus erat.

LXXXIII. *De Eutrapelo.*

Eutrapelus tonſor dum circuit ora Luperci,
Expingitque genas: altera barba ſubit.

LXXXIV. *Ad librum.*

Dum mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & arguta picta tabella manu:
I, liber, ad Geticam Peucen, Iſtrumque tacentem:
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, ſed dulcia dona ſodali:
Certior in noſtro carmine vultus erit.

Caſibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cum morietur opus.

LXXXV. *Ad Sabellum.*

QUOD non inſulſe ſcribis tetraſticha quædam,
Diſticha quod belle pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror. facile eſt epigrammata belle
Scribere: ſed librum ſcribere, difficile eſt.

LXXXVI. *In Sextum.*

AD natalitias dapes vocabar,
Eſſem cum tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum eſt, rogo, quid repente factum?
Poſt tot pignora noſtra, poſt tot annos,
Quod ſum præteritus vetus ſodalis?
Sed cauſam ſcio. nulla venit a me
Hiſpani tibi libra puſtulati,
Nec levis toga, nec rudes lacernæ:
Non eſt ſportula, quæ negotiatur.
Poſcis munera, Sexte, non amicos.
Jam dices mihi, vapulet vocator.

LXXXVII. *De ſe.*

Si meus aurita gaudet glaucopide Flaccus;
  Si fruitur triſti Canius Æthiope;
Publius exiguæ ſi flagrat amore catellæ;
  Si Cronius ſimilem cercopithecon amat;
Delectat Marium ſi perniciofus ichneumon;
  Pica ſalutatrix ſi tibi, Lauſe, placet;
Si gelidum collo nectit Glacilla draconem;
  Luſciniæ tumulum ſi Theleſina dedit:
Blanda Cupidinei cur non amet ora Labycæ,
  Qui videt hæc dominis monſtra placere ſuis?

LXXXVIII. *De ſuis libris.*

Fertur habere meos, ſi vera eſt fama, libellos
  Inter delicias pulchra Vienna ſuas.
Me legit omnis ibi ſenior, juveniſque, puerque,
  Et coram tetrico caſta puella viro.
Hoc ego maluerim, quam ſi mea carmina cantent,
  Qui Nilum ex ipſo protinus ore bibunt;
Quam meus Hiſpano ſi me Tagus impleat auro,
  Paſcat & Hybla meas, paſcat Hymettos apes.
Non nihil ergo ſumus, nec blandæ munere linguæ
  Decipimur, credam jam, puto, Lauſe, tibi.

LXXXIX. *Apollinari mittit coronam roſeam.*

I, FELIX roſa, mollibuſque ſertis
Noſtri cinge comas Apollinaris.
Quas tu nectere candidas, ſed olim,
Sic te ſemper amet Venus, memento.

XC. *Ad Creticum.*

JACTAT inæqualem Matho me feciſſe libellum:
Si verum eſt, laudat carmina noſtra Matho.
Æquales ſcribit libros Calvinus & Umber.
Æqualis liber eſt, Cretice, qui malus eſt.

XCI. *Ad Juvenalem.*

DE noſtro facunde tibi Juvenalis agello
Saturnalitias mittimus, ecce, nuces.
Cetera laſcivis donavit poma puellis
Mentula cuſtodis luxurioſa Dei.

XCII. *In Baccaram.*

Si quid opus fuerit, ſcis me non eſſe rogandum;
  Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
Appellat rigida triſtis me voce Secundus:
  Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Penſio te coram petitur clareque, palamque:
  Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Eſſe queror gelidaſque mihi tritaſque lacernas:
  Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Hoc opus eſt, ſubito fias ut ſidere mutus;
  Dicere ne poſſis, Baccara, quid ſit opus.

XCIII. *Ad Narniam.*

Narnia, ſulphureo quam gurgite candidus amnis
  Circuit, ancipiti vix adeunda jugo,
Quid tam ſæpe meum nobis abducere Quintum
  Te juvat, & lenta detinuiſſe mora?
Quid Nomentani cauſam mihi perdis agelli,
  Propter vicinum qui pretioſus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quinto:
  Perpetuo liceat ſic tibi ponte frui.

XCIV. *De Papilo.*

Unguentum fuerat, quod onyx modo parva gerebat:
Olfecit poſtquam Papilus, ecce garum eſt.

XCV. *In Linum.*

Bruma eſt, & riget horridus December;
Audes tu tamen oſculo nivali
Omnes obvius hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, baſiare Romam.
Quid poſſis graviuſque ſæviuſque
Percuſſus facere, atque verberatus?
Hoc me frigore baſiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu dulcior, elegantiorque,
Cujus livida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba;
Qualem forficibus metit ſupinis
Tonſor Cinyphio Cilix marito.
Centum occurrere malo cunnilingis:
Et Gallum timeo minus recentem.
Quare ſi tibi ſenſus eſt, pudorque,
Hibernas, Line, baſiationes,
In menſem rogo differas Aprilem.

XCVI. *Epitaphium Urbici pueri.*

Conditus hic ego ſum Baſſi dolor, Urbicus infans;
Cui genus & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de prima deerant trieteride menſes,
Ruperunt tetricæ cum mala penſa Deæ.
Quid ſpecies, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
Da lacrimas tumulo, qui legis iſta, meo.
Sic ad Lethæas, niſi Neſtore ſenior, undas
Non eat, optabis quem ſupereſſe tibi.

XCVII. *Ad librum ſuum de Cæſio Sabino.*

Noſti ſi bene Cæſium, libelle,
Montanæ decus Umbriæ Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis;
Illi tu dabis hæc, vel occupato.
Inſtent mille licet premantque curæ,
Noſtris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum mihi nominis paratur!
O quæ gloria! quam frequens amator!
Te convivia, te forum ſonabit,
Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Uni mitteris, omnibus legeris.

XCVIII. *Ad Caſtorem.*

Omnia, Caſtor, emis: ſic fiet, ut omnia vendas.

XCIX. *Ad Criſpinum.*

Sic placidum videas ſemper, Criſpine, Tonantem;
   Nec te Roma minus, quam tua Memphis amet:
Carmina Parrhaſia ſi noſtra legentur in aula;
   (Namque ſolent ſacra Cæſaris aure frui.)
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude:
   Temporibus præſtat non nihil iſte tuis;
Nec Marſo nimium minor eſt, doctoque Catullo.
   Hoc ſatis eſt: ipſi cetera mando Deo.

C. *Ad Ponticum.*

Pontice, per reges diſcurris, & omnia luſtras:
   Magna quidem ſequeris, Pontice; magnus homo es.
Pontice, ſi qua facis, ſine teſte facis, ſine turba:
   Non adhibes multos, Pontice; cautus homo es.
Pontice, te celebrem forma natura creavit:
   Dignus eras Helena, Pontice; pulcher homo es.
Pontice, voce tua poſſes adamanta movere:
   Vox tua dulce ſonat, Pontice; dulcis homo es.
Pontice, ſic alios, ſic te quoque decipit error:
   Vis dicam verum, Pontice? nullus homo es.

CI. *De vetula.*

Tacta places, audita places, ſi non videare,
Tota places: neutro, ſi videare, places.

CII. *De Milone.*

Milo domi non eſt: peregre Milone profecto
Arva vacant: uxor non minus inde parit.
Cur ſit ager ſterilis, cur uxor lactitet, edam:
Quo fodiatur ager non habet, uxor habet.

M. VALERII
MARTIALIS
EPIGRAMMATA

AD OPTIMAS EDITIONES
COLLATA

STUDIIS SOCIETATIS BIPONTINÆ

VOLUMEN SECUNDUM

BIPONTI
Ex Typographia Societatis
CIↃIↃCCLXXXIV

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER VIII.

Imperatori Domitiano Cæſari Auguſto, Germanico, Dacico, Valerius Martialis ſalutem.

OMNES quidem libelli mei, domine, quibus tu famam, id eſt, vitam dediſti, tibi ſupplicant: & puto propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis noſtri octavus inſcribitur, occaſione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cujus locum materia ſucceſſerat. quam quidem ſubinde aliqua jocorum mixtura variare tentavimus: ne cœleſti verecundiæ tuæ laudes ſuas, quæ facilius te fatigare poſſunt, quam nos ſatiare, omnis verſus ingereret. Quamvis autem epigrammata ſeveriſſimis quoque, & ſupremæ fortunæ viris ita ſcripta ſint, ut mimicam verborum licentiam affectaſſe videantur: ego tamen illis non permiſi tam laſcive loqui, quam ſolent. Cum pars libri & major

& melior ad majeſtatem ſacri nominis tui allegata ſit, meminerit non niſi religionis purificatione luſtratus accedere ad templa debere. Quod ut cuſtoditurum me lecturi ſciant, in ipſo libelli hujus limine profiteri breviſſimo placuit epigrammate.

I. *Ad librum ſuum.*

LAURIGEROS domini, liber, intrature Penates;
  Diſce verecundo ſanctius ore loqui.
Nuda recede Venus: non eſt tuus iſte libellus.
  Tu mihi, tu Pallas Cæſariana, veni.

II. *Ad Janum.*

FASTORUM genitor, parenſque Janus
Victorem modo cum videret Iſtri,
Tot vultus ſibi non ſatis putavit;
Optavitque oculos habere plures:
Et lingua pariter locutus omni,
Terrarum domino, Deoque rerum
Promiſit Pyliam quater ſenectam.
Addas, Jane pater, tuam rogamus.

III. *Ad Muſam.*

QUINQUE ſatis fuerant; nam ſex, ſeptemve libelli,
Eſt nimium: quid adhuc ludere, Muſa, juvat?
Sit pudor, & finis. jam plus nihil addere nobis
Fama poteſt: teritur noſter ubique liber.
Et cum rupta ſitu Meſſallæ ſaxa jacebunt,
Altaque cum Licinî marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & ſecum plurimus hoſpes
Ad patrias ſedes carmina noſtra feret.
Finieram, cum ſic reſpondit nona ſororum,
Cui coma, & unguento ſordida veſtis erat:
Tune potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Dic mihi, quid melius deſidioſus ages?
An juvat ad tragicos ſoccum transférre cothurnos?
Aſpera vel paribus bella tonare modis?
Prælegat ut tumidus rauca te voce magiſter,
Oderit & grandis virgo bonuſque puer?
Scribant iſta graves nimium, nimiumque ſeveri,
Quos media miſeros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos ſale tinge libellos:
Agnoſcat mores vita legatque ſuos.
Anguſta cantare licet videaris avena,
Dum tua multorum vincat avena tubas.

IV. *Ad Cæſarem Domitianum, vel ut alii, Germanicum.*

QUANTUS, io, Latias mundi conventus ad aras
  Suſcipit, & ſolvit pro duce vota ſuo!
Non ſunt hæc hominum, Germanice, gaudia tantum;
  Sed faciunt ipſi nunc, puto, ſacra Dei.

V. *Ad Macrum.*

DUM donas, Macer, annulos puellis;
Deſiſti, Macer, annulos habere.

VI. *In Euctum.*

ARCHETYPIS vetuli nihil eſt odioſius Eucti.
  Ficta Saguntino cymbia malo luto.
Argenti furioſa ſui cum ſtemmata narrat
  Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedonteæ fuerant hæc pocula menſæ;
  Ferret ut hæc, muros ſtruxit Apollo lyra.
Hoc cratere ferox commiſit prœlia Rhæcus
  Cum Lapithis: pugna debile cernis opus.
Hi duo longævo cenſentur Neſtore fundi:
  Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hic ſcyphus eſt, in quo miſceri juſſit amicis
  Largius Æacides vividiuſque merum.

Hac propinavit Bytiæ pulcherrima Dido
   In patera, Phrygio cum data cœna viro eſt.
Miratus fueris cum priſca toreumata multum,
   In Priami cyathis Aſtyanacta bibes.

VII. *In Cinnam.*

Hoc agere eſt cauſas, hoc dicere, Cinna, diſerte;
   Horis, Cinna, decem dicere verba novem?
Sed modo clepſydras ingenti voce petiſti
   Quatuor. o quantum, Cinna, tacere potes!

VIII. *Ad Janum de reditu Cæſaris.*

Principium des, Jane, licet velocibus annis;
   Et revoces vultu ſecula longa tuo:
Te primum pia tura rogent, te voce ſalutent;
   Purpura te felix, te colat omnis honos:
Tu tamen hoc mavis, Latiæ quod contigit urbi,
   Menſe tuo reducem, Jane, videre Deum.

IX. *Ad Quinctum de Hyla.*

Solvere dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat
   Lippus Hylas: luſcus vult dare dimidum.
Accipe quamprimum: brevis eſt occaſio lucri.
   Si fuerit cæcus, nil tibi ſolvet Hylas.

X. *De Baſſo.*

EMIT lacernas millibus decem Baſſus
Tyrias coloris optimi. lucriſecit.
Adeo bene emit? inquis. immo non ſolvit.

XI. *Ad Cæſarem Domitianum.*

PERVENISSE tuam jam te ſcit Rhenus in urbem:
Nam populi voces audit & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Iſtrumque, Getaſque
Lætitiæ clamor terruit ipſe novæ.
Dum te longa ſacro venerantur gaudia Circo,
Nemo quater miſſos currere ſenſit equos.
Nullum Roma ducem, nec te ſic, Cæſar, amavit:
Te quoque jam non plus, ut velit ipſa, poteſt.

XII. *Ad Priſcum.*

UXOREM quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? uxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona ſuo ſit, Priſce, marito:
Non aliter fuerint femina virque pares.

XIII. *Ad Gargilianum.*

MORIO dictus erat: viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: ſapit.

XIV. *In crudelem amicum.*

PALLIDA ne Cilicum timeant pomaria brumam;
Mordeat & tenerum fortior aura nemus:
Hibernis objecta notis ſpecularia puros
Admittunt ſoles, & ſine fæce diem.
At mihi cella datur, non tota clauſa feneſtra;
In qua nec Boreas ipſe manere velit.
Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hoſpes ero.

XV. *Ad Domitianum.*

DUM nova Pannonici narratur gloria belli;
Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem;
Dat populus, dat gratus eques, dat tura ſenatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus.
Hos quoque ſecretos memorabit Roma triumphos,
Nec minor iſta tuæ laurea pacis erit:
Quod tibi de ſancta credis pietate tuorum.
Principis eſt virtus maxima, noſſe ſuos.

XVI. *In Ciperum.*

Pistor qui fueras diu, Cipere,
Nunc cauſas agis, & ducena quæris:
Sed conſumis, & uſque mutuaris.
A piſtore, Cipere, non recedis,
Et panem facis, & facis farinam.

XVII. *Ad Sextum.*

Egi, Sexte, tuam, pactus duo millia, cauſam.
Miſiſti nummos quot mihi? mille. quid eſt?
Narraſti nihil, inquis, & a te prodita cauſa eſt:
Tanto plus debes, Sexte, quod erubui.

XVIII. *Ad Cirinium.*

Si tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Vel mecum poſſis, vel prior ipſe legi:
Sed tibi tantus ineſt veteris reſpectus amici,
Carior ut mea ſit, quam tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos noſſet cum ſuperare modos:
Et Vario ceſſit Romani laude cothurni,
Cum poſſet tragico fortius ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

XIX. *De Cinna.*

PAUPER videri vult Cinna; & eſt pauper.

XX. *Ad Varum.*

CUM facias verſus nulla non luce ducenos,
Vare, nihil recitas: non ſapis, atque ſapis.

XXI. *Ad Luciferum, vel in adventum Cæſaris.*

PHOSPHORE, redde diem. quid gaudia noſtra moraris?
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem.
Roma rogat. placidi numquid te pigra Bootæ
Plauſtra vehunt, lento quod nimis igne venis?
Ledæo poteras abducere Cyllaron aſtro:
Ipſe ſuo cedet nunc tibi Caſtor equo.
Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus, & Æthon
Frena volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt ſidera luci,
Et cupit Auſonium Luna videre ducem.
Jam, Cæſar, vel nocte veni: ſtent aſtra licebit,
Non deerit populo te veniente dies.

XXII. *In Gallicum.*

Invitas ad aprum; ponis mihi, Gallice, porcum.
Hybrida ſum, ſi das, Gallice, verba mihi.

XXIII. *Ad Ruſticum.*

Esse tibi videor ſævus, nimiumque guloſus;
Qui propter cœnam, Ruſtice, cædo cocum?
Si levis iſta tibi flagrorum cauſa videtur,
Ex qua vis cauſa vapulet ergo cocus?

XXIV. *Ad Cæſarem Domitianum.*

Si quid forte petam timido gracilique libello,
Improba non fuerit ſi mea charta; dato.
Et ſi non dederis, Cæſar, permitte rogari:
Offendunt nunquam tura, preceſque Jovem.
Qui fingit ſacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille Deos: qui rogat, ille facit.

XXV. *In Oppianum.*

VIDISTI ſemel, Oppiane, tantum
Ægrum me male: ſæpe te videbo.

XXVI. *Ad Cæſarem Domitianum.*

NON tot in Eois timuit Gangeticus arvis
  Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo:
Quot tua Roma novas vidit, Germanice, tigres;
  Delicias potuit nec numerare ſuas.
Vincit Erythræos tua, Cæſar, arena triumphos,
  Et victoris opes, divitiaſque Dei.
Nam cum captivos ageret ſub curribus Indos,
  Contentus gemina tigride Bacchus erat.

XXVII. *Ad Gaurum.*

MUNERA qui tibi dat locupleti, Gaure, ſenique;
  Si ſapis, & ſentis, hic tibi ait: Morere.

XXVIII. *De Partheniana toga.*

DIC toga facundi gratum mihi munus amici,
  Eſſe velis cujus fama decuſque gregis?
Apula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
  Qua ſaturat Calabris culta Galeſus aquis?
An Tarteſſiacus ſtabuli nutritor Iberi
  Bætis in Heſperia te quoque lavit ove?
An tua multifidum numeravit lana Timavum,
  Quem prius aſtrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amyclæo decuit livere veneno:
  Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapſa liguſtra,
  Et Tiburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor, Paphiæque columbæ;
  Cedet Erythræis eruta gemma vadis.
Sed licet hæc primis nivibus ſint æmula dona;
  Non ſunt Parthenio candidiora ſuo.
Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbe
  Texta, Semiramia quæ variantur acu.
Non Athamanteo potius me mirer in auro;
  Æolium dones ſi mihi, Phryxe, pecus.
O quantos riſus pariter ſpectata movebit
  Trita Palatina noſtra lacerna toga!

XXIX. *De diſtichis.*

DISTICHA qui ſcribit, puto, vult brevitate placere:
Quid prodeſt brevitas, dic mihi, ſi liber eſt?

XXX. *De ſpectaculo Scævolæ.*

QUI nunc Cæſareæ luſus ſpectatur arenæ:
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.
Adſpicis, ut teneat flammas, pœnaque fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus!
Ipſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ
Funus amat: totis paſcitur illa ſacris.
Quod niſi rapta foret nolenti pœna, parabat
Sævior in laſſos ire ſiniſtra focos.
Scire piget poſt tale decus, quid fecerit ante:
Quam vidi, ſatis eſt hanc mihi noſſe manum.

XXXI. *In Dentonem.*

NESCIO quid de te non belle, Dento, fateris;
Conjuge qui ducta jura paterna petis.
Sed jam ſupplicibus dominum laſſare libellis
Deſine, & in patriam ſerus ab urbe redi.
Nam dum tu longe deſerta uxore, diuque
Tres quæris natos, quatuor invenies.

XXXII. *De columba Aretullæ.*

Aera per tacitum delapſa ſedentis in ipſos
Fluxit Aretullæ blanda columba ſinus.
Luſerat hoc caſus, niſi inobſervata maneret,
Permiſſaque diu nollet abire fuga.
Si meliora piæ fas eſt ſperare ſorori,
Et dominum mundi flectere vota valent:
Hæc a Sardois tibi forſitan exſulis oris,
Fratre reverſuro, nuntia venit avis.

XXXIII. *Ad Paullum, de phiala.*

De prætoricia folium mihi, Paulle, corona
Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
Hac fuerat nuper nebula tibi pegma perunctum,
Pallida quam rubri diluit unda croci.
An magis aſtuti deraſa eſt ungue miniſtri
Bractea, de fulcro (quod reor eſſe) tuo?
Illa poteſt culicem longe ſentire volantem,
Et minimi penna papilionis agi.
Exiguæ volitat ſuſpenſa vapore lucernæ,
Et leviter fuſo rumpitur icta mero.
Hoc linitur ſputo Jani caryota Kalendis,
Quam fert cum parvo ſordidus aſſe cliens.
Lenta minus gracili creſcunt colocaſia filo:
Plena magis nimio lilia Sole cadunt:

Nec vaga tam tenui diſcurſat aranea tela:
Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
Craſſior in facie vetulæ ſtat creta Fabullæ:
Craſſior offenſæ bulla tumeſcit aquæ.
Fortior & tortos ſervat veſica capillos,
Et mutat Latias ſpuma Batava comas.
Hac cute Ledæo veſtitur pullus in ovo:
Talia lunata ſplenia fronte ſedent.
Quid tibi cum phiala, ligulam cum mittere poſſes:
Mittere cum poſſes vel cochleare mihi?
Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere poſſes:
Denique cum poſſes mittere, Paulle, nihil.

XXXIV. *In jactatorem.*

ARCHETYPUM Myos argentum te dicis habere.
Quod ſine te factum eſt, hoc magis archetypum eſt.

XXXV. *In peſſimos conjuges.*

CUM ſitis ſimiles, pareſque vita,
Uxor peſſima, peſſimus maritus;
Miror, non bene convenire vobis.

XXXVI. *Ad Cæſarem Domitianum.*

Regia pyramidum, Cæſar, miracula ride:
Jam tacet Eoum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhaſiæ labor eſt Mareoticus aulæ?
Clarius in toto nil videt orbe dies.
Septenos pariter credas aſſurgere montes:
Theſſalicum brevior Pelion Oſſa tulit.
Æthera ſic intrat, nitidis ut conditus aſtris
Inferiore tonet nube ſerenus apex.
Et prius arcano ſatietur lumine Phœbi,
Naſcentis Circe quam videt ora patris.
Hæc, Auguſte, tamen, quæ vertice ſidera pulſat,
Par domus eſt cœlo: ſed minor eſt domino.

XXXVII. *Ad Polycarmum.*

Quod Cajetano reddis, Polycarme, tabellas;
Millia te centum num tribuiſſe putas?
Debuit hæc, inquis. tibi habe, Polycarme, tabellas,
Et Cajetano millia crede duo.

XXXVIII. *Ad Meliorem.*

Qui præſtat pietate pertinaci
Senſuro bona liberalitatis,
Captet forſitan, aut vicem repoſcat.
At ſi quis dare nomini relicto
Poſt Manes, tumulumque perſeverat;
Quærit quid, niſi parcius dolere?
Refert ſis bonus, an velis videri.
Præſtas hoc, Melior, ſciente fama:
Qui ſollemnibus anxius ſepulti
Nomen non ſinis interire Blæſi;
Et de munifica profuſus arca
Ad natalitium diem colendum
Scribarum memori piæque turbæ
Quod donas, facis ipſe Blæſianum.
Hoc longum tibi, vita dum manebit,
Hoc & poſt cineres erit tributum.

XXXIX. *Ad Domitianum.*

Qui Palatinæ caperet convivia menſæ,
  Ambroſiaſque dapes, non erat ante locus.
Hic haurire decet ſacrum, Germanice, nectar,
  Et Ganymedea pocula mixta manu.
Eſſe velis, oro, ſerus conviva Tonantis.
  At tu ſi properas, Juppiter; ipſe veni.

XL. *Ad Priapum.*

Non horti, neque palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, cuſtos,
Ex quo natus es, & potes renaſci,
Furaces, moneo, manus repellas,
Et ſilvam domini focis reſerves.
Si defecerit hæc, & ipſe lignum es.

XLI. *Ad Fauſtinum.*

Tristis Athenagoras non miſit munera nobis,
 Quæ medio brumæ mittere menſe ſolet.
An ſit Athenagoras triſtis, Fauſtine, videbo:
 Me certe triſtem fecit Athenagoras.

XLII. *Ad Mathonem.*

Si te ſportula major ad beatos
Non corruperit, ut ſolet: licebit
De noſtro, Matho, centies laveris.

XLIII. *In Fabium & Chreſtillam.*

EFFERT uxores Fabius, Chreſtilla maritos;
Funereamque toris quaſſat uterque facem.
Victores committe, Venus: quos iſte manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

XLIV. *Ad Titullum.*

TITULLE, moneo, vive ſemper; hoc ſerum eſt:
Sub pædagogo cœperis licet, ſerum eſt.
At tu, miſer Titulle, nec ſenex vivis:
Sed omne limen conteris ſalutator,
Et mane ſudas urbis oſculis udus,
Foroque triplici ſparſus ante equos omnes,
Ædemque Martis, & coloſſon Auguſti
Curris per omnes tertiaſque, quintaſque.
Rape, congere, auſer, poſſide: relinquendum eſt.
Superba denſis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Jurabit heres, te nihil reliquiſſe,
Supraque pluteum te jacente, vel ſaxum,
Fartus papyro dum tibi torus creſcit,
Flentes ſuperbus baſiabit eunuchos;
Tuoque triſtis filius, velis nolis,
Cum concubino nocte dormiet prima.

XLV. *Ad Flaccum de reditu P. Terentii.*

PRISCUS ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris
  Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento ſplendeſcat turbida lino
  Amphora centeno conſule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida menſis?
  Tam juſto dabitur quando calere mero?
Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereïa Cypros,
  Luxuriæ fiet tam bona cauſa meæ.

XLVI. *Ad Ceſtum puerum.*

QUANTA tua eſt probitas, quanta eſt infantia formæ,
  Ceſte puer, puero caſtior Hippolyto!
Te ſecum Diana velit, Doriſque natare:
  Te Cybele totum mallet habere Phryga.
Tu Ganymedeo poteras ſuccedere lecto,
  Sed durus domino baſia ſola dares.
Felix quæ tenerum vexabit ſponſa maritum;
  Et quæ te faciet prima puella virum!

XLVII. *In varie ſe tondentem.*

PARS maxillarum tonſa eſt tibi, pars tibi raſa eſt;
Pars vulſa eſt: unum quis putet eſſe caput?

XLVIII. *De abolla Criſpini.*

NESCIT cui dederit Tyriam Criſpinus abollam,
Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quiſquis habes, humeris ſua munera redde, precamur:
Non hoc Criſpinus, te ſed abolla rogat.
Non quicunque capit ſaturatas murice veſtes:
Nec niſi deliciis convenit iſte color.
Si te præda juvat fœdique inſania lucri,
Qua poſſis melius fallere, ſume togam.

XLIX. *De Aſpro.*

FORMOSAM plane, ſed cæcus diligit Aſper.
Plus ergo, ut res eſt, quam videt Aſper, amat.

L. *Ad Cæſarem Domitianum.*

QUANTA Gigantei memoratur menſa triumphi,
Quantaque nox ſuperis omnibus illa fuit,
Qua bonus accubuit genitor cum plebe Deorum,
Et licuit Faunis poſcere vina Jovem:
Tanta tuas, Cæſar, celebrant convivia laurus:
Exhilarant ipſos gaudia noſtra Deos.
Veſcitur omnis eques tecum, populuſque, patreſque,
Et capit ambroſias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto majora dediſti!
Promiſſa eſt nobis ſportula, recta data eſt.

LI. *De phiala Inſtantii Rufi.*

QUIS labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus eſt, an, Polyclete, tua?
Liveſcit nulla caligine fuſca, nec odit
Exploratores nubila maſſa focos.
Vera minus flavo radiant electra metallo,
Et niveum felix puſtula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: ſic alligat orbem,
Plurima cum tota lampade Luna nitet.
Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
Cultus: ab hoc mallet vecta fuiſſe ſoror.
Hunc nec Cinyphius tonſor violaverit, & tu
Ipſe tua paſci vite, Lyæe, velis.

Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis:
Palladius tenero lotos ab ore ſonat.
Sic Methymnæo gaviſus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Imbuat egregium digno mihi nectare munus
Non grege de domini, ſed tua, Ceſte, manus.
Ceſte, decus menſæ, miſce Setina: videtur
Ipſe puer nobis, ipſe ſitire caper.
Det numerum cyathis Inſtanti litera Rufi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.
Si Telethuſa venit, promiſſaque gaudia portat:
Servabor dominæ, Rufe, triente tuo.
Si dubia eſt, ſeptunce trahar: ſi fallit amantem,
Ut jugulem curas, nomen utrumque bibam.

LII. *Ad Ceditianum.*

TONSOREM puerum, ſed arte talem,
Qualis nec Thalamus fuit Neronis,
Druſorum cui contigere barbæ,
Æquandas ſemel in genas rogatus,
Rufo, Ceditiane, commodavi.
Dum juſſus repetit pilos eoſdem,
Cenſura ſpeculi manum regente,
Expingitque cutem, facitque longam
Detonſis epaphæreſim capillis;
Barbatus mihi tonſor eſt reverſus.

LIII. *In Catullam.*

FORMOSISSIMA quæ fuere, vel ſunt,
Sed viliſſima quæ fuere, vel ſunt,
O quam te fieri, Catulla, vellem
Formoſam minus, aut magis pudicam!

LIV. *Ad Cæſarem Domitianum.*

MAGNA licet toties tribuas, majora daturus
  Dona, ducum victor, victor & ipſe tui:
Diligeris populo non propter præmia, Cæſar,
  Propter te populus præmia, Cæſar, amat.

LV. *Ad eundem, de leone.*

AUDITUR quantum Maſſyla per avia murmur,
  Innumero quoties ſilva leone furit,
Pallidus attonitos ad Pœna mapalia paſtor
  Cum revocat tauros, & ſine mente pecus:
Tantus in Auſonia fremuit modo terror arena.
  Quis non eſſe gregem crederet? unus erat:
Sed cujus tremerent ipſi quoque jura leones,
  Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem ſparſit honorem;
  Aurea lunatæ cum ſtetit umbra jubæ!

Grandia quam decuit latum venabula pectus,
Quantaque de magna gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria ſilvis?
A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magis Herculeo, Germanice, miſit ab aſtro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipſe feram?

LVI. *Ad Flaccum.*

Temporibus noſtris ætas cum cedat avorum,
Creverit & major cum duce Roma ſuo:
Ingenium ſacri miraris abeſſe Maronis,
Nec quemquam tanta bella ſonare tuba.
Sint Mæcenates, non deerunt, Flacce, Marones,
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera perdiderat miſeræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oves.
Riſit Tuſcus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri juſſit abire fuga.
Accipe divitias, & vatum maximus eſto:
Tu licet & noſtrum, dixit, Alexin ames.
Adſtabat domini menſis pulcherrimus ille,
Marmorea fundens nigra Falerna manu;
Et libata dabat roſeis carcheſia labris,
Quæ poterant ipſum ſollicitare Jovem.
Excidit attonito pinguis Galatea poetæ,
Theſtylis & rubras meſſibus uſta genas:
Protinus Italiam concepit, & arma virumque,
Qui modo vix Culicem fleverat ore rudi.

Quid Varos, Marſoſque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, ſi munera Mæcenatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marſus ero.

LVII. *De Picente.*

TRES habuit dentes, pariter quos exſpuit omnes,
Ad tumulum Picens dum ſedet ipſe ſuum;
Collegitque ſinu fragmenta noviſſima laxi
Oris, & aggeſta contumulavit humo.
Oſſa licet quondam defuncti non legat heres:
Hoc ſibi jam Picens præſtitit officium.

LVIII. *In Artemidorum.*

CUM tibi tam craſſæ ſint, Artemidore, lacernæ;
Poſſim te Sagarum jure vocare meo.

LIX. *In luſcum furem.*

ADSPICIS hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa ſub attrita fronte lacuna patet?
Ne contemne caput, nihil eſt furacius illo:
Non fuit Autolyci tam piperata manus.
Hunc tu convivam cautus ſervare memento:
Tunc furit, atque oculo luſcus utroque videt.

Pocula ſolliciti perdunt ligulaſque miniſtri,
Et latet in tepido plurima mappa ſinu.
Lapſa nec a cubito ſubducere pallia neſcit,
Et tectus lænis ſæpe duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licet.
Si nihil invaſit, puerum tunc arte doloſa
Circuit, & ſoleas ſurripit ipſe ſuas.

LX. *In Claudiam.*

SUMMA Palatini poteras æquare Coloſſi,
Si fieres brevior, Claudia, ſeſquipedem.

LXI. *Ad Severum, de Carino.*

LIVET Carinus, rumpitur, furit, plorat;
Et quærit altos, unde pendeat, ramos:
Non jam quod orbe cantor & legor toto;
Nec umbilicis quod decorus & cedro
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes:
Sed quod ſub urbe rus habemus æſtivum,
Vehimurque mulis non, ut ante, conductis.
Quid imprecabor, o Severe, liventi?
Hoc opto: mulas habeat, & ſuburbanum.

LXII. *De Picente.*

SCRIBIT in averſa Picens epigrammata charta;
Et dolet, averſo quod facit illa Deo.

LXIII. *De Aulo.*

THESTYLON Aulus amat, ſed nec minus ardet Alexin:
Forſitan & noſtrum ſic Hyacinthon amat.
I nunc & dubita, vates an diligat ipſos,
Delicias vatum cum meus Aulus amet.

LXIV. *In Clytum.*

UT poſcas, Clyte, munus, exigaſque;
Uno naſceris octies in anno,
Et ſolas, puto, treſve, quatuorve
Non natalitias habes Kalendas.
Sit vultus tibi lævior licebit
Tritis litoris aridi lapillis;
Sit moro coma nigrior caduco;
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut maſſam modo lactis alligati;
Et talis tumor excitet papillas,
Quales cruda viro puella ſervat:
Tu nobis, Clyte, jam ſenex videris.
Tam multos quis enim fuiſſe credat

Natales Priamive, Neſtoriſve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quod ſi ludis adhuc, ſemelque naſci
Uno jam tibi non ſat eſt in anno;
Natum te, Clyte, nec ſemel putabo.

LXV. *Ad Domitianum.*

Hic ubi Fortunæ Reducis fulgentia late
Templa nitent, felix area nuper erat:
Hic ſtetit Arctoi formoſus pulvere belli
Purpureum fundens Cæſar ab ore jubar:
Hic lauro redimita comas, & candida cultu
Roma ſalutavit voce manuque ducem.
Grande loci meritum teſtantur & altera dona:
Stat ſacer edomitis gentibus arcus ovans.
Hic gemini currus numerant elephanta frequentem:
Sufficit immenſis aureus ipſe jugis.
Hæc eſt digna tuis, Germanice, porta triumphis:
Hos aditus urbem Martis habere decet.

LXVI. *De conſulatu Silii.*

Augusto pia tura, victimaſque
Pro noſtro date Silio, Camœnæ.
Bis ſenos jubet en redire faſces
Nato conſule, nobilique virga
Vatis Caſtaliam domum ſonare.

Rerum prima ſalus & una Cæſar,
Gaudenti ſupereſt adhuc quod optet
Felix purpura, tertiuſque conſul.
Pompejo dederit licet ſenatus,
Et Cæſar genero ſacros honores,
Quorum pacificus ter ampliavit
Janus nomina: Silius frequentes
Mavult ſic numerare conſulatus.

LXVII. *In Cæcilianum.*

Horas quinque puer nondum tibi nuntiat, & tu
  Jam conviva mihi, Cæciliane, venis:
Cum modo diſtulerint raucæ vadimonia quartæ,
  Et Floralicias laſſet arena feras.
Curre, age, & illotos revoca, Calliſte, miniſtros:
  Sternantur lecti: Cæciliane, ſede.
Caldam poſcis aquam; ſed nondum frigida venit:
  Alget adhuc nudo clauſa culina foco.
Mane veni potius. nam cur te quinta moretur?
  Ut jentes, ſero, Cæciliane, venis.

LXVIII. *Ad Entellum.*

Qui Corcyræi vidit pomaria regis,
  Rus, Entelle, tuæ præferat ille domus.
Invida purpureos urat ne bruma racemos,
  Et gelidum Bacchi munera frigus edat;

Condita perſpicua vivit vindemia gemma,
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Femineum lucet ſic per bombycina corpus:
Calculus in nitida ſic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum ſterilis ferre jubetur hiems.

LXIX. *In Vacerram.*

MIRARIS veteres, Vacerra, ſolos,
Nec laudas niſi mortuos poetas.
Ignoſcas petimus, Vacerra: tanti
Non eſt, ut placeam tibi, perire.

LXX. *De Nerva.*

QUANTA quies placidi, tanta eſt facundia Nervæ:
Sed cohibet vires ingeniumque pudor.
Cum ſiccare ſacram largo Permeſſida poſſet
Ore, verecundam maluit eſſe ſitim:
Pieriam tenui frontem redimire corona
Contentus, famæ nec dare vela ſuæ.
Sed tamen hunc noſtri ſcit temporis eſſe Tibullum,
Carmina qui docti nota Neronis habet.

LXXI. *In Poſtumianum.*

QUATUOR argenti libras mihi tempore brumæ
Miſiſti ante annos, Poſtumiane, decem.
Speranti plures (nam ſtare, aut creſcere debent
Munera) venerunt pluſve, minuſve duæ.
Tertius, & quartus multo inferiora tulerunt.
Libra fuit quinto Septitiana. quid eſt?
Beſſalem ad ſcutulam ſexto pervenimus anno:
Poſt hunc in cotula raſa ſelibra data eſt.
Octavus ligulam miſit ſextante minorem:
Nonus acu levius vix cochleare tulit.
Quod mittat nobis, decimus jam non habet annus:
Quatuor ad libras, Poſtumiane, redi.

LXXII. *Ad librum ſuum.*

NONDUM murice cultus, aſperoque
Morſu pumicis aridi politus,
Artanum properas ſequi, libelle:
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti Narbo Paterna Votieni
Ad leges jubet annuoſque faſces:
Votis quod paribus tibi petendum eſt,
Continget locus ille, & hic amicus.
Quam vellem fieri meus libellus!

LXXIII. *Ad Inſtantium.*

INSTANTI, quo nec ſincerior alter habetur
Pectore, nec nivea ſimplicitate prior:
Si dare vis noſtræ vires animoſque Thaliæ,
Et victura petis carmina; da, quod amem.
Cynthia te vatem fecit, laſcive Properti:
Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.
Fama eſt arguti Nemeſis formoſa Tibulli:
Lesbia dictavit, docte Catulle, tibi.
Non me Pelignus, nec ſpernet Mantua vatem,
Si qua Corinna mihi, ſi quis Alexis erit.

LXXIV. *In malum medicum.*

HOPLOMACHUS nunc es, fueras ophthalmicus ante:
Feciſti medicus, quod facis hoplomachus.

LXXV. *De Gallo Lingono.*

DUM repetit ſera conductos nocte Penates
Lingonus a Tecta Flaminiaque recens:
Expulit offenſo vitiatum pollice talum,
Et jacuit toto corpore fuſus humi.
Quid faceret Gallus, qua ſe ratione moveret?
Ingenti domino ſervulus unus erat,

Tam macer, ut minimam poſſet vix ferre lucernam:
Succurrit miſero caſus, opemque tulit.
Quatuor inſcripti portabant vile cadaver,
Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos comes invalidus ſubmiſſa voce precatur,
Ut quocunque velint, corpus inane ferant.
Permutatur onus, ſtipataque tollitur alte
Grandis in anguſta ſarcina ſandapila.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur:
Cui merito dici, mortue Galle, poteſt.

LXXVI. *In Gallicum.*

Dic verum mihi, Marce, dic amabo:
Nil eſt, quod magis audiam libenter:
Sic & cum recitas tuos libellos,
Et cauſam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogaſque ſemper.
Durum eſt me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid ſit, audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

LXXVII. *Ad Liberum amicum.*

Liber, amicorum dulciſſima cura tuorum,
Liber, in æterna vivere digne roſa:
Si ſapis, Aſſyrio ſemper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea ſerta caput.

Candida nigreſcant vetulo cryſtalla Falerno,
  Et caleat blando mollis amore torus.
Qui ſic vel medio finitus vixit in ævo,
  Longior huic facta eſt, quam data vita fuit.

LXXVIII. *De ludis Stellæ.*

Quos cuperet Phlegræa ſuos victoria ludos,
  Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos,
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi:
  O pudor! o pietas! & putat eſſe parum.
Non illi ſatis eſt turbato ſordidus auro
  Hermus, & Heſperio qui ſonat orbe Tagus.
Omnis habet ſua dona dies, nec linea dives
  Ceſſat; & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt ſubitis laſciva numiſmata nimbis:
  Nunc dat ſpectatas teſſera larga feras.
Nunc implere ſinus ſecuros gaudet, & abſens
  Sortitur dominos, ne laceretur, avis.
Quid numerem currus, ter denaque præmia palmæ,
  Quæ dare non ſemper conſul uterque ſolet?
Omnia ſed, Cæſar, tanto ſuperantur honore,
  Quod ſpectatorem te tua laurus habet.

LXXIX. *In Fabullam.*

OMNES aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetuliſque fœdiores:
Has ducis comites, trahiſque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formoſa, Fabulla, ſic puella es.

LXXX. *Ad Domitianum.*

SANCTORUM nobis miracula reddis avorum,
 Nec pateris, Cæſar, ſecula cana mori:
Cum veteres Latiæ ritus renovantur arenæ,
 Et pugnat virtus ſimpliciore manu.
Sic priſcis ſervatur honos te præſide templis,
 Et caſa tam culto ſub Jove numen habet.
Sic nova dum condis; revocas, Auguſte, priora:
 Debentur quæ ſunt, quæque fuere, tibi.

LXXXI. *De Gellia.*

NON per myſtica ſacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
Nullos denique per Deos, Deaſque
Jurat Gellia: ſed per uniones.
Hos amplectitur, hos deoſculatur:
Hos fratres vocat, hos vocat ſorores:

Hos natis amat acrius duobus.
His ſi quo careat miſella caſu,
Victuram negat eſſe ſe nec horam.
Eheu quam bene nunc, Papiriane,
Annæi faceret manus Sereni!

LXXXII. *Ad Domitianum.*

DANTE tibi turba querulos, Auguſte, libellos,
Nos quoque, qui domino carmina parva damus,
Poſſe Deum rebus pariter, Muſiſque vacare
Scimus; & hæc etiam ſerta placere tibi.
Fer vates, Auguſte, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæque ſumus.
Non quercus te ſola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex edera civica noſtra tibi.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER IX.

I. *Ad Avitum.*

Note, licet nolis, ſublimi pectore vates,
  Cui referet ſerus præmia digna cinis,
Hoc tibi ſub noſtra breve carmen imagine vivat,
  Quam non obſcuris jungis, Avite, viris.
Ille ego ſum nulli nugarum laude ſecundus:
  Quem non miraris, ſed puto, lector, amas.
Majores majora ſonent: mihi parva locuto
  Sufficit in veſtras ſæpe redire manus.

Martialis Turanio ſuo S.

Ave, mi Turani, frater cariſſime. Epigramma, quod extra ordinem paginarum eſt, ad Stertinium clariſſimum virum ſcripſimus, qui imaginem meam

ponere in bibliotheca ſua voluit. De quo ſcribendum tibi putavi, ne ignorares, Avitus iſte quis vocaretur. Vale, & para hoſpitium.

II. *De templo Flaviæ gentis.*

DUM Janus hiemes, Domitianus autumnos,
Auguſtus annis commodabit æſtates:
Dum grande famuli nomen aſſeret Rheni
Germanicarum magna lux Kalendarum:
Tarpeja ſummi ſaxa dum patris ſtabunt:
Dum voce ſupplex, dumque ture placabit
Matrona dives dulce Juliæ numen:
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum ſole, & aſtris, cumque luce Romana.
Invicta quidquid condidit manus, cœlum eſt.

III. *In Lupum.*

PAUPER amicitiæ cum ſis, Lupe, non es amicæ;
  Et queritur de te mentula ſola nihil.
Illa ſiligineis pingueſcit adultera cunnis;
  Convivam paſcit nigra farina tuum.
Incenſura nives dominæ Setina liquantur;
  Nos bibimus Corſi pulla venena cadi.
Emta tibi nox eſt fundis non tota paternis;
  Haud ſua deſertus rura ſodalis arat.

Splendet Erythræis pellucida mœcha lapillis;
Ducitur addictus, te futuente, cliens.
Octo Syris ſuffulta datur lectica puellæ;
Nudum ſandapilæ pondus amicus erit.
I nunc, & miſeros, Cybele, præcide cinædos:
Hæc erat, hæc cultris mentula digna tuis.

IV. *Ad Domitianum.*

QUANTUM jam ſuperis, Cæſar, cœloque dediſti,
Si repetas, & ſi creditor eſſe velis;
Grandis in æthereo licet auctio fiat Olympo,
Coganturque Dei vendere quidquid habent:
Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
Decidat tecum qua pater ipſe Deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi ſolvere templis,
Quid pro Tarpejæ frondis honore poteſt?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alciden, Phœbumque, pioſque Laconas?
Addita quid Latio Flavia templa polo?
Exſpectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt:
Nam tibi quod ſolvat, non habet arca Jovis.

V. *In Æſchylum.*

Aureolis futui cum poſſit Galla duobus,
 Et plus quam futui, ſi totidem addideris:
Aureolos a te cur accipit, Æſchyle, denos?
 Non fellat tanti Galla. quid ergo? tacet.

VI. *In Paullam.*

Nubere vis Priſco, non miror, Paulla: ſapiſti.
 Ducere te non vult Priſcus: & ille ſapit.

VII. *Ad Domitianum.*

Tibi, ſumme Rheni domitor, & parens orbis,
Pudice princeps, gratias agunt urbes;
Populos habebunt: parere jam ſcelus non eſt.
Non puer avari ſectus arte mangonis
Virilitatis damna mœret ereptæ:
Nec quam ſuperbus computet ſtipem leno,
Dat proſtituto miſera mater infanti.
Qui nec cubili fuerat ante te quondam
Pudor, eſſe per te cœpit & lupanari.

VIII. *In Afrum.*

DICERE de Libycis reduci tibi gentibus, Afer;
Continuis volui quinque diebus Ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis terque reverſo:
Jam ſatis eſt: non vis, Afer, avere: Vale.

IX. *Ad Domitianum.*

TANQUAM parva foret ſexus injuria noſtri
Fœdandos populo proſtituiſſe mares:
Jam cunæ lenonis erant, ut ab ubere raptus
Sordida vagitu poſceret æra puer.
Immatura dabant infandas corpora pœnas.
Non tulit Auſonius talia monſtra pater:
Idem qui teneris nuper ſuccurrit ephebis,
Ne faceret ſteriles ſæva libido viros.
Dilexere prius pueri, juveneſque, ſeneſque:
At nunc infantes te quoque, Cæſar, amant.

X. *Ad Bithynicum.*

NIL tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
Annua, ſi memini, millia ſena dabas.
Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli:
Annua legavit millia ſena tibi.

XI. *In Cantharum.*

Cœnes, Canthare, cum foris libenter:
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus:
Liber non potes, & guloſus eſſe.

XII. *De Earino Domitiani.*

Nomen cum violis, roſiſque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni;
Hyblam quod ſapit, Atticoſque flores,
Quod nidos olet alitis ſuperbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Quo mallet Cybeles puer vocari,
Et qui pocula temperat Tonanti:
Quod ſi Parrhaſia ſones in aula,
Reſpondent Veneres, Cupidineſque:
Nomen nobile, molle, delicatum
Verſu dicere non rudi volebam:
Sed tu ſyllaba contumax repugnas.
Dicunt Earinon tamen poetæ,
Sed Græci, quibus eſt nihil negatum;
Et quos ἆρες ἄρες decet ſonare:
Nobis non licet eſſe tam diſertis,
Qui Muſas colimus ſeveriores.

XIII. *De eodem.*

Si daret autumnus mihi nomen, ὀπώρινος eſſem:
Horrida ſi brumæ ſidera, χειμέρινος.
Dictus ab æſtivo θέρινος tibi menſe vocarer:
Tempora cui nomen verna dedere, quis eſt?

XIV. *De eodem.*

Nomen habes, teneri quod tempora nuncupat anni;
Cum breve Cecropiæ ver populantur apes:
Nomen, Acidalia meruit quod arundine pingi,
Quod Cytherea ſua ſcribere gaudet acu:
Nomen, Erythræis quod litera facta lapillis,
Gemma quod Heliadum pollice trita notet:
Quod penna ſcribente grues ad ſidera tollant;
Quod decet in ſola Cæſaris eſſe domo.

XV. *In amicum cœnipetam.*

Hunc, quem cœna tibi, quem menſa paravit amicum,
Eſſe putas fidæ pectus amicitiæ?
Aprum amat, & mullos, & ſumen, & oſtrea, non te.
Tam bene ſi cœnem, noſter amicus erit.

XVI. *De Chloe.*

INSCRIPSIT tumulo ſeptem celebrata virorum
Se feciſſe Chloe. quid pote ſimplicius?

XVII. *De coma Earini.*

CONSILIUM formæ ſpeculum dulceſque capillos
Pergameo poſuit dona ſacrata Deo,
Ille puer tota domino gratiſſimus aula,
Nomine qui ſignat tempora verna ſuo.
Felix, quæ tali cenſetur munere tellus!
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

XVIII. *De eadem ad Æſculapium.*

LATONÆ venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras penſa, breveſque colos:
Hos tibi laudatos domino ſuo vota capillos
Ille tuus Latia miſit ab urbe puer.
Addidit & nitidum ſacratis crinibus orbem,
Quo felix facies judice tota fuit.
Tu juvenile decus ſerva, ne pulchrior ille
In longa fuerit quam breviore coma.

XIX. *Ad Cæſarem Domitianum.*

Est mihi, ſitque precor longum te præſide, Cæſar,
Rus minimum: parvi ſunt & in urbe Lares.
Sed de valle brevi, quas det ſitientibus hortis,
Curva laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo ſe rore foveri,
Cum mihi vicino Martia fonte ſonet.
Quam dederis noſtris, Auguſte, Penatibus undam,
Caſtalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

XX. *In Sabellum.*

Laudas balnea verſibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle,
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

XXI. *Ad Domitianum.*

Hæc, quæ tota patet, tegiturque & marmore, & auro;
Infantis domini conſcia terra fuit.
Felix, quæ tantis ſonuit vagitibus, & quæ
Vidit reptantes, ſuſtinuitque manus!
Hic ſteterat veneranda domus, quæ præſtitit orbi,
Quod Rhodos, aſtrifero quod pia Creta polo.
Curetes texere Jovem crepitantibus armis,
Semiviri poterant qualia ferre Phryges.

At te protexit Superûm pater, & tibi, Cæſar,
Pro jaculo & parma, fulmen & ægis erat.

XXII. *Ad Auctum.*

ARTEMIDORUS habet puerum: ſed vendidit agrum:
Agrum pro puero Calliodorus habet.
Dic, uter ex iſtis melius rem geſſerit, Aucte?
Artemidorus amat, Calliodorus arat.

XXIII. *Ad paſtorem.*

CREDIS ob hoc me, paſtor, opes fortaſſe rogare,
Propter quod vulgus, craſſaque turba rogat:
Ut Setina meos conſumat gleba ligones,
Et ſonet innumera compede Tuſcus ager:
Ut Mauri Libycis centum ſtent dentibus orbes,
Et crepet in noſtris aurea lamna toris:
Nec labris niſi magna meis cryſtalla terantur,
Et faciant nigras noſtra Falerna nives:
Ut Canuſinatus noſtro Syrus aſſere ſudet,
Et mea ſit culto ſella cliente frequens:
Æſtuet ut noſtro madidus conviva miniſtro,
Quem permutatum nec Ganymede velim:
Ut lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
Et Maſſyleum virga gubernet equum.
Eſt nihil ex iſtis: ſuperos, ac ſidera teſtor.
Ergo quid? ut donem, paſtor, & ædificem.

XXIV. *Ad Carum.*

O cui virgineo flaveſcere contigit auro,
Dic ubi Palladium ſit tibi, Care, decus?
Adspicis en domini fulgentes marmore vultus,
Venit ad has ultro noſtra corona comas.
Albanæ livere poteſt pia quercus olivæ,
Cinxerit invictum quod prior illa caput.

XXV. *Ad eundem.*

Quis Pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies; hæc ſunt Jovis ora ſereni:
Sic tonat ille Deus, cum ſine nube tonat.
Non ſolam tribuit Pallas tibi, Care, coronam:
Effigiem domini, quam colis, illa dedit.

XXVI. *In Afrum.*

Dantem vina tuum quoties aſpeximus Hyllum,
Lumine nos, Afer, turbidiore notas.
Quod rogo, quod ſcelus eſt, mollem ſpectare miniſtrum?
Aſpicimus ſolem, ſidera, templa, Deos.
Avertam vultus, tanquam mihi pocula Gorgon
Porrigat, atque oculos oraque noſtra tegam?
Trux erat Alcides: ſed Hylam ſpectare licebat.
Ludere Mercurio cum Ganymede licet.

Si non vis teneros ſpectet conviva miniſtros:
  Phineas invites, Afer, & Œdipodas.

XXVII. *De Nerva.*

Audet facundo qui carmina mittere Nervæ,
  Pallida donabit glaucia, Coſme, tibi.
Pæſtano violas, & cana liguſtra colono,
  Hyblæis apibus Corſica mella dabit.
Sed tamen & parvæ nonnulla eſt gratia Muſæ:
  Appetitur poſito vilis oliva lupo.
Nec tibi ſit mirum, modici quod conſcia vatis
  Judicium metuat noſtra Thalia tuum.
Ipſe tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
  Laſcivum juvenis cum tibi luſit opus.

XXVIII. *In Chreſtum.*

Cum depilatos, Chreſte, coleos portes,
Et vulturino mentulam parem collo,
Et proſtitutis lævius caput culis,
Nec vivat ullus in tuo pilus crure;
Purgentque crebræ cana labra volſellæ;
Curios, Camillos, Quinctios, Numas, Ancos;
Et quidquid uſquam legimus piloſorum
Loqueris, ſonaſque grandibus minax verbis;
Et cum theatris ſeculoque rixaris.
Occurrit aliquis inter iſta ſi draucus,

Jam pædagogo liberatus, & cujus
Refibulavit turgidum faber penem:
Nutu vocatum ducis, & pudet fari,
Catoniana, Chreſte, quod facis lingua.

XXIX. *Epitaphium Latini.*

DULCE decus ſcenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego ſum, plauſus, deliciæque tuæ:
Qui ſpectatorem potui feciſſe Catonem,
Solvere qui Curios, Fabricioſque graves.
Sed nihil a noſtro ſumſit mea vita theatro,
Et ſola tantum ſcenicus arte feror:
Nec poteram gratus domino ſine moribus eſſe:
Interius mentes inſpicit ille Deus.
Vos me laurigeri paraſitum dicite Phœbi,
Roma ſui famulum dum ſciat eſſe Jovis.

XXX. *Epitaphium Philænis.*

SECULA Neſtoreæ permenſa, Philæni, ſenectæ,
Rapta es ad infernas tam cito Ditis aquas?
Euboicæ nondum numerabas longa Sibyllæ
Tempora: major erat menſibus illa tribus.
Heu quæ lingua ſilet! non illam mihi cataſtæ
Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:
Nec matutini cirrata caterva magiſtri,
Nec quæ Strymonio de grege ripa ſonat.

Quæ nunc Theſſalico Lunam deducere rhombo,
Quæ ſciet hos illos vendere lena toros?
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arena,
Ne tua non poſſint eruere oſſa canes.

XXXI. *In pietatem Nigrinæ.*

CAPPADOCUM ſævis Antiſtius occidit oris
Ruſticus. o triſti crimine terra nocens!
Rettulit oſſa ſinu cari Nigrina mariti,
Et queſta eſt longas non ſatis eſſe vias:
Cumque daret ſanctam tumulis, quibus invidet, urnam,
Viſa ſibi eſt rapto bis viduata viro.

XXXII. *De Velii voto.*

DUM comes Arctois hæreret Cæſaris armis
Velius, hanc Marti pro duce vovit avem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poſcebat jam ſibi vota Deus.
Ipſe ſuas anſer properavit lætus ad aras,
Et cecidit ſanctis hoſtia parva focis.
Octo vides patulo pendere numiſmata roſtro
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non ſanguine, cæſa
Victima, jam ferro non opus eſſe docet.

XXXIII. *Qualem velit amicam.*

HANC volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur:
Hanc volo, quæ puero jam dedit ante meo:
Hanc volo, quam redimit totam denarius alter:
Hanc volo, quæ pariter ſufficit una tribus.
Poſcentem nummos, & grandia verba ſonantem,
Poſſideat craſſi mentula Burdigali.

XXXIV. *Ad Flaccum.*

AUDIERIS in quo, Flacce, balneo plauſum;
Morionis illic eſſe mentulam ſcito.

XXXV. *De templo gentis Flaviæ.*

JUPITER Idæi riſit mendacia buſti,
Dum videt Auguſti Flavia templa poli:
Atque inter menſas largo jam nectare ſuſus,
Pocula cum Marti traderet ipſe ſuo;
Reſpiciens Phœbum pariter Phœbique ſororem,
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat:
Cnoſſia vos, inquit, nobis monumenta dediſtis:
Cernite, quam plus ſit, Cæſaris eſſe patrem.

XXXVI. *In Philomuſum.*

ARTIBUS his ſemper cœnam, Philomuſe, mereris;
Plurima dum fingis, ſed quaſi vera refers.
Scis, quid in Arſacia Pacorus deliberet aula,
Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci chartis mandata reſignas;
Victricem laurum, quam venit, ante vides.
Scis, quoties Phario madeat Jove fuſca Syene:
Scis, quota de Libyco litore puppis eat:
Cujus Iuleæ capiti naſcantur olivæ;
Deſtinet æthereus cui ſua ſerta pater.
Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me,
Hac lege, ut narres nil, Philomuſe, novi.

XXXVII. *Colloquium Ganymedis & Jovis ſuper Earino & aliis Domitiani pueris.*

VIDERAT Auſonium poſito modo crine miniſtrum
Phryx puer, alterius gaudia nota Jovis:
Quod tuus, ecce, ſuo Cæſar permiſit ephebo,
Tu permitte tuo, maxime rector, ait.
Jam mihi prima latet longis lanugo capillis:
Jam tua me ridet Juno, vocatque virum.
Cui pater æthereus, puer o dulciſſime, dixit:
Non ego quod poſcis, res negat ipſa tibi.
Cæſar habet noſter ſimiles tibi mille miniſtros,
Tantaque ſidereos vix capit aula mares.

At tibi ſi dederit vultus coma tonſa viriles,
Quis mihi, qui nectar miſceat, alter erit?

XXXVIII. *In Gallam.*

Cum ſis ipſa domi, mediaque ornere Subura;
Fiant abſentes & tibi, Galla, comæ:
Nec dentes aliter, quam Serica nocte reponas,
Et jaceas centum condita pyxidibus:
Nec tecum facies tua dormiat, innuis illo,
Quod tibi prolatum eſt mane, ſupercilio.
Et te nulla movet cani reverentia cunni,
Quem potes inter avos jam numerare tuos.
Promittis ſexcenta tamen: ſed mentula ſurda eſt,
Et ſit luſca licet, te tamen illa videt.

XXXIX. *Ad Agathinum.*

Summa licet velox, Agathine, pericula ludas;
Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
Nolentem ſequitur, tenueſque reverſa per auras,
Vel pede, vel tergo, clune, vel ungue ſedet.
Lubrica Corycio quamvis ſint pulpita nimbo,
Et rapiant celeres vela negata Noti:
Securos pueri neglecta perambulat artus,
Et nocet artifici ventus, & unda nihil.
Ut peccare velis, cum feceris omnia, falli
Non potes: arte opus eſt, ut tibi parma cadat.

XL. *De natali Cæſoniæ.*

PRIMA Palatino lux eſt hæc orta Tonanti,
Optaſſet Cybele qua peperiſſe Jovem.
Hac & ſancta mei genita eſt Cæſonia Rufi:
Plus debet matri nulla puella ſuæ.
Lætatur gemina votorum ſorte maritus,
Contigit hunc illi quod bis amare diem.

XLI. *De Diodoro & voto Philænis uxoris.*

TARPEJAS Diodorus ad coronas
Romam cum peteret Pharo relicta;
Vovit pro reditu viri Philænis,
Illam lingeret ut puella ſimplex,
Quam caſtæ quoque diligunt Sabinæ:
Diſperſa rate triſtibus procellis
Merſus fluctibus, obrutuſque ponto
Ad votum Diodorus enatavit.
O tardus nimis & piger maritus!
Hoc a litore ſi puella votum
Feciſſet mea, protinus rediſſem.

XLII. *In Ponticum.*

Pontice, quod nunquam futuis, ſed pellice læva
Uteris, & Veneri ſervit amica manus,
Hoc nihil eſſe putas? ſcelus eſt, mihi crede, ſed ingens,
Quantum vix animo concipis ipſe tuo.
Nempe ſemel futuit, generaret Horatius ut tres;
Mars ſemel, ut geminos Ilia caſta daret.
Omnia perdiderat, ſi maſturbatus uterque
Mandaſſet manibus gaudia fœda ſuis.
Ipſam crede tibi naturam dicere rerum:
Iſtud quod digitis, Pontice, perdis, homo eſt.

XLIII. *Ad Apollinem pro Stella ſuo.*

Campis dives, Apollo, ſic marinis,
Sic ſemper ſenibus fruare cygnis;
Doctæ ſic tibi ſerviant ſorores;
Nec Delphis tua mentiatur ulli;
Sic Pallatia te colant, amentque:
Bis ſenos cito me rogante faſces
Det Stellæ bonus annuatque Cæſar.
Felix tunc ego, debitorqne voti
Caſurum tibi ruſticas ad aras
Ducam cornibus aureis juvencum.
Nata eſt hoſtia, Phœbe, quid moraris?

XLIV. *De ſtatua Herculis.*

Hic, qui dura ſedens porrecto ſaxa leone
  Mitigat exiguo magnus in ære Deus,
Quæque tulit, ſpectat reſupino ſidera vultu,
  Cujus læva calet robore, dextra mero:
Non eſt fama recens, nec noſtri gloria cœli:
  Nobile Lyſippi munus opuſque vides.
Hoc habuit numen Pellæi menſa tyranni,
  Qui cito perdomito victor in orbe jacet.
Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras:
  Juſſerat hic Sullam ponere regna trucem.
Offenſus variæ tumidis terroribus aulæ,
  Privatos gaudet nunc habitare Lares.
Utque fuit quondam placidi conviva Molorchi,
  Sic voluit docti Vindicis eſſe Deus.

XLV. *De eadem ſtatua.*

Alciden modo Vindicis rogabam,
Eſſet cujus opus laborque felix.
Riſit (nam ſolet hoc) levique nutu,
Græce numquid, ait, poeta, neſcis?
Inſcripta eſt baſis, indicatque nomen.
Λυσίππου lego, Phidiæ putavi.

XLVI. *Ad Marcellinum.*

MILES Hyperboreos modo, Marcelline, Triones,
Et Getici tuleris ſidera pigra poli,
Ecce Prometheæ rupes, & fabula montis,
Quam prope ſunt oculis nunc adeunda tuis.
Videris immenſis cum conclamata querelis
Saxa ſenis, dices, Durior ille fuit.
Et licet hoc addas: Potuit qui talia ferre,
Humanum merito finxerat ille genus.

XLVII. *In Gellium.*

GELLIUS ædificat ſemper: modo limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque ſeras:
Nunc has, nunc illas mutat, reficitque feneſtras.
Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit.
Oranti nummos ut dicere poſſit amico,
Unum illud verbum Gellius, Ædifico.

XLVIII. *In Pannicum.*

DEMOCRITOS, Zenonas, inexplicitoſque Platonas,
Quidquid & hirſutis ſqualet imaginibus,
Sic quaſi Pythagoræ loqueris ſucceſſor, & heres:
Præpendet mento nec tibi barba minor.

Sed, quod & hircoſis ſerum eſt, & turpe piloſis,
In molli rigidum clune libenter habes.
Tu, qui ſectarum cauſas & pondera noſti,
Dic mihi, percidi, Pannice, dogma facit?

XLIX. *In Gallicum.*

HEREDEM cum me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua jurares ſacra, caputque tuum;
Credidimus, (quis enim damnet ſua vota libenter?)
Et ſpem muneribus fovimus uſque datis:
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
Miſimus, Ætola de Calydone putes.
At tu continuo populumque, patreſque vocaſti:
Ructat adhuc aprum callida Roma meum.
Ipſe ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæſi:
Sed nec coſta data eſt, caudave miſſa mihi.
De quadrante tuo quid ſperem, Gallice? nulla
De noſtro nobis uncia venit apro.

L. *De toga a Parthenio ſibi donata.*

HÆC eſt illa meis multum cantata libellis,
Quam meus edidicit lector amatque togam.
Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
Munus: in hac ibam conſpiciendus eques:
Dum nova, dum nitida fulgebat ſplendida lana,
Dumque erat auctoris nomine digna ſui:

Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
  Quam poſſis niveam dicere jure tuo.
Quid non longa dies, quid non conſumitis anni?
  Hæc toga jam non eſt Partheniana: mea eſt.

LI. *In Gaurum.*

INGENIUM mihi, Gaure, probas ſic eſſe puſillum,
  Carmina quod faciam, quæ brevitate placent.
Confiteor: ſed tu bis denis grandia libris
  Qui ſcribis Priami prœlia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vivum:
  Tu magnus luteum, Gaure, Giganta facis.

LII. *De Lucano & Tullo.*

QUOD ſemper ſuperos invito fratre rogaſti,
  Hoc, Lucane, tibi contigit, ante mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas
  Optabat, quamvis ſit minor, ire prior.
Tu colis Elyſios, nemoriſque habitator amœni
  Eſſe tuo primum nunc ſine fratre cupis.
Et ſi jam nitidis alternus venit ab aſtris;
  Pro Polluce mones Caſtora, ne redeat.

LIII. *Ad Quinctum Ovidium.*

Si credis mihi, Quincte, (quod mereris)
Natales, Ovidi, tuos Apriles,
Ut noſtras amo Martias Kalendas.
Felix utraque lux, dieſque nobis
Signandi melioribus lapillis!
Hic vitam tribuit, ſed hic amicum.
Plus dant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

LIV. *Ad eundem.*

Natali tibi, Quincte, tuo dare parva volebam
Munera. tu prohibes: imperioſus homo es.
Parendum eſt monitis. fiat quod uterque jubemus;
Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quincte, dato.

LV. *Ad cognatum.*

Si mihi Picena turdus palleret oliva,
Tenderet aut noſtras ſilva Sabina plagas;
Aut creſcente levis traheretur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aves:
Cara daret ſollemne tibi cognatio munus,
Nec frater nobis, nec prior eſſet avus.
Nunc ſturnos inopes, fringillarumque querelas
Audit, & arguto paſſere vernat ager.

Inde ſalutatus picæ reſpondet arator:
Hinc prope ſumma rapax milvus in aſtra volat.
Mittimus ergo tibi parvæ munuſcula cortis,
Qualia ſi recipis, ſæpe propinquus eris.

LVI. *Ad Flaccum.*

Luce propinquorum, qua plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens oneroſaque turba;
In qua ſe primum quiſque meumque putat.
Demeruiſſe duos, votum eſt: offendere plures,
Vix tutum: multis mittere dona, grave eſt.
Qua poſſum ſola veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

LVII. *De Spendophoro.*

Spendophorus Libycas domini petit armiger urbes:
Quæ puero dones, tela, Cupido, para:
Illa quibus juvenes figis, molleſque puellas:
Sit tamen in tenera levis & haſta manu.
Loricam clypeumque tibi galeamque remitto,
Tutus ut invadat prœlia, nudus eat.
Non jaculo, non enſe fuit, læſuſve ſagitta,
Caſſide dum liber Parthenopæus erat.
Quiſquis ab hoc fuerit fixus, morietur amore.
O felix, ſi quem tam bona fata manent!

Dum puer es, redeas, dum vultus lubricus; & te
    Non Libye faciat, ſed tua Roma virum.

LVIII. *In Hedylum.*

Nil eſt tritius Hedyli lacernis,
Non anſæ veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,
Nec quæ Flaminiam ſecant ſalebræ,
Nec qui litoribus nitent lapilli,
Nec Tuſca ligo vinea politus,
Nec pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quaſſa mulionis,
Nec raſum cavea latus biſontis,
Nec dens jam ſenior ferocis apri:
Res una eſt tamen, ipſe non negabit,
Culus tritior Hedyli lacernis.

LIX. *Ad Nympham Sabini.*

Nympha ſacri regina lacus, cui grata Sabinus,
    Et manſura pio munere templa dedit:
Sic montana tuos ſemper colat Umbria fontes,
    Nec tua Bajanas Sarſina malit aquas:
Excipe ſollicitos placide, mea dona, libellos:
    Tu fueris Muſis Pegaſis unda meis.
Nympharum templis quiſquis ſua carmina donat,
    Quid fieri libris debeat, ipſe monet.

LX. *In Mamurram.*

In ſeptis Mamurra diu multumque vagatus,
Hic ubi Roma ſuas aurea vexat opes,
Inſpexit molles pueros, oculiſque comedit:
Non hos, quos primæ proſtituere caſæ;
Sed quos arcanæ ſervant tabulata cataſtæ,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Inde ſatur, menſas, & opertos exuit orbes,
Expoſitumque alte pingue popoſcit ebur:
Et teſtudineum menſus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non ſatis eſſe ſuo.
Conſuluit nares, an olerent æra Corinthon:
Culpavit ſtatuas &, Polyclete, tuas.
Et turbata brevi queſtus cryſtallina vitro,
Myrrhina ſignavit, ſepoſuitque decem.
Expendit veteres calathos, & ſi qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu:
Et virides picto gemmas numeravit in auro,
Quidquid & a nivea grandius aure ſonat.
Sardonychas veros menſa quæſivit in omni,
Et pretium magnis fecit iaſpidibus.
Undecima laſſus cum jam diſcederet hora,
Aſſe duos calices emit, & ipſe tulit.

LXI. *Sabino mittit coronam roſeam.*

SEU tu Pæſtanis genita es, ſeu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuſcula flore tuo:
Seu Præneſtino te villica legit in horto;
Seu modo Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut noſtro videare corona Sabino,
De Nomentano te putet eſſe meo.

LXII. *De platano Cæſaris.*

IN Tarteſſiacis domus eſt notiſſima terris,
Qua dives placidum Corduba Bætin amat;
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Heſperium bractea viva pecus:
Ædibus in mediis totos amplexa Penates
Stat platanus denſis Cæſariana comis:
Hoſpitis invicti poſuit quam dextera felix,
Cœpit & ex illa creſcere virga manu.
Auctorem, dominumque nemus ſentire videtur:
Sic viret, & ramis ſidera celſa petit.
Sæpe ſub hac madidi luſerunt arbore Fauni,
Terruit & tacitam fiſtula ſera domum:
Dumque fugit ſolos nocturnum Pana per agros,
Sæpe ſub hac latuit ruſtica fronde Dryas.
Atque oluere lares commiſſatore Lyæo,
Crevit & effuſo lætior umbra mero:

Heſterniſque rubens dejecta eſt herba coronis,
Atque ſuas potuit dicere nemo roſas.
O dilecta Deis, o magni Cæſaris arbor,
Ne metuas ferrum, ſacrilegoſque focos.
Perpetuos ſperare licet tibi frondis honores:
Non Pompejanæ te poſuere manus.

LXIII. *De Philæni.*

TINCTIS murice veſtibus quod omni
Et nocte utitur, & die Philænis,
Non eſt ambitioſa, nec ſuperba:
Delectatur odore, non colore.

LXIV. *In Phœbum.*

AD cœnam invitant omnes te, Phœbe, cinædi.
Mentula quem paſcit, non puto purus homo eſt.

LXV. *De ſtatua Cæſaris Domitiani.*

HERCULIS in magni vultus deſcendere, Cæſar
Dignatus Latiæ dat nova templa viæ,
Qua Triviæ nemoroſa petit dum regna viator,
Octavum domina marmor ab urbe legit.
Ante colebatur votis, & ſanguine largo:
Majorem Alciden, nunc minor ipſe colit.

Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores:
Illi ſecurus vota minora facit.

LXVI. *Ad Herculem, de eadem ſtatuâ.*

ALCIDE, Latio nunc agnoſcende Tonanti,
Poſtquam pulchra Dei Cæſaris ora geris,
Si tibi tunc iſti vultus habituſque fuiſſent,
Ceſſerunt manibus cum fera monſtra tuis;
Argolico famulum non te ſervire tyranno
Vidiſſent gentes, ſævaque regna pati:
Sed tu juſſiſſes Euryſthea; nec tibi fallax
Portaſſet Neſſi perfida dona Lichas.
Œtæi ſine lege rogi ſecurus adiſſes
Aſtra patris ſummi, quæ tibi pœna dedit:
Lydia nec dominæ traxiſſes penſa ſuperbæ:
Nec Styga vidiſſes Tartareumque canem.
Nunc tibi Juno favet, nunc te tua diligit Hebe:
Nunc te ſi videat nympha, remittet Hylan.

LXVII. *Ad Fabullum.*

UXOR cum tibi ſit formoſa, pudica, puella,
Quo tibi natorum jura, Fabulle, trium?
Quod petis a noſtro ſupplex Dominoque Deoque,
Tu dabis ipſe tibi, ſi potes arrigere.

LXVIII. *In Æſchylum.*

LASCIVAM tota poſſedi nocte puellam,
Cujus nequitias vincere nemo poteſt.
Feſſus mille modis, illud puerile popoſci:
Ante preces totas, primaque verba dedit.
Improbius quiddam ridenſque rubenſque rogavi:
Pollicita eſt nulla luxurioſa mora.
Sed mihi pura fuit; tibi non erit, Æſchyle: ſi vis,
Accipe & hoc munus conditione mala.

LXIX. *In magiſtrum ludi.*

QUID tibi nobiſcum eſt, ludi ſcelerate magiſter,
Inviſum pueris virginibuſque caput?
Nondum criſtati rupere ſilentia galli:
Murmure jam ſævo verberibuſque tonas.
Tam grave percuſſis incudibus æra reſultant,
Cauſidicum medio cum faber aptat equo.
Mitior in magno clamor furit amphitheatro,
Vincenti parmæ cum ſua turba favet.
Vicini ſomnum non tota nocte rogamus:
Nam vigilare leve eſt, pervigilare grave.
Diſcipulos dimitte tuos. vis, garrule, quantum
Accipis ut clames, accipere ut taceas?

LXX. *In Polycarmum.*

Cum futuis, Polycarme, ſoles in fine cacare.
Cum pædicaris, quid, Polycarme, facis?

LXXI. *In Cæcilianum.*

Dixerat, o mores! o tempora! Tullius olim,
Sacrilegum ſtrueret cum Catilina nefas:
Cum gener atque ſocer diris concurreret armis,
Mœſtaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc, o mores! cur nunc, o tempora! dicis?
Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid eſt?
Nulla ducum feritas, nulla eſt inſania ferri:
Pace frui certa, lætitiaque licet.
Non noſtri faciunt, tua quod tibi tempora ſordent:
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

LXXII. *De leone & ariete.*

Massyli leo fama jugi, pecoriſque maritus
Lanigeri, mirum, qua coiere fide.
Ipſe licet videas, cavea ſtabulantur in una,
E pariter ſocias carpit uterque dapes.
Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
Concordem ſatiat ſed rudis agna famem.
Quid meruit terror Nemees, quid proditor Helles,
Ut niteant celſi lucida ſigna poli?

Sidera ſi poſſent pecudeſque feræque mereri;
Hic aries aſtris, hic leo dignus erat.

LXXIII. *Ad Liberum.*

Liber, Amyclæa frontem vittate corona;
Qui quatis Auſonia verbera Graja manu,
Clauſa mihi texto cum prandia vimine mittas;
Cur comitata dapes nulla lagena venit?
Atqui digna tuo ſi nomine munera ferres,
Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

LXXIV. *In ſutorem.*

Dentibus antiquas ſolitus producere pelles;
Et mordere luto putre vetuſque ſolum,
Præneſtina tenes decepti regna patroni,
In quibus indignor ſi tibi cella fuit.
Rumpis & ardenti madidus cryſtalla Falerno,
Et pruris domini cum Ganymede tui.
At me literulas ſtulti docuere parentes.
Quid cum grammaticis rhetoribuſque mihi?
Frange leves calamos, & ſcinde, Thalia, libellos;
Si dare ſutori calceus iſta poteſt.

LXXV. *De effigie Camoni.*

Effigiem tantum pueri pictura Camoni
  Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nulla ſignavit imagine vultus,
  Dum timet ora pius muta videre pater.

LXXVI. *De balneo Tuccæ.*

Non ſilice duro, ſtructilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca balneum fecit:
Sed ſtrage nemorum, pineaque compage;
Ut navigare Tucca balneo poſſit.
Idem beatas lautus exſtruit thermas
De marmore omni, quod Caryſtos invenit;
Quod Phrygia Synnas, Afra quod Nomas mittit,
Et quod virenti fonte lavit Eurotas.
Sed ligna deſunt: ſubice balneum thermis.

LXXVII. *De effigie Camoni.*

Hæc ſunt illa mei, quæ cernitis, ora Camoni:
  Hæc pueri facies primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
  Gaudebatque ſuas pingere barba genas:
Et libata ſemel ſummos modo purpura cultros
  Sparſerat. invidit de tribus una ſoror.

Et feſtinatis incidit ſtamina penſis;
  Abſentemque patri rettulit urna rogum.
Sed ne ſola tamen puerum pictura loquatur,
  Hæc erit in chartis major imago meis.

LXXVIII. *De convivio Priſci.*

Quod optimum ſit diſputat convivium
  Facunda Priſci pagina:
Et multa dulci, multa ſublimi refert,
  Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum ſit quæritis convivium?
  In quod choraules non venit.

LXXIX. *Ad Picentinum.*

Funera poſt ſeptem nupſit tibi Galla virorum,
  Picentine: ſequi vult puto Galla viros.

LXXX. *Ad Domitianum.*

Oderat ante ducum famulos turbamque priorem;
  Et Pallatinum Roma ſupercilium:
At nunc tantus amor cunctis, Auguſte, tuorum,
  Ut ſit cuique ſuæ cura ſecunda domus.
Tam placidæ mentes, tanta eſt reverentia veſtri,
  Tam pacata quies, tantus in ore pudor.

Nemo ſuos (hæc eſt aulæ natura potentis)
Sed domini mores Cæſarianus habet.

LXXXI. *De Gellio.*

DUXERAT eſuriens locupletem pauper anumque
Uxorem : paſcit Gellius, & futuit.

LXXXII. *Ad Auctum.*

LECTOR & auditor noſtros probat, Aucte, libellos :
Sed quidam exactos eſſe poeta negat.
Non nimium curo : nam cœnæ fercula noſtræ
Malim convivis, quam placuiſſe cocis.

LXXXIII. *In Munnam.*

DIXERAT aſtrologus periturum te cito, Munna :
Nec, puto, mentitus dixerat ille tibi :
Nam tu dum metuis, ne quid poſt fata relinquas,
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
Biſque tuum decies non toto tabuit anno :
Dic mihi, non hoc eſt, Munna, perire cito?

LXXXIV. *Ad Cæſarem Domitianum.*

INTER tanta tuæ miracula, Cæſar, arenæ,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, ſed plus aures debere fatentur
Se tibi, quod ſpectant, qui recitare ſolent.

LXXXV. *Ad Norbanum.*

CUM tua ſacrilegos contra, Norbane, furores
Staret pro domino Cæſare ſancta fides:
Hæc ego Pieria ludebam tutus in umbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,
Neſcia nec noſtri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixiſti, Meus eſt iſte poeta, meus!
Omne tibi noſtrum, quod bis trieteride juncta
Ante dabat lector, nunc dabit auctor opus.

LXXXVI. *De Paullo.*

LANGUIDIOR noſter ſi quando eſt Paullus, Atili,
Non ſe, convivas abſtinet ille ſuos.
Tu languore quidem ſubito, fictoque laboras,
Sed mea porrexit ſportula, Paulle, pedes.

LXXXVII. *In obitum Severi Silii.*

FESTINATA ſui gemeret cum fata Severi
Silius, Auſonio non ſemel ore potens:
Cum grege Pierio mœſtus Phœboque querebar;
Ipſe meum flevi, dixit Apollo, Linon.
Reſpexitque ſuam, quæ ſtabat proxima fratri,
Calliopen, & ait: Tu quoque vulnus habes.
Adſpice Tarpejum, Pallatinumque Tonantem:
Auſa nefas Lacheſis læſit utrumque Jovem.
Numina cum videas duris obnoxia fatis,
Invidia poſſis exonerare Deos.

LXXXVIII. *Ad Lupercum.*

SEPTEM poſt calices Opimiani
Denſo cum jaceam triente blæſus,
Affers neſcio quas mihi tabellas,
Et dicis, Modo liberum eſſe juſſi
Naſtam; (ſervulus eſt mihi paternus)
Signa, cras melius, Luperce, fiet.
Nunc ſignat meus annulus lagenam.

LXXXIX. *Ad Rufum.*

Dum me captares, mittebas munera nobis:
Poſtquam cepiſti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte;
De cavea fugiat ne male paſtus aper.

XC. *Ad Stellam.*

Lege nimis dura convivam ſcribere verſus
Cogis, Stella: licet ſcribere, nempe malos.

XCI. *Ad Flaccum.*

Sic in gramine floreo reclinis,
Qua gemmantibus hinc & inde rivis
Curva calculus excitatur unda,
Excluſis procul omnibus moleſtis,
Perfundas glaciem triente nigro,
Frontem ſutilibus ruber coronis:
Sic uni tibi ſit puer cinædus,
Et caſtiſſima pruriat puella:
Infamem nimio calore Cypron
Obſerves, moneo precorque, Flacce;
Meſſes area cum teret crepantes,
Et fulvi juba ſæviet leonis.
At tu, diva Paphi, remitte, noſtris

Illæſum juvenem remitte votis.
Sic Martis tibi ſerviant Kalendæ,
Et cum ture, meroque, victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

XCII. *Adulatur Domitiano.*

Ad cœnam ſi me diverſa vocaret in aſtra
Hinc invitator Cæſaris, inde Jovis:
Aſtra licet propius, Pallatia longius eſſent,
Reſponſa ad ſuperos hæc referenda darem:
Quærite, qui malit fieri conviva Tonantis;
Me meus in terris Jupiter, ecce, tenet.

XCIII. *Ad Condylum.*

Quæ mala ſint domini, quæ ſervi commoda neſcis,
Condyle, qui ſervum te gemis eſſe diu.
Dat tibi ſecuros vilis tegeticula ſomnos:
Pervigil in pluma Caïus, ecce, jacet.
Caïus a prima tremebundus luce ſalutat
Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.
Quod debes, Caï, redde, inquit Phœbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis? podagra, cheragraque ſecatur
Caïus; & mallet verbera mille pati.
Quod nec mane vomis, nec cunnum, Condyle, lingis,
Non mavis, quam ter Caïus eſſe tuus?

XCIV. *Ad Calociſſum.*

ADDERE quid ceſſas, puer, immortale Falernum?
Quadrantem duplica de ſeniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calociſſe, Deorum
Sex jubeo cyathos fundere? Cæſar erit.
Sutilis aptetur decies roſa crinibus, ut ſit
Qui poſuit ſacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da baſia, fiat ut illud
Nomen, ab Odryſio quod Deus orbe tulit.

XCV. *De Hippocrate.*

SANTONICA medicata dedit mihi pocula virga,
Os hominis! mulſum me rogat Hippocrates.
Tam ſtupidus nunquam nec tu, puto, Glauce, fuiſti,
Chalcea donanti Chryſea qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poſcit amaro?
Accipiat, ſed ſi potat in elleboro.

XCVI. *De Athenagora.*

ALPHICUS ante fuit; cœpit nunc Olficus eſſe,
Uxorem poſtquam duxit Athenagoras.
Nomen Athenagoræ credis, Calliſtrate, verum?
Si ſcio, diſpeream, quis ſit Athenagoras.
Sed puto me verum, Calliſtrate, dicere nomen:
Non ego, ſed veſter peccat Athenagoras.

XCVII. *De Herode.*

CLINICUS Herodes trullam ſubduxerat ægro:
Deprenſus dixit, Stulte, quid ergo bibis?

XCVIII. *Ad Julium.*

RUMPITUR invidia quidam, cariſſime Juli,
Quod me Roma legit, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod turba ſemper in omni
Monſtramur digito, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, tribuit quod Cæſar uterque
Jus mihi natorum, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod rus mihi dulce ſub urbe eſt,
Parvaque in urbe domus, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod ſum jucundus amicis,
Quod conviva frequens, rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quod amamur, quodque probamur:
Rumpatur, quiſquis rumpitur invidia.

XCIX. *Ad Q. Ovidium.*

VINDEMIARUM non ubique proventus
Ceſſavit, Ovidi: pluvia profuit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

C. *Ad Atticum de M. Antonio.*

Marcus amat noſtras Antonius, Attice, Muſas,
 Charta ſalutatrix ſi modo vera refert:
Marcus Palladiæ non inficianda Toloſæ
 Gloria, quem genuit pacis alumna quies.
Tu qui longa potes diſpendia ferre viarum,
 I liber abſentis pignus amicitiæ.
Vilis eras, fateor, ſi te nunc mitteret emtor.
 Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum, crede mihi, refert, a fonte bibatur
 Quæ fluit, an pigro quæ ſtupet unda lacu.

CI. *In Baſſum.*

Denariis tribus invitas, & mane togatum
 Obſervare jubes atria, Baſſe, tua:
Deinde hærere tuo lateri, præcedere ſellam,
 Ad viduas tecum plus minus ire decem.
Trita quidem nobis togula eſt, viliſque, putriſque:
 Denariis tamen hanc non emo, Baſſe, tribus.

CII. *Adulatur Domitiano.*

Appia, quam ſimili venerandus in Hercule Cæſar
 Conſecrat, Auſoniæ maxima fama viæ,
Si cupis Alcidæ cognoſcere facta prioris,
 Diſce: Libyn domuit: aurea poma tulit:

Peltatam Scythico diſcinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadio terga leonis apro.
Æripedem ſilvis cervam, Stymphalidas aſtris
Abſtulit: a Stygia cum cane venit aqua.
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
Heſperias Tuſco lavit in amne boves.
Hæc minor Alcides. major quæ geſſerit, audi,
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Aſſeruit poſſeſſa malis Pallatia regnis:
Prima ſuo geſſit pro Jove bella puer.
Solus Iuleas cum jam retineret habenas;
Tradidit, inque ſuo tertius orbe fuit.
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Iſtri:
Sudantem Getica ter nive lavit equum.
Sæpe recuſatos parcus duxiſſe triumphos
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa Deo, mores populis dedit, otia ferro,
Aſtra ſuis, cœlo ſidera, ſerta Jovi.
Herculeum tantis numen non ſufficit actis:
Tarpejo Deus hic commodet ora patri.

CIII. *Ad Phœbum.*

Quadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas:
Centum da potius mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te tam vano munere jactes:
Quod tibi non poſſum ſolvere, Phœbe, meum eſt.

CIV. *De geminis fratribus.*

QUÆ nova tam ſimiles genuit tibi, Leda, miniſtros?
Quæ capta eſt alio nuda Lacæna cygno?
Dat faciem Pollux Hiero, dat Caſtor Aſillo:
Atque in utroque nitet Tyndaris ore ſoror.
Iſta Therapnæis ſi forma fuiſſet Amyclis,
Cum vicere duas dona minora Deas;
Manſiſſes, Helene, Phrygiamque rediſſet in Idam
Dardanius gemino cum Ganymede Paris.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER X.

I. *Liber ad lectorem.*

Si nimius videor, ſeraque coronide longus
  Eſſe liber: legito pauca, libellus ero.
Terque, quaterque mihi finitur carmine parvo
  Pagina. fac tibi me quam cupis eſſe brevem.

II. *Ad eundem.*

Festinata prior decimi mihi cura libelli
  Elapſum manibus nunc revocavit opus.
Nota leges quædam, ſed lima raſa recenti:
  Pars nova major erit: lector, utrique fave.
Lector, opes noſtræ, quem cum mihi Roma dediſſet,
  Nil tibi quod demus majus habemus, ait.
Pigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
  Et meliore tui parte ſuperſtes eris.

Marmora Meſſalæ findit caprificus, & audax
  Dimidios Criſpi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, nec ſecula proſunt;
  Solaque non norunt hæc monumenta mori.

III. *Ad Priſcum.*

VERNACULORUM dicta, ſordidum dentem,
Et fœda linguæ probra circulatricis,
Quæ ſulfurato nolit emta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum,
Poeta quidam clancularius ſpargit;
Et vult videri noſtra. credis hoc, Priſce,
Voce ut loquatur pſittacus coturnicis,
Et concupiſcat eſſe Canus aſcaules?
Procul a libellis nigra ſit meis fama,
Quos rumor alba gemmeus vehit penna.
Cur ego laborem notus eſſe tam prave,
Conſtare gratis cum ſilentium poſſit?

IV. *Ad Mamurram.*

QUI legis Œdipodem, caligantemque Thyeſten,
  Colchidas, & Scyllas; quid niſi monſtra legis?
Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atys?
  Quid tibi dormitor proderit Endymion?
Exutuſve puer pennis labentibus? aut qui
  Odit amatrices Hermaphroditus aquas?

Quid te vana juvant miſeræ ludibria chartæ?
  Hoc lege, quod poſſit dicere vita, meum eſt.
Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyiaſque
  Invenies: hominem pagina noſtra ſapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoſcere mores,
  Nec te ſcire: legas αἴτια Callimachi.

V. *In maledicum poetam.*

QUISQUIS ſtolæve purpuræve contemtor,
Quos colere debet, læſit impio verſu:
Erret per urbem pontis exſul & clivi,
Interque raucos ultimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas.
Illi December longus, & madens bruma,
Clauſuſque fornix triſte frigus extendat.
Vocet beatos clamitetque felices,
Orciniana qui feruntur in ſponda:
Et, cum ſupremæ fila venerint horæ,
Dieſque tardus, ſentiat canum litem,
Abigatque moto noxias aves panno;
Nec finiantur morte ſimplices pœnæ:
Sed modo ſeveri ſectus Æaci loris,
Nunc inquieti monte Siſyphi preſſus,
Nunc inter undas garruli ſenis ſiccus,
Delaſſet omnes fabulas poetarum:
Et, cum fateri Furia juſſerit verum,
Prodente clamet conſcientia, Scripſi.

VI. *De adventu Cæſaris Trajani.*

FELICES, quibus urna dedit ſpectare coruſcum
Solibus Arctois ſideribuſque ducem.
Quando erit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis
Lucebit Latia culta feneſtra nuru?
Quando moræ dulces, longuſque a Cæſare pulvis,
Totaque Flaminia Roma videnda via?
Quando eques, & picti tunica Nilotide Mauri
Ibitis? & populi vox erit una, Venit?

VII. *Ad Rhenum, de eodem.*

NYMPHARUM pater amniumque, Rhene,
Quicunque Odryſias bibunt pruinas,
Sic ſemper liquidis fruaris undis,
Nec te barbara contumelioſi
Calcatum rota conterat bubulci;
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas utraque ripa:
Trajanum populis ſuis, & urbi;
Tibris te dominus rogat, remittas.

VIII. *De Paulla.*

NUBERE Paulla cupit nobis; ego ducere Paullam
Nolo: anus eſt. vellem, ſi magis eſſet anus.

IX. *De ſe.*

UNDENIS pedibuſque, ſyllabiſque,
Et multo ſale, nec tamen protervo,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis; quid invidetis?
Non ſum Andræmone notior Caballo.

X. *In Paullum.*

CUM tu, laurigeris annum qui faſcibus intras,
Mane ſalutator limina mille teras:
Hic ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
Qui de plebe Numæ, denſaque turba ſumus?
Qui me reſpiciet, dominum, regemque vocabo?
Hoc tu (ſed quanto blandius!) ipſe facis.
Lecticam, ſellamve ſequar? nec ferre recuſas:
Per medium pugnas & prior ire lutum.
Sæpius aſſurgam recitanti carmina? tu ſtas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet eſſe clienti?
Dimiſit noſtras purpura veſtra togas.

XI. *In Calliodorum.*

Nil aliud loqueris, quam Theſea, Perithoumque,
Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.
Diſpeream, ſi tu Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut porcos paſcere Perithoi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
Et lotam (ut multum) terque quaterque togam.
Quid, quod nil unquam Pyladi donavit Oreſtes?
Qui donat, quamvis plurima, plura negat.

XII. *Ad Domitium.*

Æmiliæ gentes, & Apollineas Vercellas,
Et Phaethontei qui petis arva Padi;
Ne vivam, niſi te, Domiti, permitto libenter,
Grata licet ſine te ſit mihi nulla dies.
Sed deſiderium tanti eſt, ut meſſe vel una
Urbano releves colla peruſta jugo.
I precor, & totos avida cute combibe ſoles.
Quam formoſus eris, dum peregrinus eris!
Et venies albis non cognoſcendus amicis,
Livebitque tuis pallida turba genis!
Sed via quem dederit, rapiet cito Roma colorem,
Niliaco redeas tu licet ore niger.

XIII. *Ad Tuccam.*

Cum cathedralicios portet tibi rheda miniſtros,
Et Libys in longo pulvere ſudet eques;
Strataque non unas cingant triclinia Bajas,
Et Thetis unguento palleat uncta tuo;
Candida Setini rumpant cryſtalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore Venus:
Ad nocturna jaces faſtoſæ limina mœchæ,
Et madet (heu) lacrimis janua ſurda tuis;
Urere nec miſerum ceſſant ſuſpiria pectus.
Vis dicam, male ſit cur tibi, Tucca? bene eſt.

XIV. *Ad Criſpum.*

Cedere de noſtris nulli te dicis amicis.
Sed, ſit ut hoc verum, quid, rogo, Criſpe, facis?
Mutua cum peterem ſeſtertia quinque, negaſti:
Non caperet nummos cum gravis arca tuos.
Quando fabæ nobis modium farriſque dediſti,
Cum tua Niliacus rura colonus aret?
Quando brevis gelidæ miſſa eſt toga tempore brumæ?
Argenti venit quando ſelibra mihi?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quam quod me coram pedere, Criſpe, ſoles.

XV. *De Apro.*

Dotatæ uxori cor arundine fixit acuta:
 Sed dum ludit Aper, ludere novit Aper.

XVI. *In Cajum.*

Si donare vocas promittere, nec dare, Cai:
 Vincam te donis, muneribuſque meis.
Accipe Callaicis quidquid fodit Aſtur in arvis;
 Aurea quidquid habet divitis unda Tagi;
Quidquid Erythræa niger invenit Indus in alga;
 Quidquid & in nidis unica ſervat avis;
Quidquid Agenoreo Tyros improba cogit aeno:
 Quidquid habent omnes, accipe, quomodo das.

XVII. *De Macro ad Muſam.*

Saturnalitio Macrum fraudare tributo,
 Fruſtra, Muſa, cupis: non licet, ipſe petit:
Sollemneſque jocos, nec triſtia carmina poſcit;
 Et queritur nugas obticuiſſe meas.
Menſorum longis ſed nunc vacat ille libellis:
 Appia, quid facies, ſi leget iſta Macer?

XVIII. *De Mario.*

Nec vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit;
Nec ſpondet, nec vult credere: ſed nec habet.
Turba tamen non deeſt, ſterilem quæ curet amicum.
Eheu quam fatuæ ſunt tibi, Roma, togæ!

XIX. *Mittit librum ſuum ad Plinium (Cæcilium Secundum.)*

Nec doctum ſatis, & parum ſeverum,
Sed non ruſticulum nimis libellum,
Facundo mea Plinio Thalia
I perfer: brevis eſt labor, peractæ
Altum vincere tramitem Suburæ.
Illic Orphea protinus videbis
Udi vertice lubricum theatri,
Miranteſque feras, avemque regis;
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cælata eſt aquilæ minore penna.
Sed ne tempore non tuo diſertam
Pulſes ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum ſtudet auribus virorum,
Hoc, quod ſecula, poſterique poſſint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas.

Hæc hora eſt tua, cum furit Lyæus,
Cum regnat roſa, cum madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

XX. *Ad Manium.*

Ducit ad auriferas quod me Salo Celtiber oras,
Pendula quod patriæ viſere tecta libet;
Tu mihi ſimplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextata cultus amicitia,
Tu facis; in terris, quo non eſt alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel ſicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hoſpes amare caſas.
Si tibi mens eadem, ſi noſtri mutua cura eſt,
In quocunque loco Roma duobus erit.

XXI. *Ad Sextum.*

Scribere te, quæ vix intelligat ipſe Modeſtus,
Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?
Non lectore tuis opus eſt, ſed Apolline, libris:
Judice te major Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: ſane mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & ſine Grammaticis.

XXII. *In Philænim.*

Cur ſpleniato ſæpe prodeam mento,
Albave pictus ſana labra ceruſſa,
Philæni, quæris? baſiare te nolo.

XXIII. *De M. Antonio.*

Jam numerat placido felix Antonius ævo
 Quindecies actas Primus Olympiadas:
Præteritoſque dies, & tutos reſpicit annos,
 Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux eſt ingrata, graviſque:
 Nulla ſubit, cujus non meminiſſe velit.
Ampliat ætatis ſpatium ſibi vir bonus: hoc eſt
 Vivere bis, vita poſſe priore frui.

XXIV. *Ad Kalend. Martias.*

Natales mihi Martiæ Kalendæ,
(Lux formoſior omnibus Kalendis,
Qua mittunt mihi munus & puellæ,)
Quinquageſima liba, ſeptimamque
Veſtris addimus hanc focis acerram.
His vos (ſi tamen expedit roganti)
Annos addite bis precor novenos,
Ut nondum nimia piger ſenecta,

Sed vitæ tribus areis peractis
Lucos Elyſiæ petam puellæ.
Poſt hunc Neſtora, nec diem rogabo.

XXV. *De Mucio.*

In matutina nuper ſpectatus arena
  Mucius, impoſuit qui ſua membra focis,
Si patiens fortiſque tibi duruſque videtur,
  Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cum dicatur tunica præſente moleſta,
  Ure manum : plus eſt dicere, Non facio.

XXVI. *De morte Vari.*

Vare, Parætonias Latia modo vite per urbes
  Nobilis, & centum dux memorande viris;
At nunc Auſonio fruſtra promiſſe Quirino
  Hoſpita Lagæi litoris umbra jaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
  Pinguia nec mœſtis addere tura rogis.
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
  Numquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

XXVII. *Ad Diodorum.*

NATALI, Diodore, tuo conviva ſenatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques;
Et tua tricenos largitur ſportula nummos:
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

XXVIII. *Ad Janum.*

ANNORUM, nitidique ſator pulcherrime mundi,
Publica quem primum vota preceſque vocant,
Pervius exiguos habitabas ante Penates,
Plurima qua medium Roma terebat iter.
Nunc tua Cæſareis cinguntur limina donis;
Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
At tu, ſancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera.

XXIX. *Ad Sextilianum.*

QUAM mihi mittebas Saturni tempore lancem,
Miſiſti dominæ, Sextiliane, tuæ:
Et quam donabas dictis a Marte Kalendis,
De noſtra praſina eſt ſyntheſis emta toga.
Jam conſtare tibi gratis cœpere puellæ:
Muneribus futuis, Sextiliane, meis.

XXX. *De Apollinaris litore Formiano.*

O TEMPERATÆ dulce Formiæ litus,
Vos, cum ſeveri fugit oppidum Martis,
Et inquietas feſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille ſanctæ dulce Tibur uxoris,
Nec Tuſculanos, Algidoſve ſeceſſus,
Præneſte nec ſic, Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardaniſve Cajeta
Deſiderantur, nec Marica, nec Liris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
Hic ſumma leni ſtringitur Thetis vento;
Nec languet æquor: viva ſed quies Ponti
Pictam phaſelon adjuvante fert aura;
Sicut puellæ non amantis æſtatem
Mota ſalubre purpura venit frigus.
Nec ſeta longo quærit in mari prædam,
Sed a cubili lectuloque jactatam
Spectatus alte lineam trahit piſcis.
Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
Ridet procellas tuta de ſuo menſa.
Piſcina rhombum paſcit, & lupos vernas;
Natat ad magiſtrum delicata muræna.
Nomenculator mugilem citat notum,
Et adeſſe juſſi prodeunt ſenes mulli.
Frui ſed iſtis quando Roma permittit?
Quot Formianos imputat dies annus

Negotioſis rebus urbis hærenti?
O janitores, villicique felices!
Dominis parantur iſta; ſerviunt vobis.

XXXI. *In Calliodorum.*

ADDIXTI ſervum nummis here mille trecentis,
Ut bene cœnares, Calliodore, ſemel:
Nec bene cœnaſti. mullus tibi quatuor emtus
Librarum, cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet, non eſt hic improbe, non eſt
Piſcis: homo eſt. hominem, Calliodore, voras.

XXXII. *De imagine M. Antonii, ad Cæditianum.*

HÆC mihi quæ colitur violis pictura, roſiſque,
Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus: in hoc juvenem ſe videt ore ſenex.
Ars utinam mores, animumque effingere poſſet!
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

XXXIII. *Ad Munatium Gallum.*

SIMPLICIOR priſcis, Munati Galle, Sabinis,
Cecropium ſuperas qui bonitate ſenem;
Sic tibi conſoceri claros retinere Penates
Perpetua natæ det face caſta Venus:
Ut tu, ſi viridi tinctos ærugine verſus
Forte malus livor dixerit eſſe meos,
Ut facis, a nobis abigas: nec ſcribere quemquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc ſervare modum noſtri novere libelli,
Parcere perſonis, dicere de vitiis.

XXXIV. *Ad Cæſarem Trajanum.*

DI tibi dent quidquid, princeps Trajane, mereris;
Et rata perpetuo, quæ tribuere, velint:
Qui ſua reſtituis ſpoliato jura patrono;
Libertis exſul non erit ille ſuis.
Dignus es, ut poſſis totum ſervare clientem:
Ut liceat tantum; vera probare potes.

XXXV. *De Sulpicia.*

OMNES Sulpiciam legant puellæ,
Uni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpiciam legant mariti,
Uni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos aſſerit furorem,
Diri prandia nec refert Thyeſtæ;
Scyllam, Byblida nec fuiſſe credit:
Sed caſtos docet, & pios amores,
Luſus, delicias, facetiaſque.
Cujus carmina qui bene æſtimarit,
Nullam dixerit eſſe nequiorem,
Nullam dixerit eſſe ſanctiorem.
Tales Egeriæ jocos fuiſſe
Udo crediderim Numæ ſub antro.
Hac condiſcipula, vel hac magiſtra
Eſſes doctior & pudica, Sappho.
Sed tecum pariter ſimulque viſam
Durus Sulpiciam Phaon amaret.
Fruſtra: namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto ſibi viveret Caleno.

XXXVI. *In Munnam.*

IMPROBA Maſſiliæ quidquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quiſquis ab igne cadus,
A te, Munna, venit: miſeris tu mittis amicis
Per freta, per longas toxica ſæva vias:
Nec facili pretio, ſed quo contenta Falerni
Teſta ſit, aut cellis Setia cara ſuis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc puto cauſa tibi eſt, ne tua vina bibas.

XXXVII. *Ad Maternum.*

JURIS, & æquarum cultor ſanctiſſime legum,
Veridico Latium qui regis ore forum,
Municipi, Materne, tuo, veterique ſodali
Callaïcum mandas ſi quid ad Oceanum;
An Laurentino turpes in litore ranas,
Et ſatius tenues ducere credis acos?
Ad ſua captivum quam ſaxa remittere mullum,
Viſus erit libris qui minor eſſe tribus?
Et fatuam ſumma cœnare pelorida menſa,
Quoſque tegit levi cortice concha brevis?
Oſtrea Bajanis quam non liventia teſtis,
Quæ pueri domino non prohibente vorent?
Hic olidam clamoſus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos ſordida præda canes.

Illic piſcoſo modo vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit ſporta piſcator inani:
Venator capta mele ſuperbus adeſt.
Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello:
Callaïcum mandas ſi quid ad Oceanum.

XXXVIII. *Ad Calenum.*

O molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpicia tua jugales
Indulſit Deus & peregit annos:
O nox omnis & hora, quæ notata eſt
Caris litoris Indici lapillis!
O quæ prœlia, quas utrinque pugnas
Felix lectulus, & lucerna vidit
Nimbis ebria Nicerotianis!
Vixiſti tribus, o Calene, luſtris.
Ætas hæc tibi tota computatur,
Et ſolos numeras dies mariti.
Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos vel unam;
Malles, quam Pyliam quater ſenectam.

XXXIX. *In Lesbiam.*

CONSULE te Bruto quid juras, Lesbia, natam?
Mentiris: nata es, Lesbia, rege Numa.
Sic quoque mentiris. namque, ut tua ſecula narrant,
Ficta Prometheo diceris eſſe luto.

XL. *Ad Lupum de Polla.*

SEMPER cum mihi diceretur eſſe
Secreto mea Polla cum cinædo:
Irrupi, Lupe: non erat cinædus.

XLI. *In Proculejam.*

MENSE novo Jani veterem, Proculeja, maritum
Deſeris, atque jubes res ſibi habere ſuas.
Quid, rogo, quid factum eſt? ſubiti quæ cauſa doloris?
Nil mihi reſpondes? dicam ego, Prætor erat.
Conſtatura fuit Megalenſis purpura centum
Millibus, ut nimium munera parca dares:
Et populare ſacrum bis millia dena tuliſſet.
Diſcidium non eſt hoc, Proculeja: lucrum eſt.

XLII. *Ad Dindymum.*

Tam dubia eſt lanugo tibi, tam mollis, ut illam
Halitus, & ſoles, & levis aura terat.
Celantur ſimili ventura Cydonia lana,
Pollice virgineo quæ ſpoliata nitent.
Fortius impreſſi quoties tibi baſia quinque;
Barbatus labris, Dindyme, fio tuis.

XLIII. *Ad Philerotem.*

Septima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro:
Plus nulli, Phileros, quam tibi, reddit ager.

XLIV. *Ad Q. Ovidium.*

Quincte Caledonios Ovidi viſure Britannos;
Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem:
Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques
Otia? nec retinet ruſque focuſque ſenem?
Gaudia tu differs: at non & ſtamina differt
Atropos, atque omnis ſcribitur hora tibi.
Præſtiteris caro (quis non hoc laudet?) amico;
Ut potior vita ſit tibi ſancta fides.
Sed reddare tuis tandem manſure Sabinis;
Teque tuas numeres inter amicitias.

XLV. *In delicatum lectorem.*

Si quid lene mei dicunt & dulce libelli,
Si quid honorificum pagina blanda ſonat:
Hoc tu pingue putas, & coſtam rodere mavis,
Ilia Laurentis cum tibi demus apri.
Vaticana bibas, ſi delectaris aceto:
Non facit ad ſtomachum noſtra lagena tuum.

XLVI. *In Mathonem.*

Omnia vis belle, Matho, dicere: dic aliquando
Et bene: dic neutrum: dic aliquando male.

LXVII. *Ad Julium Martialem.*

Vitam quæ faciunt beatiorem,
Jucundiſſime Martialis, hæc ſunt:
Res non parta labore, ſed relicta;
Non ingratus ager; focus perennis;
Lis nunquam; toga rara; mens quieta;
Vires ingenuæ; ſalubre corpus;
Prudens ſimplicitas; pares amici;
Convictus facilis; ſine arte menſa;
Nox non ebria, ſed ſoluta curis;
Non triſtis torus, & tamen pudicus;
Somnus, qui faciat breves tenebras:

Quod ſis, eſſe velis, nihilque malis;
Summum nec metuas diem, nec optes.

XLVIII. *Parat poeta convivium.*

NUNTIAT octavam Phariæ ſua turba juvencæ,
Et pilata redit, jamque ſubitque cohors.
Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores
Halat, & immodico ſexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis?
Septem ſigma capit, ſex ſumus, adde Lupum.
Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
Attulit, & varias, quas habet hortus, opes.
In quibus eſt lactuca ſedens, & ſectile porrum:
Nec deeſt ructatrix mentha, nec herba ſalax.
Secta coronabunt rutatos ova lacertos,
Et madidum thynni de ſale ſumen erit.
Guſtus in his. una ponetur cœnula menſa,
Hœdus, inhumani raptus ab ore lupi.
Et, quæ non egeant ferro ſtructoris, ofellæ,
Et faba fabrorum, prototomique rudes.
Pullus ad hæc, cœniſque tribus jam perna ſuperſtes
Addetur: ſaturis mitia poma dabo.
De Nomentana vinum ſine fæce lagena,
Quæ bis Frontino conſule plena fuit.
Accedent ſine felle joci, nec mane timenda
Libertas, & nil, quod tacuiſſe velis.
De Praſino conviva meus, Venetoque loquatur:
Nec facient quemquam pocula noſtra reum.

XLIX. *In Cottam.*

Cum potes amethyſtinos trientes,
Et nigro madeas Opimiano:
Propinas modo conditum Sabinum,
Et dicis mihi, Cotta, Vis in auro?
Quiſquam plumbea vina vult in auro?

L. *De Scorpo.*

Frangat Idumæas triſtis Victoria palmas:
Plange, Favor, ſæva pectora nuda manu.
Mutet Honor cultus, & iniquis munera flammis:
Mitte coronatas, Gloria mœſta, comas.
Heu facinus! prima fraudatus, Scorpe, juventa
Occidis, & nigros tam cito jungis equos.
Curribus illa tuis ſemper properata, breviſque,
Cur fuit & vitæ tam prope meta tuæ?

LI. *Ad Fauſtinum.*

Sidera jam Tyrius Phryxei reſpicit agni
Taurus, & alternum Caſtora fugit hiems.
Ridet ager, veſtitur humus, veſtitur & arbos:
Iſmarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Fauſtine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
Abſtulit? o ſoles, o tunicata quies!

O nemus, o fontes, ſolidumque madentis arenæ
Litus, & æquoreis ſplendidus Anxur aquis:
Et non unius ſpectator lectulus undæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
Sed nec Marcelli, Pompejanumque, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater:
Nec Capitolini ſummum penetrale Tonantis,
Quæque nitent cœlo proxima templa ſuo.
Dicere te laſſum quoties ego credo Quirino:
Quæ tua ſunt, tibi habe: quæ mea, redde mihi.

LII. *De ſpadone.*

THELIN viderat in toga ſpadonem,
Damnatam Numa dixit eſſe mœcham.

LIII. *Epitaphium Scorpi.*

ILLE ego ſum Scorpus, clamoſi gloria Circi,
Plauſus, Roma, tui, deliciæque breves:
Invida quem Lacheſis raptum trieteride nona,
Dum numerat palmas, credidit eſſe ſenem.

LIV. *In Olum.*

MENSAS, Ole, bonas ponis: ſed ponis opertas.
Ridiculum eſt: poſſum ſic ego habere bonas.

LV. *In Marullam.*

ARRECTUM quoties Marulla penem
Penſavit digitis, diuque menſa eſt:
Libras, ſcriptula, ſextulaſque dicit.
Idem poſt opus, & ſuas palæſtras,
Loro cum ſimilis jacet remiſſo:
Quanto ſit levior Marulla dicit.
Non ergo eſt manus iſta, ſed ſtatera.

LVI. *In Gallum.*

TOTIS, Galle, jubes tibi me ſervire diebus,
Et per Aventinum ter quater ire tuum.
Eximit, aut reficit dentem Caſcellius ægrum:
Infeſtos oculis uris, Higine, pilos.
Non ſecat & tollit ſtillantem Fannius uvam:
Triſtia ſervorum ſtigmata delet Eros.
Enterocelarum fertur Podalirius Hermes:
Qui ſanet ruptos, dic mihi, Galle, quis eſt?

LVII. *Ad Sextum.*

ARGENTI libram mittebas: facta ſelibra eſt,
Sed piperis. tanti non emo, Sexte, piper.

LVIII. *Ad Frontinum.*

ANXURIS æquorei placidos, Frontine, receſſus,
Et propius Bajas, litoreamque domum,
Et quod inhumanæ Cancro fervente cicadæ
Non novere nemus, flumineoſque lacus,
Dum colui: doctas tecum celebrare vacabat
Pieridas: nunc nos maxima Roma terit.
Hic mihi quando dies meus eſt? jactamur in alto
Urbis, & in ſterili vita labore perit.
Dura ſuburbani dum jugera paſcimus agri,
Vicinoſque tibi, ſancte Quirine, Lares.
Sed non ſolus amat, qui nocte dieque frequentat
Limina; nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi Muſarum ſacra, per omnes
Juro Deos, & non officioſus amo.

LIX. *In delicatum lectorem.*

Consumta eſt uno ſi lemmate pagina, tranſis,
Et breviora tibi, non meliora placent.
Dives, & ex omni poſita eſt inſtructa macello
Cœna tibi, ſed te mattea ſola juvant.
Non opus eſt nobis nimium lectore guloſo.
Hunc volo, qui fiat non ſine pane ſatur.

LX. *De Munna.*

Jura trium petiit a Cæſare diſcipulorum,
Aſſuetus ſemper Munna docere duos.

LXI. *Epitaphium Erotii.*

Hic feſtinata requieſcit Erotion umbra,
Crimine quam fati ſexta peremit hiems.
Quiſquis eris noſtri poſt me regnator agelli,
Manibus exiguis annua juſta dato.
Sic Lare perpetuo, ſic turba ſoſpite, ſolus
Flebilis in terra ſit lapis iſte tua.

LXII. *Ad magiſtrum ludi.*

Ludi magiſter, parce ſimplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus menſæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quiſquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Toſtamque fervens Julius coquit meſſem,
Cirrata loris horridis Scythæ pellis,
Qua vapulavit Marſyas Celenæus,
Ferulæque triſtes, ſceptra pædagogorum;
Ceſſent, & Idus dormiant in Octobres:
Æſtate pueri ſi valent, ſatis diſcunt.

LXIII. *Epitaphium nobilis matronæ.*

Marmora parva quidem, ſed non ceſſura, viator;
 Mauſoli ſaxis Pyramidumque legis.
Bis mea Romano ſpectata eſt vita Terento,
 Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
 Clauſerunt omnes lumina noſtra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
 Una pudicitiæ mentula nota meæ.

LXIV. *Ad Pollam.*

Contigeris regina meos ſi Polla libellos,
Non tetrica noſtros excipe fronte jocos.
Ille tuus vates, Heliconis gloria noſtri,
Pieria caneret cum fera bella tuba,
Non tamen erubuit laſcivo dicere verſu,
Si nec pædicor, Cotta, quid hic facio?

LXV. *In Carmenionem.*

Cum te municipem Corinthiorum
Jactes, Carmenion, negante nullo,
Cur frater tibi dicor, ex Iberis,
Et Celtis genitus, Tagique civis?
An vultu ſimiles videmur eſſe?
Tu flexa nitidus coma vagaris;
Hiſpanis ego contumax capillis.
Lævis dropace tu quotidiano:
Hirſutis ego cruribus, geniſque.
Os blæſum tibi, debiliſque lingua eſt:
Nobis filia fortius loquetur.
Tam diſpar aquilæ columba non eſt,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare deſine me vocare fratrem,
Ne te, Carmenion, vocem ſororem.

LXVI. *De Theopompo.*

Quis, rogo, tam durus, quis tam fuit ille ſuperbus,
Qui juſſit fieri te, Theopompe, cocum?
Hanc aliquis faciem nigra violare culina
Suſtinet? has uncto polluit igne comas?
Quis potius cyathos, aut quis cryſtalla tenebit?
Qua ſapient melius mixta Falerna manu?
Si tam ſidereos manet exitus iſte miniſtros,
Jupiter utatur jam Ganymede coco.

LXVII. *Epitaphium vetulæ.*

Pyrrhæ filia, Neſtoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam,
Laertes aviam ſenex vocavit,
Nutricem Priamus, ſocrum Thyeſtes;
Jam cornicibus omnibus ſuperſtes,
Hoc tandem ſita prurit in ſepulcro
Calvo Plotia cum Melanthione.

LXVIII. *In Læliam.*

Cum tibi non Epheſos, nec ſit Rhodos, aut Mitylene,
Sed domus in vico, Lælia, patricio;
Deque coloratis nunquam lita mater Etruſcis,
Durus Aricina de regione pater;

Ζωὴ καὶ ψυχὴ laſcivum congeris uſque,
Pro pudor! Herſiliæ civis, & Egeriæ.
Lectulus has voces, nec lectulus audiat omnis;
Sed quem laſcivo ſtravit amica viro.
Scire cupis quo caſta modo matrona loquaris:
Numquid cum criſſas, blandior eſſe potes?
Tu licet ediſcas totam, referaſque Corinthon,
Non tamen omnino, Lælia, Lais eris.

LXIX. *De Polla.*

Custodes das, Polla, viro; non accipis ipſa.
Hoc eſt uxorem ducere, Polla, virum.

LXX. *Ad Potitum.*

Quod mihi vix unus toto liber exeat anno,
Deſidiæ tibi ſum, docte Potite, reus.
Juſtius at quanto mirere, quod exeat unus,
Labantur toti cum mihi ſæpe dies.
Nunc reſalutantes video nocturnus amicos,
Gratulor & multis; nemo, Potite, mihi.
Nunc ad luciferam ſignat mea gemma Dianam:
Nunc me prima ſibi, nunc ſibi quinta rapit.
Nunc conſul, prætorve tenet, reduceſque choreæ:
Auditur toto ſæpe poeta die.
Sed nec cauſidico poſſis impune negare,
Nec ſi te rhetor, grammaticuſve rogent:

Balnea poſt decimam laſſo, centumque petuntur
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

LXXI. *De Rabirio.*

Quisquis læta tuis & ſera parentibus optas
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama.
Condidit hac caras tellure Rabirius umbras:
Nulli ſorte jacent candidiore ſenes.
Bis ſex luſtra tori nox mitis & ultima cluſit,
Arſerunt uno funera bina rogo.
Hos tamen ut primis raptos ſibi quærit in annis:
Improbius nihil his fletibus eſſe poteſt.

LXXII. *Adulatorium de Cæſare Trajano.*

Frustra blanditiæ venitis ad me
Attritis miſerabiles labellis.
Dicturus dominum, Deumque non ſum:
Jam non eſt locus hac in urbe vobis.
Ad Parthos procul ite pileatos,
Et turpes, humileſque, ſuppliceſque
Pictorum ſola baſiate regum.
Non eſt hic dominus, ſed imperator,
Sed juſtiſſimus omnium ſenator:
Per quem de Stygia domo reducta eſt
Siccis ruſtica Veritas capillis.

Hoc ſub principe, ſi ſapis, caveto,
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

LXXIII. *Ad Marcum.*

Litera facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Auſoniæ dona ſevera togæ:
Qua non Fabricius, ſed vellet Apicius uti,
Vellet Mæcenas Cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuiſſet:
Non quacunque manu victima cæſa litat.
A te miſſa venit. poſſem niſi munus amare,
Marce, tuum: poteram nomen amare meum.
Munere ſed plus eſt, & nomine gratius ipſo,
Officium docti, judiciumque viri.

LXXIV. *Ad Romam.*

Jam parce laſſo, Roma, gratulatori,
Laſſo clienti: quamdiu ſalutator
Anteambulones & togatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto?
Cum Scorpus una quindecim graves hora
Ferventis auri victor auferat ſaccos:
Non ego meorum præmium libellorum,
(Quid enim merentur?) Apulos velim campos.
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus;
Nec quæ paludes delicata Pomptinas

Ex arce clivi ſpectat uva Setini.
Quid concupiſcam quæris ergo? dormire.

LXXV. *De Galla.*

MILLIA viginti quondam me Galla popoſcit;
Et, fateor, magni non erat illa nimis.
Annus abit: bis quina dabis ſeſtertia, dixit.
Poſcere plus viſa eſt, quam prius, illa mihi.
Jam duo poſcenti poſt ſextum millia menſem,
Mille dabam nummos: noluit accipere.
Tranſierant binæ forſan, trinæve Kalendæ,
Aureolos ultro quatuor ipſa petit.
Non dedimus. centum juſſit me mittere nummos:
Sed viſa eſt nobis hæc quoque ſumma gravis.
Sportula nos junxit quadrantibus arida centum:
Hanc voluit: puero diximus eſſe datam.
Inferius numquid potuit deſcendere? fecit.
Dat gratis, ultro dat mihi Galla: nego.

LXXVI. *De Mævio.*

HOC, Fortuna, tibi videtur æquum?
Civis non Syriæve, Parthiæve,
Nec de Cappadocis eques cataſtis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Lingua doctus utraque, cujus unum eſt,

Sed magnum vitium, quod eſt poeta,
Pullo Mævius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget Incitatus.

LXXVII. *De Caro medico.*

Nequius a Caro nihil unquam, Maxime, factum eſt,
Quam quod febre perit: fecit & illa nefas.
Sæva nocens febris ſaltem quartana fuiſſes!
Servari medico debuit ille ſuo.

LXXVIII. *Ad Macrum.*

Ibis litoreas, Macer, Salonas:
Ibit rara fides, amorque recti,
Et ſecum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit poteſtas.
Felix auriferæ colone terræ,
Rectorem vacuo ſinu remittes,
Optabiſque moras, & exeuntem
Udo Dalmata gaudio ſequeris.
Nos Celtas, Macer, & truces Iberos
Cum deſiderio tui petemus.
Sed quæcunque tamen feretur illic
Piſcoſi calamo Tagi notata,
Macrum pagina noſtra nominabit.
Sic inter veteres legar poetas;
Nec multos mihi præferas priores,
Uno ſed tibi ſim minor Catullo.

LXXIX. *De Torquato & Otacilio.*

AD lapidem Torquatus habet prætoria quartum:
Ad quartum breve rus emit Otacilius:
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Exſtruxit: cucumam fecit Otacilius.
Diſpoſuit Daphnona ſuo Torquatus in agro:
Caſtaneas centum ſevit Otacilius.
Conſule Torquato vici fuit ille magiſter;
Nec minor in tanto viſus honore ſibi.
Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim,
Sic puto Torquatus rumpet Otacilium.

LXXX. *De Erote.*

PLORAT Eros, quoties maculoſæ pocula myrrhæ
Inſpicit, aut pueros, nobiliuſve citrum:
Et gemitus imo ducit de pectore, quod non
Tota miſer coemat ſepta, feratque domum.
Quam multi faciunt, quod Eros, ſed lumine ſicco!
Pars major lacrimas ridet, & intus habet.

LXXXI. *De Phyllide.*

CUM duo veniſſent ad Phyllida mane fututum,
Et nudam cuperet ſumere uterque prior:
Promiſit pariter ſe Phyllis utrique daturam,
Et dedit. ille pedem ſuſtulit, hic tunicam.

LXXXII. *Ad Gallum.*

SI quid noſtra tuis adicit vexatio rebus,
Mane, vel a media nocte togatus ero:
Stridenteſque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed ſi non fias quadrante beatior uno,
Per gemitus noſtros, ingenuasque cruces;
Parce precor laſſo, vanoſque remitte labores,
Qui tibi non proſunt, & mihi, Galle, nocent.

LXXXIII. *Ad Marinum.*

RAROS colligis hinc & hinc capillos,
Et latum nitidæ, Marine, calvæ
Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti redeunt jubente vento,
Redduntur que ſibi, caputque nudum
Cirris grandibus hinc & inde cingunt.
Inter Spendophorum, Teleſphorumque,

Cydæ ſtare putabis Hermeroten.
Vis tu ſimplicius ſenem fateri?
Ut tandem videaris unus eſſe,
Tonſor jam reliquos metat capillos.
Calvo turpius eſt nihil comato.

LXXXIV. *De Afro, ad Cæditianum.*

MIRARIS, quare dormitum non eat Afer?
Accumbat cum qua, Cæditiane, vides.

LXXXV. *De Ladonte nauta.*

JAM ſenior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
Proxima dilectis rura paravit aquis.
Quæ cum ſæpe vagus premeret torrentibus undis
Tibris, & hiberno rumperet arva lacu:
Emeritam puppim, ripa quæ ſtabat in alta,
Implevit ſaxis, oppoſuitque vadis.
Sic nimias avertit aquas. quis credere poſſet?
Auxilium domino merſa carina tulit.

LXXXVI. *De Lauro.*

NEMO nova caluit ſic inflammatus amica,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed qui primus erat luſor, dum floruit ætas;
Nunc poſtquam deſit ludere, prima pila eſt.

LXXXVII. *De natali Reſtituti.*

OCTOBRES age ſentiat Kalendas
Facundi pia Roma Reſtituti.
Linguis omnibus & favete votis.
Natalem colimus, tacete lites.
Abſit cereus aridi clientis,
Et vani triplices, breveſque mappæ
Exſpectent gelidi jocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiator
Cadmi municipes ferat lacernas.
Pugnorum reus, ebriæque noctis
Cœnatoria mittat advocato.
Infamata virum puella vicit?
Veros ſardonychas, ſed ipſa tradat.
Mirator veterum ſenex avorum
Donet Phidiaci toreuma cæli.
Venator leporem, colonus hœdum,
Piſcator ferat æquorum rapinas.
Si mittit ſua quiſque, quid poetam
Miſſurum tibi, Reſtitute, credis?

LXXXVIII. *Ad Cottam.*

OMNES perſequeris prætorum, Cotta, locellos,
Accipis & ceras: officioſus homo es.

LXXXIX. *De ſtatua Junonis.*

JUNO labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruiſſe manus,
Ore nitet tanto, quanto ſuperaſſet in Ida
Judice convictas non dubitante Deas.
Junonem, Polyclete, ſuam niſi frater amaret,
Junonem poterat frater amare tuam.

XC. *In Ligellam.*

QUID vellis vetulum, Ligella, cunnum?
Quid buſti cineres tui laceſſis?
Tales munditiæ decent puellas.
Nam tu jam nec anus potes videri.
Iſtud, crede mihi, Ligella, belle
Non mater facit Hectoris, ſed uxor.
Erras, ſi tibi cunnus hic videtur,
Ad quem mentula pertinere deſit.
Quare ſi pudor eſt, Ligella, noli
Barbam vellere mortuo leoni.

XCI. *De Almone.*

OMNES eunuchos habet Almo, nec arrigit ipſe;
Et queritur, pariat quod ſua Polla nihil.

XCII. *Ad Marium.*

MARI, quietæ cultor & comes vitæ,
Quo cive priſca gloriatur Atina:
Has tibi gemellas barbari decus luci
Commendo pinus, iliceſque Faunorum,
Et ſemidocta villici manu ſtructas
Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas tinxit agni ſæpe ſanguis, aut hœdi,
Dominamque ſancti virginem Deam templi,
Et quem ſororis hoſpitem vides caſtæ
Martem mearum principem Kalendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ,
In quod Priapo perſequente confugit.
Hoc omne agelli mite parvuli numen
Seu tu cruore, ſive ture placabis:
Ubicunque noſter Martialis eſt, dices,
Hac, ecce, mecum dextera litat vobis
Abſens ſacerdos; vos putate præſentem,
Et date duobus, quidquid alter optarit.

XCIII. *Ad Clementem.*

Si prior Euganeas, Clemens, Helicaonis oras;
Pictaque pampineis videris arva jugis;
Perfer Ateſtinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpurea ſed modo ſuta toga.
Ut roſa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic nova, nec mento ſordida charta juvat.

XCIV. *Munuſculum pomorum.*

Non mea Maſſylus ſervat pomaria ſerpens,
Regius Alcinoi nec mihi ſervit ager:
Sed Nomentana ſecurus germinat hortus
Arbore, nec furem plumbea mala timent.
Hæc igitur, media quæ ſunt mihi nata Suburra,
Mittimus autumni cerea poma mei.

XCV. *Ad Gallam.*

Infantem tibi vir, tibi, Galla, remiſit adulter.
Hi, puto, non dubie ſe futuiſſe negant.

XCVI. *Ad Avitum.*

Sæpe loquar nimium gentes quod, Avite, remotas,
Miraris, Latia factus in urbe ſenex;
Auriferumque Tagum ſitiam, patriumque Salonem,
Et repetam ſaturæ ſordida rura caſæ.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Paſcitur hic, ibi paſcit ager: tepet igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hic pretioſa fames, conturbatorque macellus,
Menſa ibi divitiis ruris operta ſui.
Quatuor hic æſtate togæ, pluresſve teruntur;
Autumnis ibi me quatuor una tegit.
I, cole nunc reges: quidquid non præſtat amicus,
Cum præſtare tibi poſſit, Avite, locus.

XCVII. *De Numa.*

Dum levis arſura ſtruitur Libitina papyro,
Dum myrrham, & caſiam flebilis uxor emit:
Jam ſcrobe, jam lecto, jam pollinctore parato
Heredem ſcripſit me Numa: convaluit.

XCVIII. *In Publium.*

ADDAT cum mihi Cæcubum miniſter,
Idæo reſolutior cinædo,
Quo nec filia cultior, nec uxor,
Nec mater tua, nec ſoror recumbit:
Vis ſpectem potius tuas lacernas,
Et citrum vetus, Indicoſque dentes?
Suſpectus tibi ne tamen recumbam,
Præſta de grege, ſordidaque villa
Tonſos, horridulos, rudes, puſillos
Hircoſi mihi filios ſubulci.
Perdet te pudor hic: habere, Publi,
Mores non potes hos, & hos miniſtros.

XCIX. *De figura Socratis.*

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuiſſent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

C. *In commiſcentem verſus operi ſuo.*

QUID, ſtulte, noſtris verſibus tuos miſces?
Cum litigante quid tibi, miſer, libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquiliſque ſimiles facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, fruſtra crure ligneo curres.

CI. *De Capitolino.*

Elysio redeat ſi forte remiſſus ab agro
Ille ſuo felix Cæſare Galba vetus,
Qui Capitolinum pariter, Galbamque jocantes
Audierit: dicet, ruſtice Galba, tace.

CII. *De Phileno.*

Qua factus ratione ſit requiris,
Qui nunquam futuit, pater Philenus?
Gaditanus, Avite, dicat iſtud:
Qui ſcribit nihil, & tamen poeta eſt.

CIII. *Ad municipes ſuos Bilbilitanos.*

Municipes, Auguſta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quem Salo cingit aquis;
Ecquid læta juvat veſtri vos gloria vatis?
Nam decus & nomen, famaque veſtra ſumus.
Nec ſua plus debet tenui Verona Catullo,
Meque velit dici non minus illa ſuum.
Quatuor acceſſit trigeſima meſſibus æſtas,
Ut ſine me Cereri ruſtica liba datis.
Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutavere meos Itala regna comas.
Excipitis reducem placida ſi mente, venimus:
Aſpera ſi geritis corda, redire licet.

CIV. *Ad librum.*

I NOSTRO comes, i libelle, Flacco
Longum per mare, ſed faventis undæ,
Et curſu facili, tuiſque ventis
Hiſpanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forſitan eſſedo videbis.
Quid mandem tibi, quæris? ut ſodales
Paucos, ſed veteres, & ante brumas
Triginta mihi quatuorque viſos
Ipſa protinus a via ſalutes,
Et noſtrum admoneas ſubinde Flaccum,
Jucundos mihi nec laborioſos
Seceſſus pretio paret ſalubri,
Qui pigrum faciant tuum parentem.
Hæc ſunt. jam tumidus vocat magiſter,
Caſtigatque moras; & aura portum
Laxavit melior. vale, libelle:
Navem, ſcis puto, non moratur unus.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XI.

I. *Ad librum.*

Quo tu, quo, liber otioſe, tendis,
Cultus Sindone non quotidiana?
Numquid Parthenium videre? certe.
Vadas, & redeas inevolutus.
Libros non legit ille, ſed libellos:
Nec Muſis vacat, aut ſuis vacaret.
Ecquid te ſatis æſtimas beatum,
Contingunt tibi ſi manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet otioſiorem
Pompejus, vel Agenoris puella;
Vel primæ dominus levis carinæ.
Sunt illic duo, treſve, qui revolvant
Noſtrarum tineas ineptiarum:
Sed cum ſponſio, fabulæque laſſæ
De Scorpo fuerint, & Incitato.

II. *Ad lectores.*

TRISTE ſupercilium, durique ſevera Catonis
  Frons, & aratoris filia Fabricii,
Et perſonati faſtus, & regula morum,
  Quidquid & in tenebris non ſumus, ite foras.
Clamant ecce mei, Io Saturnalia, verſus:
  Et licet; & ſub te præſide, Nerva, libet.
Lectores tetrici ſalebroſum ediſcite Sanctram:
  Nil mihi vobiſcum eſt: iſte liber meus eſt.

III. *De ſuis libellis.*

NON urbana mea tantum Pimpleïde gaudent
  Otia, nec vacuis auribus iſta damus:
Sed meus in Geticis ad Martia ſigna pruinis
  A rigido teritur centurione liber.
Dicitur & noſtros cantare Britannia verſus:
  Quid prodeſt? neſcit ſacculus iſta meus.
At quam victuras poteramus pangere chartas,
  Quantaque Pieria prœlia flare tuba;
Cum pia reddiderint Auguſtum numina terris,
  Et Mæcenatem ſi mihi Roma daret!

IV. *Precatur Deos pro Nerva Trajano.*

SACRA, Lareſque Phrygum, quos Trojæ maluit heres,
Quam rapere arſuras Laomedontis opes:
Scriptus & æterno nunc primum Jupiter auro,
Et ſoror, & ſummi filia tota patris:
Et qui purpureis jam tertia nomina faſtis,
Jane, refers Nervæ; vos precor ore pio:
Hunc omnes ſervate ducem, ſervate ſenatum:
Moribus hic vivat principis, ille ſuis.

V. *In laudem Nervæ Trajani.*

TANTA tibi eſt recti reverentia, Cæſar, & æqui,
Quanta Numæ fuerat: ſed Numa pauper erat.
Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores,
Et cum tot Crœſos viceris, eſſe Numam.
Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
Elyſium liceat ſi vacuare nemus:
Te colet invictus pro libertate Camillus;
Aurum Fabricius, te tribuente, volet.
Te duce gaudebit Brutus; tibi Sulla cruentus
Imperium tradet, cum poſiturus erit.
Et te privato cum Cæſare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Craſſus opes.
Ipſe quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
Si Cato reddatur, Cæſarianus erit.

VI. *Ad Romam.*

UNCTIS falciferi ſenis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus,
Verſu ludere non laborioſo
Permittis, puto, pileata Roma.
Riſiſti: licet ergo, nec vetamur.
Pallentes procul hinc abite curæ:
Quidquid venerit obvium, loquamur,
Moroſa ſine cogitatione.
Miſce dimidios, puer, trientes;
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Miſce, Dindyme, ſed frequentiores:
Poſſum nil ego ſobrius: bibenti
Succurrent mihi quindecim poetæ.
Da nunc baſia, ſed Catulliana:
Quæ ſi tot fuerint, quot ille dixit,
Donabo tibi paſſerem Catulli.

VII. *Ad Paullam.*

JAM certe ſtupido non dices, Paulla, marito,
  Ad mœchum quoties longius ire voles,
Cæſar in Albanum juſſit me mane venire,
  Cæſar Circejos. jam ſtropha talis abit.
Penelopæ licet eſſe tibi ſub principe Nerva:
  Sed prohibet ſcabies, ingeniumque vetus.

Infelix, quid ages? ægram ſimulabis amicam?
  Hærebit dominæ vir comes ipſe ſuæ:
Ibit & ad fratrem tecum, matremque, patremque.
  Quas igitur fraudes ingenioſa paras?
Dicet & hyſtericam ſe forſitan altera mœcha
  In Sinueſſano velle ſedere lacu.
Quanto tu melius! quoties placet ire fututum,
  Quæ verum mavis dicere, Paulla, viro.

VIII. *De baſiis ſui pueri.*

LASSA quod externi ſpirant opobalſama drauci,
  Ultima quod curvo quæ cadit aura croco,
Poma quod hiberna matureſcentia capſa,
  Arbore quod verna luxurioſus ager,
De Pallatinis dominæ quod ſerica prælis,
  Succina virginea quod regelata manu,
Amphora quod nigri, ſed longe fracta, Falerni,
  Quod qui Sicanias detinet hortus apes,
Quod Coſmi redolent alabaſtra, focique Deorum,
  Quod modo divitibus lapſa corona comis:
Singula quid dicam? non ſunt ſatis; omnia miſce:
  Hoc fragrant pueri baſia mane mei.
Scire cupis nomen? nil præter baſia dicam,
  Juraſti. nimium ſcire, Sabine, cupis.

IX. *De ſtatua Memoris.*

Clarus fronde Jovis, Romani fama cothurni,
Spirat Apellea redditus arte Memor.

X. *De Turno.*

Contulit ad Satyras ingentia pectora Turnus.
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

XI. *Ad puerum ſuum.*

Tolle, puer, calices, tepidique toreumata Nili
Et mihi ſecura pocula trade manu,
Trita patrum labris, & tonſo pura miniſtro;
Antiquus menſis reſtituatur honor.
Te potare decet gemma, qui Mentora frangis 5
In ſcaphum mœchæ, Sardanapale, tuæ.

XII. *In Zoilum.*

Jus tibi natorum vel ſeptem, Zoïle, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

XIII. *Epitaphium Paridis Pantomimi.*

QUISQUIS Flaminiam teris, viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis deliciæ, ſaleſque Nili,
Ars & gratia, luſus & voluptas,
Romani decus, & dolor theatri,
Atque omnes Veneres, Cupidineſque,
Hoc ſunt condita, quo Paris, ſepulcro.

XIV. *De colono.*

HEREDES, nolite brevem ſepelire colonum:
Nam terra eſt illi quantulacunque gravis.

XV. *De libro ſuo.*

SUNT chartæ mihi, quas Catonis uxor,
Et quas horribiles legant Sabinæ.
Hic totus volo rideat libellus,
Et ſit nequior omnibus libellis:
Qui vino madeat, nec erubeſcat
Pingui ſordidus eſſe Coſmiano.
Ludat cum pueris, amet puellas:
Nec per circuitus loquatur illam
Ex qua naſcimur, omnium parentem,
Quam ſanctus Numa mentulam vocabat.

Verſus hos tamen eſſe tu memento
Saturnalicios, Apollinaris.
Mores non habet hic meos libellus.

XVI. *Ad lectores.*

Qui gravis es nimium, potes hinc jam, lector, abire
Quo libet: urbanæ ſcripſimus iſta togæ.
Nam mea Lampſacio laſcivit pagina verſu,
Et Tarteſſiaca concrepat æra manu.
O quoties rigida pulſabis pallia vena,
Sis gravior Curio, Fabricioque licet!
Tu quoque nequitias noſtri luſuſque libelli
Uda puella leges, ſis Patavina licet.
Erubuit, poſuitque meum Lucretia librum;
Sed coram Bruto. Brute, recede, leget.

XVII. *Ad Sabinum.*

Non omnis noſtri nocturna eſt pagina libri:
Invenies & quod mane, Sabine, legas.

XVIII. *In Lupum.*

Donasti, Lupe, rus ſub urbe nobis:
Sed rus eſt mihi majus in feneſtra.
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ,
Quod formica die comedit uno,
Clauſæ cui folium roſæ corona eſt:
In quo non magis invenitur herba,
Quam coſti folium, piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
Nec ſerpens habitare tota poſſit.
Erucam male paſcit hortus unam;
Conſumto moritur culex ſalicto;
Et talpa eſt mihi foſſor, atque arator.
Non boletus hiare, non mariſcæ
Ridere, aut violæ patere poſſunt.
Fines mus populatur, & colono
Tanquam ſus Calydonius timetur;
Et ſublata volantis ungue Procnes
In nido ſeges eſt hirundinino;
Et cum ſtet ſine falce, mentulaque,
Non eſt dimidio locus Priapo.
Vix implet cochleam peracta meſſis,
Et muſtum nuce condimus picata.
Erraſti, Lupe, litera ſed una:
Nam quo tempore prædium dediſti,
Mallem tu mihi prandium dediſſes.

XIX. *In Gallam.*

Quæris cur nolim te ducere, Galla? diſerta es.
Sæpe ſolœciſmum mentula noſtra facit.

XX. *Ad lectorem gravem.*

Cæsaris Auguſti laſcivos, livide, verſus
Sex lege, qui triſtis verba Latina legis.
Quod futuit Glaphyren Antonius, hanc mihi pœnam
Fulvia conſtituit, ſe quoque uti futuam.
Fulviam ego ut futuam? quid ſi me Manius oret,
Pædicem? faciam? non puto, ſi ſapiam.
Aut futue, aut pugnemus, ait. quid, quod mihi vita
Carior eſt ipſa mentula? ſigna canant.
Absolvis lepidos nimirum, Auguſte, libellos,
Qui ſcis Romana ſimplicitate loqui.

XXI. *In Lydiam.*

Lydia tam laxa eſt, equitis quam culus aeni;
Quam celer arguto qui ſonat ære trochus;
Quam rota tranſmiſſo toties intacta petauro,
Quam vetus a craſſa calceus udus aqua;
Quam quæ rara vagos exſpectant retia turdos,
Quam Pompejano vela negata Noto;
Quam quæ de phthiſico lapſa eſt armilla cinædo,
Culcita Leuconico quam viduata ſuo;

Quam veteres brachæ Britonis pauperis, & quam
Turpe Ravennatis guttur onocrotali.
Hanc in piſcina dicor futuiſſe marina.
Neſcio: piſcinam me futuiſſe puto.

XXII. *In pædiconem maſturbantem.*

Mollia quod nivei duro teris ore Galeſi
Baſia, quod nudo cum Ganymede jaces;
Quis negat hoc nimium? ſed ſit ſatis: inguina ſaltem
Parce fututrici ſollicitare manu.
Lævibus in pueris plus hæc, quam mentula, peccat;
Et faciunt digiti, præcipitantque virum.
Inde tragus, celereſque pili, mirandaque matri
Barba, nec in clara balnea luce placent.
Diviſit natura mares: pars una puellis,
Una viris genita eſt. utere parte tua.

XXIII. *In Silam.*

Nubere Sila mihi nulla non lege parata eſt:
Sed Silam nulla ducere lege volo.
Cum tamen inſtaret, decies mihi dotis in auro
Sponſa dabis, dixi: quid minus eſſe poteſt?
Nec futuam quamvis prima te nocte maritus:
Communis tecum nec mihi lectus erit.
Complectarque meam, nec tu prohibebis, amicam:
Ancillam mittes & mihi juſſa tuam.

Te ſpectante dabit nobis laſciva miniſter
Baſia, ſive meus, ſive erit ille tuus.
Ad cœnam venies: ſed ſic diviſa recumbes,
Ut non tangantur pallia noſtra tuis.
Oſcula rara dabis nobis, ſed non dabis ultro:
Nec quaſi nupta dabis, ſed quaſi mater anus.
Si potes iſta pati, ſi nil perferre recuſas:
Invenies qui te ducere, Sila, velit.

XXIV. *Ad Labullum.*

Dum te proſequor, & domum reduco,
Aurem dum tibi præſto garrienti,
Et quidquid loqueris, faciſque, laudo,
Quot verſus poterant, Labulle, naſci?
Hoc damnum tibi non videtur eſſe,
Si quod Roma legit, requirit hoſpes,
Non deridet eques, tenet ſenator,
Laudat cauſidicus, poeta carpit,
Propter te perit? hoc, Labulle, verum eſt?
Hoc quiſquam ferat, ut tibi tuorum
Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi ſit minor meorum?
Triginta prope jam diebus una eſt
Nobis pagina vix peracta: ſic fit,
Cum cœnare domi poeta non vult.

XXV. *In Linum.*

ILLA ſalax nimium, nec paucis nota puellis,
Stare Lino deſit mentula: lingua cave.

XXVI. *Ad Teleſphorum puerum.*

O MIHI grata quies, o blanda, Teleſphore, cura,
Qualis in amplexu non fuit ante meo;
Baſia da nobis vetulo, puer, uda Falerno,
Pocula da labris facta minora tuis.
Addideris ſuper hæc Veneris ſi gaudia vera:
Eſſe negem melius cum Ganymede Jovi.

XXVII. *Ad Flaccum.*

FERREUS es, ſi ſtare poteſt tibi mentula, Flacce,
Cum te ſex cyathos orat amica gari;
Vel duo fruſta rogat cybii, tenuemve lacertum,
Nec dignam toto ſe botryone putat:
Cui portat gaudens ancilla paropſide rubra
Alecem, ſed quam protinus illa voret:
Aut cum perfricuit frontem, poſuitque pudorem,
Succida palliolo vellera quinque petit.
At mea me libram foliati poſcat amica,
Aut virides gemmas, ſardonychaſve pares:
Nec niſi prima velit de Tuſco Serica vico,
Aut centum aureolos, ſic velut æra, roget.

Nunc tu velle putas hæc me dare dona puellæ?
Nolo: ſed, his ut ſit digna puella, volo.

XXVIII. *De nephritico, ſed phrenetico.*

INVASIT medicum ſica nephriticus, Aucte,
Et præcidit Hylan. hic, puto, ſanus erat.

XXIX. *Ad Phyllidem.*

LANGUIDA cum vetula tractare virilia dextra
Cœpiſti, jugulor pollice, Phylli, tuo.
Nam cum me murem, cum me tua lumina dicis;
Horis me refici vix puto poſſe decem.
Blanditias neſcis: dabo, dic, tibi millia centum,
Et dabo Setini jugera culta ſoli:
Accipe vina, domum, pueros, chryſendeta, menſas.
Nil opus eſt digitis: ſic mihi, Phylli, frica.

XXX. *In Zoilum.*

Os male cauſidicis & dicis olere poetis:
Sed fellatori, Zoïle, pejus olet.

XXXI. *In Cæcilium.*

ATREUS Cæcilius cucurbitarum
Sic illas, quaſi filios Thyeſtæ,
In partes lacerat, ſecatque mille.
Guſtu protinus has edes in ipſo,
Has prima feret, alterave cœna,
Has cœna tibi tertia reponet.
Hinc ſeras epidipnidas parabit;
Hinc piſtor fatuas facit placentas;
Hinc & multiplices ſtruit tabellas,
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal,
Ut lentem poſitam fabamque credas:
Boletos imitatur, & botellos,
Et caudam cybii, breveſque mœnas;
Hinc cellarius experitur artes,
Ut condat vario vafer ſapore
In rutæ folium Capellianæ.
Sic implet gabatas, paropſidaſque,
Et leves ſcutulas, cavaſque lances.
Hoc lautum putat, hoc putat venuſtum,
Unum ponere ferculis tot aſſem.

XXXII. *In Neſtorem.*

NEC toga, nec focus eſt, nec tritus cimice lectus,
Nec tibi de bibula ſarta palude teges:
Nec puer, aut ſenior, nulla eſt ancilla, nec infans,
Nec ſera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Neſtor, dici atque videri
Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore.
Non eſt paupertas, Neſtor, habere nihil.

XXXIII. *De Praſino.*

SÆPIUS ad palmam Praſinus poſt fata Neronis
Pervenit, & victor præmia plura refert.
I nunc, Livor edax, dic te ceſſiſſe Neroni:
Vicit nimirum, non Nero, ſed Praſinus.

XXXIV. *De Apro.*

ÆDES emit Aper, ſed quas nec noctua vellet
Eſſe ſuas: adeo nigra, vetuſque caſa eſt.
Vicinos illi nitidus Maro poſſidet hortos.
Cœnabit belle, non habitabit Aper.

XXXV. *Ad Fabullum.*

IGNOTOS mihi cum voces trecentos,
Quare non veniam vocatus a te,
Miraris, quereriſque, litigaſque.
Solus cœno, Fabulle, non libenter.

XXXVI. *De Cajo Proculo.*

CAJUS hanc lucem gemma mihi Julius alba
  Signat, io votis redditus, ecce, meis.
Deſperaſſe juvat, veluti jam rupta ſororum
  Fila: minus gaudent, qui timuere nihil.
Hypne quid exſpectas piger? immortale Falernum
  Funde: ſenem poſcunt talia vota cadum.
Quincunces, & ſex cyathos, beſſemque bibamus,
  Caïus ut fiat Julius, & Proculus.

XXXVII. *In Zoilum.*

ZOILE, quid tota gemmam præcingere libra
  Te juvat, & miſerum perdere ſardonycha?
Annulus iſte tuis fuerat modo cruribus aptus:
  Non eadem digitis pondera conveniunt.

XXXVIII. *De mulione ſurdo.*

Mulio viginti venit modo millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? ſurdus erat.

XXXIX. *In Charidemum.*

Cunarum fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri cuſtos, aſſiduuſque comes.
Jam mihi nigreſcunt tonſa ſudaria barba,
Et queritur labris puncta puella meis.
Sed tibi non crevi: te noſter villicus horret:
Te diſpenſator, te domus ipſa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, obſervas, quereris, ſuſpiria ducis;
Et vix a ferulis abſtinet ira manum.
Si Tyrios ſumſi cultus, unxive capillos;
Exclamas, Nunquam fecerat iſta pater.
Et numeras noſtros adſtricta fronte trientes,
Tanquam de cella ſit cadus ille tua.
Deſine: non poſſum libertum ferre Catonem.
Eſſe virum jam me dicet amica tibi.

XL. *De Luperco.*

FORMOSAM Glyceren amat Lupercus,
Et ſolus tenet, imperatque ſolus:
Quam toto ſibi menſe non fututam
Cum triſtis quereretur; & roganti
Cauſam reddere vellet Æliano:
Reſpondit, Glyceræ dolere dentes.

XLI. *De Amynta.*

INDULGET pecori nimium dum paſtor Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaque gregis:
Cedentes oneri ramos, ſilvamque fluentem
Vicit, concuſſas ipſe ſecutus opes.
Triſte nemus diræ vetuit ſupereſſe rapinæ,
Damnavitque rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, ſues habeat vicinus Iolas:
Te ſatis eſt nobis annumerare pecus.

XLII. *In Cæcilianum.*

VIVIDA cum poſcas epigrammata, mortua ponis
Lemmata: qui fieri, Cæciliane, poteſt?
Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia naſci:
Et thyma Cecropiæ Corſica ponis api?

XLIII. *In uxorem.*

Deprenſum in puero tetricis me vocibus, uxor,
 Corripis, & culum te quoque habere refers.
Dixit idem quoties laſcivo Juno Tonanti?
 Ille tamen gracili cum Ganymede jacet.
Incurvabat Hylam poſito Tirynthius arcu:
 Tu Megaram credis non habuiſſe nates?
Torquebat Phœbum Daphne fugitiva: ſed illas
 Œbalius flammas juſſit abire puer.
Bryſeïs multum quamvis averſa jaceret,
 Æacidæ propior lævis amicus erat.
Parce tuis igitur dare maſcula nomina rebus;
 Teque puta cunnos, uxor, habere duos.

XLIV. *Ad ſenem orbum.*

Orbus es, & locuples, & Bruto conſule natus:
 Eſſe tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: ſed quas juvenis, quas pauper habebas.
 Qui novus eſt, mortem diligit ille tuam.

XLV. *In Cantharum.*

INTRASTI quoties inſcriptæ limina cellæ;
Seu puer arriſit, ſive puella tibi:
Contentus non es foribus, veloque, ſeraque,
Secretumque jubes grandius eſſe tibi.
Oblinitur minimæ ſi qua eſt ſuſpicio rimæ,
Punctaque laſciva quæ terebrantur acu.
Nemo eſt tam teneri, tam ſollicitique pudoris,
Qui vel pædicat, Canthare, vel futuit.

XLVI. *In Mævium.*

JAM, niſi per ſomnum, non arrigis, & tibi, Mævi,
Incipit in medios mejere verpa pedes:
Truditur & digitis pannucea mentula laſſis,
Nec levat exſtinctum ſollicitata caput.
Quid miſeros fruſtra cunnos, culoſque laceſſis?
Summa petas: illic mentula vivit anus.

XLVII. *In Blattaram.*

OMNIA femineis quare dilecta catervis
Balnea devitat Blattara? ne futuat.
Cur nec Pompeia lentus ſpatiatur in umbra;
Nec petit Inachidos limina? ne futuat.
Cur Lacedæmonio luteum ceromate corpus
Perfundit gelida Virgine? ne futuat.

Cum ſic feminei generis contagia vitet,
Cur lingit cunnum Blattara? ne futuat.

XLVIII. *In Silium Italicum.*

Silius hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet.
Heredem dominumque ſui tumulive Lariſve
Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

XLIX. *De Silio.*

Jam prope deſertos cineres, & ſancta Maronis
Nomina qui coleret pauper, & unus erat.
Silius optatæ ſuccurrere cenſuit umbræ,
Silius & vatem, non minor ipſe, tulit.

L. *In Phyllida.*

Nulla eſt hora tibi qua non me, Phylli, furentem
Deſpolies: tanta calliditate rapis.
Nunc plorat ſpeculo fallax ancilla relicto:
Gemma vel a digito, vel cadit aure lapis.
Nunc furtiva lucri fieri bombycina poſſunt:
Profertur Coſmi nunc mihi ſiccus onyx.
Amphora nunc petitur nigri carioſa Falerni,
Expiet ut ſomnos garrula ſaga tuos.

Nunc ut emam grandemve lupum, mullumve bilibrem;
    Indixit cœnam dives amica tibi.
Sit pudor, & tandem veri reſpectus, & æqui.
    Nil tibi, Phylli, nego: nil mihi, Phylli, nega.

LI. *De Titio.*

Tanta eſt quæ Titio columna pendet,
Quantam Lampſacæ colunt puellæ.
Hic nullo comitante, nec moleſto,
Thermis grandibus, & ſuis lavatur:
Anguſte Titius tamen lavatur.

LII. *Ad Julium Cerealem.*

Cœnabis belle, Juli Cerealis, apud me:
    Conditio eſt melior ſi tibi nulla, veni.
Octavam poteris ſervare: lavabimur una:
    Scis, quam ſint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
    Utilis, & porris fila reſecta ſuis.
Mox vetus, & tenui major cordyla lacerto;
    Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.
Altera non deerunt tenui verſata favilla;
    Et Velabrenſi maſſa recocta foco:
Et quæ Picenum ſenſerunt frigus olivæ:
    Hæc ſatis in guſtu. cetera noſſe cupis?
Mentiar, ut venias: piſces, conchylia, ſumen;
    Et cortis ſaturas, atque paludis aves:

Quæ nec Stella ſolet rara niſi ponere cœna.
Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.
Ipſe tuos nobis relegas licet uſque Gigantas,
Rura vel æterno proxima Virgilio.

LIII. *De Claudia Ruſina.*

Claudia cæruleis cum ſit Rufina Britannis
Edita, quam Latiæ pectora plebis habet!
Quale decus formæ! Romanam credere matres
Italides poſſunt, Atthides eſſe ſuam.
Dì bene, quod ſancto peperit fœcunda marito,
Quod ſperat generos, quodque puella nurus.
Sic placeat ſuperis, ut conjuge gaudeat uno,
Et ſemper natis gaudeat illa tribus.

LIV. *In Zoilum.*

Unguenta, & caſias, & olentem funera myrrham,
Turaque de medio ſemicremata rogo,
Et quæ de Stygio rapuiſti cinnama lecto,
Improbe de turpi, Zoïle, redde ſinu.
A pedibus didicere manus peccare protervæ.
Non miror furem, qui fugitivus erat.

LV. *De Lupo, ad Urbicum.*

HORTATUR fieri quod te Lupus, Urbice, patrem,
Ne credas. nihil eſt, quod minus ille velit.
Ars eſt captandi, quod nolis velle videri:
Ne facias optat, quod rogat ut facias.
Dicat prægnantem tua ſe Coſconia tantum:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu conſilio videaris ut uſus amici,
Sic morere, ut factum te putet eſſe patrem.

LVI. *In Chæremonem.*

QUOD nimium laudas, Chæremon Stoice, mortem;
Vis animum mirer ſuſpiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fracta facit urceus anſa,
Et triſtis nullo qui tepet igne focus.
Et teges, & cimex, & nudi ſponda grabati,
Et brevis, atque eadem nocte dieque toga.
O quam magnus homo es, qui fæce rubentis aceti,
Et ſtipula, & nigro pane carere potes!
Leuconicis agedum tumeat tibi culcita lanis,
Conſtringatque tuos purpura texta toros:
Dormiat & tecum, qui, cum modo Cæcuba miſcet,
Convivas roſeo torſerat ore, puer:
O quam tu cupies ter vivere Neſtoris annos,
Et nihil ex ulla perdere luce voles!

Rebus in anguſtis facile eſt contemnere vitam.
Fortiter ille facit, qui miſer eſſe poteſt.

LVII. *Ad Severum.*

Miraris, docto quod carmina mitto Severo,
Ad cœnam quod te, docte Severe, vocem?
Jupiter ambroſia ſatur eſt, & nectare vivit:
Nos tamen exta Jovi cruda merumque damus.
Omnia cum tibi ſint dono conceſſa Deorum:
Si quod habes, non vis; ergo quid accipies?

LVIII. *In Teleſphorum.*

Cum me velle vides, tentumque, Theleſphore, ſentis;
Magna rogas: puta me velle negare nihil.
Et niſi juratus dixi, DABO, ſubtrahis illas,
Permittunt in me quæ tibi multa, nates.
Quid ſi me tonſor, cum ſtricta novacula ſupra eſt,
Tunc libertatem, divitiaſque roget?
Promittam: nec enim rogat illo tempore tonſor,
Latro rogat: res eſt imperioſa timor.
Sed fuerit curva cum tuta novacula theca,
Frangam tonſori crura manuſque ſimul.
At tibi nil faciam: ſed lota mentula læva
Λειχάζειν cupidæ dicet avaritiæ.

LIX. *De Charino.*

Senos Charinus omnibus digitis gerit,
  Nec nocte ponit, annulos;
Nec cum lavatur. cauſa quæ ſit, quæritis?
  Dactyliothecam non habet.

LX. *De Chione & Phlogide.*

Sit Phlogis, an Chione Veneri magis apta, requiris?
  Pulchrior eſt Chione; ſed Phlogis ulcus habet.
Ulcus habet, Priami quod tendere poſſit alutam,
  Quodque ſenem Pylium non ſinat eſſe ſenem.
Ulcus habet, quod habere ſuam vult quiſque puellam;
  Quod ſanare Criton, non quod Hygea poteſt.
At Chione non ſentit opus, nec vocibus ullis
  Adjuvat: abſentem, marmoreamve putes.
Exorare, Dei, ſi vos tam magna liceret,
  Et bona velletis tam pretioſa dare:
Hoc quod habet Chione corpus, faceretis haberet
  Ut Phlogis; & Chione, quod Phlogis ulcus habet.

LXI. *De Mannejo.*

Lingua maritus, mœchus ore Mannejus,
Summœnianis inquinatior buccis:
Quem cum feneſtra vidit a Suburana
Obſcœna nudum lena, fornicem cludit,
Mediumque mavult baſiare, quam ſummum:
Modo qui per omnes viſcerum tubos ibat,
Et voce certa, conſciaque dicebat,
Puer, an puella matris eſſet in ventre;
(Gaudete cunni; veſtra namque res acta eſt)
Arrigere linguam non poteſt fututricem.
Nam, dum tumenti merſus hæret in vulva,
Et vagientes intus audit infantes,
Partem guloſam ſolvit indecens morbus:
Nec purus eſſe nunc poteſt, nec impurus.

LXII. *De Lesbia.*

Lesbia ſe jurat gratis nunquam eſſe fututam.
Verum eſt: cum futui vult, numerare ſolet.

LXIII. *In Philomuſum.*

SPECTAS nos, Philomuſe, cum lavamur;
Et quare mihi tam mutoniati
Sint læves pueri, ſubinde quæris:
Dicam ſimpliciter tibi roganti:
Pædicant, Philomuſe, curioſos.

LXIV. *In Fauſtum.*

NESCIO tam multis quid ſcribas, Fauſte, puellis:
Hoc ſcio, quod ſcribit nulla puella tibi.

LXV. *In Juſtinum.*

SEXCENTI cœnant a te, Juſtine, vocati
Lucis ad officium, quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non ultimus eſſe ſolebam;
Nec locus hic nobis invidioſus erat.
Poſtera ſed feſtæ reddes ſollemnia menſæ:
Sexcentis hodie, cras mihi natus eris.

LXVI. *In Vacerram.*

Et delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator:
Et fellator es, & laniſta. miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

LXVII. *In Maronem.*

Nil mihi das vivus: dicis, poſt fata daturum.
Si non es ſtultus, ſcis, Maro, quid cupiam.

LXVIII. *Ad Mathonem.*

Parva rogas magnos: ſed non dant hæc quoque magni.
Ut pudeat levius te, Matho, magna roga.

LXIX. *Epitaphium canis Lydiæ.*

Amphitheatrales inter nutrita magiſtros
Venatrix, ſilvis aſpera, blanda domi,
Lydia dicebar, domino fidiſſima Dextro,
Qui non Erigones mallet habere canem:
Nec qui, Dictæa Cephalum de gente ſecutus,
Luciferæ pariter venit ad aſtra Deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abſtulit ætas,
Qualia Dulichio fata fuere cani.

Fulmineo ſpumantis apri ſum dente peremta,
Quantus erat Calydon, aut, Erymanthe, tuus.
Nec queror, infernas quamvis cito rapta ſub umbras:
Non potui fato nobiliore mori.

LXX. *In Tuccam.*

VENDERE, Tucca, potes centenis millibus emtos?
Plorantes dominos vendere, Tucca, potes?
Nec te blanditiæ, nec verba, rudeſque querelæ,
Nec te dente tuo ſaucia colla movent?
Ah facinus! tunica patet inguen utrinque levata;
Inſpiciturque tua mentula facta manu.
Si te delectat numerata pecunia, vende
Argentum, menſas, myrrhina, rura, domum.
Vende ſenes ſervos, agros & vende paternos:
Ne pueros vendas, omnia vende miſer.
Luxuria eſt emere hos, (quis enim dubitatve, negatve?)
Sed multò major vendere luxuria eſt.

LXXI. *De Leda.*

HYSTERICAM vetulo ſe dixerat eſſe marito,
Et queritur futui Leda neceſſe ſibi:
Sed flens atque gemens tanti negat eſſe ſalutem,
Seque refert potius propoſuiſſe mori.
Vir rogat, ut vivat, virides nec deferat annos;
Et fieri, quod jam non facit ipſe, ſinit.

Protinus accedunt medici, medicæque recedunt,
Tolluntur que pedes: o medicina gravis!

LXXII. *De Nata.*

Drauci Nata ſui vocat pipinnam,
Collatus cui Gallus eſt Priapus.

LXXIII. *In Lygdum.*

Venturum juras ſemper mihi, Lygde, roganti:
Conſtituiſque horam, conſtituiſque locum.
Cum fruſtra jacui longa prurigine tentus,
Succurrit pro te ſæpe ſiniſtra mihi.
Quid precer, o fallax, meritis, & moribus iſtis?
Umbellam luſcæ, Lygde, feras dominæ.

LXXIV. *De Baccara.*

Curandum penem commiſit Baccara Græcus
Rivali medico: Baccara Gallus erit.

LXXV. *In Cæliam.*

THECA tectus aenea lavatur
Tecum, Cælia, ſervus. ut quid, oro,
Non ſit cum citharœdus, aut choraules?
Non vis, ut puto, mentulam videre.
Quare cum populo lavaris ergo?
Omnes an tibi nos ſumus ſpadones?
Ergo, ne videaris invidere,
Servo, Cælia, fibulam remitte.

LXXVI. *Ad Pætum.*

SOLVERE, Pæte, decem tibi me ſeſtertia cogis:
  Perdiderit quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu, qui
  Bis centena potes perdere, perde decem.

LXXVII. *In Vacerram.*

IN omnibus Vacerra quod conclavibus
Conſumit horas, & die tota ſedet:
Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

LXXVIII. *Ad Victorem ſponſum.*

Utere femineis complexibus, utere, Victor,
Ignotumque ſibi mentula diſcat opus.
Flammea texuntur ſponſæ, jam virgo paratur;
Tondebit pueros jam nova nupta tuos.
Pædicare ſemel cupido dabit illa marito,
Dum metuit teli vulnera prima novi.
Sæpius hoc fieri nutrix, materque vetabunt,
Et dicent, Uxor, non puer, iſta tibi eſt.
Heu quantos æſtus, quantos patiere labores;
Si fuerit cunnus res peregrina tibi!
Ergo Suburanæ tironem trade magiſtræ.
Illa virum faciet: non bene virgo docet.

LXXIX. *Ad Pætum.*

Ad primum decima lapidem quod venimus hora;
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non eſt iſta viæ, non eſt mea, ſed tua culpa,
Miſiſti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

LXXX. *De Bajis.*

Litus beatæ Veneris aureum Bajas,
Bajas ſuperbæ blanda dona Naturæ,
Ut mille laudem, Flacce, verſibus Bajas:
Laudabo digne non ſatis tamen Bajas.
Sed Martialem malo, Flacce, quam Bajas.
Optare utrumque pariter, improbum votum eſt.
Quod ſi Deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum eſt Martialis & Bajæ!

LXXXI. *De ſpadone, & ſene.*

Cum ſene communem vexat ſpado Dindymus Æglen,
Et jacet in medio ſicca puella toro:
Viribus hic operi non eſt, hic utilis annis.
Ergo ſine effectu prurit uterque labor.
Supplex illa rogat pro ſe, miſeriſque duobus,
Hunc juvenem facias, hunc, Cytherea, virum.

LXXXII. *De Philoſtrato.*

A Sinuessanis conviva Philoſtratus undis
Conductum repetens nocte jubente larem,
Pæne imitatus obit ſævis Elpenora fatis,
Præceps per longos dum ruit uſque gradus.

Non eſſet, Nymphæ, tam magna pericula paſſus,
Si potius veſtras ille bibiſſet aquas.

LXXXIII. *Ad Soſibianum.*

Nemo habitat gratis, niſi dives & orbus, apud te;
Nemo domum pluris, Soſibiane, locat.

LXXXIV. *De Antiocho tonſore.*

Qui nondum Stygias deſcendere quærit ad undas,
Tonſorem fugiat, ſi ſapit, Antiochum.
Alba minus ſævis lacerantur brachia cultris,
Cum furit ad Phrygios enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon ſecat enterocelas,
Fractaque fabrili dedolat oſſa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoïca menta,
Collaque pulverea nudet equina juba.
Hic miſerum Scythica ſub rupe Promethea radat:
Carnificem nudo pectore poſcet avem.
Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus:
Antiochi tantum barbara tela ſonent.
Hæc quæcunque meo numeratis ſtigmata mento,
In veteli pyctæ qualia fronte ſedent,
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
Antiochi ferrum eſt, & ſcelerata manus.
Unus de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

LXXXV. *In Zoilum.*

Sidere percuſſa eſt ſubito tibi, Zoïle, lingua;
Dum lingis certe, Zoïle, nunc futues.

LXXXVI. *In Parthenopæum.*

Leniat ut fauces medicus, quas aſpera vexat
Aſſidue tuſſis, Parthenopæe, tibi:
Mella dari, nucleoſque jubet, dulceſque placentas,
Et quidquid pueros non ſinit eſſe truces.
At tu non ceſſas totis tuſſire diebus.
Non eſt hæc tuſſis, Parthenopæe: gula eſt.

LXXXVII. *Ad Charidemum.*

Dives eras quondam: ſed tunc pædico fuiſti,
Et tibi nulla diu femina nota fuit.
Nunc ſectaris anus. o quantum cogit egeſtas!
Illa fututorem te, Charideme, facit.

LXXXVIII. *De Chariſiano.*

MULTIS jam, Lupe, poſſe ſe diebus
Pædicare negat Chariſianus.
Cauſam cum modo quærerent ſodales,
Ventrem dixit habere ſe ſolutum.

LXXXIX. *Ad Pollam.*

INTACTAS quare mittis mihi, Polla, coronas?
A te vexatas malo tenere roſas.

XC. *In Chreſtillum.*

CARMINA nulla probas, molli quæ limite currunt;
Sed quæ per ſalebras, altaque ſaxa cadunt.
Et tibi Mæonio res carmine major habetur,
Luceilei columella heic ſitu' Metrophan' eſt.
Attonituſque legis terraï frugiferaï;
Accius & quidquid Pacuviuſque vomunt.
Vis imiter veteres, Chreſtille, tuoſque poetas?
Diſpeream, ſi ſcis, mentula quid ſapiat.

XCI. *Epitaphium Canaces.*

ÆOLIDON Canace jacet hoc tumulata ſepulcro,
Ultima cui parvæ ſeptima venit hiems.
Ah ſcelus, ah facinus! properas quid flere, viator?
Non licet hic vitæ de brevitate queri.
Triſtius eſt leto leti genus: horrida vultus
Abſtulit, & tenero ſedit in ore lues:
Ipſaque crudeles ederunt oſcula morbi;
Nec data ſunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ;
Ne poſſet duras flectere lingua Deas.

XCII. *In Zoilum.*

MENTITUR, qui te vitioſum, Zoïle, dixit.
Non vitioſus homo es, Zoïle, ſed vitium.

XCIII. *De Theodoro.*

PIERIOS vatis Theodori flamma Penates
Abſtulit. hoc Muſis, hoc tibi, Phœbe, placet?
O ſcelus, o magnum facinus, crimenque Deorum,
Non arſit pariter quod domus, & dominus!

XCIV. *In verpum æmulum.*

QUOD nimium lives, noſtris & ubique libellis
Detrahis, ignoſco: verpe poeta, ſapis.
Hoc quoque non curo, quod cum mea carmina carpas,
Compilas: & ſic, verpe poeta, ſapis.
Illud me cruciat, Solymis quod natus in ipſis,
Pædicas puerum, verpe poeta, meum.
Ecce negas, juraſque mihi per templa Tonantis.
Non credo: jura, verpe, per Anchialum.

XCV. *Ad Flaccum.*

INCIDERIS quoties in baſia fellatorum,
In ſolio puto te mergere, Flacce, caput.

XCVI. *Ad Germanum.*

MARTIA, non Rhenus, ſalit hic, Germane: quid obſtas,
Et puerum prohibes divitis imbre lacus?
Barbare, non debet, ſubmoto cive, miniſtro
Captivam victrix unda levare ſitim.

XCVII. *In Theleſillam.*

UNA nocte quater poſſum: ſed quatuor annis
Si poſſum, peream, te Theleſilla ſemel.

XCVIII. *Ad Baſſum.*

Effugere non eſt, Baſſe, baſiatores.
Inſtant, morantur, perſequuntur, occurrunt;
Et hinc, & illinc, uſquequaque, quacunque.
Non ulcus acre, puſtulæve lucentes,
Nec triſte mentum, ſordidique lichenes,
Nec labra pingui delibuta ceroto,
Nec congelati gutta proderit naſi.
Et æſtuantem baſiant, & algentem,
Et nuptiale baſium reſervantem.
Non te cucullis aſſeret caput tectum;
Lectica nec te tuta pelle, veloque,
Nec vindicabit ſella ſæpius cluſa.
Rimas per omnes baſiator intrabit.
Non conſulatus ipſe, non tribunatus,
Sævique faſces, nec ſuperba clamoſi
Lictoris abiget virga baſiatorem.
Sedeas in alto tu licet tribunali,
Et e curuli jura gentibus reddas:
Aſcendet illa baſiator, atque illa:
Febricitantem baſiabit & flentem:
Dabit oſcitanti baſium, natantique:
Dabit & cacanti. remedium mali ſolum eſt,
Facias amicum, baſiare quem nolis.

XCIX. *In Lesbiam.*

De cathedra quoties ſurgis, jam ſæpe notavi;
Pædicant miſeram, Lesbia, te tunicæ.
Quas cum conata es dextra, conata ſiniſtra
Vellere, cum lacrimis eximis, & gemitu.
Sic conſtringuntur gemina Symplegade culi,
Et Minyas intrant, Cyaneaſque nates.
Emendare cupis vitium deforme? docebo:
Lesbia, nec ſurgas cenſeo, nec ſedeas.

C. *Ad Flaccum.*

Habere amicam nolo, Flacce, ſubtilem;
Cujus lacertos annuli mei cingant,
Quæ clune nudo radat, & genu pungat:
Cui ſerra lumbis, cuſpis eminet culo.
Sed idem amicam nolo mille librarum:
Carnarius ſum, pinguiarius non ſum.

CI. *Ad Flaccum.*

Thaida tam tenuem potuiſti, Flacce, videre?
Tu puto, quod non eſt, Flacce, videre potes.

CII. *In Lydiam.*

NON eſt mentitus, qui te mihi dixit habere
 Formoſam carnem, Lydia, non faciem.
Eſt ita, ſi taceas, & ſi tam muta recumbas,
 Quam ſilet in cera vultus, & in tabula.
Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis;
 Et ſua plus nulli, quam tibi, lingua nocet.
Audiat ædilis ne te, videatque, caveto:
 Portentum eſt, quoties cœpit imago loqui.

CIII. *Ad Sophronium.*

TANTA tibi eſt animi probitas oriſque, Sophroni,
 Ut mirer fieri te potuiſſe patrem.

CIV. *In uxorem.*

UXOR, vade foras, aut moribus utere noſtris:
 Non ego ſum Curius, non Numa, non Tatius.
Me jucunda juvant tractæ per pocula noctes:
 Tu properas pota ſurgere triſtis aqua.
Tu tenebris gaudes: me ludere teſte lucerna,
 Et juvat admiſſa rumpere luce latus.
Faſcia te, tunicæque obſcuraque pallia celant:
 At mihi nulla ſatis nuda puella jacet.
Baſia me capiunt blandas imitata columbas:
 Tu mihi das, aviæ qualia mane ſoles.

Nec motu dignaris opus, nec voce juvare,
  Nec digitis: tanquam tura, merumque pares.
Maſturbabantur Phrygii poſt oſtia ſervi,
  Hectoreo quoties ſederat uxor equo.
Et quamvis Ithaco ſtertente, pudica ſolebat
  Illic Penelope ſemper habere manum.
Pædicare negas: dabat hoc Cornelia Graccho,
  Julia Pompeio, Porcia, Brute, tibi.
Dulcia Dardanio nondum miſcente miniſtro
  Pocula, Juno fuit pro Ganymede Jovi.
Si te delectat gravitas, Lucretia toto
  Sis licet uſque die: Laïda nocte volo.

CV. *Ad Garricum.*

MITTEBAS libram: quadrantem, Garrice, mittis.
  Saltem ſemiſſem, Garrice, ſolve mihi.

CVI. *Ad Albium Maximum.*

ALBI Maxime, ſi vacabit hora,
Hoc tantum lege: namque & occupatus,
Et non es nimium laborioſus.
Tranſis hos quoque quatuor? ſapiſti.

CVII. *Ad Septicianum.*

Explicitum nobis uſque ad ſua cornua librum ;
  Et quaſi perlectum , Septiciane , refers.
Omnia legiſti. credo , ſcio , gaudeo , verum eſt.
  Perlegi libros ſic ego quinque tuos.

CVIII. *Ad lectorem.*

Quamvis tam longo poſſis ſatur eſſe libello ,
  Lector ; adhuc a me diſticha pauca petis.
Sed Lupus uſuram , puerique diaria poſcunt.
  Lector , ſolve. taces , diſſimulaſque ? vale.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER XII.

M. Val. Martialis Priſco ſuo ſalutem.

SCIO me patrocinium debere contumaciſſimæ triennii deſidiæ : quæ abſolvenda non eſſet inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius conſequimur, ut moleſti potius quam officioſi eſſe videamur : nedum in hac provinciali ſolitudine, ubi niſi etiam intemperanter ſtudemus, & ſine ſolatio, & ſine excuſatione ſeceſſimus. Accipe ergo rationem ; in qua hoc maximum & primum eſt, quod civitatis aures, quibus aſſueveram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid eſt enim in libellis meis, quod placeat, dictavit auditor. Illam judiciorum ſubtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus ſtudere ſe voluptatibus non ſentiunt : ad ſummam omnium ea, quæ delicati reliquimus, quaſi de-

ſtituti deſideramus. Accedit his municipalium rubigo dentium, & judicii loco livor, & unus, aut alter mali, in puſillo loco multi, adverſus quos difficile eſt habere quotidie bonum ſtomachum. Ne mireris igitur abjecta ab indignante, quæ a geſtiente fieri ſolebant. Ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem, (cui non refero gratiam, ſi tantum ea præſto, quæ poſſim,) imperavi mihi, quod indulgere conſueveram, & ſtudui pauciſſimis diebus, ut familiariſſimas mihi aures tuas exciperem adventoria ſua. Tu velim iſta, quæ tantum apud te non periclitantur, diligenter æſtimare & excutere non graveris; &, quod tibi difficillimum eſt, de nugis noſtris judices nitore ſepoſito, ne Romam, ſi ita decreveris, non Hiſpanienſem librum mittamus, ſed Hiſpanum.

I. *Ad eundem.*

RETIA dum ceſſant, latratoreſque Moloſſi,
Et non invento ſilva quieſcit apro:
Otia, Priſce, brevi poteris donare libello.
Hora nec æſtiva eſt, nec tibi tota perit.

II. *Ad ſua carmina.*

Quæ modo litoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite Sacra, jam non pulverulenta via eſt.

III. *Ad librum ſuum.*

Ad populos mitti qui nuper ab urbe ſolebas;
Ibis io Romam nunc peregrine liber,
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis,
Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hoſpes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus alta Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
Reddita Pierio ſunt ubi templa choro.
Vel ſi malueris, prima gradiere Subura:
Atria ſunt illic conſulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Hyanteæ Stella ſititor aquæ.
Fons ibi Caſtalius vitreo torrente ſuperbit,
Unde novem dominas ſæpe bibiſſe ferunt.
Ille dabit populo, patribuſque, equitique legendum;
Nec nimium ſiccis perleget ipſe genis.
Quid titulum poſcis? verſus duo treſve legantur,
Clamabunt omnes te, liber, eſſe meum.

IV. *Ad Priſcum.*

Quod Flacco, Varioque fuit, ſummoque Maroni,
Mæcenas atavis regibus ortus eques:
Gentibus & populis hoc te mihi, Priſce Terenti,
Fama fuiſſe loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium; tu, ſi quid poſſe videmur:
Tu das ingenuæ jus mihi pigritiæ.

V. *Ad Cæſarem.*

Longior undecimi nobis, decimique libelli
Arctatus labor eſt, & breve raſit opus.
Plura legant vacui, quibus otia tuta dediſti:
Hæc lege tu, Cæſar: forſan & illa leges.

VI. *In commendationem Nervæ.*

Contigit Auſoniæ procerum mitiſſimus aulæ
Nerva: licet toto nunc Helicone frui.
Recta Fides, hilaris Clementia, cauta Poteſtas
Jam redeunt: longi terga dedere Metus.
Hoc populi, genteſque tuæ, pia Roma, precantur:
Dux tibi ſit ſemper talis, & iſte diu.
Macte animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
Quos Numa, quos hilaris poſſet habere Cato.

Largiri, præſtare, breves extendere cenſus,
Et dare, quæ faciles vix tribuere Dei,
Nunc licet, & fas eſt. ſed tu ſub principe duro,
Temporibuſque malis, auſus es eſſe bonus.

VII. *De Ligeia.*

TOTO vertice quot gerit capillos,
Annos ſi tot habet Ligeia, trima eſt.

VIII. *In commendationem Trajani.*

TERRARUM Dea, gentiumque Roma,
Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum,
Trajani modo læta cum futuros
Tot per ſecula computaret annos,
Et fortem, juvenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret:
Dixit præſide glorioſa tali:
Parthorum proceres, duceſque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Poſſum oſtendere Cæſarem; venite.

IX. *Ad Cæſarem.*

PALMA regit noſtros, mitiſſime Cæſar, Iberos,
Et placido fruitur pax peregrina jugo.
Ergo agimus læti tanto pro munere grates:
Miſiſti mores in loca noſtra tuos.

X. *De Africano.*

HABET Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, ſatis nulli.

XI. *Mittit librum ad Parthenium.*

PARTHENIO dic, Muſa, tuo noſtroque ſalutem:
Nam quis ab Aonio largius amne bibit?
Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?
Et ſi forte, ſed hoc vix eſt ſperare, vacabit:
Tradat ut ipſe duci carmina noſtra, roga;
Quatuor & tantum, timidumque brevemque libellum
Commendet verbis: Hunc tua Roma legit.

XII. *In Poſtumum.*

OMNIA promittis, cum tota nocte bibiſti:
  Mane nihil præſtas. Poſtume, mane bibe.

XIII. *Ad Auctum.*

GENUS, Aucte, lucri divites habent iram:
Odiſſe, quam donare, vilius conſtat.

XIV. *Ad Priſcum.*

PARCIUS utaris, moneo, rapiente veredo;
  Priſce, nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe ſatisfecit prædæ venator, & acri
  Decidit excuſſus, nec rediturus equo.
Inſidias & campus habet: nec foſſa, nec agger;
  Nec ſint ſaxa licet, fallere plana ſolent.
Non deerunt qui tanta tibi ſpectacula præſtent;
  Invidia fati ſed leviore cadant.
Si te delectant animoſa pericula: Tuſcis
  (Tutior eſt virtus) inſidiemur apris.
Quid te frena juvant temeraria? ſæpius illis;
  Priſce, datum eſt equitem rumpere, quam leporem.

XV. *Adulatorium.*

Quidquid Parrhaſia nitebat aula,
Donatum eſt oculis, Deiſque noſtris.
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Jupiter, & ſtupet ſuperbi
Regis delicias, graveſque luxus.
Hæc ſunt pocula, quæ decent Tonantem:
Hæc ſunt, quæ Phrygium decent miniſtrum.
Omnes cum Jove nunc ſumus beati:
At nuper (pudet, ah pudet fateri)
Omnes cum Jove pauperes eramus.

XVI. *In Labienum.*

Addixti, Labiene, tres agellos:
Emiſti, Labiene, tres cinædos:
Pædicas, Labiene, tres agellos.

XVII. *In Lentinum.*

Quare tam multis a te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & uſque gemis.
Geſtatur tecum pariter, pariterque lavatur:
Cœnat boletos, oſtrea, ſumen, aprum.
Ebria Setino fit ſæpe, & ſæpe Falerno:
Nec niſi per niveam Cæcuba potat aquam.

Circumfuſa roſis, & nigra recumbit amomo;
Dormit & in pluma, purpureoque toro.
Cum ſit ei pulchre, cum tam bene vivat apud te;
Ad Damam potius vis tua febris eat?

XVIII. *Ad Juvenalem.*

DUM tu forſitan inquietus erras
Clamoſa, Juvenalis, in Subura,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Major Cœlius, & minor fatigant:
Me multos repetita poſt Decembres
Accepit mea, ruſticumque fecit
Auro Bilbilis, & ſuperba ferro.
Hic pigri colimus labore dulci
Boterdum, Plăteamque: Celtiberis
Hæc ſunt nomina craſſiora terris.
Ingenti fruor, improboque ſomno,
Quem nec tertia ſæpe rumpit hora,
Et totum mihi nunc repono, quidquid
Ter denos vigilaveram per annos.
Ignota eſt toga: ſed datur petenti
Rupta proxima veſtis e cathedra.
Surgentem focus excipit ſuperba
Vicini ſtrue cultus iliceti,
Multa villica quem coronat olla.
Venator ſequitur; ſed ille, quem tu

Secreta cupias habere ſilva.
Diſpenſat pueris, rogatque longos
Lævis ponere villicus capillos.
Sic me vivere, ſic juvat perire.

XIX. *De Æmilio.*

In thermis ſumit lactucas, ova, lacertum,
Et cœnare foris ſe negat Æmilius.

XX. *Ad Fabullum.*

Quare non habeat, Fabulle, quæris
Uxorem Themiſon? habet ſororem.

XXI. *Ad Marcellam.*

Municipem rigidi quis te, Marcella, Salonis,
Et genitam noſtris quis putet eſſe locis?
Tam rarum, tam dulce ſapis: Pallatia dicent,
Audierint ſi te vel ſemel, eſſe ſuam:
Nulla nec in media certabit nata Subura,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec cito ridebit peregrini gloria partus,
Romanam deceat quam magis eſſe nurum.
Tu deſiderium dominæ mihi mitius urbis
Eſſe jubes: Romam tu mihi ſola facis.

XXII. *De Philænide.*

Quam ſit luſca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Eſſet cæca decentior Philænis.

XXIII. *In Læliam.*

Dentibus, atque comis, nec te pudet, uteris emtis.
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

XXIV. *Ad Juvencum, de covino curru.*

O jucunda, covine, ſolitudo,
Carruca magis, eſſedoque gratum
Facundi mihi munus Æliani:
Hic mecum licet, hic, Juvence, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non rector Libyci niger caballi,
Succinctus neque curſor antecedit.
Nuſquam eſt mulio: mannuli tacebunt.
O ſi conſcius eſſet hic Avitus,
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quam bene ſic dies abiret!

XXV. *In Theleſinum.*

Cum rogo te nummos ſine pignore : non habeo, inquis.
Idem, ſi pro me ſpondet agellus, habes.
Quod mihi non credis veteri, Theleſine, ſodali,
Credis colliculis, arboribuſque meis.
Ecce reum Carus te detulit : adſit agellus.
Exſilii comitem quæris ? agellus eat.

XXVI. *In avarum amicum.*

Sexaginta teras cum limina mane ſenator,
Eſſe tibi videor deſidioſus eques :
Quod non a prima diſcurram luce per urbem,
Et referam laſſus baſia mille domum.
Sed tu purpureis ut des nova nomina faſtis,
Aut Numidûm gentes, Cappadocumve petas :
At mihi, quem cogis medios abrumpere ſomnos,
Et matutinum ferre, patique lutum,
Quid petitur ? rupta cum pes vagus exit aluta,
Et ſubitus craſſæ decidit imber aquæ :
Nec venit ablatis clamatus verna lacernis;
Accedit gelidam ſervus ad auriculam,
Et, Rogat ut cœnes ſecum Lætorius, inquit.
Viginti nummis non ego malo famem ?
Quod ſit cœna mihi, tibi ſit provincia merces,
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

XXVII. *In Seniam.*

A LATRONIBUS eſſe te fututam
Dicis, Senia: ſed negant latrones.

XXVIII. *In Cinnam.*

POTO ego ſextantes: tu potas, Cinna, deunces:
Et quereris quod non, Cinna, bibamus idem.

XXIX. *De Hermogene fure.*

HERMOGENES tantus mapparum, Pontice, fur eſt,
Quantus nummorum vix, puto, Maſſa fuit.
Tu licet obſerves dextram, teneaſque ſiniſtram:
Inveniet, mappam qua ratione trahat.
Cervinus gelidum ſorbet ſic halitus anguem:
Caſuras alte ſic rapit Iris aquas.
Nuper cum Myrino peteretur miſſio læſo:
Subduxit mappas quatuor Hermogenes.
Cretatam prætor cum vellet mittere mappam;
Prætori mappam ſurpuit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:
Mantile e menſa ſurpuit Hermogenes.
Hoc quoque ſi deerit: medios diſcingere lectos,
Menſarumque pedes non timet Hermogenes.

Quamvis non modico caleant ſpectacula Sole:
Vela reducuntur, cum venit Hermogenes.
Feſtinant trepidi ſubſtringere carbaſa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, ſiſtrataque turba,
Inter adorantes cum ſtetit Hermogenes.
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquam:
A cœna ſemper rettulit Hermogenes.

XXX. *Ad Aprum.*

Siccus, ſobrius eſt Aper: quid ad me?
Servum ſic ego laudo, non amicum.

XXXI. *De hortis Marcellæ uxoris.*

Hoc nemus, hi fontes, hæc textilis umbra ſupini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ:
Prataque, nec bifero ceſſura roſaria Pæſto:
Quodque viret Jani menſe, nec alget olus:
Quæque natat cluſis anguilla domeſtica lymphis,
Quæque gerit ſimiles candida turris aves:
Munera ſunt dominæ poſt ſeptima luſtra reverſo;
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
Si mihi Nauſicae patrios concederet hortos,
Alcinoo poſſem dicere, malo meos.

XXXII. *In Vacerram.*

O Juliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, ſarcinas tuas; vidi:
Quas non retentas penſione pro bima
Portabat uxor rufa crinibus ſeptem,
Et cum ſorore cana mater ingenti.
Furias putavi nocte Ditis emerſas.
Has tu priores frigore & fame ſiccus,
Et non recenti pallidus magis buxo
Irus tuorum temporum ſequebaris.
Migrare clivum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bipes menſa,
Et cum lucerna, corneoque cratere
Matella curto rupta latere mejebat.
Focum ferentis ſuberat amphoræ cervix:
Fuiſſe gerres, aut inutiles mœnas
Odor impudicus urcei fatebatur,
Qualem marinæ miſit aura piſcinæ.
Nec quadra deerat caſei Tholoſatis.
Quadrima nigri nec corona pulei,
Calvæque reſtes allioque, cepiſque,
Nec plena turpi matris olla reſina,
Summœnianæ qua pilantur uxores.
Quid quæris ædes, villicoſque derides,
Habitare gratis, o Vacerra, cum poſſis?
Hæc ſarcinarum pompa convenit ponti.

XXXIII. *De Labieno.*

Ut pueros emeret Labienus, vendidit hortos:
 Nil niſi ficetum nunc Labienus habet.

XXXIV. *Ad Julium Martialem.*

Triginta mihi, quatuorque meſſes
Tecum, ſi memini, fuere, Juli:
Quarum dulcia mixta ſunt amaris;
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et ſi calculus omnis huc & illuc
Diverſus bicolorque digeratur:
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et triſtes animi cavere morſus,
Nulli te facias nimis ſodalem:
Gaudebis minus, & minus dolebis.

XXXV. *Ad Calliſtratum.*

Tanquam ſimpliciter mecum, Calliſtrate, vivas;
 Dicere perciſum te mihi ſæpe ſoles.
Non es tam ſimplex, quam vis, Calliſtrate, credi:
 Nam quiſquis narrat talia, plura tacet.

XXXVI. *In Labullum.*

LIBRAS quatuor, aut duas amico,
Algentemque togam, brevemque lænam,
Interdum aureolos manu crepantes,
Poſſint ducere qui duas Kalendas,
Quod nemo, niſi tu, Labulle, donas,
Non es, crede mihi, bonus. quid ergo?
Ut verum loquar, optimus malorum.
Piſones, Senecaſque, Memmioſque,
Et Criſpos mihi redde; ſed priores:
Fies protinus ultimus bonorum.
Vis curſu, pedibuſque gloriari?
Tigrim vince, levemque Paſſerinum.
Nulla eſt gloria præterire aſellos.

XXXVII. *In naſutum.*

NASUTUS nimium cupis videri.
Naſutum volo, nolo polypoſum.

XXXVIII. *Ad Candidum.*

HUNC qui femineis noctesque dieſque cathedris
Incedit tota notus in urbe nimis,
Crine nitens, niger unguento, perlucidus oſtro,
Ore tener, latus pectore, crure glaber,

Uxori qui ſæpe tuæ comes improbus hæret:
Non eſt quod timeas, Candide: non futuit.

XXXIX. *In Sabellum.*

ODI te, quia bellus es, Sabelle.
Res eſt putida bellus, & Sabellus,
Bellum denique malo, quam Sabellum.
Tabeſcas utinam, Sabelle, belle!

XL. *In Pontilianum.*

MENTIRIS? credo: recitas mala carmina? laudo:
Cantas? canto: bibis, Pontiliane? bibo.
Pedis? diſſimulo: gemma vis ludere? vincor.
Res una eſt, ſine me quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præſtas mihi. mortuus, inquis,
Accipiam bene te. nil volo: ſed morere.

XLI. *In Tuccam.*

NON eſt, Tucca, ſatis, quod es guloſus:
Et dici cupis, & cupis videri.

XLII. *De Calliſtrato & Afro.*

BARBATUS rigido nupſit Calliſtratus Afro,
Hac qua lege viro nubere virgo ſolet.
Præluxere faces, velarunt flammea vultus:
Nec tua defuerunt verba, Thalaſſe, tibi.
Dos etiam dicta eſt. nondum tibi, Roma, videtur
Hoc ſatis? exſpectas numquid ut & pariat?

XLIII. *In Sabellum.*

FACUNDOS mihi de libidinoſis
Legiſti nimium, Sabelle, verſus:
Quales nec Didymi ſciunt puellæ,
Nec molles Elephantidos libelli.
Sunt illic Veneris novæ figuræ:
Quales perditus audeat fututor:
Præſtent, & taceant quid exoleti:
Quo ſymplegmate quinque copulentur;
Qua plures teneantur a catena;
Exſtinctam liceat quid ad lucernam.
Tanti non erat eſſe te diſertum.

XLIV. *Ad M. Unicum.*

Unice, cognato junctum mihi ſanguine nomen:
Quique geris ſtudiis corda propinqua meis:
Carmina cum facias ſoli cedentia fratri,
Pectore non minor es, ſed pietate prior.
Lesbia cum tenero te poſſet amare Catullo,
Te poſt Naſonem blanda Corinna ſequi.
Nec deerant Zephyri, ſi te dare vela juvaret:
Sed tu litus amas. hoc quoque fratris habes.

XLV. *Ad Phœbum.*

Hœdina tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verticemque calvæ,
Feſtive tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput eſſe calceatum.

XLVI. *Ad Claſſicum.*

Vendunt carmina Gallus, & Lupercus.
Sanos, Claſſice, nunc nega poetas.

XLVII. *In habentem varios mores.*

DIFFICILIS, facilis, jucundus, acerbus es idem:
Nec tecum poſſum vivere, nec ſine te.

XLVIII. *In lautum invitatorem.*

BOLETOS & aprum ſi tanquam vilia ponis,
Et non eſſe putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis, & heres
Vis ſcribi, propter quinque Lucrina: vale.
Lauta tamen cœna eſt: fateor lautiſſima: ſed cras
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil,
Quod ſciat infelix damnatæ ſpongia virgæ,
Vel quicunque canis, junctaque teſta viæ:
Mullorum, leporumque, & ſuminis exitus hic eſt,
Sulfureuſque color, carnificeſque pedes.
Non Albana mihi ſit comiſſatio tanti;
Nec Capitolinæ, pontificumque dapes.
Imputet ipſe Deus nectar mihi, fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios cœnarum quære magiſter,
Quos capiant menſæ regna ſuperba tuæ.
Me meus ad ſubitas invitet amicus ofellas:
Hæc mihi, quam poſſum reddere, cœna placet.

XLIX. *Ad Linum pædagogum.*

Crinitæ Line pædagoge turbæ,
Rerum quem dominum vocat ſuarum,
Et credit cui Poſtumilla dives
Gemmas, aurea, vina, concubinos:
Sic te, perpetua fide probatum,
Nulli non tua præferat patrona:
Succuras miſero, precor, furori,
Et ſerves aliquando negligenter
Illos qui male cor meum perurunt:
Quos & noctibus & diebus opto
In noſtro cupidus ſinu videre,
Formoſos, niveos, pares, gemellos,
Grandes, non pueros, ſed uniones.

L. *In habentem amœnas ædes.*

Daphnonas, platanonas, & aerias cypariſſos,
Et non unius balnea ſolus habes;
Et tibi centenis ſtat porticus alta columnis,
Calcatuſque tuo ſub pede lucet onyx;
Pulvereumque fugax hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis aquæ fluctus ubique ſonat.
Atria longa patent: ſed nec cœnantibus uſquam,
Nec ſomno locus eſt. quam bene non habitas!

LI. *De Fabullo.*

Tam ſæpe noſtrum decipi Fabullinum,
Miraris, Aule? ſemper bonus homo tiro eſt.

LII. *Ad Semproniam.*

Tempora Pieria ſolitus redimire corona,
Nec minus attonitis vox celebrata reis,
Hic ſitus eſt, hic ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cujus & ipſe tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elyſio narraris fabula campo,
Et ſtupet ad raptus Tyndaris ipſa tuos.
Tu melior, quæ deſerto raptore rediſti:
Illa virum voluit nec repetita ſequi.
Ridet, & Iliacos audit Menelaus amores:
Abſolvit Phrygium veſtra rapina Parim.
Accipient olim cum te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.
Non aliena videt, ſed amat Proſerpina raptas:
Iſte tibi dominam conciliabit amor.

LIII. *In Avarum.*

Nummi cum tibi ſint, opeſque tantæ,
Quantas civis habet, paterve, rarus:
Largiris nihil, incubaſque gazæ,

Ut magnus draco, quem canunt poetæ
Cuſtodem Scythici fuiſſe luci.
Sed cauſa, ut memoras, & ipſe jactas,
Diræ filius eſt rapacitatis.
Et quid tu fatuos, rudeſque quæris,
Illudas quibus, auferaſque mentem?
Huic ſemper vitio pater fuiſti.

LIV. *In Zoilum.*

Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læſus,
Rem magnam præſtas, Zoïle, ſi bonus es.

LV. *Ad puellas.*

Gratis qui dare vos jubet, puellæ,
Inſulſiſſimus, improbiſſimuſque eſt.
Gratis ne date, baſiate gratis.
Hoc Ægle negat, hoc avara vendit.
Sed vendat bene, baſiare quantum eſt?
Hoc vendit quoque nec levi rapina:
Aut libram petit illa Coſmiani,
Aut binos quater a nova moneta:
Ne ſint baſia muta, nec maligna,
Nec cluſis aditum neget labellis.
Humane facit hoc tamen: ſed unum eſt,
Gratis quæ dare baſium recuſat,
Gratis lingere nec recuſat Ægle.

LVI. *In Polycarmum.*

ÆGROTAS uno decies, aut ſæpius anno;
Nec tibi, ſed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties ſurgis, ſoteria poſcis amicos.
Sit pudor: ægrota jam, Polycarme, ſemel.

LVII. *Ad Sparſum.*

CUR ſæpe ſicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ ſordidum petam, quæris?
Nec cogitandi, Sparſe, nec quieſcendi
In urbe locus eſt pauperi. negant vitam
Ludimagiſtri mane, nocte piſtores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc otioſus ſordidam quatit menſam
Neroniana nummularius maſſa:
Illinc paludis malleator Hiſpanæ
Tritum nitenti fuſte verberat ſaxum.
Nec turba ceſſat entheata Bellonæ,
Nec faſciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Judæus,
Nec ſulfuratæ lippus inſtitor mercis.
Numerare pigri damna qui poteſt ſomni,
Dicet quot æra verberent manus urbis,
Cum ſecta Colcho Luna vapulat rhombo.
Tu, Sparſe, neſcis iſta, nec potes ſcire,
Petilianis delicatus in regnis,

Cui plana ſummos deſpicit domus montes,
Et rus in urbe eſt, vinitorque Romanus.
Nec in Falerno colle major autumnus,
Intraque limen clauſus eſſedo curſus,
Et in profundo ſomnus, & quies nullis
Offenſa linguis; nec dies, niſi admiſſus.
Nos tranſeuntis riſus excitat turbæ,
Et ad cubile eſt Roma: tædio feſſis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

LVIII. *Ad Alaudam.*

ANCILLARIOLUM tua te vocat uxor, & ipſa
Lecticariola eſt: eſtis, Alauda, pares.

LIX. *De importunis baſiatoribus.*

TANTUM dat tibi Roma baſiorum
Poſt annos modo quindecim reverſo,
Quantum Lesbia non dedit Catullo.
Te vicinia tota, te piloſus
Hircoſo premit oſculo colonus.
Hinc inſtat tibi textor, inde fullo,
Hinc ſutor modo pelle baſiata,
Hinc menti dominus pediculoſi,
Hinc defioculuſque, & inde lippus,
Fellatorque, recenſque cunnilingus.
Jam tanti tibi non fuit redire.

LX. *Ad ſuum natalem.*

MARTIS alumne dies, roſeam quo lampada primum,
   Magnaque ſiderei vidimus ora Dei:
Si te rure coli, virideſque pigebit ad aras,
   Qui fueras Latia cultus in urbe mihi:
Da veniam, ſervire tuis quod nolo Kalendis,
   Et qua ſum genitus, vivere luce volo.
Natali pallere ſuo, ne calda Sabello
   Deſit, & ut liquidum potet Alauda merum,
Turbida ſollicito tranſmittere Cæcuba ſacco;
   Atque inter menſas ire, redire ſuas;
Excipere hos, illos, & tota ſurgere cœna,
   Marmora calcantem frigidiora gelu:
Quæ ratio eſt, hæc ſponte tua perferre, patique,
   Quæ te ſi jubeat rex dominuſque, neges?

LXI. *De Ligurra.*

VERSUS, & breve vividumque carmen
In te ne faciam, times, Ligurra;
Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed fruſtra metuis, cupiſque fruſtra.
In tauros Libyci fremunt leones;
Non ſunt papilionibus moleſti.
Quæras, cenſeo, ſi legi laboras,
Nigri fornicis ebrium poetam;
Qui carbone rudi, putrique creta

Scribit carmina, quæ legunt cacantes.
Frons hæc ſtigmate non meo notanda eſt.

LXII. *Ad Saturnum pro Priſco Terentio.*

Antiqui rex magne poli, mundique prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat,
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
Sciſſa nec ad Manes, ſed ſita dives humus:
Lætus ad hæc faciliſque veni ſollemnia Priſci
Gaudia; cum ſacris te decet eſſe tuis.
Tu reducem patriæ ſexta, pater optime, bruma
Pacifici Latia reddis ab urbe Numæ.
Cernis ut Auſonio ſimilis tibi pompa macello
Pendeat, & quantus luxurietur honos?
Quam non parca manus, largæque nomiſmata menſæ,
Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
Utque ſit his pretium meritis, & gratia major,
Et pater, & frugi ſic tua ſacra colit.
At tu ſancte tuo ſic ſemper amere Decembri:
Hos illi jubeas ſæpe redire dies.

LXIII. *Ad Cordubam.*

Uncto Corduba lætior Venafro,
Hiſtra nec minus abſoluta teſta,
Albi quæ ſuperas oves Galeſi,
Nullo murice, nec cruore mendax,

Sed tinctis gregibus colore vivo :
Dic veſtro , rogo , ſit pudor poetæ ,
Ne gratis recitet meos libellos :
Ferrem , ſi faceret bonus poeta ,
Cui poſſem dare mutuos honores :
Corrumpit ſine talione cælebs.
Cæcus perdere non poteſt , quod aufert.
Nil eſt deterius latrone nudo :
Nil ſecurius eſt malo poeta.

LXIV. *De Cinna.*

VINCENTEM roſeos facieque comaque miniſtros
Cinna cocum fecit. Cinna guloſus homo eſt.

LXV. *De Phyllide.*

FORMOSA Phyllis nocte cum mihi tota
Se præſtitiſſet omnibus modis largam ,
Et cogitarem mane quod darem munus ,
Utrumne Coſmi , Nicerotis an libram ,
An Bæticarum pondus acre lanarum ,
An de moneta Cæſaris decem flavos :
Amplexa collum , baſioque tam longo
Blandita , quam ſunt nuptiæ columbarum ,
Rogare cœpit Phyllis amphoram vini.

LXVI. *Ad Amœnum.*

Bis quinquagenis domus eſt tibi millibus emta,
Vendere quam ſumma vel breviore cupis.
Arte ſed emtorem vafra corrumpis, Amœne,
Et caſa divitiis ambitioſa latet.
Gemmantes prima fulgent teſtudine lecti,
Et Mauruſiaci pondera rara citri.
Argentum atque aurum non ſimplex Delphica portat:
Stant pueri, dominos quos precer eſſe meos.
Deinde ducenta ſonas, & ais, non eſſe minoris.
Inſtructam vili vendis, Amœne, domum.

LXVII. *In natalem Maronis.*

Majæ Mercurium creaſtis Idus.
Auguſtis redit Idibus Diana.
Octobres Maro conſecravit Idus.
Idus ſæpe colas & has, & illas,
Qui magni celebras Maronis Idus.

LXVIII. *Ad clientes.*

Matutine cliens, urbis mihi cauſa relictæ,
Atria, ſi ſapias, ambitioſa colas.
Non ſum ego cauſidicus, nec amaris litibus aptus:
Sed piger, & ſenior, Pieridumque comes.

Otia me ſomnuſque juvant, quæ magna negavit
Roma mihi: redeo, ſi vigilatur & hic.

LXIX. *Ad Paullum.*

Sic tanquam tabulas, ſcyphoſque, Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

LXX. *De Apro.*

Lintea ferret Apro vatius cum vernula nuper;
Et ſupra togulam luſca ſederet anus;
Atque olei ſtillam daret enterocelicus unctor:
Udorum tetricus cenſor & aſper erat.
Frangendos calices, effundendumque Falernum
Clamabat, biberet qui modo lotus eques.
A ſene ſed poſtquam patruo venere trecenta;
Sobrius a thermis neſcit abire domum.
O quantum diatreta valent, & quinque comati!
Tunc, cum pauper erat, non ſitiebat Aper.

LXXI. *Ad Lygdum.*

Nil non, Lygde, mihi negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

LXXII. *Ad Pannicum.*

Jugera mercatus prope buſta latentis agelli,
Et male compactæ culmina fulta caſæ,
Deſeris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque ſed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, milium, ptiſanamque, fabamque ſolebas
Vendere pragmaticus: nunc emis agricola.

LXXIII. *Ad Catullum.*

Heredem tibi me, Catulle, dicis.
Non credam, niſi legero, Catulle.

LXXIV. *Ad Flaccum.*

Cum tibi Niliacus portet cryſtalla cataplus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an ſunt qui talia mittunt
Munera? ſed geminus vilibus uſus ineſt.
Nullum ſollicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid, quod ſecuro potat conviva miniſtro,
Et caſum tremulæ non timuere manus?
Hoc quoque non nihil eſt, quod propinabis in iſtis,
Frangendus fuerit ſi tibi, Flacce, calix.

LXXV. *De pueris.*

FESTINAT Polytimus ad puellas:
Invitus puerum fatetur Hymnus:
Paſtas glande nates habet Secundus.
Mollis Dindymus eſt ; ſed eſſe non vult:
Amphion potuit puella naſci.
Horum delicias, ſuperbiamque,
Et faſtus querulos, amice, malo,
Quam dotis mihi quinquies ducena.

LXXVI. *De agricola.*

AMPHORA vigeſſis, modius daturære quaterno.
Ebrius & crudus nil habet agricola.

LXXVII. *De Æthonte.*

MULTIS dum precibus Jovem ſalutat,
Stans ſummos reſupinus uſque in ungueis,
Æthon in Capitolio, pepedit.
Riſerunt comites: ſed ipſe Divûm
Offenſus genitor, trinoctiali
Affecit domicœnio clientem.
Poſt hoc flagitium miſellus Æthon,
Cum vult in Capitolium venire,
Sellas ante petit Patroclianas,
Et pedit decieſque, vicieſque.

Sed quamvis ſibi caverit crepando,
Compreſſis natibus Jovem ſalutat.

LXXVIII. *De eodem.*

Ante Jovis ſtatuam crepuit ſatur hiſtrio: pœnam
Jupiter indixit, vivere de proprio.

LXXIX. *Ad Bithynicum.*

Nil in te ſcripſi, Bithynice: credere non vis,
Et jurare jubes: malo ſatisfacere.

LXXX. *Ad Atticillam.*

Donavi tibi multa, quæ rogaſti:
Donavi tibi plura, quam rogaſti:
Non ceſſas tamen uſque me rogare.
Quiſquis nil negat, Atticilla: fellat.

LXXXI. *De Calliſtrato.*

Ne laudet dignos, laudat Calliſtratus omnes.
Cui malus eſt nemo, quis bonus eſſe poteſt?

LXXXII. *De Umbro.*

BRUMÆ diebus, feriiſque Saturni,
Mittebat Umber aliculam mihi pauper;
Nunc miſit alicam: factus eſt enim dives.

LXXXIII. *De Menogene.*

EFFUGERE in thermis, & circa balnea non eſt
Menogenen, omni tu licet arte velis.
Captabit tepidum dextra lævaque trigonem,
Imputet exceptas ut tibi ſæpe pilas.
Colliget, & referet laxum de pulvere follem;
Et ſi jam lotus, jam ſoleatus erit.
Lintea ſi ſumes, nive candidiora loquetur,
Sint licet infantis ſordidiora ſinu.
Exiguos ſecto comentem dente capillos;
Dicet Achilleas diſpoſuiſſe comas.
Fumoſæ feret ipſe tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget uſque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpeſſus dicas tædia mille, Veni.

LXXXIV. *De Fabiano.*

Deriſor Fabianus herniarum,
Omnes quem modo colei timebant
Dicentem tumidas in hydrocelas,
Quantum nec duo dicerent Catulli;
In thermis ſubito Neronianis
Vidit ſe miſer, & tacere cœpit.

LXXXV. *Ad Polytimum.*

Nolueram, Polytime, tuos violare capillos:
Sed juvat hoc precibus me tribuiſſe tuis.
Talis eras modo tonſe Pelops, poſitiſque nitebas
Crinibus, ut totum ſponſa videret ebur.

LXXXVI. *In Fabullum.*

Pædiconibus os olere dicis.
Hoc ſi, ſicut ais, Fabulle, verum eſt,
Quid tu credis olere cunnilingis?

LXXXVII. *In non arrigentem.*

TRIGINTA tibi ſunt pueri, totidemque puellæ:
Una eſt, nec ſurgit mentula. quid facies?

LXXXVIII. *De Cotta.*

BIS Cotta ſoleas perdidiſſe ſe queſtus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui ſolus inopi præſtat, & facit turbam:
Excogitavit homo ſagax, & aſtutus,
Ne facere poſſet tale ſæpius damnum;
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

LXXXIX. *De Tongiliano.*

TONGILIANUS habet naſum: ſcio, non nego: ſed jam
Nil, præter naſum, Tongilianus habet.

XC. *Ad Charinum.*

QUOD lana caput alligas, Charine,
Non aures tibi, ſed dolent capilli.

XCI. *De Marone.*

PRO ſene, ſed clare, votum Maro fecit amico;
Cui gravis & fervens hemitritæus erat:
Si Stygias æger non iret miſſus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici ſpondere ſalutem.
Ne votum ſolvat, nunc Maro vota facit.

XCII. *In Magullam.*

COMMUNIS tibi cum viro, Magulla,
Cum ſit lectulus, & ſit exoletus:
Quare, dic mihi, non ſit & miniſter?
Suſpiras: ratio eſt, times lagenam.

XCIII. *Ad Priſcum.*

SÆPE rogare ſoles qualis ſim, Priſce, futurus;
Si fiam locuples, ſimque repente potens.
Quemquam poſſe putas mores narrare futuros?
Dic mihi, ſi fias tu leo, qualis eris?

XCIV. *De Fabulla.*

QUA mœchum ratione baſiaret
Coram conjuge repperit Fabulla.
Parvum baſiat uſque morionem:
Hunc multis rapit oſculis madentem
Mœchus protinus, & ſuis repletum
Ridenti dominæ ſtatim remittit.
Quanto morio major eſt maritus!

XCV. *In Tuccam.*

SCRIBEBAMUS epos: cœpiſti ſcribere: ceſſi,
Æmula ne ſtarent carmina noſtra tuis.
Tranſtulit ad tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos:
Aptaſti longum tu quoque ſyrma tibi.
Fila lyræ movi Calabris exculta Camœnis:
Plectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus ſatyras: Lucilius eſſe laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus eſſe poteſt? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.
Elige, quid nolis; quis enim pudor, omnia velle?
Et ſi quid non vis, Tucca, relinque mihi.

XCVI. *Ad Rufum.*

MUSÆI pathiciſſimos libellos,
Qui certant Sybariticis libellis,
Et tinctas ſale pruriente chartas
Inſtanti lege Rufe: ſed puella
Sit tecum tua, ne Thalaſſionem
Indicas manibus libidinoſis
Et fias ſine femina maritus.

XCVII. *In Zelotypam.*

CUM tibi nota tui ſit vita fideſque mariti,
Nec premat ulla tuos ſollicitetve toros:
Quid quaſi pellicibus torqueris inepta miniſtris,
In quibus & brevis eſt, & fugitiva Venus?
Plus tibi quam domino pueros præſtare probabo:
Hi faciunt, ut ſis femina ſola viro.
Hi dant, quod non vis uxor dare. Do tamen, inquis,
Ne vagus a thalamis conjugis erret amor.
Non eadem res eſt: Chiam volo, nolo mariſcam.
Ne dubites quæ ſit Chia, mariſca tua eſt.
Scire ſuos fines matrona, & femina debet:
Cede ſuam pueris; utere parte tua.

XCVIII. *In Baſſum.*

Uxor cum tibi ſit puella, qualem
Votis vix petat improbis maritus,
Dives, nobilis, erudita, caſta:
Rumpis, Baſſe, latus, ſed in comatis,
Uxoris tibi dote quos paraſti.
Et ſic ad dominam reverſa languet
Multis mentula millibus redemta:
Sed nec vocibus excitata blandis,
Molli pollice nec rogata ſurgit.
Sit tandem pudor, aut eamus in jus.
Non eſt hæc, tua, Baſſe: vendidiſti.

XCIX. *Ad Bætim.*

Bætis olivifera crinem redimite corona,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis:
Quem Bromius, quem Pallas amat; cui rector aquarum
Albula navigerum per freta pandit iter:
Omnibus lætis veſtras Inſtantius oras
Intret; & hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, onus quod ſit, ſuccedere Macro.
Qui ſua metitur pondera, ferre poteſt.

C. *In effrontem.*

Os atavi, patris naſum, duo lumina patris,
Et matris geſtus dicis habere tuæ.
Cum referas priſcos, nullamque in corpore partem
Mentiris; frontem, dic mihi, cujus habes?

CI. *Ad Mattum.*

Qui negat eſſe domi ſe, tunc cum limina pulſas,
Quid dicat, neſcis? Dormio, Matte, tibi.

CII. *Ad Milonem.*

Tura, piper, veſtes, argentum, pallia, gemmas;
Vendere, Milo, ſoles, cum quibus emtor abit.
Conjugis utilior merx eſt: quæ vendita ſæpe,
Vendentem nunquam deſerit, aut minuit.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER XIII

Cui XENIA inditum nomen.

I. *Ad lectorem.*

NE toga cordylis, ne pænula deſit olivis;
  Aut inopem metuat ſordida blatta famem;
Perdite Niliacas, Muſæ, mea damna papyros:
  Poſtulat, ecce, novos ebria bruma ſales.
Non mea magnanimo depugnat teſſera talo,
  Senio nec noſtrum cum cane quaſſat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc eſt mihi charta fritillus:
  Alea nec damnum, nec facit iſta lucrum.

II. *In detractorem.*

NASUTUS ſis uſque licet, ſis denique naſus;
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et poſſis ipſum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipſe ego quam dixi. quid dentem dente juvabit
Rodere? carne opus eſt, ſi ſatur eſſe velis.
Ne perdas operam: qui ſe mirantur, in illos
Virus habe: nos hæc novimus eſſe nihil.
Nec tamen hoc nimium nihil eſt, ſi candidus aure,
Nec matutina ſi mihi fronte venis.

III. *Ad lectorem.*

OMNIS in hoc gracili XENIORUM turba libello
Conſtabit nummis quatuor emta tibi.
Quatuor eſt nimium: poterit conſtare duobus,
Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
Hæc licet hoſpitibus pro munere diſticha mittas,
Si tibi tam rarus, quam mihi, nummus erit.
Addita per titulos ſua nomina rebus habebis:
Prætereas, ſi quid non facit ad ſtomachum.

IV. *Tus.*

Serus ut æthereæ Germanicus imperet aulæ;
Utque diu terris, da pia tura Jovi.

V. *Piper.*

Cerea quæ patulo lucet ficedula lumbo;
Cum tibi forte datur, ſi ſapis, adde piper.

VI. *Alica.*

Nos alicam, mulſum poterit tibi mittere dives.
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

VII. *Conchis faba.*

Si ſpumet rubra conchis tibi pallida teſta,
Lautorum cœnis ſæpe negare potes.

VIII. *Far.*

Imbue plebeias Cluſinis pultibus ollas,
Ut ſatur in vacuis dulcia muſta bibas.

IX. *Lens.*

Accipe Niliacam, Peluſia munera, lentem:
Vilior eſt alica, carior illa faba.

X. *Simila ex tritico.*

Nec poteris ſimilæ dotes numerare, nec uſus ;
Piſtori toties cum ſit & apta coco.

XI. *Hordeum.*

Mulio, quod non des tacituris, accipe, mulis.
Hæc ego cauponi, non tibi, dona dedi.

XII. *Frumentum triticeum.*

Tercentum Libyci modios de meſſe coloni
Sume, ſuburbanus ne moriatur ager.

XIII. *Betæ.*

Ut ſapiant fatuæ fabrorum prandia betæ ;
O quam ſæpe petet vina piperque cocus !

XIV. *Lactuca.*

Claudere quæ cœnas lactuca ſolebat avorum ;
Dic mihi, cur noſtras inchoat illa dapes ?

XV. *Ligna acapna.*

Si vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam moneo, ruſtice, ligna feras.

XVI. *Rapa.*

Hæc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cœlo Romulus eſſe ſolet.

XVII. *Coliculi.*

Ne tibi pallentes moveant faſtidia caules;
Nitrata viridis braſſica fiat aqua.

XVIII. *Porri ſectivi.*

Fila Tarentini graviter redolentia porri
Ediſti quoties, oſcula clauſa dato.

XIX. *Porri capitati.*

Mittit præcipuos nemoralis Aricia porros:
In niveo virides ſtipite cerne comas.

XX. *Napi.*

Nos Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nurſinas poteris parcius eſſe pilas.

XXI. *Aſparagi.*

Mollis in æquorea quæ crevit ſpina Ravenna;
Non erit incultis gratior aſparagis.

XXII. *Uva duracina.*

Non habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

XXIII. *Chia ficus.*

Chia ſeni ſimilis Baccho, quem Setia miſit:
Ipſa merum ſecum portat, & ipſa ſalem.

XXIV. *Cydonia.*

Si tibi Cecropio ſaturata Cydonia melle
Ponentur: dicas hæc melimela, licet.

XXV. *Nuces pineæ.*

Poma ſumus Cybeles: procul hinc diſcede, viator,
Ne cadat in miſerum noſtra ruina caput.

XXVI. *Sorba.*

Sorba ſumus, molles nimium durantia ventres:
Aptius hæc puero, quam tibi, poma dabis.

XXVII. *Spathalion caryotarum.*

Aurea porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

XXVIII. *Coctana.*

Hæc tibi quæ torta venerunt condita meta,
Si majora forent coctana, ficus erant.

XXIX. *Pruna Damaſcena.*

Pruna peregrinæ carie rugoſa ſenectæ
Sume: ſolent duri ſolvere ventris onus.

XXX. *Caſeus Lunenſis.*

Caseus Etruſcæ ſignatus imagine Lunæ,
Præſtabit pueris prandia mille tuis.

XXXI. *Caſeus Veſtinus.*

Si ſine carne voles jentacula ſumere frugi,
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

XXXII. *Caſeus Velabrenſis.*

Non quemcunque focum, nec fumum caſeus omnem,
Sed Velabrenſem qui bibit, ille ſapit.

XXXIII. *Caſei Trebulani.*

Trebula nos genuit; commendat gratia duplex,
Sive levi flamma, ſive domamur aqua.

XXXIV. *Bulbi.*

Cum ſit anus conjux, & ſint tibi mortua membra:
Nil aliud bulbis quam ſatur eſſe potes.

XXXV. *Lucanica.*

Filia Picenæ venio Lucanica porcæ:
Pultibus hinc niveis grata corona datur.

XXXVI. *Olivæ.*

Hæc, quæ Picenis venit ſubducta trapetis;
Inchoat, atque eadem finit oliva dapes.

XXXVII. *Mala citrea.*

Aut Corcyræi ſunt hæc de frondibus horti;
Aut hæc Maſſyli poma draconis erant.

XXXVIII. *Coloſtrum.*

Surripuit paſtor quæ nondum ſtantibus hœdis;
De primo matrum lacte coloſtra damus.

XXXIX. *Hœdi.*

Lascivum pecus, & viridi non utile Baccho;
Det pœnas: nocuit jam tener ille Deo.

XL. *Ova.*

Candida ſi croceos circumfluit unda vitellos;
Heſperius ſcombri temperet ova liquor.

XLI. *Porcellus lactens.*

Lacte mero paſtum pigræ mihi matris alumnum
Ponat, & Ætolo de ſue dives edat.

XLII. *Apyrina & tuberes.*

Non tibi de Libycis tuberes, & apyrina ramis,
De Nomentanis ſed damus arboribus.

XLIII. *Idem.*

Lecta ſuburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes. quid tibi cum Libycis?

XLIV. *Sumen.*

Esse putes nondum ſumen: ſic ubere largo
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

XLV. *Pulli gallinacei.*

Si Libycæ nobis volucres, & Phaſides eſſent,
Acciperes. at nunc accipe cortis aves.

XLVI. *Perſica, Nuciperſica.*

Vilia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptivis Perſica cara ſumus.

XLVII. *Panes Picentini.*

Picentina Ceres niveo ſic nectare creſcit,
Ut levis accepta ſpongia turget aqua.

XLVIII. *Boleti.*

Argentum atque aurum, facile eſt, lænamque togamque
Mittere: boletos mittere difficile eſt.

XLIX. *Ficedula.*

Cum me ficus alat, cum paſcar dulcibus uvis;
Cur potius nomen non dedit uva mihi?

L. *Tubera.*

Rumpimus altricem tenero quæ vertice terram
Tubera, boletis poma ſecunda ſumus.

LI. *Turdorum corona.*

Texta roſis fortaſſe tibi, vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

LII. *Anas.*

TOTA quidem ponatur anas: ſed pectore tantum,
Et cervice ſapit: cetera redde coco.

LIII. *Turtur.*

DUM pinguis mihi turtur erit, lactuca valebis,
Et cochleas tibi habe. perdere nolo famem.

LIV. *Perna.*

CÆRETANA mihi fiet, vel miſſa licebit
De Menapis: lauti de petaſone vorent.

LV. *Petaſo.*

MUSTEUS eſt: propera, caros nec differ amicos:
Nam mihi cum vetulo ſit petaſone nihil.

LVI. *Vulva.*

TE fortaſſe magis capiet de virgine porca:
Me materna gravi de ſue vulva capit.

LVII. *Colocaſia.*

NILIACUM ridebis olus, lanaſque ſequaces,
Improba cum morſu fila manuque trahes.

P 2

LVIII. *Jecur anſeris.*

Adspice, quam tumeat magno jecur anſere maius!
Miratus dices, Hoc, rogo, crevit ubi?

LIX. *Glires.*

Tota mihi dormitur hiems, & pinguior illo
Tempore ſum, quo me nil niſi ſomnus alit.

LX. *Cuniculus.*

Gaudet in effoſſis habitare cuniculus antris:
Monſtravit tacitas hoſtibus ille vias.

LXI. *Attagenæ.*

Inter ſapores fertur alitum primus
Ionicarum guſtus attagenarum.

LXII. *Gallina altilis.*

Pascitur & dulci facilis gallina farina,
Paſcitur & tenebris. ingenioſa gula eſt.

LXIII. *Capo.*

Ne nimis exhauſto macreſceret inguine gallus,
Amiſit teſtes: nunc mihi Gallus erit.

LXIV. *Idem.*

Succumbit ſterili fruſtra gallina marito:
Hanc matris Cybeles eſſe decebat avem.

LXV. *Perdix.*

Ponitur Auſoniis avis hæc rariſſima menſis:
Hanc in lautorum mandere ſæpe ſoles.

LXVI. *Columbini.*

Ne violes teneras perjuro dente columbas,
Tradita ſi Cnidiæ ſunt tibi ſacra Deæ.

LXVII. *Palumbus torquatus.*

Inguina torquati tardant hebetantque palumbi:
Non edat hanc volucrem, qui cupit eſſe ſalax.

LXVIII. *Galbula.*

Galbula decipitur calamis, & retibus ales,
Turget adhuc viridi cum rudis uva mero.

LXIX. *Cattæ.*

Pannonicas nobis nunquam dedit Umbria cattas:
Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

LXX. *Pavo.*

MIRARIS quoties gemmantes explicat alas,
Et potes hunc ſævo tradere, dure, coco?

LXXI. *Phœnicopterus.*

DAT mihi penna rubens nomen: ſed lingua guloſis
Noſtra ſapit. quid ſi garrula lingua foret?

LXXII. *Phaſianus.*

ARGIVA primum ſum tranſportata carina;
Ante mihi notum nil, niſi Phaſis, erat.

LXXIII. *Numidicæ.*

ANSERE Romano quamvis ſatur Hannibal eſſet:
Ipſe ſuas nunquam barbarus edit aves.

LXXIV. *Anſer.*

HÆC ſervavit avis Tarpeji templa Tonantis.
Miraris? nondum fecerat illa Deus.

LXXV. *Grues.*

TURBABIS verſus, nec litera tota volabit,
Unam perdideris ſi Palamedis avem.

LXXVI. *Ruſticula.*

Rustica ſim, an perdix, quid refert, ſi ſapor idem eſt?
Carior eſt perdix: ſic ſapit illa magis.

LXXVII. *Cygnus.*

Dulcia defecta modulatur carmina lingua
Cantator cygnus funeris ipſe ſui.

LXXVIII. *Porphyriones.*

Nomen habet magni volucris tam parva gigantis?
Et nomen Praſini Porphyrionis habet.

LXXIX. *Mullus.*

Spirat in advecto, ſed jam piger, æquore mullus:
Langueſcit? vivum da mare, fortis erit.

LXXX. *Muræna.*

Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo;
Non valet exuſtam mergere Sole cutem.

LXXXI. *Rhombus.*

Quamvis lata gerat patella rhombum:
Rhombus latior eſt tamen patella.

LXXXII. *Oſtrea.*

Ebria Bajano veni modo concha Lucrino:
Nobile nunc ſitio luxurioſa garum.

LXXXIII. *Squillæ.*

Cœruleus nos Liris amat, quem ſilva Maricæ
Protegit: hinc ſquillæ maxima turba ſumus.

LXXXIV. *Scarus.*

Hic Scarus, æquoreis qui venit obeſus ab undis,
Viſceribus bonus eſt: cetera vile ſapit.

LXXXV. *Coracinus.*

Princeps Niliaci raperis, Coracine, macelli:
Pellææ prior eſt gloria nulla gulæ.

LXXXVI. *Echinus.*

Iste licet digitos teſtudine pungat acuta,
Cortice depoſito mollis echinus erit.

LXXXVII. *Murices.*

Sanguine de noſtro tinctas, ingrate, lacernas
Induis, & non eſt hoc ſatis, eſca ſumus.

LXXXVIII. *Gobius.*

In Venetis ſint lauta licet convivia terris,
Principium cœnæ gobius eſſe ſolet.

LXXXIX. *Lupus.*

Laneus Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cum ſale paſtus aquas.

XC. *Aurata.*

Non omnis laudem pretiumque aurata meretur,
Sed cui ſolus erit concha Lucrina cibus.

XCI. *Acipenſis.*

Ad Pallatinas acipenſem mittite menſas:
Ambroſias ornent munera rara dapes.

XCII. *Lepus.*

Inter aves turdus, ſi quis me judice certet,
Inter quadrupedes mattea prima lepus.

XCIII. *Aper.*

Qui Diomedæis metuendus ſetiger agris
Ætola cæcidit cuſpide, talis erat.

XCIV. *Damæ.*

DENTE timentur apri; defendunt cornua cervos:
Imbelles damæ quid, niſi præda, ſumus?

XCV. *Oryx.*

MATUTINARUM non ultima præda ferarum
Sævus oryx, conſtat quot mihi morte canum?

XCVI. *Cervus.*

HIC erat ille tuo domitus, Cypariſſe, capiſtro:
An magis iſte tuus, Silvia, cervus erat?

XCVII. *Laliſio.*

CUM tener eſt onager, ſolaque laliſio matre
Paſcitur: hoc infans, ſed breve nomen habet.

XCVIII. *Dorcas.*

DELICIUM parvo donabis dorcada nato:
Jactatis ſolet hanc mittere turba togis.

XCIX. *Caprea.*

PENDENTEM ſumma capream de rupe videbis:
Caſuram ſperes, deſpicit illa canes.

C. *Onager.*

PULCHER adeſt onager: mitti venatio debet
Dentis Erythræi: jam removete ſinus.

CI. *Oleum Venafranum.*

HOC tibi Campani ſudavit bacca Venafri
Unguentum, quoties ſumis, & iſtud olet.

CII. *Garum ſociorum.*

EXSPIRANTIS adhuc ſcombri de ſanguine primo,
Accipe faſtoſum munera cara garum.

CIII. *Muria.*

ANTIPOLITANI, fateor, ſum filia thynni:
Eſſem ſi ſcombri, non tibi miſſa forem.

CIV. *Mel Atticum.*

HOC tibi Theſei populatrix miſit Hymetti
Pallados a ſilvis nobile nectar apis.

CV. *Favi Siculi.*

CUM dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ;
Cecropios dicas tu licet eſſe favos.

CVI. *Paſſum.*

Gnossia Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulſum pauperis eſſe ſolet.

CVII. *Picatum vinum.*

Hæc de vitifera veniſſe picata Vienna
Ne dubites: miſit Romulus ipſe mihi.

CVIII. *Mulſum.*

Attica nectareum turbatis mella Falernum:
Miſceri decet hoc a Ganymede merum.

CIX. *Albanum.*

Hoc de Cæſareis mitis vindemia cellis
Miſit, Iuleo quæ ſibi monte placet.

CX. *Surrentinum.*

Surrentina bibis? nec myrrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vina ſuos.

CXI. *Falernum.*

De Sinueſſanis venerunt Maſſica prælis:
Condita quo quæris conſule? nullus erat.

CXII. *Setinum.*

PENDULA Pomptinos quæ ſpectat Setia campos,
Exigua vetulos miſit ab urbe cados.

CXIII. *Fundanum.*

HÆC Fundana tulit felix autumnus Opimi:
Expreſſit muſtum conſul, & ipſe bibit.

CXIV. *Trifolinum.*

NON ſum de primo, fateor, Trifolina Lyæo,
Inter vina tamen ſeptima vitis ero.

CXV. *Cæcubum.*

CÆCUBA Fundanis generoſa coquuntur Amyclis:
Vitis & in media nata palude viret.

CXVI. *Signinum.*

POTABIS liquidum Signina morantia ventrem:
Ne nimium ſiſtant, ſit tibi parca ſitis.

CXVII. *Mamertinum.*

AMPHORA Neſtorea tibi Mamertina ſenecta
Si detur, quodvis nomen habere poteſt.

CXVIII. *Tarraconenſe.*

TARRACO, Campano tantum ceſſura Lyæo,
Hæc genuit Tuſcis æmula vina cadis.

CXIX. *Nomentanum.*

NOMENTANA meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quinctus amat, commodiora bibes.

CXX. *Spoletinum.*

DE Spoletinis quæ ſunt carioſa lagenis
Malueris, quam ſi muſta Falerna bibas.

CXXI. *Pelignum.*

MARSICA Peligni mittunt turbata coloni:
Non tu, libertus ſed bibat illa tuus.

CXXII. *Acetum.*

AMPHORA Niliaci non ſit tibi vilis aceti:
Eſſet cum vinum, vilior illa fuit.

CXXIII. *Maſſilianum.*

CUM tua centenos expugnet ſportula cives,
Fumea Maſſiliæ ponere vina potes.

CXXIV. *Cæretanum.*

CÆRETANA Nepos ponat, Setina putabis.
Non ponit turbæ, cum tribus illa bibit.

CXXV. *Tarentinum.*

NOBILIS & lanis, & felix vitibus Aulon,
Det pretioſa tibi vellera, vina mihi.

CXXVI. *Unguentum.*

UNGUENTUM heredi nunquam, nec vina relinquas.
Ille habeat nummos: hæc tibi tota dato.

CXXVII. *Corona roſea.*

DAT feſtinatas, Cæſar, tibi bruma coronas:
Quondam veris erat, nunc tua facta roſa eſt.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER XIV

Cui APOPHORETA inditum nomen.

I. *Ad lectorem.*

SYNTHESIBUS dum gaudet eques, dominuſque ſenatus,
Dumque decent noſtrum pilea ſumta Jovem:
Nec timet ædilem moto ſpectare fritillo,
Cum videat gelidos jam prope verna lacus:
Divitis alternas, & pauperis accipe ſortes:
Præmia convivæ det ſua quiſque ſuo.
Sunt apinæ, tricæque, & ſi quid vilius iſtis.
Quis neſcit? vel quis tam maniſeſta negat?
Sed quid agam potius madidis, Saturne, diebus,
Quos tibi pro cœlo filius ipſe dedit?
Vis ſcribam Thebas, Trojamque, malaſque Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.

Quo vis cunque loco, potes hunc finire libellum:
Verſibus explicitum eſt omne duobus opus.

II. *Apophoreta.*

Lemmata ſi quæris cur ſint adſcripta, docebo:
Ut, ſi malueris, lemmata ſola legas.

III. *Pugillares citrei.*

Secta niſi in tenues eſſemus ligna tabellas,
Eſſemus Libyci nobile dentis onus.

IV. *Quincuplices.*

Cæde juvencorum domini calet area felix,
Quincuplici cera cum datur auctus honor.

V. *Pugillares eborei.*

Languida ne triſtes obſcurent lumina ceræ,
Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

VI. *Triplices.*

Tunc triplices noſtros non vilia dona putabis,
Cum ſe venturam ſcribet amica tibi.

VII. *Pugillares membranei.*

Esse puta ceras, licet hæc membrana vocetur:
Delebis, quoties ſcripta novare voles.

VIII. *Vitelliani.*

Nondum legerit hos licet puella,
Novit quid cupiant Vitelliani.

IX. *Iidem.*

Quod minimos cernis, mitti nos credis amicæ:
Falleris, & nummos iſta tabella rogat.

X. *Chartæ majores.*

Non eſt, munera quod putes puſilla,
Cum donat vacuas pòeta chartas.

XI. *Chartæ epiſtolares.*

Seu leviter noto, ſeu caro miſſa ſodali,
Omnes iſta ſolet charta vocare ſuos.

XII. *Loculi eborei.*

Hos niſi de flava loculos implere moneta
Non decet. argentum vilia ligna ferant.

XIII. *Loculi lignei.*

Si quid adhuc ſupereſt in noſtri fæce locelli,
Munus erit: nihil eſt, ipſe locellus erit.

XIV. *Tali eborei.*

Cum ſteterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dediſſe tibi.

XV. *Teſſera.*

Non ſim talorum numero par teſſera, dum ſit
Major, quam talis, alea ſæpe mihi.

XVI. *Turricula.*

Quæ ſcit compoſitos manus improba mittere talos,
Si per me miſit, nil niſi vota facit.

XVII. *Tabula luſoria.*

Hic mihi bis ſeno numeratur teſſera puncto:
Calculus hic gemino diſcolor hoſte perit.

XVIII. *Nuces.*

Alea parva nuces, & non damnoſa videntur:
Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates.

XIX. *Theca calamaria.*

SORTITUS thecam, calamis armare memento:
Cetera nos dedimus, tu leviora para.

XX. *Calculi.*

INSIDIOSORUM ſi ludis bella latronum,
Gemmeus iſte tibi miles, & hoſtis erit.

XXI. *Graphiarium.*

HÆC tibi erunt armata ſuo graphiaria ferro:
Si puero dones, non leve munus erit.

XXII. *Dentiſcalpium.*

LENTISCUM melius: ſed ſi tibi frondea cuſpis
Defuerit, dentes penna levare poteſt.

XXIII. *Auriſcalpium.*

SI tibi moroſa prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

XXIV. *Acus aurea.*

TENUIA ne madidi violent bombycina crines:
Figat acus tortas, ſuſtineatque comas.

XXV. *Pecten ad calvam.*

QUID faciet nullos hic inventura capillos,
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

XXVI. *Sapo.*

CAUSTICA Teutonicos accendit ſpuma capillos:
Captivis poteris cultior eſſe comis.

XXVII. *Mattiacæ pilæ.*

SI mutare paras longævos cana capillos:
Accipe Mattiacas (quo tibi calva?) pilas.

XXVIII. *Umbella.*

ACCIPE quæ nimios vincant umbracula ſoles,
Sit licet & ventus, te tua vela tegent.

XXIX. *Cauſia.*

IN Pompejano tectus ſpectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare ſolet.

XXX. *Venabula.*

EXCIPIENT apros, exſpectabuntque leones:
Intrabunt urſos, ſit modo firma manus.

XXXI. *Culter venatorius.*

Si dejecta gemes longo venabula roſtro:
Hic brevis in grandem cominus ibit aprum.

XXXII. *Parazonium.*

Militiæ decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribunitium cingere digna latus.

XXXIII. *Pugio.*

Pugio, quem curvis ſignat brevis orbita venis;
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

XXXIV. *Falx ex enſe.*

Pax me certa ducis placidos curvavit in uſus.
Agricolæ nunc ſum, militis ante fui.

XXXV. *Securicula.*

Cum fieret triſtis ſolvendis auctio nummis;
Hæc quadringentis millibus emta fuit.

XXXVI. *Ferramenta tonſoria.*

Tondendis hæc arma tibi ſunt apta capillis:
Unguibus hæc longis utilis; illa genis.

XXXVII. *Scrinium.*

Constrictos niſi das mihi libellos:
Admittam tineas, truceſque blattas.

XXXVIII. *Faſces calamorum.*

Dat chartis habiles calamos Memphitica tellus:
Texantur reliqua tecta palude tibi.

XXXIX. *Lucerna cubicularia.*

Dulcis conſcia lectuli lucerna,
Quidquid vis facias licet, tacebo.

XL. *Candela.*

Ancillam tibi ſors dedit lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

XLI. *Lucerna polymyxos.*

Illustrem cum tota meis convivia flammis,
Totque geram myxas, una lucerna vocor.

XLII. *Cereus.*

Hic tibi nocturnos præſtabit cereus ignes:
Subducta eſt puero namque lucerna tuo.

XLIII. *Candelabrum Corinthium.*

Nomina candelæ nobis antiqua dederunt.
Non norat parcos uncta lucerna patres.

XLIV. *Candelabrum ligneum.*

Esse vides lignum: ſerves niſi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

XLV. *Pila paganica.*

Hæc quæ difficilis turget paganica pluma,
Folle minus laxa eſt, & minus arcta pila.

XLVI. *Pila trigonalis.*

Si me nobilibus ſcis expulſare ſiniſtris,
Sum tua: ſi neſcis, ruſtice, redde pilam.

XLVII. *Follis.*

Ite procul, juvenes: mitis mihi convenit ætas:
Folle decet pueros ludere, folle ſenes.

XLVIII. *Harpaſta.*

Hæc rapit Antæi velox in pulvere draucus,
Grandia qui vano colla labore facit.

XLIX. *Halteres.*

Quid pereunt ſtulto fortes haltere lacerti?
Exercet melius vinea foſſa viros.

L. *Galericulum.*

Ne lutet immundum nitidos ceroma capillos,
Hac poteris madidas condere pelle comas.

LI. *Strigiles.*

Pergamus has miſit. curvo deſtringere ferro,
Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

LII. *Guttus corneus.*

Gestavit modo fronte me juvencus.
Verum rhinocerota me putabis.

LIII. *Rhinoceros.*

Nuper in Auſonia domini ſpectatus arena
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

LIV. *Crepitacillum.*

Si quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenera garrula ſiſtra manu.

LV. *Flagellum.*

PROFICIES nihil, hoc cædas licet uſque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

LVI. *Dentifricium.*

QUID mecum eſt tibi? me puella ſumat.
Emtos non ſoleo polire dentes.

LVII. *Myrobalanum.*

QUOD nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento conſtat, & ex balano.

LVIII. *Aphronitrum.*

RUSTICUS es? neſcis quid Græco nomine dicar,
Spuma vocor nitri. Græcus es? ἀφρόνιτρον.

LIX. *Opobalſama.*

BALSAMA me capiunt, hæc ſunt unguenta virorum:
Delicias Coſmi vos redolete nurus.

LX. *Lomentum.*

GRATUM munus erit, ſciſſo nec inutile ventri,
Si clara Stephani balnea luce petes.

LXI. *Laterna cornea.*

Dux laterna viæ clauſis feror aurea flammis;
Et tuta eſt gremio parva lucerna meo.

LXII. *Laterna ex veſica.*

Cornea ſi non ſum, numquid ſum fuſcior? aut me
Veſicam, contra qui venit, eſſe putat?

LXIII. *Fiſtula.*

Quid me compactam ceris & arundine rides?
Quæ primum ſtructa eſt fiſtula, talis erat.

LXIV. *Tibiæ.*

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet.

LXV. *Soleæ lanatæ.*

Defuerit ſi forte puer, ſoleaſque libebit
Sumere: pro puero pes erit ipſe ſibi.

LXVI. *Mamillare.*

Taurino poteras pectus conſtringere tergo:
Nam pellis mammas non capit iſta tuas.

LXVII. *Muſcaria pavonina.*

LAMBERE quæ turpes prohibet tua prandia muſcas,
Alitis eximiæ cauda ſuperba fuit.

LXVIII. *Copta Rhodia.*

PECCANTIS famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam quam tibi miſit, edat.

LXIX. *Priapus ſiligineus.*

SI vis eſſe ſatur, noſtrum potes eſſe Priapum:
Ipſe licet rodas inguina, purus eris.

LXX. *Porcus.*

ISTE tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter ſpumantes ilice paſtus apros.

LXXI. *Muſcarium bubulum.*

SORDIDA ſi flavo fuerit tibi pulvere veſtis,
Colligat hunc tenui verbere cauda levis.

LXXII. *Botulus.*

QUI venit botulus medio tibi tempore brumæ;
Saturni ſeptem venerat ante dies.

LXXIII. *Pſittacus.*

PSITTACUS a vobis aliorum nomina diſcam:
Hoc didici per me dicere, CÆSAR, AVE.

LXXIV. *Corvus.*

CORVE ſalutator, quare fellator haberis?
In caput intravit mentula nulla tuum.

LXXV. *Luſcinia.*

FLET Philomela nefas inceſti Tereos: & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

LXXVI. *Pica.*

PICA loquax certa dominum te voce ſaluto:
Si me non videas, eſſe negabis avem.

LXXVII. *Cavea eborea.*

SI tibi talis erit, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hic habitare poteſt.

LXXVIII. *Narthecium.*

ARTIS ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Pactius eſſe ſua.

LXXIX. *Flagra.*

Ludite laſcivi, ſed tantum ludite, ſervi:
Hæc ſignata mihi quinque diebus erunt.

LXXX. *Ferulæ.*

Invisæ nimium pueris, gratæque magiſtris,
Clara Prometheo munere ligna ſumus.

LXXXI. *Pera.*

Ne mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane, pera rogat.

LXXXII. *Scopæ.*

In pretio ſcopas teſtatur palma fuiſſe:
Otia ſed ſcopis nunc analecta dabunt.

LXXXIII. *Scalptorium.*

Defendet manus hæc ſcapulas mordente moleſto
Pulice, vel ſi quid pulice ſordidius.

LXXXIV. *Manuale.*

Ne toga barbatos faciat, vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

LXXXV. *Lectus pavoninus.*

NOMINA dat ſpondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis: ſed prius Argus erat.

LXXXVI. *Ephippium.*

STRAGULA ſuccincti venator ſume veredi:
Nam ſolet a nudo ſurgere ficus equo.

LXXXVII. *Stibadia.*

ACCIPE lunata ſcriptum teſtudine ſigma:
Octo capit: veniat, quiſquis amicus erit.

LXXXVIII. *Guſtatorium.*

FEMINEAM nobis cherſon ſi credis ineſſe,
Deciperis: pelagi maſcula præda ſumus.

LXXXIX. *Menſa citrea.*

ACCIPE felices, Atlantica munera, ſilvas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

XC. *Menſa acerna.*

NON ſum criſpa quidem, nec ſilvæ filia Mauræ:
Sed norunt lautas & mea ligna dapes.

XCI. *Dentes eborei.*

GRANDIA taurorum portant qui corpora, quæris,
An Libycas poſſint ſuſtinuiſſe trabes?

XCII. *Quincupedal.*

PUNCTA notis ilex, & acuta cuſpide clauſa,
Sæpe redemtoris prodere furta ſolet.

XCIII. *Pocula archetypa.*

NON eſt iſta recens, nec noſtri gloria cæli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

XCIV. *Calices.*

NON ſumus audacis plebeia toreumata vitri:
Noſtra nec ardenti gemma feritur aqua.

XCV. *Phiala aurea cælata.*

QUAMVIS Callaïco rubeam generoſa metallo,
Glorior arte magis: nam Myos iſte labor.

XCVI. *Calices Vatinii.*

VILIA ſutoris calicem monumenta Vatini
Accipe: ſed naſus longior ille fuit.

XCVII. *Lances chryſendetæ.*

GRANDIA ne viola parvo chryſendeta mullo:
Ut minimum, libras debet habere duas.

XCVIII. *Vaſa Aretina.*

ARETINA nimis ne ſpernas vaſa, monemus:
Lautus erat Tuſcis Porſena fictilibus.

XCIX. *Baſcauda.*

BARBARA de pictis veni baſcauda Britannis:
Sed me jam mavult dicere Roma ſuam.

C. *Panaca.*

SI non ignota eſt docti tibi terra Catulli,
Potaſti teſta Rhætica vina mea.

CI. *Boletaria.*

CUM mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis, pudet heu, ſervio coliculis.

CII. *Calices Surrentini.*

ACCIPE non vili calices de pulvere natos:
Sed Surrentinæ læve toreuma rotæ.

CIII. *Colum nivarium.*

SETINOS, moneo, noſtra nive frange trientes:
Pauperiore mero tingere lina potes.

CIV. *Saccus nivarius.*

ATTENUARE nives norunt & lintea noſtra:
Frigidior colo non ſalit unda tuo.

CV. *Urceoli miniſtratorii.*

FRIGIDA non deſit, non deerit calda petenti:
Sed tu moroſa ludere parce ſiti.

CVI. *Urceus fictilis.*

HIC tibi donatur panda ruber urceus anſa:
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

CVII. *Calathi.*

NOS Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris,
Perfuſos domini lambere docta pedes.

CVIII. *Calices Saguntini.*

QUÆ non ſollicitus teneat ſervetque miniſter,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

CIX. *Calices gemmati.*

GEMMATUM Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adſpice. quot digitos exuit iſte calix!

CX. *Ampulla potoria.*

HAC licet in gemma, quæ ſervat nomina Coſmi;
Luxurioſe, bibas, ſi foliata ſitis.

CXI. *Cryſtallina.*

FRANGERE dum metuis, frangis cryſtallina: peccant
Securæ nimium ſollicitæque manus.

CXII. *Nimbus vitreus.*

AB Jove qui veniet, miſcenda ad pocula largas
Fundet nimbus aquas: hic tibi vina dabit.

CXIII. *Myrrhina.*

SI calidum potas, ardenti myrrha Falerno
Convenit, & melior fit ſapor inde mero.

CXIV. *Patella Cumana.*

HANC tibi Cumano rubicundam pulvere teſtam,
Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.

CXV. *Calices vitrei.*

ADSPICIS ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus!

CXVI. *Lagena nivaria.*

SPOLETINA bibis, vel Marſis condita cellis:
Quo tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

CXVII. *Nives.*

NON potare nivem, ſed aquam potare rigentem
De nive, commenta eſt ingenioſa ſitis.

CXVIII. *Idem.*

MASSILIÆ fumos miſcere nivalibus undis
Parce, puer, conſtet ne tibi pluris aqua.

CXIX. *Matella fictilis.*

DUM poſcor crepitu digitorum, & verna moratur:
O quoties pellex culcita facta mea eſt!

CXX. *Ligula argentea.*

QUAMVIS me ligulam dicant equiteſque patreſque:
Dicor ab indoctis lingula grammaticis.

CXXI. *Cochlearia.*

Sum cochleis habilis, ſed nec minus utilis ovis:
Numquid ſcis, potius cur cochleare vocer?

CXXII. *Annuli.*

Ante frequens, ſed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes eſt non alienus eques.

CXXIII. *Dactyliotheca.*

Sæpe gravis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta mea fiet ſed tua gemma fide.

CXXIV. *Toga.*

Romanos rerum dominos, gentemque togatam
Ille facit, magno qui dedit aſtra patri.

CXXV. *Idem.*

Si matutinos facile eſt tibi rumpere ſomnos:
Attrita veniet ſportula ſæpe toga.

CXXVI. *Endromis.*

Pauperis eſt munus, ſed non eſt pauperis uſus:
Hanc tibi pro læna mittimus endromida.

CXXVII. *Canuſinæ fuſcæ.*

Hæc tibi turbato Canuſina ſimillima mulſo
Munus erit. gaude: non cito fiet anus.

CXXVIII. *Bardocucullus.*

Gallia Santonico veſtit te bardocucullo:
Cercopithecorum pænula nuper erat.

CXXIX. *Canuſinæ rufæ.*

Roma magis fuſcis veſtitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris, militibuſque color.

CXXX. *Pænula ſcortea.*

Ingrediare viam cœlo licet uſque ſereno;
Ad ſubitas nunquam ſcortea deſit aquas.

CXXXI. *Lacernæ coccineæ.*

Si Veneto, Praſinove faves, quid coccina ſumis?
Ne fias iſta transfuga ſorte, vide.

CXXXII. *Pileus.*

Si poſſem, totas cuperem miſiſſe lacernas:
Nunc tantum capiti munera mitto tuo.

CXXXIII. *Lacernæ Bæticæ.*

Non eſt lana mihi mendax, nec mutor aeno:
Si placeant Tyriæ, me mea tinxit ovis.

CXXXIV. *Faſcia pectoralis.*

Fascia creſcentes dominæ compeſce papillas,
Ut ſit quod capiat noſtra, tegatque manus.

CXXXV. *Cœnatoria.*

Nec fora ſunt nobis, nec ſunt vadimonia nota:
Hic opus eſt pictis accubuiſſe toris.

CXXXVI. *Læna.*

Tempore brumali non multum lævia proſunt:
Calfaciunt villi pallia veſtra mei.

CXXXVII. *Lacernæ albæ.*

Amphitheatrales nos commendamur ad uſus;
Cum tegit algentes noſtra lacerna togas.

CXXXVIII. *Gauſapa villoſa, vel mantile.*

Nobilius villoſa tegant tibi lintea citrum:
Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

CXXXIX. *Cuculli Liburnici.*

JUNGERE neſciſti nobis, o ſtulte, lacernas:
Indueras albas, exue callaïnas.

CXL. *Udones Cilicii.*

NON hos lana dedit, ſed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere ſinu.

CXLI. *Syntheſis.*

DUM toga per quinas gaudet requieſcere luces,
Hos poteris cultus ſumere jure tuo.

CXLII. *Focale.*

SI recitaturus dedero tibi forte libellum,
Hoc focale tuas aſſerat auriculas.

CXLIII. *Tunicæ Patavinæ.*

VELLERA cum ſumant Patavinæ multa trilices,
Et pingues tunicas ſerra ſecare poteſt.

CXLIV. *Spongia.*

HÆC tibi forte datur tergendis ſpongia menſis,
Utilis, expreſſo cum levis imbre tumet.

CXLV. *Pænula gauſapina.*

Is mihi candor ineſt, villorum gratia tanta eſt,
Ut me vel media ſumere meſſe velis.

CXLVI. *Cervical.*

TINGE caput nardi folio, cervical olebit:
Perdidit unguentum cum coma, pluma tenet.

CXLVII. *Cubicularia gauſapina.*

STRAGULA purpureis lucent villoſa tapetis:
Quid prodeſt, ſi te congelat uxor anus?

CXLVIII. *Lodices.*

NUDO ſtragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus ſorores.

CXLIX. *Amictorium.*

MAMMOSAS metuo: teneræ me trade puellæ;
Ut poſſint niveo pectore lina frui.

CL. *Cubicularia polymita.*

HÆC tibi Memphitis tellus dat munera: victa eſt
Pectine Niliaco jam Babylonis acus.

CLI. *Zona.*

LONGA ſatis nunc ſum: dulci ſed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

CLII. *Gauſape quadratum.*

LODICES mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Helicaonia de regione ſumus.

CLIII. *Semicinctium.*

DET tunicam dives: ego te præcingere poſſum:
Eſſem ſi locuples, munus utrumque darem.

CLIV. *Lanæ amethyſtinæ.*

EBRIA Sidoniæ cum ſim de ſanguine conchæ,
Non video, quare ſobria lana vocer.

CLV. *Lanæ albæ.*

VELLERIBUS primis Apulia, Parma ſecundis
Nobilis: Altinum tertia laudat ovis.

CLVI. *Lanæ Tyriæ.*

NOS Lacedæmoniæ paſtor donavit amicæ:
Deterior Ledæ purpura matris erat.

CLVII. *Lanæ Pollentinæ.*

NON tantum pullo lugentes vellere lanas,
Sed ſolet & calices hæc dare terra ſuos.

CLVIII. *Idem.*

LANA quidem triſtis, ſed tonſis apta miniſtris,
Quales non primo de grege menſa vocat.

CLIX. *Tomentum Leuconicum.*

OPPRESSÆ nimium vicina eſt faſcia plumæ?
Vellera Leuconicis accipe raſa ſagis.

CLX. *Tomentum Circenſe.*

TOMENTUM conciſa palus Circenſe vocatur:
Hæc pro Leuconico ſtramina pauper emit.

CLXI. *Pluma.*

LASSUS Amyclæa poteris requieſcere pluma,
Interior cygni quam tibi lana dedit.

CLXII. *Fœnum.*

FRAUDATA tumeat fragilis tibi culcita mula:
Non venit ad duros pallida cura toros.

CLXIII. *Tintinnabulum.*

Redde pilam: ſonat æs thermarum. ludere pergis?
Virgine vis ſola lotus abire domum.

CLXIV. *Diſcus.*

Splendida cum volitent Spartani pondera diſci,
Eſte procul, pueri: ſit ſemel ille nocens.

CLXV. *Cithara.*

Reddidit Eurydicen vati: ſed perdidit ipſe,
Dum ſibi non credit, nec patienter amat.

CLXVI. *Idem.*

De Pompejano ſæpe eſt ejecta theatro,
Quæ duxit ſilvas, detinuitque feras.

CLXVII. *Plectra.*

Fervida ne trito tibi pollice puſula ſurgat:
Exornent docilem garrula plectra lyram.

CLXVIII. *Trochus.*

Inducenda rota eſt: das nobis utile munus.
Iſte trochus pueris, at mihi canthus erit.

CLXIX. *Idem.*

Garrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba trochis?

CLXX. *Signum victoriæ.*

Hæc illi ſine ſorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit: decies adde Falerna, puer.

CLXXI. Βρούτου παιδίον.

Gloria tam parvi non eſt obſcura ſigilli:
Iſtius pueri Brutus amator erat.

CLXXII. *Sauroctonos Corinthius.*

Ad te reptanti, puer inſidioſe, lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

CLXXIII. *Hyacinthus in tabula pictus.*

Flectit ab inviſo morientia lumina diſco
Œbalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

CLXXIV. *Hermaphroditus marmoreus.*

Masculus intravit fontes: emerſit utrumque.
Pars eſt una patris: cetera matris habet.

CLXXV. *Danae picta.*

Cur a te pretium Danae, regnator Olympi,
Accepit, gratis ſi tibi Leda dedit?

CLXXVI. *Perſona Germanica.*

Sum figuli luſus rufi perſona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

CLXXVII. *Hercules Corinthius.*

Elidit geminos infans, nec reſpicit angues.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

CLXXVIII. *Hercules fictilis.*

Sum fragilis: ſed tu, moneo, ne ſperne ſigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

CLXXIX. *Minerva argentea.*

Dic mihi, virgo ferox, cum ſit tibi caſſis & haſta;
Quare non habeas ægida? Cæſar habet.

CLXXX. *Europa picta.*

Mutari melius tauro, pater optime Divûm,
Tunc poteras, Io cum tibi vacca fuit.

CLXXXI. *Leander marmoreus.*

CLAMABAT tumidis audax Leander in undis,
Mergite me fluctus, cum rediturus ero.

CLXXXII. *Sigillum gibberi fictile.*

EBRIUS hæc fecit terris puto monſtra Prometheus:
Saturnalicio luſit & ipſe luto.

CLXXXIII. *Homeri Batrachomyomachia.*

PERLEGE Mæonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis ſolvere diſce meis.

CLXXXIV. *Homerus in membranis.*

ILIAS & Priami regnis inimicus Ulyſſes
Multiplici pariter condita pelle latent.

CLXXXV. *Virgilii Culex.*

ACCIPE facundi Culicem, ſtudioſe, Maronis:
Ne nugis poſitis arma virumque canas.

CLXXXVI. *Virgilius in membrana.*

QUAM brevis immenſum cepit membrana Maronem!
Ipſius vultus prima tabella gerit.

CLXXXVII. *Menandri Thais.*

Hæc primum juvenum laſcivos luſit amores,
Nec Glycere, vere Thais amica fuit.

CLXXXVIII. *Cicero in membranis.*

Si comes iſta tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

CLXXXIX. *Propertius.*

Cynthia facundi carmen juvenile Properti,
Accepit famam, nec minus ipſa dedit.

CXC. *Livius in membranis.*

Pellibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

CXCI. *Salluſtius.*

Hic erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Criſpus in hiſtoria.

CXCII. *Ovidii Metamorphoſis in membranis.*

Hæc tibi, multiplici quæ ſtructa eſt maſſa tabella,
Carmina Naſonis quinque decemque gerit.

CXCIII. *Tibullus.*

Ussit amatorem Nemeſis laſciva Tibullum,
In tota juvit quem nihil eſſe domo.

CXCIV. *Lucanus.*

Sunt quidam, qui me dicunt non eſſe poetam:
Sed, qui me vendit, bibliopola putat.

CXCV. *Catullus.*

Tantum magna ſuo debet Verona Catullo;
Quantum parva ſuo Mantua Virgilio.

CXCVI. *Calda & frigida aqua.*

Hæc tibi, quæ fuerint caldarum nomina, dicunt:
Ipſa ſuas melius charta natabit aquas.

CXCVII. *Mulæ pumilæ.*

His tibi de mulis non eſt metuenda ruina:
Altius in terra pæne ſedere ſoles.

CXCVIII. *Catella Gallicana.*

Delicias parvæ ſi vis audire catellæ,
Narranti brevis eſt pagina tota mihi.

CXCIX. *Aſturco.*

Hic brevis, ad numerum rapidos qui colligit ungues,
Venit ab auriferis gentibus, Aſtur equus.

CC. *Canis vertagus.*

Non ſibi, ſed domino venatur vertagus acer,
Illæſum leporem qui tibi dente feret.

CCI. *Palæſtrita.*

Non amo, qui vincit, ſed qui ſuccumbere novit,
Et dicit melius τὴν ἀνακλινοπάλην.

CCII. *Simius.*

Callidus emiſſas eludere ſimius haſtas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

CCIII. *Puella Gaditana.*

Tam tremulum criſſat, tam blandum prurit, ut ipſum
Maſturbatorem fecerit Hippolytum.

CCIV. *Cymbala.*

Æra Celænæos lugentia matris amores
Eſuriens Gallus vendere ſæpe ſolet.

CCV. *Puer cinædus.*

SIT nobis ætate puer, non pumice lævis,
Propter quem placeat nulla puella mihi.

CCVI. *Ceſtos.*

COLLO necte puer meros amores,
Ceſton de Veneris ſinu calentem.

CCVII. *Idem.*

SUME Cytheriaco medicatum nectare ceſton:
Uſſit amatorem balteus iſte Jovem.

CCVIII. *Notarius.*

CURRANT verba licet, manus eſt velocior illis:
Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus.

CCIX. *Concha.*

LÆVIS ab æquorea cortex Mareotica concha
Fiat: inoffenſa curret arundo via.

CCX. *Morio.*

NON mendax ſtupor eſt, nec fingitur arte doloſa:
Quiſquis plus juſto non ſapit, ille ſapit.

CCXI. *Caput arietinum.*

Mollia Phryxei ſecuiſti colla mariti.
Hoc meruit, tunicam qui tibi ſæpe dedit?

CCXII. *Pumilio.*

Si ſolum ſpectes hominis caput, Hectora credas:
Si ſtantem videas, Aſtyanacta putes.

CCXIII. *Parma.*

Hæc, quæ ſæpe ſolet vinci, quæ vincere raro,
Parma tibi, ſcutum pumilionis erit.

CCXIV. *Pueri comœdi.*

Non erit in turba quiſquam μισούμενος iſta:
Sed poterit quivis eſſe διςεξάπεθος.

CCXV. *Fibula.*

Dic mihi ſimpliciter, comœdis & citharœdis
Fibula quid præſtat? carius ut futuant.

CCXVI. *Accipiter.*

PRÆDO fuit volucrum, famulus nunc aucupis: idem
Decipit, & captas non ſibi mœret aves.

CCXVII. *Obſonator.*

DIC quotus, & quanti cupias cœnare; nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi eſt.

CCXVIII. *Calami aucupatorii.*

NON tantum calamis, ſed cantu fallitur ales,
Pallida dum tacita creſcit arundo manu.

CCXIX. *Cor bubulum.*

PAUPER cauſidicus nullos referentia nummos
Carmina cum ſcribas: accipe cor, quod habes.

CCXX. *Cocus.*

NON ſatis eſt ars ſola coco: ſervire palatum
Nolo: cocus domini debet habere gulam.

CCXXI. *Craticula cum veru.*

PARVA tibi curva craticula ſudet ofella:
Spumeus in longa cuſpide fumet aper.

CCXXII. *Piſtor dulciarius.*

MILLE tibi dulces operum manus iſta figuras
Exſtruit: huic uni parca laborat apis.

CCXXIII. *Jentacula.*

SURGITE, jam vendit pueris jentacula piſtor,
Criſtatæque ſonant undique lucis aves.

EPIGRAMMATA QUÆDAM M. VAL. MARTIALI AFFICTA

Excerpta partim ex MSS. Codd. & vet. Gloſſariis; partim ei ab Hadr. Junio & aliis aſſuta.

I. *De ruſticatione.*

Rure morans quid agam, reſpondeo pauca, rogatus:
Luce Deos oro; famulos, poſt arva reviſo,
Partibus atque meis juſtos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Muſamque laceſſo.
Hinc oleo corpuſque frico, mollique palæſtra
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.
Prandeo, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quieſco,
Dum parvus lychnus modicum conſumat olivi.
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

II. *In Varum.*

Ad cœnam nuper Varus me forte vocavit:
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus, oneratur menſa: miniſtri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.
Tunc ego, Non oculos, ſed ventrem, paſcere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

III. *In Ponticum.*

Pontice, per reges diſcurris, & omnia luſtras:
Magna quidem ſequeris, Pontice: magnus homo es.
Pontice, ſi qua facis, ſine teſte facis, ſine turba;
Non adhibes multos, Pontice: cautus homo es.
Pontice, te celebrem forma natura creavit:
Dignus eras Helena, Pontice: pulcher homo es.
Pontice, voce tua poſſes adamanta movere:
Vox tua dulce ſonat, Pontice: dulcis homo es.
Pontice, ſic alios, ſic te quoque decipit error:
Vis dicam verum, Pontice? nullus homo es.

IV. *De vetula.*

Tacta places, audita places: ſi non videare,
Tota places: neutro, ſi videare, places.

V. *De Milone.*

Milo domi non eſt: peregre Milone profecto
Arva vacant: uxor non minus inde parit.
Cur ſit ager ſterilis, cur uxor fertilis, edam:
Quo fodiatur ager non habet, uxor habet.

VI. *De hiſtrionis pœna.*

Ante Jovis ſtatuam crepuit ſatur hiſtrio: pœnam
Juppiter indixit, vivere de proprio.

VII. *In effrontem.*

Os atavi, patris naſum, duo lumina patris;
Et matris geſtus dicis habere tuæ.
Cum referas priſcos, nullamque in corpore partem
Mentiris; frontem, dic mihi, cujus habes?

VIII. *Ad Mattum.*

Qui negat eſſe domi ſe, tunc cum limina pulſas,
Quid dicat, neſcis? Dormio, Matte, tibi.

IX. *Ad Milonem.*

TURA, piper, veſtes, argentum, pallia, gemmas,
  Vendere, Milo, ſoles; cum quibus emtor abit.
Conjugis utilior merx eſt: quæ vendita ſæpe,
  Vendentem nunquam deſerit, aut minuit.

X.

NEC volo me ſummis fortuna nec applicet imis,
  Sed medium vitæ temperet illa gradum.
Invidia excelſos, inopes injuria vexat:
  Quam felix vivit, quiſquis utroque caret!

XI. *Ad Scævolam.*

SCÆVOLA, tu cœnas apud omnes, nullus apud te:
  Alterius ſiccas pocula, nemo tua.
Aut tu redde vices, aut deſine velle vocari:
  Dedecus eſt ſemper ſumere, nilque dare.

XII. *Ad Auctum.*

EXIGIS a nobis, quem nulli ſolvis, amorem:
  Quam nulli præſtas, exigis, Aucte, fidem.

Exigis a nobis, quem non merearis, honorem:
Mirum eſt, quod non das, id tibi velle dari.

XIII. *De Filo.*

Pallia Filus habet, digitos circumligat auro:
Sed tamen eſt Filus paupere pauperior.
Sunt Tyriæ chlamydes, mille inſtrumenta, clientes
Filo: ſed tamen eſt paupere pauperior.
Atria ſunt Filo regali conſita cultu:
Sed tamen eſt Filus paupere pauperior.
Eſurit atque ſitit: gemmis inſtructus & auro,
Cyclade veſtitus eſurit atque ſitit.
Pondus adeſſe famis, pallor macieſque loquuntur:
Aurea bulla negat pondus adeſſe famis.
Ergo miſer ſe ſervitio pro pane locabit:
Sed ne ſit ſervus aurea bulla facit.
Si vero quenquam pulſabit ſupplice voto,
Ut non exoret, ſerica veſtis adeſt.
Ergo ne pereat, fiat de divite pauper:
Pauper enim factus ditior eſſe poteſt.

XIV. *Ad Aulum.*

Non ſanguis, non oris honor, non gloria cenſus,
Non gravitas morum proderit, Aule, tibi.
Pauper enim tu ſemper eris, quia pauper es: & te
Colligit ulterior ulteriore gradus.

XV. *Ad Regulum.*

PRÆDICAT Hermagoras, non omnibus eſſe placendum:
Elige de multis, Regule, cui placeas.

XVI. *Ad Aulicum.*

MULTA mihi donas, vereor ne multa requiras.
Nolo mihi dones, Aulice, ſi repetas.

XVII. *Ad Germanicum.*

EXALTAS in lite tuam, Germanice, vocem,
Ut furias mentis vox furioſa ſonet.

XVIII. *Ad Baſſum.*

OMNES amicus amat, ſed non qui amat omnis amicus:
Sed quem, Baſſe, tu ames, eſto & amicus ei.

XIX. *In Turgidum.*

IN noctem prandes, in noctem, Turgide, cœnas;
Multimodoque mades nocte dieque mero.
Cumque cuti ſtudeas, uxorem ducere non vis:
Cum nolis, dicis, Vita pudica placet.
Turgide, mentiris. non eſt hæc vita pudica.
Vis dicam, quæ ſit vita pudica? modus.

XX. *In Chloen.*

LASCIVO Ganymede cales, te quilibet intrat:
Hippolytos etiam reddis amore graves.
Plurimus interea tibi limen ſervat adulter:
Expoſita es cuivis: quam populare ſapis!
Demophilem cuperem te dicere, te niſi mater
Eſſe Chloen vellet. non ſapit atque ſapit.

XXI. *In Laïdem.*

FORMOSISSIMA Laï feminarum,
Dum noctis pretium tibi requiro;
Magnum continuo petis talentum:
Tanti non emo, Laï, pœnitere.

XXII. *In Macrinum.*

DEFUNGI fungis homines, Macrine, negabas:
Boleti leti cauſa fuere tui.

PRIAPEIA

SIVE

DIVERSORUM POETARUM

IN

PRIAPUM LUSUS.

DIVERSORUM POETARUM IN PRIAPUM LUSUS.

AD LECTOREM.

Carminis incomti luſus lectare procaces,
  Conveniens Latio pone ſupercilium.
Non ſoror hoc habitat Phœbi, non Veſta, ſacello;
  Nec quæ de patrio vertice nata Dea eſt:
Sed ruber hortorum cuſtos, membroſior æquo,
  Qui tectum nullis veſtibus inguen habet.
Aut igitur tunicam parti prætende tegendæ:
  Aut, quibus hanc oculis adſpicis, iſta lege.

I. *Ad Priapum.*

Ludens hæc ego, teſte te, Priape,
Horto carmina digna, non libello,
Scripſi non nimium laborioſe.

Nec Muſas tamen, ut ſolent Poetæ,
Ad non virgineum locum vocavi.
Nam ſenſus mihi, corque defuiſſet,
Caſtas, Pieridum chorum, ſorores
Auſo ducere mentulam ad Priapi.
Ergo quidquid id eſt, quod otioſus
Templi parietibus tui notavi,
In partem accipias bonam, rogamus.

II. Ovidii.

Priapus.

Obscure poteram tibi dicere, da mihi, quod tu
  Des licet aſſidue, nil tamen inde perit.
Da mihi, quod cupies fruſtra dare forſitan olim,
  Dum tenet obſeſſas invida barba genas;
Quodque Jovi dederat, qui, raptus ab alite ſacra,
  Miſcet amatori pocula grata ſuo;
Quod virgo prima cupido dat nocte marito,
  Dum timet alterius vulnus inepta loci.
Simplicius multo eſt, da pædicare, Latine
  Dicere; quid faciam? craſſa Minerva mea eſt.

III. *Ad Priapum.*

Obscœnis rigido Deo tabellas
Ducens ex Elephantidos libellis,
Dat donum Lalage: rogatque, tentes,
Si pictas opus edat ad figuras.

IV. *De Priapo.*

QUAM puero legem fertur dixiſſe Priapus,
  Verſibus hic infra ſcripta duobus erit:
Quod meus hortus habet, ſumas impune, licebit;
  Si dederis nobis, quod tuus hortus habet.

V. *Priapus.*

QUOD ſum ligneus, ut vides, Priapus,
Et falx lignea, ligneuſque penis:
Prendam te tamen, & tenebo prenſam:
Totamque hanc ſine fraude, quantacunque eſt,
Tormento, citharaque tenſiorem,
Ad coſtam tibi ſeptimam recondam.

VI. *Priapus.*

CUM loquor, una mihi peccatur litera: nam Te
  Pædico ſemper: blæſaque lingua mea eſt.

VII. *Priapus.*

MATRONÆ procul hinc abite caſtæ:
Turpe eſt, vos legere impudica verba.
Non aſſis faciunt, euntque recta;

Nimirum ſapiunt, videntque magnam
Matronæ quoque mentulam libenter.

VIII. *Priapus.*

Cur obſcœna mihi pars ſit ſine veſte, requiris:
   Quæro, tegat nullus cur ſua ſigna Deus?
Fulmen habet mundi dominus; tenet illud aperte:
   Nec datur æquoreo fuſcina tecta Deo.
Nec Mavors illum, per quem valet, occulit enſem:
   Nec latet in tepido Palladis haſta ſinu.
Num pudet auratas Phœbum portare ſagittas?
   Clamve ſolet pharetram ferre Diana ſuam?
Num tegit Alcides nodoſæ robora clavæ?
   Sub tunica virgam num Deus ales habet?
Quis Bacchum gracili veſtem prætendere thyrſo,
   Quis te celata cum face vidit, Amor?
Nec mihi ſit crimen, quod mentula ſemper aperta eſt:
   Hoc mihi ſi telum deſit, inermis ero.

IX. *Priapus.*

Insulsissima quid puella rides?
Non me Praxiteles Scopaſve fecit:
Nec ſum Phidiaca manu politus;
Sed lignum rude villicus dolavit;
Et dixit mihi: Tu Priapus eſto!
Spectas me tamen, & ſubinde rides.

Nimirum tibi ſalſa res videtur,
Adſtans inguinibus columna noſtris.

X. *Priapus.*

Ne prenſere, cave: prenſo nec fuſte nocebo:
Sæva nec incurva vulnera falce dabo.
Trajectus conto ſic extendere pedali,
Ut, culum rugas non habuiſſe, putes.

XI. *Priapus.*

Quædam ſerior, Hectoris parente,
Cumææ ſoror, ut puto, Sibyllæ,
Æqualis tibi, quam domum revertens
Theſeus reperit in rogo jacentem,
Infirmo ſolet huc gradu venire:
Rugoſaſque manus ad aſtra tollens,
Ne deſit ſibi, mentulam rogare.
Heſterna quoque luce, dum precatur,
Dentem de tribus exſcreavit unum.
Tolle, inquam, procul, ac jube latere
Sciſſa ſub tunica, ſtolaque rufa,
Ut ſemper ſolet, & timere lucum,
Qui tanto patet indecens hiatu,
Barbato macer eminente naſo,
Ut credas Epicuron oſcitari.

XII. *Priapus.*

PÆDICERE, puer, moneo: futuere, puella:
Barbatum furem tertia pœna manet.

XIII. *Priapus.*

HUC, huc, quiſque es, in Dei ſalacis
Deverti grave ne puta ſacellum.
Et, ſi nocte fuit puella tecum,
Hac re, quod metuas adire, non eſt.
Iſthuc Cœlitibus datur ſeveris.
Non vappæ ſumus, & puſilla culti
Ruris numina: nos, pudore pulſo,
Stamus ſub Jove, coleis apertis.
Ergo, quilibet huc, licebit, intret,
Nigra fornicis oblitus favilla.

XIV. *Priapus.*

COMMISSO mihi non ſatis modeſtas
Quicunque attulerit manus agello:
Is me ſentiet eſſe non ſpadonem,
Hic inter frutices loco remoto.
Dicat forſitan hæc ſibi ipſe: nemo
Præciſum ſciet eſſe me; ſed errat:
Magnis teſtibus iſta res agetur.

XV. *Ad Priapum.*

Qualibus Hippomenes cepit Schœneida pomis:
Qualibus Heſperidum nobilis hortus erat:
Qualia credibile eſt, ſpatiantem rure paterno
Nauſicaam pleno ſæpe tuliſſe ſinu:
Quale fuit malum, quod litera pinxit Aconti,
Qua lecta, cupido pacta puella viro eſt:
Taliacunque puer dominus florentis agelli
Impoſuit menſæ, nude Priape, tuæ.

XVI. *Priapus.*

Quid mecum tibi, circitor moleſte?
Ad me quid prohibes venire furem?
Accedat, ſine: laxior redibit.

XVII. *Priapus,*

Commoditas hæc eſt in noſtro maxima pene,
Laxa quod eſſe mihi femina nulla poteſt.

XVIII. *Priapus,*

Ecquando Telethuſa, circulatrix,
Qua clunem, tunica tegente nulla,
Extis aptius, altiuſque motat,
Criſſabit tibi, fluctuante lumbo?

Sic ut non modo te, Priape, poſſet,
Privignum quoque ſed movere Phædræ.

XIX. *Priapus.*

FULMINA ſub Jove ſunt: Neptuni fuſcina telum:
Enſe potens Mars eſt: haſta, Minerva, tua eſt.
Sutilibus Liber committit prœlia thyrſis:
Fertur Apollinea miſſa ſagitta manu.
Herculis armata eſt invicta dextera clava:
At me terribilem mentula tenta facit.

XX. *Ad Priapum.*

COPIA mî periit: tu ſuffragare rogatus,
Indicio nec me prode, Priape, tuo:
Hæc, quæcunque tibi poſui vernacula poma,
De ſacra nulli dixeris eſſe via.

XXI. *Priapus.*

FEMINA ſi furtum faciet mihi, virque puerque:
Hæc cunnum, caput hic, præbeat ille nates.

XXII. *Priapus.*

QUICUNQUE hic violam, roſamve carpet,
Furtivumve olus, aut inemta poma,
Defectus pueroque feminaque:
Hac tentigine, quam videtis in me,
Rumpatur, precor, uſque, mentulaque
Nequidquam ſibi pulſet umbilicum.

XXIII. *Priapus.*

HIC me cuſtodem fœcundi villicus horti
  Mandati curam juſſit habere loci.
Fur habeas pœnam: licet indignere, Feramque
  Propter olus, dicas, hoc ego? Propter olus.

XXIV. *Priapus.*

HOC ſceptrum, quod ab arbore ut reciſum eſt,
Nulla jam poterit virere fronde:
Sceptrum, quod pathicæ petunt puellæ:
Quod quidam cupiunt tenere reges:
Cui dant oſcula nobiles Cynædi:
Intra viſcera furis ibit uſque
Ad pubem, capulumque coleorum.

XXV. *Priapus.*

PORRO, (nam quis erit modus?) Quirites,
Aut præcidite ſeminale membrum,
Quod totis mihi noctibus fatigant
Vicinæ ſine fine prurientes,
Vernis paſſeribus ſalaciores:
Aut rumpar: nec habebitis Priapum.
Ipſi cernitis, exfututus ut ſim,
Confectuſque macerque palliduſque,
Qui quondam ruber & valens ſolebam
Fures cædere, quamlibet valentes.
Defecit latus: & periculoſam
Cum tuſſi miſer exſpuo ſalivam.

XXVI. *Ad Priapum.*

DELICIÆ populi, magno notiſſima Circo
 Quintia, vibratas docta movere nates,
Cymbala cum crotalis, pruriginis arma, Priapo
 Ponit, & adducta tympana pulſa manu.
Pro quibus, ut ſemper placeat ſpectantibus, orat:
 Tentaque ad exemplum ſit ſua turba Dei.

XXVII. *Priapus.*

TU, qui non bene cogitas, & ægre
Carpendo tibi temperas ab horto,
Pædicabere faſcino pedali.

Quod ſi tam gravis & moleſta pœna
Non profecerit: altiora tangam.

XXVIII. *Ad Priapum.*

Obscœnis, peream, Priape, ſi non
Uti me pudet, improbiſque verbis:
Sed cum tu, poſito Deus pudore,
Oſtendas mihi coleos patentes:
Cum cunno mihi mentula eſt vocanda.

XXIX. *Ad Priapum.*

Falce minax, & parte tui majore, Priape,
Ad fontem, quæſo, dic mihi, qua ſit iter?

XXX. *Priapus.*

Vade per has vites, quarum ſi carpſeris uvas;
Quas aliter ſumas, hoſpes habebis aquas.

XXXI. *Priapus.*

Donec proterva nil mihi manu carpes,
Licebit, ipſa ſis pudicior Veſta.
Sin; hæc mihi te ventris arma laxabunt,
Exire ut ipſa de tuo queas culo.

XXXII. *Priapus.*

Uvis aridior puella paſſis,
Buxo pallidior, novaque cera,
Collatas ſibi quæ, ſuiſque membris
Formicas fecit altiles videri:
Cujus viſcera non aperta Tuſcus
Per pellem poterit videre haruſpex,
Quæ ſucco caret, atque putris pumex,
Nemo viderit hanc ut exſpuentem:
Quam pro ſanguine pulverem, ſcobemque
In venis medici putant habere:
Ad me nocte ſolet venire, & affert
Pallorem, maciemque larvialem.
Ductor ferreus inſularis æque,
Laternæ videor fricare cornu.

XXXIII. *Priapus.*

Naiadas antiqui, Dryadaſque habuere Priapi:
Et, quo tenta Dei vena ſubiret, erat.
Nunc adeo nihil eſt: adeo mea plena libido,
Ut Nymphas omnes interiiſſe putem.
Turpe quidem fatu: ſed ne tentigine rumpar,
Falce manu poſita, fiet amica manus.

XXXIV. *Ad Priapum.*

Cum ſacrum fieret Deo ſalaci,
Conducta eſt pretio puella parvo,
Communis ſatis omnibus futura.
Quæ, quot nocte viros peregit una,
Tot verpas tibi dedicat ſalignas.

XXXV. *Priapus.*

Pædicabere, fur, ſemel: ſed idem
Si prenſus fueris bis, irrumabo.
Quod ſi tertia furta molieris:
Ut pœnam patiare & hanc, & illam,
Pædicaberis, irrumaberiſque.

XXXVI. *Priapus.*

Notas habemus quiſque corporis forma:
Phœbus comoſus: Hercules lacertoſus:
Trahitque Bacchus virginis tener formam:
Minerva glauco lumine eſt, Venus pæto.
Frontem cruentos Arcadas vides Faunos.
Habet decentes nuntius Deûm plantas:
Tutela Lemni diſpares movet greſſus:
Intonſa ſemper Æſculapio barba eſt:
Nemo eſt feroci pectoroſior Marte.

Quod ſi quis inter hæc locus mihi reſtat,
Deus Priapo mentulatior non eſt.

XXXVII. *Voti ſolutio.*

Cur pictum memori ſit in tabella
Membrum, quæritis, unde procreamur.
Cum penis mihi forte læſus eſſet,
Chirurgique manum miſer timerem:
Dis me legitimis, nimiſque magnis,
Ut Phœbo, puto, filioque Phœbi,
Curatum dare mentulam verebar.
Huic, dixi, fer opem, Priape, parti,
Cujus tu, pater, ipſe par videris:
Qua ſalva ſine ſectione facta,
Ponetur tibi picta, quam levaris,
Parque, conſimiliſque, concolorque.
Promiſit fore: mentulamque movit
Pro nutu Deus, & rogata fecit.

XXXVIII. *Priapus.*

Simpliciter tibi me, quodcunque eſt, dicere oportet:
Natura eſt quoniam ſemper aperta mihi.
Pædicare volo: tu vis decerpere poma.
Quod peto, ſi dederis: quod petis, accipies.

XXXIX. *Priapus.*

FORMA Mercurius poteſt placere :
Forma conſpiciendus eſt Apollo :
Formoſus quoque pingitur Lyæus :
Formoſiſſimus omnium eſt Cupido.
Me pulchra, fateor, carere forma :
Verum mentula luculenta noſtra eſt :
Hanc mavult ſibi, quam Deos priores,
Si qua eſt non fatui puella cunni.

XL. *Ad Priapum.*

NOTA Suburanas inter Telethuſa puellas,
  Quæ, puto, de quæſtu libera facta ſuo eſt,
Cingit inaurata penem tibi, ſancte, corona :
  Hunc Pathicæ ſummi numinis inſtar habent.

XLI. *Priapus.*

QUISQUIS venerit huc, Poeta fiat :
Et verſus mihi dedicet jocoſos.
Qui non fecerit : inter eruditos
Ficoſiſſimus ambulet Poetas.

XLII. *Ad Priapum.*

LÆTUS Ariſtagoras natis bene villicus uvis
De cera facta dat tibi poma, Deus.
At tu, ſacrati contentus imagine pomi,
Fac, veros fructus ille, Priape, ferat.

XLIII. *Priapus.*

NOLITE omnia, quæ loquor, putare
Per luſum mihi, per jocum dici.
Deprenſos ego ter quaterque fures
Omnes, ne dubitetis, irrumabo.

XLIV. *Priapus.*

VELLE quid hanc dicas, quamvis ſim ligneus, haſtam;
Oſcula dat medio ſi qua puella mihi?
Augure non opus eſt: in me, mihi credite, dixit,
Utetur veris uſibus haſta rudis.

XLV. *Priapus.*

CUM quendam rigidus Deus videret
Ferventi caput uſtulare ferro,
Ut Mauræ ſimilis foret puellæ:
Heus, inquit, tibi dicimus, cinæde,
Uras te licet uſque, torqueaſque:

Num tandem prior eſt puella, quæſo,
Quam ſunt, mentula quos habet, capilli?

XLVI. *Priapus.*

O NON candidior puella Mauro,
Sed morboſior omnibus cinædis,
Pygmæo brevior, gruem timenti,
Urſis aſperior, piloſiorque,
Medis laxior, Indiciſque braccis:
Mantes hic licet, -- ut libenter ires!
Nam quamvis videar ſatis paratus:
Erucarum opus eſt decem maniplis,
Foſſas inguinis ut teram, dolemque
Cunni vermiculos ſcaturientes.

XLVII. *Priapus.*

QUICUNQUE veſtrum, qui venitis ad cœnam;
Libare nullos ſuſtinet mihi verſus:
Illius uxor, aut amica, rivalem
Laſciviendo languidum, precor, reddat:
Et ipſe longa nocte dormiat ſolus,
Libidinoſis incitatus erucis.

XLVIII. *Priapus.*

Quod partem madidam mei videtis,
Per quam ſignificor Priapus eſſe:
Non ros eſt, mihi crede, nec pruina;
Sed, quod ſponte ſua ſolet remitti,
Cum mens eſt pathicæ memor puellæ.

XLIX. *Priapus.*

Tu, quicunque vides circa tectoria noſtra
  Non nimium caſti carmina plena joci:
Verſibus obſcœnis offendi deſine: non eſt
  Mentula ſubducti noſtra ſupercilii.

L. *Ad Priapum.*

Quædam, ſi placet hoc tibi, Priape,
Ficoſiſſima me puella ludit,
Et non dat mihi, nec negat daturam;
Cauſaſque invenit uſque differendi.
Quæ ſi contigerit fruenda nobis:
Totam cum paribus, Priape, noſtris
Cingemus tibi mentulam coronis.

LI. *Priapus.*

Quid hoc negotî eſt? quave ſuſpicer cauſa,
Venire in hortum plurimos meum fures,
Cum, quiſquis in nos incidit, luat pœnas;
Et uſque curvos excavetur ad lumbos?
Non ficus hic eſt præferenda vicinæ,
Uvæque, quales flava legit Arete:
Non mala truncis afferenda Picenis,
Pyrumve, tanto quod periculo captes,
Magiſque cera luteum nova prunum,
Sorbumve, ventres lubricos moraturum.
Præſigne rami nec mei ferunt morum,
Nucemve longam, quam vocant avellanam,
Amygdalumve, flore purpureo fulgens.
Non braſſicarum fero guloſior caules,
Betaſve, quantas hortus educat nullus,
Creſcenſve ſemper in ſuum caput porrum:
Nec ſeminoſas ad cucurbitas quenquam,
Ad ocymumque, cucumereſve humi fuſos,
Venire, credo, ſeſſileſve lactucas:
Nec ut ſalaces nocte tollat erucas,
Mentamque olentem, cum ſalubribus rutis:
Acreſve cepas, alliumque fibratum.
Quæ cuncta, noſtro ut ambiamus in ſepto,
Non pauciora proximi ferunt horti.
Quibus relictis, in mihi laboratum
Locum venitis, improbiſſimi fures.

Nimirum apertam convolatis ad pœnam:
Et vos hoc ipſum, quod minamur, invitat.

LII. *Priapus.*

Heus tu, non bene qui manum rapacem
Mandato mihi contines ab horto:
Jam primum ſtator hic libidinoſus,
Alternis ineundo & exeundo,
Porta te faciet patentiorem.
Accedent duo, qui latus tuentur,
Pulchre penſilibus peculiati.
Qui cum te male foderint jacentem:
Ad partem veniet ſalax aſellus,
Nilo deterius mutoniatus.
Quare, qui ſapiet, malum cavebit,
Cum tantum hic ſciet eſſe mentularum.

LIII. *Ad Priapum.*

Contentus modico Bacchus ſolet eſſe racemo:
Cum capiant alti vix ſua muſta lacus,
Magnaque fœcundis cum meſſibus area deſit,
In Cereris crines una corona datur.
Tu quoque, Dive minor, majorum exempla ſecutus,
Quamvis pauca damus, conſule poma boni.

LIV. *Priapus.*

E, D, ſi ſcribas, temonemque inſuper addas:
Qui medium D vult ſcindere, pictus erit.

LV. *Priapus.*

Credere quis poſſet, falcem quoque (turpe fateri!)
De digitis fures ſurripuiſſe meis?
Nec movet amiſſi tam me jactura, pudorque:
Quam præbent juſtos altera tela metus.
Quæ ſi perdidero, patria mulctabor: & olim
Ille tuus civis, Lampſace, Gallus ero.

LVI. *Priapus.*

Derides quoque fur: & impudicum
Oſtendis digitum mihi minanti.
Eheu me miſerum! quod iſta lignum eſt,
Quæ me terribilem facit videri.
Mandabo domino tamen ſalaci,
Ut pro me velit irrumare fures.

LVII. *Priapus.*

Cornix & caries, vetuſque buſtum;
Turba & putrida facta ſeculorum,
Quæ forſan potuiſſet eſſe nutrix
Tithoni, Priamique, Neſtoriſque;
Illis ni pueris, anus fuiſſet;
Ne deſit ſibi, me rogat, fututor.
Quid? ſi nunc roget, ut puella fiat?
[Si nummos tamen hæc habet, puella eſt.]

LVIII. *Priapus.*

Quicunque fur fefellerit fidem noſtram,
Effeminato marceat procul culo.
Quæque hæc proterva carpſerit manu poma
Puella, non nullum inveniat fututorem.

LIX. *Priapus.*

Prædictum tibi ne negare poſſit,
Si fur veneris, impudicus ibis.

LX. *Ad Priapum.*

Si, quot habes verſus, tot haberes poma, Priape;
Eſſes antiquo ditior Alcinoo.

LXI. *Malus.*

Quid fruſtra quereris, colone, mecum,
Quod quondam bene fructuoſa malus,
Autumnis ſterilis duobus adſtem?
Non me prægravat, ut putas, ſenectus:
Nec ſum grandine verberata dura:
Nec gemmas modo germine exeuntes
Seri frigoris uſtulavit aura:
Nec venti, pluviæve, ſiccitaſve,
Quod de ſe quererer, malum dederunt.
Non ſturnus mihi, graculuſve raptor,
Aut cornix anus, aut aquoſus anſer,
Aut corvus nocuit ſiticuloſus:
Sed quod carmina peſſimi Poetæ
Ramis ſuſtineo laborioſis.

LXII. *Priapus.*

Securi dormite, canes: cuſtodiet hortum
  Cum ſibi dilecta Sirius Erigone.

LXIII. *Priapus.*

Parum eſt, mihi fixi quod hic miſer ſedem,
Agente terra per caniculam rimas,
Siticuloſam ſuſtinens diu æſtatem.
Parumve, quod ſuperfluunt ſinus imbres:

Et in capillos grandines cadunt noſtros:
Rigetque dura barba juncta cryſtallo.
Parum, quod, acta ſub laboribus luce,
Parem diebus pervigil traho noctem.
Huc adde, quod me terribilem Deum e fuſte
Manus ſine arte ruſticæ dolaverunt,
Interque cunctos ultimum Deos numen,
Cucurbitarum ligneus vocor cuſtos.
Accedit iſtis impudentiæ ſignum,
Libidinoſo tenta pyramis nervo:
Ad hanc puella (pæne nomen adjeci)
Solet venire cum ſuo fututore;
Quo tot figuras, quot Philænis invenit,
Non admovente, pruriosa diſcedit.

LXIV. *Priapus.*

QUIDAM, mollior anſeris medulla,
Furatum venit huc amore pœnæ.
Furetur licet uſque, non videbo.

LXV. *Ad Priapum.*

HIC tibi, qui roſtro creſcentia lilia merſit,
  Cæditur a tepida victima porcus hara.
Ne tamen exanimum facias pecus omne, Priape;
  Horti ſit, facias, janua clauſa tui.

LXVI. *Priapus.*

Tu, quæ, ne videas notam virilem,
Hinc averteris, ut decet pudicam:
Nimirum, niſi, quod times videre,
Intra viſcera habere concupiſcis.

LXVII. *Priapus.*

PENELOPES primam DIdonis prima ſequatur,
Et primam CAni ſyllaba prima REmi:
Quodque fit ex illis, mihi tu, deprenſus in horto,
Fur, dabis: hac pœna culpa luenda tua eſt.

LXVIII. *Priapus.*

RUSTICUS indocte ſi quid dixiſſe videbor;
Da veniam: libros non lego, poma lego.
Sed rudis hic dominum toties audire legentem
Cogor, Homeriacas edidicique notas.
Quod nos pſoleon, ille vocat Ψολόεντα κεραυνόν:
Id quod nos culum, κουλεὸν ille vocat.
Σμερδαλέον certe, niſi res non munda, vocatur,
Et pædiconum mentula ſmerdalea eſt.

LXIX. *Priapus.*

QUID? niſi Tænario placuiſſet Troica cunno
  Mentula; quod caneret, non habuiſſet opus.
Mentula Tantalidæ bene ſi non nata fuiſſet:
  Nil, ſenior Chryſes quod quereretur, erat.
Hæc eadem ſocium tenera ſpoliavit amica:
  Quæque erat Æacidæ, maluit eſſe ſuam.
Ille Pelethroniam cecinit miſerabile carmen
  Ad citharam, cithara, tenſior ipſe, ſua.
Nobilis hinc nata nempe incipit Ilias ira:
  Principium ſacri carminis illa fuit.
Altera materia eſt error fallentis Ulixei:
  Si verum quæras; hunc quoque movit amor.
Hinc legitur radix, de qua flos aureus exit;
  Quem cum moly vocat, mentula moly fuit.
Hinc legimus, Circen, Atlantiademque Calypſo
  Grandia Dulichii vaſa petiſſe viri.
Hujus, & Alcinoi mirata eſt filia, membrum
  Frondenti ramo vix potuiſſe tegi.
Ad vetulam tamen ille ſuam properabat, & omnis
  Mens erat in cunno, Penelopeia, tuo.
Quæ ſic caſta manes, ut jam convivia viſas:
  Utque fututorum ſit tua plena domus.
E quibus, ut ſcires, quicunque valentior eſſet,
  Hæc es ad arrectos verba locuta procos:
Nemo meo melius nervum tendebat Ulixe:
  Sive illi laterum, ſeu fuit artis opus.

Qui quoniam periit, modo vos intendite: qualem
  Eſſe virum ſciero, vir ſit ut ille meus.
Hæc ego, Penelope, potui tibi lege placere;
  Illo ſed nondum tempore factus eram.

LXX. *Priapus.*

Cum fici tibi ſuavitas ſubibit,
Et jam porrigere huc manum libebit:
Ad me reſpice, fur, & æſtimato,
Quot pondo tibi mentula eſt cacanda.

LXXI. *Priapus.*

Illusit mihi pauper inquilinus,
Qui libum dederat, molamque fuſam,
Quare partibus additis in ignem,
Sacro protinus hinc abit peracto.
Vicini canis huc ſubinde venit,
Nidorem, puto, proſecuta fumi:
Quæ, libamine mentulæ comeſo,
Tota nocte mihi litat rigendo.
At vos amplius hoc loco cavete
Quidquam ponere, ne famelicorum
Ad me turba velit canum venire:
Ne, dum me colitis, meumque numen,
Cuſtodes habeatis irrumatos.

LXXII. *Priapus.*

Si commiſſa meæ carpes pomaria curæ,
  Dulcia quid doleam perdere, doctus eris.

LXXIII. *Ad Priapum.*

Cura, Priape diligens, pomarium,
Furi rubricato minare mutonio.

LXXIV. *Priapus.*

Quod movear, non eſt: quia, ſi furaberis ipſe
  Grandia mala, tibi braccica mala dabo.

LXXV. *Priapus.*

Obliquis, Pathicæ, quid me ſpectatis ocellis?
  Non ſtat in inguinibus mentula tenta meis.
Quæ tamen exanimis nunc eſt, & inutile lignum:
  Utilis hæc, aram ſi dederitis, erit.
Per medios ibit pueros, mediaſque puellas
  Mentula: barbatis non niſi ſumma petet.

LXXVI. *Ad Priapum.*

Dodona eſt tibi, Juppiter, ſacrata:
Junoni Samos, & Mycena: Diti
Undæ & Tænaros æquoriſque Regi.
Pallas Cecropias tuetur arces:
Delphos Pythius orbis umbilicum:
Creten Delia, Cynthioſque colles:
Faunus Mœnalon, Arcadumque ſilvas.
Eſt tutela Rhodos beata Solis:
Gades Herculis, humidumque Tibur.
Cyllene celeri Deo nivoſa:
Tardo gratior æſtuoſa Lemnos.
Ennææ Cererem nurus frequentant:
Raptam Cyzicos oſtreoſa Divam:
Formoſam Venerem Gnidos, Paphoſque:
Mortales tibi Lampſacum dicarunt.

LXXVII. *Priapus.*

Quod ſim jam ſenior, meumque canis.
Cum barba caput albicet capillis:
Deprenſos ego perforare poſſum
Tithonumque, Priamumque, Neſtoremque.
Immanem ſtomachum mihi videtis,
Qui denſam facitis ſubinde ſepem:
Et fures prohibetis huc adire.
Hoc eſt lædere, dum juvatis; hoc eſt

Non admittere ad aucupem volucres.
Obſtructa eſt via: nec licet jacenti
Jactura natis expiare culpam.
Ergo qui prius uſque & uſque & uſque
Furum ſcindere podices ſolebam,
Per noctes aliquot, dieſque ceſſo.
Pœnas do quoque, quod ſatis ſuperque eſt,
In ſemenque abeo: ſalaxque quondam
Non vitam perago, quis hoc putaret,
Ut luſu citharœdus abſtineret?
At vos, ne peream ſitu ſenili,
Quæſo, deſinite eſſe diligentes,
Neve imponite fibulam Priapo.

LXXVIII. *Priapus.*

At Dî, Deæque dentibus tuis eſcas
Negent amicas, cunnilinge vicine:
Per quem puella fortis ante, nec mendax,
Et quæ ſolebat impigro celer paſſu
Ad nos venire, nunc miſella Landace
Vix poſſe jurat ambulare præ foſſis.

LXXIX. *Ad Priapum.*

Priape, quod ſis faſcino gravis tento;
Quod exprobravit hic tibi ſuo verſu
Poeta noſter: erubeſcere hoc noli.
Non es Poeta ſarcinoſior noſtro.

LXXX. *Ad Priapum.*

Ut non longa ſatis, non ſtat bene mentula craſſa,
Et, quam ſi tractes, creſcere poſſe putes.
Me miſerum! cupidas fallit menſura puellas:
Non habet hæc aliud mentula majus ea.
Utilior Tydeus: qui, ſi quid credis Homero;
Ingenio pugnax, corpore parvus erat.
Sed potuit damno nobis novitaſque pudorque
Eſſe, repellendus ſæpius iſte mihi.

LXXXI. *Ad Priapum.*

Dum vivis, ſperare decet: tu, ruſtice cuſtos;
Huc ades, & nervis, tente Priape, fave.

LXXXII. *Ad Priapum.*

Villicus ærarî quondam, nunc cultor agelli,
Hæc tibi Perſpectus templa, Priape, dico.
Pro quibus officiis, ſi fas eſt, ſancte, paciſcor,
Aſſiduus cuſtos ruris ut eſſe velis.
Improbus ut ſi quis noſtrum violarit agellum;
Hunc tu -- ſed taceo: ſcis, puto, quod ſequitur.

LXXXIII. Albii Tibulli.

Ad Priapum de inertia inguinis.

Quid hoc novi eſt? quid ira nuntiat Deûm?
Silente noćte, candidus mihi puer
Tepente cum jaceret abditus ſinu,
Venus fuit quieta: nec viriliter
Iners ſenile penis extulit caput.
Placet, Priape? qui ſub arboris coma
Soles, ſacrum revinćte pampino caput,
Ruber ſedere cum rubente faſcino.
At, o Triphalle, ſæpe floribus novis
Tuas ſine arte deligavimus comas:
Abegimuſque voce ſæpe, cum tibi
Senexve corvus, impigerve graculus
Sacrum feriret ore corneo caput.
Vale, Priape! debeo tibi nihil.
Vale, nefande deſtitutor inguinum!
Jacebis inter arva pallidus ſitu,
Caniſque ſæva ſuſque minget, aut tibi
Lutoſus affricabit oblitum latus.
Sceleſte penis, o meum malum grave!
Gravi, piaque lege noxiam lues,
Licet querare: nec tibi tener puer
Patebit ullus: ingemente qui toro
Juvante verſet arte mobilem natem.
Puella nec jocoſa te levi manu
Fovebit, apprimetve lubricum femur.

Bidens amica Romuli ſenis memor
Paratur : inter atra cujus inguina
Latet jacente pantice abditus ſpecus ;
Vagaque pelle, tectus annuo gelu,
Araneoſus obſidet fores ſitus.
Tibi hæc paratur : ut tuum ter & quater
Voret profunda foſſa lubricum caput.
Licebit æger, angue lentior, cubes,
Tereris uſque, donec, ah miſer, miſer !
Triplexque quadruplexque compleas ſpecum,
Superbia iſta proderit nihil : ſimul
Vagum ſonante merſeris caput luto.
Quid eſt iners ? pigetne lentitudinis ?
Licebit hoc inultus auferas ſemel.
Sed ille cum redibit aureus puer :
Simul ſonanti ſenſeris iter pede,
Repente nervos excitet libidine,
Et inquietus inguina arrigat tumor ;
Neque incitare ceſſet, uſque dum mihi
Venus jocoſa molle ruperit latus.

LXXXIV. *Priapus.*

VERE roſa, autumno pomis, æſtate frequentor
  Spicis : una mihi eſt horrida peſtis hiems.
Nam frigus metuo : & vereor, ne ligneus ignem
  Hac Deus ignaris præbeat agricolis.

LXXXV. C. Valerii Catulli.

Priapus.

Ego hæc, ego arte fabricata ruſtica,
Ego arida, o viator, ecce! populus,
Agellulum hunc, ſiniſtra, tute quem vides,
Herique villulam, hortulumque pauperis,
Tuor: malaſque furis arceo manus.
Mihi corolla picta vere ponitur:
Mihi rubens ariſta ſole fervido:
Mihi virente dulcis uva pampino:
Mihique glauca duro oliva frigore.
Meis capella delicata paſcuis,
In urbem adulta lacte portat ubera:
Meiſque pinguis agnus ex ovilibus
Gravem domum remittit ære dexteram:
Tenerque, matre mugiente, vaccula
Deûm profundit ante templa ſanguinem.
Proin, viator, hunc Deum vereberis,
Manumque ſurſum habebis. hoc tibi expedit.
Parata namque crux ſine arte mentula.
Velim, pol!, inquis: at pol, ecce! villicus
Venit: valente cui revulſa brachio,
Fit iſta mentula apta clava dexteræ.

LXXXVI. Ejuſdem.

Priapus.

Hunc ego, juvenes, locum villulamque paluſtrem,
Tectam vimine junceo, caricifque maniplis,
Quercus arida, ruſtica conformata ſecuri,
Nunc tuor magis, & magis, ut beata quotannis.
Hujus nam domini colunt me, Deumque ſalutant.
Pauperis tugurî pater, filiuſque coloni,
Alter aſſidua colens diligentia, ut herba
Dumoſa, aſperaque a meo ſit remota ſacello:
Alter parva ferens manu ſemper munera larga,
Florido mihi ponitur picta vere corolla
Primitu, & tenera virens ſpica mollis ariſta:
Luteæ violæ mihi, luteumque papaver,
Pallentes cucurbitæ, & ſuave olentia mala;
Uva pampinea rubens, educata ſub umbra.
Sanguine hanc etiam mihi, (ſed tacebitis,) aram
Barbatus linit hirculus, cornipeſque capella.
Pro quîs omnia honoribus hæc neceſſe Priapo
Præſtare, & domini hortulum, vineamque tueri.
Quare hinc, o pueri, malas abſtinete rapinas.
Vicinus prope dives eſt, negligenſque Priapus.
Inde ſumite; ſemita hæc deinde vos feret ipſa.

LXXXVII. Ejuſdem.

Ad Priapum.

Hunc lucum tibi dedico conſecroque, Priape,
Qua domus tua Lampſaci eſt, quaque ſilva, Priape.
Nam te præcipue in ſuis urbibus colit ora
Helleſpontia, ceteris oſtreoſior oris.

PA
6501
A2
1784

Martialis, Marcus Valerius
Epigrammata

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY